

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 12. Apr. 1494

[Liber quartus.] De in integrum restitutione. Rubrica

[urn:nbn:de:bsz:31-318389](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-318389)

De restitu-
tione in l.
tegru. Rica.
o si uero
cause. Adde
bar. in l. iij.
de appel. re.
b Cio. ad
a banc. l.
uide qd di/
xit Inno. in
c. cotam. ex
eo. r. bal. i. l.
.i. C. si ad/
uer. ue. pig.
r dictus In
no. l. d. c. co
ram. sequit
bal. i. l. pem
ptorias. in
.iij. colu. C.
sen. rescin. si
pos. r. h. vi.
de bar. i. d.
.l. proprietaria
rius.
c On so
n lu. bec
.l. fallit i ca
su singulari
.l. i. C. d. sen.
aduer. h. scd.
la. lib. x. fm
bal. in. v. op.
ibi.

reduci per quadam sequentia forte hoc deberet
exprimi: ut. l. h. j. de exerci. dixi plene in. l. ambu-
tiosa. de decre. ab or. fa. Querit glo. exemplum de
eo qui decipit per status mutationem. de hoc in
ti. j. de cap. di. C. Scdo qro de eo q decipit ex iu-
sto errore. glo. ponit exempluz in. l. h. ebat in pn. j.
de insito. r qsi actio de pecu. est anna. l. quesitu.
r sunt bona exempla. Habes aliud in. l. pe. j. de
cosel. r. j. e. l. diuus. ul. r. r. illa est restitutio
ex clausula generali si qua mihi iusta causa ee u-
detur posita. j. ex qui. cau. ma. l. i.

Ques. Restitutio concedit co-
gnito q ca ex qua petif
sit iusta r ha. h. d. C. Ex hoc qd dicit ca
cognita apparet q requirat ptis pntia uel q sit
cotumar: ut. l. in cause. s. ca cognita. j. de mino.
Itē no. qd dicit a p̄ore permittunt rē. Ex quo
apparet q cōpetit iudici ordinario r nō delega-
to qd hodie nō est uey. nā hodie etiā apud dele-
gatū possunt agitari: ut. l. ul. C. ubi r apud quē.
C. Quero utrū possit ee ca ha r nō iusta. glo. u-
des uelle q nō. ideo exponit hē id est iuste. Tu
dic q p̄nt ee iuste cause. p̄posite nō tū hē in scō.
Item p̄nt ee hē in facto: nō tū iuste in iure ut pa-
tet ad sensum. Et ideo tex. iste regit duo. s. iusti-
ciā cause r nitatē. Et per hoc aduerte si aliqs p̄-
ponit aliqs exceptiones q̄s iudex nō admittit. si
qdē incipias a primo. s. ab iniusticia: q̄ exceptio-
nes ille sunt iniuste uel manifeste friuole: posito
q̄ eēt hē in facto tūc iudex nō grauat euz: ut. l.
.i. s. de offi. ase. r. C. ut nemo priua. l. h. nō enim
diz eū admittere ad p̄bandū id qd p̄batū nil rele-
uat: ut. l. h. duo. s. iul. s. de iureiur. Si hō cause
sunt iuste: si hē eēt tūc si qdē pars obrulit se p̄-
baturum. iudex qui nō admittit grauaui eā eo-
ipso q nō admittit. si hō nō obrulit se p̄baturū:
tūc iudex non dicif eā grauaui nisi probet illas
exceptiones r causas ex eis insertas esse has: ut
extra de appel. c. interposita.

Cio. In his que ius comune
cedunt de minimis nō cu-
ratur. Itē minimū dicif fm magnitudi-
nem rei. h. d. C. No. q de minimis nō curat. cō-
tra. j. de dam. infec. l. si p̄prietarius in fi. primi re-
sponsi. So. in his que cedunt fm ius comune
curat de minimis. secus in his que ius comu-
ne ex sp̄ali p̄uilegio p̄mittuntur ut h. C. Quero
qd uult dicere tex. si maiori rei uel sūme p̄iudi-
catur. glo. uidet h uariare. nā ultima glo. parua
maiori rei subaudit maxime. q̄si dicat paruitas
rei p̄siderat respectu sui non habito respectu ad
aliud. glo. p̄cedēs uidet tenere p̄trariū: qa in vē-
ditione magna q̄ritas triū uel q̄rtuor florenoz
eēt minima: r in uēditōe parua nō eēt sic: r ista
magis placet quā ēt tenebat Ju. bu. tene menti.

Emo. Ad uidet rem p̄didisse
qui ad eā p̄t restitui. h.
.d. dicit glo. q istud est per fictionez ut
appareat h duz dicif uidet: qd est notandū pro
statutis. nā lz per beneficiū restitutōis q̄s possit
rem recupare non dicif eā habere seu possidere
hē. r sic statuta que loquunt de h̄ntib^o rem non
haberent locū in ea re ad quā cōpetit restitutio.
vñ si imponeret collecta pro re quaz q̄s hēat nō
tenet soluere pro ea re ad quā cōpetit restitutio
uel ad alia actio. nō enim eaz uere habet. Et sta-
tutum debet intelligi de re quam quis uere ha-
bet: ut. l. iij. s. hec uerba. de nego. gel.

On solū. Beneficiū restitutio-
nis trāsit ad heredes
r ceteros successores uniuersales. h. d.

No. hoc beneficiū trāfire ad successores uniuersa-
les r p̄t etiā cedi: ut. l. minores. j. de admi. tu.
C. Cōtra hoc op. qa p̄uilegiū p̄sonale rē. ut. l.
qa p̄sonale. j. so. ma. r per Dy. in. c. p̄uilegiū p̄-
sonale. ex de re. iur. li. vj. C. Quero si est dare ca-
sum in quo defunctus p̄t restitui r non heres.
Glo. dicit q sic si ponimus eū decessisse in pun-
cto in quo expirabat beneficiū restitutōis in inte-
grū. C. Sz qro cōtra utrū sit aliqs casus in quo
nō potuerit restitui defunctus. r possit restitui he-
res. Rñ. q sic^o. ubicūqz in puncto mortis p̄ficiat
lesio. exemplū in. l. p̄tonius. de acqui. here. r. l. i. r
qd ibi no. C. de resti. mili. per glo. r doc. Et per
hoc dico q si minor decedit hereditate nō ad-
ta p̄t eius heres petere restitutōem in integruz
ad adē dā hereditatē: lz minor dū uiueret non
hēret illud beneficiū: qa nō erat lesus q̄i ad huc
adire poterat. sed qa in p̄icto mortis p̄fecta est
lesio: ideo heres restitueret per dicta iura. r est
casus in. l. qui duos. de rebus dubijs fm Ja. de
are. r ibi hoc dixi. hoc tenet Jo. an. in. c. in p̄sen-
tia. extra de p̄ba. licet Ja. de bel. dicat p̄trariū in
quadam disputatione seu distinctione quā po-
nit in auē. de trien. r se. in fi. illius. q.

Sustinende. Per si. huius
l. dicit Guil.
de cu. q lz aliqs sit accusatus uel inq̄si-
tus de delicto ex quo bona ueniūt publicāda q̄
itey bona nō sunt litigiosa. nō enim p̄ncipaliter
agitur de bonis: sed de uindicta ut hic. qd dixi
plene. j. de dona. l. post contractum.
Ex. l. sequenti.

C. An sufficiat q citatus dicat nūcio ex iudiciū
se nolle uenire r fm lec. azo. sicte p̄tumax ueniēs
iudice sedēte pro tribunali restituit ad totā cām
r fictus p̄tumax dicif q citatus nil r̄ndit ul fuit
citatus ad domū. r q̄liter sit practicāda bec. l. r
an necessarius sit libellus in fi. l.

Iuus. Ista ē singularis. l. in cu-
ius lec. nostri glo. uaria-
uerūt. ideo primo ponā casum fm Jo.
postea ponā casuz fm azo. r fm Jo. h. d. Verus
p̄tumax ueniēs iudice sedēte pro tribunali resti-
tuit ad appellandū. idē si absuerit dolo aduer-
sarij uel absqz sui culpa. h. h. Quas p̄tes hz. pri-
ma q̄i q̄s petit restitutōem: ideo qa uenit cito r
iudice sedēte pro tribunali. scōa q̄i petit restitu-
tionē pp̄ dolo aduersarij uel pp̄ casum absqz sui
culpa obuientez. scōa ibi nec inter has. loquit
ergo bec. l. fm Jo. in hō p̄tumace: qa citatus di-
xit se nolle uenire qui restituit ad appellandum.
Contra hāc lec. uidet tex. iste dū dicif si citatus
nō r̄ndeat. lz fm lec. Jo. supponit q̄ respōdit di-
cens se nolle uenire. ergo rē. Et huius timore ē
facta qdā glo. parua que dicif r̄ndit. i. non uenit
in iudicio. ex qua no. q̄ non est necesse q̄ in iudi-
cio q̄s dicat se nolle uenire. sed sufficit q̄ hoc di-
cat nūcio ex iudiciū. hoc dico: qa Jo. an. in. c. i.
ex de do. r cōtu. in de. uidetur de hoc dubitare.
C. Scdo op. de tex. qui dicif estimari potest nō
sua culpa rē. Si enim expresse dicif se nolle ueni-
re nō cadit h̄ ista p̄iectura q̄m in incertis nō cer-
tis rē. ut. l. cōtinuus. s. cū ita. j. de h. ob. Huius
timore Jo. intelligit estimari p̄t. i. fingi: q̄m fi-
ctio fit sup̄ certo: ut uidistis no. j. ti. i. l. h. in pn. r
istud colligitur ex dictis Jo. in glo. sup̄ hō est
mari. Itē cōtra istā lec. op. de uer. nec inter has
j. eo. qd loquit de eo qui absuit dolo aduersa-
sarij uel absqz sui culpa. r sic non p̄t intelligi in
hō p̄tumace. put Jo. intelligit. Sustinēdo ideo
potest dicere q̄ ab initio dixit se nolle ire postea

De restitu-
tione in l.
tegru. Rica.
o si uero
cause. Adde
bar. in l. iij.
de appel. re.
b Cio. ad
a banc. l.
uide qd di/
xit Inno. in
c. cotam. ex
eo. r. bal. i. l.
.i. C. si ad/
uer. ue. pig.
r dictus In
no. l. d. c. co
ram. sequit
bal. i. l. pem
ptorias. in
.iij. colu. C.
sen. rescin. si
pos. r. h. vi.
de bar. i. d.
.l. proprietaria
rius.
c On so
n lu. bec
.l. fallit i ca
su singulari
.l. i. C. d. sen.
aduer. h. scd.
la. lib. x. fm
bal. in. v. op.
ibi.

De restitu-
tione in l.
tegru. Rica.
o si uero
cause. Adde
bar. in l. iij.
de appel. re.
b Cio. ad
a banc. l.
uide qd di/
xit Inno. in
c. cotam. ex
eo. r. bal. i. l.
.i. C. si ad/
uer. ue. pig.
r dictus In
no. l. d. c. co
ram. sequit
bal. i. l. pem
ptorias. in
.iij. colu. C.
sen. rescin. si
pos. r. h. vi.
de bar. i. d.
.l. proprietaria
rius.
c On so
n lu. bec
.l. fallit i ca
su singulari
.l. i. C. d. sen.
aduer. h. scd.
la. lib. x. fm
bal. in. v. op.
ibi.

Inus. d. tollit a liam. Adde rex. in. l. h. q. adulterij. C. de adul. z in l. siue possidetis. z ibi p. bal. C. de p. ba. z i. l. ma. ter. z ibi ag. z saly. C. de calum.

mutabit ppositu. z dum uolebat ire fuit impedi tus dolo aduersarij uel alio casu absqz sui culpa. Itē ptra lec. Jo. uidet littera que dicit restituē litē. z sic innuit qz restituit ad totā cām nō ad ap pellandū. Rñ. sustinēdo potes exponere litē de bere restitui. s. per beneficium appellationis. Et des igit qz lec. Jo. que est sup hac. l. pcedit cum magna uolentia. z finaliter mibi non uidet ha: ga si uex est qz ipso ueniente statim fingere nō fuis psumax nō esset necessaria restitutio ad ap pellandū: sed posset qz appellare ipso iure. Trā seamus ergo ad lec. Jo. quā puto uerā. fm quā breuiter hoc intēdit. Cōtumax fite ueniens iud dice sedēte pro tribunali restituit ad totaz cām. Idē si dolo aduersarij uel absqz sui culpa abfu erit. h. d. C. No. qz nihil est immutandū de solē nitatibus. C. Secūdo no. qz una psumptio tollit aliam. nā ex eo qz citatus nō uenit psumit cōtē nere iudicē: ex eo qz cito uenit psumit nō ptenē re. z sic qd dicit estimari exponit. i. psumitur fm Jo. C. Op. in incertis nō certis locus est conie cturē: ut. l. p. trinuus. §. cū ita. j. de s. ob. sed qñ ci tatus dixit se nolle uenire sumus certi qz cōtēnit iudicē. ideo nō est locus huic psumptioni. dicit Jo. fateor: z ita intelligo hic in ficto cōtumace qui fuit inuentus z nihil nō dicit: uel nō fuit inuen tus sed citatus ad domū. C. No. qz hic glo. ap pellat factū psumacē eū qui inuentus nō fuit. de hoc uidebitis. j. l. pxi. C. Contra hoc op. fictus psumax appellat de iure cōmuni. z sic nō est ne cessaria restitutio: ut. l. post edictū in fi. j. d. iudi. Huius timore dicit Jo. fateor. z ideo iste resti tuitur ad totā cām. nō aut ad appellandū: quia illud poterat de iure cōmuni. z hoc innuit litte ra sequēs ibi restituere litē z c. Lec. Jo. est uera fm doc. pter qz in eo qz pcludit uex psumacē. nā hec. l. loquit in omni cōtumace fm Guil. z Ja. de are. Nō ob. qz dixit se nolle uenire. z sic non pōt psumi qz parum exaudita uoce pconis defu erit. nā pōt esse qz audiuit uoces pconis citantis eū. nō tamē bene audiuit horā sibi designatā in termino. z nō dicit se nolle uenire postea mutauit ppositū qd apparet ex eo qz cito uenit. z ideo p sumitur qz non bene horam termini audiuerit. C. Op. qñ dolo aduersarij est lata snia in absen tem snia est ipso iure nulla: ut. l. si pretor. §. mar cellus. z ibi no. de iudi. So. ibi dolus fuit cōmiss sus allegādo falsas allegatōes. hic fuit cōmissus in impediēdo reū uenire ad iudiciū. C. Op. qñ qz absqz sui culpa nō uenit ad iudiciū snia cōtra eū lata nulla est: ut. l. qñ sitū. de re iudi. j. sol. illud uex qñ iudici snianti summatim pstarēt: s. quā do nō. tūc snia ualet: sed per restitutionē in inte gruz rescindit: ut hic in fi. z ibi no. C. Quero an hoc sit uex. indistincte qz solēnitatis omisso ui tict actuz. Rñ. z distingue: aut est solēnitatis sub stantialis. aut nō. qd dicit. l. i. in fi. de uen. inspi. C. Scōo qz utru hec. l. hēat locū in illo cōtuma ce ptra quē uentū est ad sniam interlocutoriam. Certe tex. h. loquit de eo ptra quē est lata diffini ua cū dicat in pñ. rem amiserat. Tamē eadez est ratio in interlocutoria lata ptra psumacē. Nam rei appellatio generalis est: ut. l. i. in fi. cer. pe. z ille qui interlocutoria pdit: pdit illam litē que in interlocutoria uertebat. z ideo pōt restitui eo dem modo quo hic. C. Quero qd est hoc dictū restituere litēz qd glo. appellat restitui ad totam cām. Rñ. tex. hic no. sol. dū dicit restituere litem ut z ratio z eqtas postulat. Debes enim scire qz ille qui petit restitutionē in integrū aduersus sniam nō petit per beneficiū restitutionis sniam

reformari: utputa si fuerit reus absolutus cū de beret p demnari nō petā per restitutionē in inte grū ut p dēnef. sed petā qz per beneficiū restitu tionis rescindat illa snia z ego reponar in eo sta tu in quo eraz prius: ut. l. i. C. si aduer. liber. z in plurib⁹ alijs locis z legibus qz statim allegabo. Sed in hoc est aduertendū: qz tex. h. dicit qz in pñmū status reponat. put ratio z eqtas postulat. Pōt enim esse qz deceptio contingit nō solū in snia: sed in toto pcessu: ut in minore qui nō est p secutus aliquā speciē administratiōis tutele tūc rescindit ut ipsam actionē possit mouere: ut. l. i. C. si aduer. rem iudi. qñqz ptingit lesio: qz pen dente iudicio post litē ptestatā incipit eē absens z sic non potuit pducere defensiones suas z sua iura tūc restituit ut possit uti defensionib⁹ z iuri bus suis: ut. C. de pcura. l. qui absentē. z ex qui. cau. ma. l. i. qñqz fuit lesus solū in ipsa snia: pces sus aut fuit legitime factus usqz ad cōclusionem tūc restituit ut rescissa snia itēz sententia ex eis dez act. d. l. i. C. si aduer. li. z hoc est qd dicit ra tio z eqtas de qua hic fit mentio. C. Quero pra cticam huius. l. infra qñqz tps debet peti ista re stitutio in integrū. Glo. hic no. dicit qñqz petit ista restitutio ad appellandū. z tūc debet peti in fra decē dies. postea pōt durare lis usqz ad qua driēniū. Idē tenet glo. in. l. pxi. z in. l. interdus. j. de mino. nā si per decē dies negligeret: absor beret sibi tps ad restituendū. z sic ad nihil da retur restitutio. ar. l. sed si per ptorē. §. quotiens. j. ex qui. cau. ma. canoniste tñ uident dicere cō trariū. dicā uobis in. l. ab hostib⁹. §. sed qd sim pliciter. ex qui. cau. ma. C. Quero utrū cuz petit restitutio sit necessarius libellus z litis ptestatio z similia. Rñ. qz sic. qñ petit aduersus sniaz diffi nituā: sed si peteret aduersus interlocutoriam: tūc posset iudex expedire suo officio absqz libel lo z litis ptestatione: ut ex de offi. iudi. c. ultimo. Ex. l. sequenti.

C. An qlibet snia lata cōtra minores z indefen sos sit nulla ipso iure. Et qñter subueniat absen ti ex causa phabili z necessaria: ibi. Quero. Et qñ liter succurrat ei qui ē absens causa studioz: ibi. Venio. Absenti etiā ex causa necessaria qualiter subueniat: ibi. Venio ad tertiā. Et qñter succur ratur absenti uolūtarie nō cōtumaci: ibi. Venio ad quartā. Et qñter absenti uoluntarie cōtuma ci: ibi. Venio ad qntā. Et qz dicat hys psumax z qz fictus z qñ pñt appellare: ibi. Pro huius. Et an cōtumacia pcuratoris noceat dño in ap pellādo: ibi. Quero utrū. Et an dñs dicat cōtu max si nō fuit citatus in tota causa nisi ad audie dam sniam. z tunc dixit nolle ire: ibi. Quero. Et an psumax dicat qui in primis citationibus fuit inuentus z in ultima nō in fi. l.

Inter minores. ^{Abi nores} etiā legitime defensi restituunt ad totā cām. absentes uero ex necessaria z pbabili legiti me defensi restituunt ad appellandū. h. d. Intē do uobis examinare istā. l. per qōnes. C. Quero quid si minor nō sit legitime defensus. Rñ. tūc snia est ipso iure nulla: ut. l. cum z minores. C. si aduer. rez iudi. z. l. acta in fi. de re. iu. C. Quero hic dicit ptra rēpublicā. nunquid ptra priuatā. Rñ. sic: ut. j. de peti. here. l. item ueniunt. §. pua toy. z. C. de peti. here. l. i. Itē dicit causa cogni ta. C. Quero qd uertat in cause cognitione. dic ut in glo. p dicta ha in snia diffinitua que pferf ptra minores. snia ptra interlocutoria ualet etiā si non sit defensus. de quo dicit ut. l. minor. de bo. S iiii

Inter
i
mino
nores. totaz
causaz. uide
no. in mate
ria p glo. et
bar. 7 bal. in
l. ab eo. C.
quo 7 qñ iu
dex. 7 i. l. pe.
C. eo. titu.
b Qualiter
subuenit. de
ista materia
plene p ino.
7 doc. i. c. ij.
de pcurato.
c Ignora
bat. add bar
to. 7 bal. i. l.
pe. C. quo 7
qñ iudex.
d Ex ca p/
babili. qd si
est absens ex
ca cundā ad
sanctū iaco.
buz dicit ca
pbabilis 7
fauorabilis
fm bal. in. l.
ab eo. C. q/
mō 7 qñ iu
dex in prin.
e Procuratorē
dimit
tere. uid qua
liter qd dēat
mittere pro
curatorē qñ
vult absentia
re ad hoc ut
pedat i ca.
adde bal. i. l.
ab eo. in. ij.
col. C. quo 7
qñ iud. 7 qd
no. bar. in. i.
ff. de diuer.
7 tē. p̄scrip.
f Ex ca ne
cessaria tm̄.
Ide si qd re
cessit metu
cris pmissa
est absentia ne
cessaria si fa
uorabilis h̄z
bal. i. l. ab eo
i pn. C. quo
7 qñ iu. cir
ca hoc vide
ang. i. q. sua
bononiē. in
-ij. 7. iij. du
bio. Spe. et
Jo. an. in ti.
de accus. in
-iij. pte. s. se
quif. v. qd si
bānt. AD
DE qd ē car
cerat. p de
bito hēat p
absente ex ca
necessaria an
ge. cōf. l. xv.

auc. iudi. pos. 7. l. 3 pupillū 7. 8 re iudi. Itē illud
qd dico de interlocutoria itelligas de interlocuto
ria de mittēdo in possessionē seu pendendo. Itē
alia interlocutoria p quā pnunciatē eē pcedēdū
uel nō procedendū sup libello nō ualeat ptra mi
norez in defensum. sicut nec diffinitua snia. La
sua est in. l. si p̄ses. C. quo 7 quādo iudex. C. de
nio ad ver. ei. nō. quero qd si absens causa reipu
blice nō fuit defensio. dicit glo. tunc restituit ad
totaz cām. f. ut possit uti defensionibus suis: ut
s. ex qui. cau. ma. l. i. de p̄cu. l. q. absente. C. se
cundo qro dicit hic qd restituit ad appellanduz
infra quod tēpus debet petere. h̄ dicit glo. in ra
decē dies. de quo dixi. s. p̄ri. C. ultimo glo. hic
intrat materia de restitutione que dat absentē 7
tractat eā per modū cuiusdā summe. C. Et pri
mo qro quot sunt genera absentiaruz. dicit glo.
qñqz. prima est pbabilis 7 necessaria ut militie.
secūda pbabilis tm̄ ut studioz. tertia necessaria
tm̄ ut relegationis. quarta est uoluntaria absen
tia absqz cōtumacia ut mercatoris uel alterius.
qnta est absentia per cōtumaciaz. ita dicit glo. 7
bene. Quero ergo absenti ex causa pbabili 7
necessaria qliter subuenitur. Et aduerte qz gl.
hic principaliter loquit qualiter ei subueniatur
aduersus sniam. nō dicit de aliis lesionib. princi
paliter. Dico ergo qd absens ex causa necessaria
7 pbabili si est legitime defensio restituit ad
appellandū ut hic. nō legitime defensio uel nul
lo modo restituitur ad totam causam ut in glo.
Istud dictū de absente ex causa militie. idē intel
ligas in quolibet alio absente causa reipublice
romanoz: uel alterius ciuitatis: ut. l. sed 7 si per
pretorē. s. si. ex qui. cau. ma. 7 hic. in tex. ibi ceter
ris quoqz 7c. Itē hoc idē in eo qui absens eēt a
iudicio ex causa infirmitatis. sicut enīz necessitas
absenti imposta a republica que excusat multo
magis necessitas imposta a deo per infirmitatē
de hoc est tex. 7 glo. j. de re iudi. l. quesitum. Itē
predicta nā quando iudex qui tulit sniam dictā
absentiā uel infirmitatē ignorabat. nā si sciuisset
snia erit ipso iure nulla: ut. d. l. quesitū. 7 ibi no.
7 in. l. ptra pupillū. s. i. ibi no. fm opi. Bla. j. de
re iudi. que licet ibi nō approbetur tamē in. d. l.
quesitū. approbat. Itē predicta uera in snia dif
finitua que dat cōtra talem absentē. Interlocu
toria nō siquidē esset interlocutoria de mittēdo
in possessionē ex primo decreto ualeret. si uero
esset de mittēdo ex secundo decreto: uel de uen
dendo: tūc esset ipso iure nulla: qa cuz nō latitē
ptra eū nō pōt pueniri ad secundū decretū: ut. l.
fulcini. s. i. j. qui. ex cau. in pos. ea. 7. l. impator.
de pui. cre. Fallit ex causa nōxali 7 d. ani infecti:
ut. l. si finita. s. si sorte. de dam. infec. 7. C. de re
sti. mili. l. ignorare. 7 ibi no. per doc. 7. s. si ex no
xa. ca. aga. l. ij. in fi. 7 in dictis casib. in qb. uale
ret hēret necesse petere restitutionē in integruz:
ut dictis. l. ¶ Venio ad secundā absentiam. s. in
eo qui est absens ex causa pbabili tm̄ ut studio
rum. Hic dicit glo. qd si est legitime defensio ad
nihilū restituitur: ut. j. ex qui. cau. ma. l. necnō in
prin. 7 quādo ap. fit. l. i. in fi. Nō legitime defen
sus uel nullo modo defensio pōt si uult appella
re de iure codicis: ut. l. ab eo. C. quo 7 quādo iu
dex. Itē pōt petere restitutionē in integrum ad
totaz cām: ut. d. l. necnō in prin. ex qui. cau. ma.
nec distinguit: potuit dimittere pcuratorem uel
nō. licet qdam distinxerūt: ut no. d. l. necnō. 7. l.
sed si per pretorē. s. aduersus. e. ti. ita dicit glo.
hic. C. aduerte qd non distinguat potuit pcura
tores dimittere uel nō: uel si dimisisset 7 est mor

tuus uel nō. quod placet mihi in causis non ce
pris ante sniam. nā si causa erat iam cepta 7 ipse
se absentauerit ex causa pbabili est qd sibi impu
tetur. nisi pcuratorē dimiserit. nā cum exercituz
causē cepte sit necessariū debebat potius illi insi
stere qd propter cām pbabilem nō necessariā se
absentare: ut. l. p̄tumacia. s. i. de re iudi. unde in
negocijs ceptis dicerē abhibendā illā distinctio
nem. an poterit dimittere procuratorē uel non:
uel si dimiserit 7 est mortuus uel non: ut colligif
ex. d. l. necnō in prin. 7 in. d. l. ab eo. ¶ Venio ad
tertiā absentia. s. de absente ex causa necessaria
tm̄ ut in relegato. 7 in isto dicit glo. siquidē non
potuit dimittere pcuratorē: uel potuit 7 dimisit
7 mortuus est restituit alio secus: ut. j. de cau. ma.
pap. 7. l. sed 7 si per pretorē. s. i. j. ex q. cau. ma.
Et hoc est uey. 7 est differētia inter ipsuz absen
tem 7 absentē ex causa pbabili in causis nō ce
pris. s. in causis ceptis adhibet eadē distinctio.
C. Sed iuxta hoc qro. h̄ loquit de relegato. qd
de expulso de ciuitate sua. uirū snie uel cōdēna
tiones 7 processus facti ptra eū ualeant. Rū si
quidē bona sua sunt publicata d̄z agi ptra fiscuz
qui sibi successit. de hoc nō est dubiuz: s. si bona
nō sunt publicata. tūc uidet quod processus fa
cti cōtra eum nō ualeant ipso iure: qa cū citerur
ad locū sibi notorie nō tutū in quo nō posset cō
parere sine periculo uite: citatio nō ardat eu: ut
l. sciendū. j. de le. 7 ad trebel. l. de erate. 7 est ho
die magis expressum in cle. de re iudi. c. pastora
lis. s. p̄sana quoqz ciuitas. Est enim iustus ti
mor timere crudelitātē tyrāni uel ciuitatis sedi
tiones uel seductores: ut. l. fulcinius. s. quid sit
latitare. j. ex qui. cau. in pos. ea. ¶ Venio ad q̄r
tam absentia. s. de eo qui abest absqz p̄tumacia.
Dicit glo. iste nō ledit: quia snia nulla ergo non
eget restitutionē: ut. l. de uno quoqz. j. de re iudi.
Et intelligas nō cōtumacē eum qui omnino nō
fuit citatus uel monitus per iudicē: uel si fuit ci
tatus nō fuit ppositū peremptoriū uel aliud qd
haberet uim pemptorij: ut. C. quo 7 quādo iu. l.
cessante. 7. j. de iudi. l. pemptoriū cū. l. se. ¶ Ve
nio ad quintā absentia. s. de eo qui abest p̄tuma
citer. Et in hoc glo. loquit mirabiliter. Aut est
uerus p̄tumar 7 iste non audif appellans. secus
si est ficte p̄tumar: ut. l. 7 post edictū in fi. j. de iu
di. nisi ueniat iudice sedēte pro tribunali: ut. s.
l. p̄ri. ¶ Pro huius declaratione querit glo.
qd est uerus p̄tumar. 7 qd fictus. Glo. dicit h̄. 7
s. l. p̄ri. qd uerus p̄tumar est is qui inuentus di
xit se nolle uenire aperte. 7 ad illum una citatio
sufficit. ar. j. ex qui. cau. in pos. ea. l. fulcinius. s.
fi. 7 in hoc dicit uerum glo. Et aduerte qd dico
una citatio: s. non fuit dictū pemptorie in modi
co plus etiā si nō esset citatus. si tamē dixisset se
nunq̄ uenturū corā iudice illo nō deberet ulte
rius citari. sicut dicunt canoniste de eo qui rece
dit appellās ab aliqua interlocutoria qd non est
amplius citādus. uidet enim dicere se amplius
non uenturū ad iudicē: ut ex de do. 7 p̄cu. c. i. in
cle. qd tene mēti. Fictus p̄tumar est qui inuentus
nihil dixit: uel dixit se uenturū 7 postea nō uenit
dicit glo. idez no. s. l. p̄ri. s̄rium no. j. de appel.
l. ex p̄sensu in fi. pro quo uidet tex. C. de iudi. l.
properandū. s. sed 7 siquidē. ibi pte actoris mi
nime inuenta. cōiuncto cū. s. sinautēz reus. 7 ibi
Ly. ponit istā materiā satis diffuse: ut Jo. an. in
d. c. i. de do. 7 cōru. in cle. multū late que uide si
uis. Adhibi autē ad declarationē ueritatis istius
uidet dicendū qd ille cōtumar nō pōt appellare
qui per cōtumaciam nō uenit. ita dicit tex. in. l. 7

§ C. Talest.
An p̄cessus
f. et p̄ expul
suz d. ciuita
te ualeat. di
xit p̄ bar. in
l. creditor. j.
de solu. 7 de
istis exerci/
tuz bal. in. l.
C. quo 7 qñ
iu. se remit
tit ad no. in
-c. i. de cler.
nō refi. i. vj.
in nou. lla s
bac. q. uide
ang. i. l. ij. s.
qd d̄tinus
-ff. si qd cau
tio. 7 uid qd
ibi dixi. unū
dixit hosti. 7
Jo. an. i. no.
uella. i. c. ir.
refr. gabili.
de of. or. q. si
qd ex p̄se di
cit se lactu.
rū aliqd nō
d̄z expectari
termin. seq
tur bal. i. c.
i. de milite
uasta. q. p̄tu
est.
b C. Querit
glo. 7 quali
ter itelligat
addit unum
bar. i. l. ex cō
sensu. s. h. d
ap. unū. add
singulariter
q̄ semp vbi
citatio fit a
iure iste dicit
tur p̄tumar
fictē nō dē.
ita no. dicit
spec. in ti. de
p̄tumace. s.
i. v. ficte cō
tumar. vñ si
nō cōparet
pōt temp̄
appellare et
Ly. 7. l. i. p̄
perādus. s.
finaut reus
C. de iudi.
in addi. 7 in
cle. cām. de
elec. i. gl. pe
lat. p̄ doc. i.
l. ex p̄sensu
s. h. ubi p
ang. 7 bal. i.
d. l. p̄peran
dū. s. finaut
reus. 7 uide
ibi p̄ euz qd
si dubiuz est
an fuerit ve
contumar 7
die q̄ audif
appellans.

Ceterum con-
tumax. ut ap-
pareat quis
uerus cotu-
mar & qd fi-
ctus appelle-
tur. add no-
Jo. an. i no-
uella. i. c. pru-
dens. de of-
dele. & bal. i.
.i. consenta-
neū aliqd p-
eū. in. c. i. de
milli. uassa. q-
p. tu. est. AD
DE ang. cō-
flio. c. lxxvii
& c. lxxvi. ol-
dra. p. h. lrv.
C Non audi-
etur. uid gl.
i. cle. i. d. do.
& p. tu. adde
q. ista bz lo-
cū i. q. p. tu
mace ad sen-
tentiaz. si q. o
est q. u. p. tu
mar i. p. c. f. i. u.
ah sniaz nul-
la. l. cauetur
qn possit ap-
pellare. ita
no. bal. i. p. si-
lio suo inci-
pente in q. si-
tus fuit cita-
tus. & p. bo p-
id qd habet
p. gl. & doc. i.
.l. i. j. h. ac /
tor. de iura-
calum. vide
moder. in. l.
p. sensu. & l.
lud qd dixit
tenet bal. in
.l. eos. §. i.
.C. de app.
An p. tumax
appellet. d. o.
car. p. h. lxxij.
& d. de rota
decisi. c. xxx /
iij. & c. lxxvii
C Sin autē.
Et uidet p /
bari. in. d. l.
ex p. sensu in
fi. de ap. no.
bal. i. d. l. dif-
famari. de i-
genu. ma. & i-
auē. hodie. i-
ij. col. C. de
ap.
C Auferat
domio. uide
bar. in. l. i. in
fi. j. q. h. app.
fit. & ibi dixi.

C Quod metus
causa. p. ca.

post edictum. j. de iudi. & intelligit ibi de p. tumacia eius q potuit uenire & non uenit. ita dicit rex. in. l. ex p. sensu in fi. j. de ap. vñ illum appello vtz cotumacem qui potuit uenire in termino peremptorio & nō uenit: ut. d. ll. Et ideo dico sic. qdaz est uerus p. tumax apparenter & existenter. qdaz est uerus cotumax apparenter & nō existenter. qdaz est fictus contumax apparenter uerus existenter. qdam est fictus cotumax apparenter & existenter. **C** Redeo ad primū. uerus cotumax apparenter & existenter est: qui inuētus dixit se nolle uenire: uel fuit inuētus & dixit se uenturus: uel nihil dixit: tamē postea nō uenit absqz aliqua cā vnde remanet qz solū fuit cotumacia & cōtēptus iudicis iste nō auditur appellans. Potuit enim uenire & noluit: ut. d. l. ex p. sensu in fi. de ap. & d. l. & post edictū in fi. Quidā est uerus cotumax apparenter sed nō existenter. utputa inuētus qui dixit se nolle uenire. postea mutauit ppositum & uolebat uenire. sed fuit impeditus dolo aduersarij uel ex aliquo casu absqz culpa sua: ut. s. l. p. xi. in fi. Iste si uult appellare nō auditur a iudice a quo appellat neqz admittit eius appellatio quia est uerus cotumax apparenter. tamen coram iudice appellationis ad quē est appellatum hoc p. b. ab. qz in rei ueritate nō est uerus cotumax p. bando causam impedimēti: & tūc procedet sup appellatione sua sicut si esset admittit: ut. l. sciendum. j. de appel. reci. & C. de ap. l. a p. cōsulibus. idem de eo qui fuit inuētus & dixit se uenturū uel nihil dixit. nā si non uenit est uerus cotumax apparenter: & eius appellatio non recipiet & si cām coram iudice appel. probabit qz nō est uerus cotumax existenter procedit in appellatione: ut. s. dictum est. ubi cūqz autē dixi uerū cotumacē nō audiri appellante: intellige nisi uenerit iudice sedente pro tribunali. nā tūc ex illo actu presumit qz nō fuerit uere cotumax & audiat appellā: ut. s. l. p. xi. Quidam est fictus cotumax apparenter: uerus existenter: ut in eo qui nō fuit inuētus: tamē citatio peruenit ad eius noticiam: & tūc cū posset uenire nō uenit: tūc istius appellatio recipietur a iudice a quo: qz sibi nō liquet ipsum eē uerum cotumacem. Sed si pars cōtra quam est interposita appellatio coram iudice appellatiōis hoc probabit scilicet ipsum sciuisse & p. temphisse uenire nō procedet sup eius appellatione. ita potest intelligi. C. de iudi. l. p. perādū. §. finautē in fi. cōiuncto precedenti. §. ibi parte actoris minime inuēta. de hoc etiam uidet glo. in. d. c. i. ex de dolo & cōtu. & est aduertēdum in eo quod dixi quando per p. tumaciam nō uenit: quia si esset causa aliqua propter quā uenire nolebat: utputa quia timebat iudicē ne faceret euz approbare sniam: quia si erat cōsuetus alijs facere: uel quia erat rusticus timebat ire sine aduocato & similia quecūqz essent que possent euz excusare p. temptu iudicis putare ipsuz debere audiri appellan- tem: quia cessat uera cotumacia. **C** Quarto qui- dam est fictus cotumax apparenter & existenter ut citatus ad domū ad quē citatio non peruenit in noticiā. & iste sine dubio audif appellans: ut. l. ab eo. C. quomodo & quādo iudex. **C** Quero utrum si procurator est uere cotumax auferatur domino beneficiū appellandi. breuiter uidetur qz nō. nam ex facto procuratoris nō punitur do- minus: ut. l. i. §. si procurator. s. si quis iusdī. nō obtem. nō ob. l. i. j. quando ap. fit. quia quando procurator nō appellauit infra decē dies ius ap- pellandi perit sui natura: quia nō uiuit plus. nō

autem infertur hoc in penas nō appellantis. sed qz uerus cotumax nō audiat est in penam con- tumaciē. & hoc tenet Inno. extra ut lite nō cōte. .c. i. in fi. Idem puto de cotumacia tutoris & cu- ratoris uel syndici. hoc uidetur sentire glo. j. de regu. iur. l. nō potest dolo carere. **C** Quero si cau- sa tota agitata est per procuratorē ad audiēdū sniaz fuit citatus dominus qui dixit se nolle ire: uel nihil dixit: an dicat uerus cotumax. Respon- deo nō: quia nō tenetur ire. potest tamē si uult: ut. l. procurator. C. de p. cura. Et ideo cūz habet iustam causam nō debet pati penam cotumaciē. sicut supra dixi de alijs qui habēt aliquā causam non ueniendū: ut. l. contumacia. §. i. j. de re iudi. **C** Quero qd si aliquis in p. mis citationibus fuit inuentus in ultima citatione non fuit inuentus: an dicetur uerus cotumax. Respondeo siquidem fuit inuentus in primis citationibus ante qz pue- niretur ad edictū peremptoriū ex illis nō erit ue- rus cotumax: ut. l. cotumacia. §. cotumax. de re iudi. vnde si in tertia nō fuit inuentus nō dicam eum uerū p. tumacem. sed si fuerit inuentus in ci- tatione pemptoria. & postea in alia citatiōe que ex benignitate proponit fm. l. & post edictuz in prin. j. de iudi. nō fuerit inuentus. tūc reputo eū uerum cotumacem: quia per sequentē citatiōē non purgatur contumacia precedens sed fit ad omnem maliciam superandā. ar. auē. iubemus .C. de iudicis.

C Quod metus causa gestū erit. Rubrica.

C Continuatio rubrice patet ex posi. s. titu. i. l. i.

It pretor Quod me-
tus causa ge-
stum est nō habetur ratum. & ponit
diffinitionē metus & diffinitionem
uolentie. & hoc dicit usqz ad fi. l.

C No. qz gaudēt breuitate moderni. **C** Secun-
do no. diffinitionē metus & diffinitionē uolentie.
C Op. qz metus & uis sunt diuersa quod ap-
paret: qz diuersa sunt diffinitiones ut hic. ergo
ad positionē unius nō sequitur positio alterius
ut. s. ti. ij. l. pe. Sed hoc uidetur p. trarius: quare
male. Rñ. uis habet se per modum agentis. Ra-
dicatur enim uis in inferente metu. **C** Metus autē
respicit psonam patientem. nam in agēte nullus
est metus. & ideo habes notare qz qui ponit ac-
tum prout est in patiente presupponit eū prout
est in agēte. nec est necesse qz exprimat. & hoc
est notandū ad multa. **P**ono unum casum: lex
dicit aliquid de uxore. certe uxor nō potest esse
sine uiro. debet etiam intelligi de uiro: ut. C. de
indi. uidu. tol. l. fi.

C Ontinet.

Sed uim. Breuiter in hac. l. intelli-
gimus de ui iniuste illata
hoc dicit.

Etum. **C** Metus intelligit qui
cadit in cōstantē uiruz:
ut mortis uel cruciatus corporis uel ser-
uitutis uel pudicitie: secus si alterius leuis uexa-
tiōis uel ifamie. h. d. usqz ad. l. metū aut. **C** Op.
qz metus infamie inducit rescissionē cōtractus:
ut. j. e. l. fi. §. si fenerator. Rñ. nō rescinditur per
actionem quod metus causa: ut hic. sed per offi-
cium iudicis ut ibi. idem si per timorē reuerētie:
utputa si filia ob reuerētiā patris. uxor ob timorē
& reuerentiā uiri. clericus ob timorē & reuer-
entiā epī aliqd fecerit: ut. l. i. §. que honorāde

pte: ut. l. iij. j. de ma. testa. scdo debes scire q actiones
introduce a iure civili pretor no pot iure directo tolle
re uel introduce: ut. s. quos aut. insti. de bo. pos. r. j.
de mi. l. r. si sine. s. sed qd pap. ergo cu sba h dicat ratu
no habebat statim assumat suu effectuz. scdo p dicta esse
sa colligit iuriconsult ex sba edicti iz plox signifi-
cacione. du dicit ratu no habebat. natura eniz ronis nega-
tiue est ut nullo tpe sba sit: licet qnqz possit ad tps late-
re: utru sit uez uel no: ut. d. l. iij. j. de ma. testa. sic in p-
posito cu pretor dicit ratu non habebat: hoc est nullo tpe
habebat ratu. vñ etiã ante q ueniat ad iudiciu pretor: ratu
no hz: sed tuc declarat ipsum ratuz no habere: ut. d. l. si
mulier. j. e. s. i. vñ cu sm subtilitate iuris civilis dñiu sit
trãslatu: r liberatio sit secuta per acceptilatione pretor
per suu edictu no pot restituere dñiu directu nec actio-
nem directã sed no habedo ratu qd gestu est: statim re-
stituif utilis ipso iure: qd pot ptor. Sed quia hoc forte
no sufficit: nec de hoc ptentus est ille qui passus est me-
tum das sibi actio qd metus causa: per qua directã co-
getur restituere a pretore uiuo: qd no potuit facere edi-
ctu ptoris mortui. Itẽ cogel restituere rem qtenus de
facto fuit ad eum trãslata: qd ipso iure fieri no potuit. r
ideo apparet q ex sba edicti du dicit ratu non habebat:
hz primã utilem in rem uel in psonã. Itẽ actione quod
metus causa ut restituat. ideo puto q si esset dispositio
iuris civilis que diceret ratu non habebat cõpeteret pri-
ma directa in rem r in psonã tene menti: qa utilia sunt.
Itẽ sba refert ad ius. q. d. ratu no habebat de iure. uer-
bũ firmũ refertur ad factũ. vñ si diceret no habebat ratum
neqz firmũ intelligit ratu de iure. firmũ de facto. quod
no. in. l. id qd paupibus. C. de epi. r de. r ideo ptor no
hz ratu de iure in quãtu ipse pot. r qa ipso iure no suffi-
cit adhibet remediũ facti per in integrũ restitutione p-
posita actione qd metus causa: quia ptor ratu non hz.
sed qa no pot dñium qsitum alteri auferre iure directo
pcedit utilem actione. Itẽ ex istis sba cõpetit metum
passo actio per qua cogit ille q metu intulit reddere do-
miniũ directũ uel se ponere in pstinã actione directaz.
ergo quod hic dicitur ex his uerbis edicti colligitur de
necessitate: quod no.

Julianus. Metu inferens tenet restituere
r de dolo cauere. h. d. uel sic. qui
restituif rem per hanc actionem cogitur cauere de do-
lo. h. d.

Licet tamen. Persecutoria tollit per
penales qn inest rei psecu-
tio. h. d. uel sic. Actio in rem tollitur per penale: r econ-
uerso: qa in penali cõtinet rei psecutio. h. d. C. Op. qd
no est tolli non pot: ut. l. nã si. s. post defunctũ. de in
re. resti. sed ad quadruplum no competit nisi secuta cõ-
tumacia. So. ut in glo. C. Itẽ op. de. l. si pro fure. j. de
pdi. fur. So. ut in glo.

Ex hoc edicto. Per hanc actionem dz
res in pristinu statu re-
stituif: als ptumax in quadruplum p demnabit h. d. uel
sic. per hanc actione fit restitutio in pristinu statu r ad re-
stituendũ metu inferens cõpellat. h. d. C. Op. de. l. si qd
accepto. r. l. si mulier. j. de pdi. ob cau. So. intellige qd
hic dicit q reponat in pstinã obligatione si est debituz
pditionale uel in die: alias debet soluere: ut. l. spõsalib.
j. de iure do. C. Quero qn debitũ est pditionale r qd
no uult reponere in pristina obligatione: qd qdrupla-
bitur: qd dicat glo. dic q qa iste puenifex suo dolo
totũ qd erat in obligatione qdruplabif: ut. l. locum. s.
p demnatio. de tabu. exhi. Sed qd si est talis obligatio
que no pot in pristinu statum reponi: dic ut in glo. quã
no. qa uides q obligatio ex delicto no pot sibi sub pdi-
tione sed pure. nec suspendit diem uel pditione: quod
intellige. qn ex dolo: secus si ex culpa saltez quo ad exe-
cutione: ut. l. in. l. acq. si deletũ. j. ad. l. acq. fallit in. l.
si tutor reipublice in fi. j. de tu. r ra. distra. Sed quid si

reus r multi fideiussores tenent. an cõtra omnes qdrup-
plabitur: dic ut in glo. r dicam. j. in seq. s.

Et cum autem. Hec actio est in re scripta
ideo das s oes ad quos
comoduz peruenit ex metu. Itẽ est restitutoria. r ideo
omnia in pristinu statu reponit. h. d. cum. l. se.

Et quis. Non tenetur qd ex metu illa-
to per aliu: nisi quatenus cõ-
modum ad eum peruenit. h. d.

Sed r partus. Accessiones pcepte r
que a petitore percipi
potuerunt ueniunt in hac actioe. h. d. No. hic casum quo
titulus a picipiendis no excusat. sunt r alij casus q nume-
rant h. de quo in. l. si qd fundũ. r per totũ. C. de rei ue.

Querit potest. Actio qd metus ca non
cõpetit ei q ex metu dã-
nificatus no est. h. d. uel sic. qui per metu reddit quod
reddere tenet hac actioe uel alia no hz actione qd met-
ca. h. d. cu. s. se. C. No. glo. que dicit q qd tenet de fru-
ctib pceptis r picipiendis: licet heat titulu. C. Op. r vñ
q uim ui repellere no lz: nisi incõtinẽti: ut. l. i. C. vñ ui. r
j. de ui r ui ar. l. iij. s. cu igif. r. l. ut uiz. s. de iusti. r iur.
Sol. qdã intelligit sicistũ. s. q uis fuit adhibita incõ-
tinẽti. Tu dic q hoc uez qtu ad interdictũ vñ ui. qtu
aut ad hac actione hoc no curat. Ratio qa requirit dã-
num: ut hac. l. in fi. Scdo op. suus qui intulit uim dz p-
mã actione pdere. s. quod metus causa: ut hac. l. in fi. r
j. l. pxi. So. glo. dicit nota. lz amittat actione: no tamẽ
amittit exceptione si possidet. qd est no dicam. j. l. pxi.
Et si dicas ergo no puniet uiolentia in eo qui hz exce-
ptione. Rñ. imo punif: qa poterit accusari. l. iul. de ui.
C. Ad si. huius. s. op. si uez est inferentẽ metu amiffisse
ius crediti. ergo uez erit istu qui coactus est soluere su-
stinuisse dãnũ: qa soluit in debitũ. r sic hz locũ actio qd
metus ca. Glo. distinguit tria tpa. ideo dic ut in ea. in
eo qd dicit glo. piderari punctũ: qa tpe metus adhuc
no admiserat. C. Op. paria sunt qd esse facturũ de pxi-
mo uel iam esse pductũ in esse: ut. l. non tm in prin. j. de
excu. tu. r. l. iurifurãdi in pn. j. de ope. lib. Rñ. q etiam
post uiolentiã illataz no amiffit ius crediti ipso iure. sed
sperabat amitti per sniam: ut dicã j. l. pxi. Et ideo gl-
tã h. j. l. pxi. uidet errasse in hoc. r si haberẽ disputa-
re punctũ huius glo. forte aliter determinare.

Et sequenti.
Quotuplex sit uolentia r an hoc edictũ heat locũ in
qlibet uolentia r an creditor qui viz tulit debitori amittit
ipso iure uel per sniam creditũ. r ad quid subueniat
hoc edictum r qualiter practicanda sit hec. l.

Extat. Continuat cũ superiori r hoc intendit.
Creditor qui per uim pecuniã uel rẽ si-
bi datã accipit uel sibi solui facit ius debiti pdit. r om-
ne ius qd hz in re uel pro re. h. d. qa ista est qdã pstitu-
tio noua non declarata uel glosata per iuriconsultũ quã
ponit h. r in. l. i. ad. l. iul. de ui priua. r ideo glo. cona-
ta est glosare eã: licet pap. de ea curef. aliter glosasset iu-
riconsultus. Adhodo op. de. l. ptor ait. s. debitorẽ. j. de
his que in frau. cre. r. l. iij. C. de pi. So. h. e. regula. Fal-
lit in casib q ponunt h in glo. super sba iudice. quã
no. r signa. Et facit ad p dicta qd habuiffis per Anno.
in. c. olim. ex de resti. spo fallit enim in debitore fugien-
te: r depopulatore agro. Itẽ fallit in pacto: ut. l. iij.
C. de pig. Itẽ in legatario qui sua auctoritate occupat
rem legatã: ut. l. i. s. i. quoz leg. sed istud est qn res a ne-
mine possidet. alias secus. C. Scdo op. r assumo prin.
glo. magne. r op. de. l. qui uas in pn. j. de fur. So. glo.
hic ponit plures so. Ista est uera q creditor qui infert
uim r accepit rẽ sibi debitã amittit omne ius crediti qd
hz in re uel pro re. ita loquitur hic. Sed in. l. sria auferẽs
rem amittit pditione furtiã per qua poterat repete-
re rem: no aut actione furti que cõpetit ad penam: nec
das ad rem uel pro re. r bec est sba quã tenet doc. in. l.

**Licet ta-
me. Uide in
l. iij. C. co-
r. l. i. si p uim
j. co. l. si cũ
excep. s. post
damnu. r an
istud reme-
dium cõcur-
rat cum. l. si
quis intan-
tã. uide bar-
l. l. sequif. s.
si fundũ. de
usucap. r gl-
in. d. l. si qd
ad fi.**

a Duo sub
stantia. adie
ctiuum post
duo substanti
ua determi
nat illa equa
liter. uide q
dixi p^o mol.
in. l. cu filio.
de leg. i.
b C Aduerte
du. z d istis
oibus adde
bona glo. in
l. i. C. eo. ad
de bar. in. l.
iniuriarū. S.
fi qd z ibi di
xi. j. de iur.
c Uocatur
ablatiua. sed
quare nō cō
petit pro re
mobili iter
dictum pos
sessorius. ui
de q. z bal.
in rubri. C.
eo.
d C Per sen
tentia. Mo.
q ad penam
huius edicti
requirit sen
tentia glo.
cōtra. adde
not. per bal.
in. l. impera
tor. z qd ibi
dixi. de iur.
fici.
e C cū ex
ceptio.
ne. Si quis
nō restituat.
uide Saly. z
qd ibi scri
psi in. l. cū te
-C. eo.
f C Nō resti
tuat. Usq
aut ad qd
tū durat h
facultas of
ferēdi. uide
que no. in. l.
fi qd stipula
tus fuit. x. b
solu. j. z i. l.
itez uenit.
in. S. cū pdi
rimus. de pe
ti. bere.

fi qd in tantū. C. unde ui. z ego in. l. tria. C. Itē op. z
intro glo. magnā: qd hoc uidetur 3 tex. qui dicit rē ullā
debitoris: per quod innuit qd p dicit ius debiti etiā sepa
tum a iure: qd qdā fatebant. Tamē falsum est. qd enim
intelligi rem ullā. f. debitor: ut sic illud qd sequit in tex.
debita referat ad rem z ad pecuniā pro hoc in. l. heres
. S. i. j. de lega. iij. ad idē. j. de p di. z demō. l. mulieri z ti
cio. tene mēti: quia qn ante ponunt duo substantiua. z
postea ponit unū adiectiuū qd illud dicit uenire ad de
terminationē utriusqz qn hoc pōt salua rōne recti smo
nis: ut. l. plautius. de au. z ar. le. C. Itē op. in auē. de
uen. pig. per totū. z in cor. ut nulli iudi. S. qd nō. So. h
loquit qn capiunt res. ille pōtōnes qn capis persona. ui
de ea que ponunt in auē. omnino. C. ne nōr pro ma.
C. Itē op. de eo qd dicit pecunia occupata nō erat de
bita. Solu. pecunia debita erat: z in illa uidebat habe
re ius: qd in genere suo recipit functionē: ut. l. ij. S. i. j. fi
cer. pe. C. Expeditis glo. put ponunt tria: ueniamus
ad materiā uiolentiā. Et glo. ponit multa bona: sed
nō qdā ad materiā huius. l. Et dicit glo. qd ad euiden
tiam huius legis debetis scire qd multa sunt genera uio
lentiā. Est enim qdā uiolentiā expulsua: z ista nō hz
p̄sensum expulsū: z hec punif per interdictū vñ ui: ut. j.
de ui z ui ar. per totū. z hz locū solū in re immobili: uel
in his que erāt in illa re. Est qdā alia uiolētia que voca
tur turbatiua. z ista hz locū tam in re mobili q̄ immobi
li. z p̄tra eam subuenif per interdictū vti possidetis: uel
utrobi. ut glo. dicit. Sed est aduertēdū qd pro hac uio
lentiā non reperif prodita aliq̄ publica accusatio crimi
nalis: ut. l. si fu. j. de act. z ob. z l. hoc iure. de reg. iur.
z ibi per Ja. de are. Est tamē prodita actio iniuriā: ci
uilis: uel accusatio iniuriā que priuata est: ut. j. de in
iurijs. l. sane si maritus. C. de iniurijs. l. iniurijs. Et ista
uiolētia similiter nō hz p̄sensum p̄tis. Est tertia uiolen
tia que uocaf inquietatiua: ut qn tu edificas in meo vel
aliqd facis: z hec uiolentiā punif per interdictū qd ui
aut clam. z pōt esse qd hec uiolentiā hz p̄sensū eius cui
infern: ut. l. metū. S. ij. s. e. Est q̄rta uiolentiā que uocaf
ablatiua. z ista hz locū suū in rebus mobilibus. nec hz
uolūtātē eius cui auferunt: z pro ista est p̄dita actio ui
bonoz raptorū. z cōpetit etiā accusatio. l. iul. de ui. Est
q̄nta uiolentiā que uocaf cōpulsua: ut qn per uim ali
quis cogif p̄sentire z uelle de qua loquit totus iste titu
lus h. z. C. e. Sunt z alia iura puniētia uiolētiā. qdā
p̄toria ut interdictum ne uis fiat ei. z multa alia interdi
cta p̄hibitoria. z qdā iura ciuilia p̄stituant que puniūt
uiolentiā. de qbus facit mentionez hec glo. z ponunt
pro maiori pte in ti. C. unde ui. Ros. oēs istas p̄tōnes
cōmentauit circa finez libelli sui. inter quas p̄tōnes est
edictū diui marci. z est primū in ordine illoz cōmētoz
C. Circa istud ergo qd est materia nostra aliqua uidea
mus. Circa qd primo q̄ro pro qua uiolētia hēat locum
istud edictū. Rñ. h loquit generaliter de eo qui per uis
acceperit uel per uim possidet. Et ideo dico qd siue sit
uiolentiā expulsua siue ablatiua siue expulsua siue in
quietatiua. si tamē sit talis que puet aduersariū posses
sione sua habeat locū istud edictum: ut hic patet in eo
qd dicit possidere z accepisse. hoc p̄bat ex tex. qui dicit
nō ab ipso sibi spōte datam. que h̄ba p̄gruūt siue aufe
ratur res siue debitor inde expellatur: siue ad danduz
cogatur. eo casu qd creditor nō possideret non hēret lo
cum hoc edictū: ut patet ex eo tex. sine ullo iudice teme
re possidere. Pro uiolētia nō turbatiua nō haberet lo
cum: qd non priuat aduersariū possessione. nec res ab
eo auferatur per illam uiolentiā. Sic uides qd sm diuer
sitate casuū pōt cōcurrere cū interdicto unde ui. cū ac
tione ui bo. rap. z cū actione qd metus causa. z cū inter
dicto qd ui aut clam. C. Itē q̄ro ad qd subueniat hoc
decretū. Ros. uidet ponere qd ex hoc decreto oriatur
actio ex. l. ista. Sed glo. dicit qd hoc decretū nō tribuit
actionē ad repetendū id qd est datū per uim uel ablatū

sed repetere alijs actionibus cōmunibus. f. p̄dictōe in
debiti: uel sine causa uel ui bonoz raptorū z similibus.
qd istud sit uex qd ad recuperandū ex hoc edicto nō cō
petebat actio apparet ex tex. qui dicit ius nō hēbit. qui
sup iure decreti disponit nō sup re. C. Sed utrū credi
tor qui uim intulit ius crediti p̄dat ipso iure: an regraf
sua. Glo. uidet uelle qd amittat ipso iure hic duz dicit
occupantē iure debiti priuat. dat enim p̄dictionē inde
biti uel sine causa ad repetendū. Pro hoc uidetur ca
sus. s. l. p̄ri. in fi. dū dicit ius crediti amisse z c. Mo. qd
dicit amisse quod est t̄pis preteriti. Ita tenet etiaz gl.
ibi. Quod uidetur p̄bari etiā ex isto tex. dum dicit ius
creditū nō habebit z sic loquit negatiue. z est cōstitutio
iuris ciuilis que ipso iure actionē tollere pōt. ideo ipso
iure tollat: ut. l. metū. S. uolenti. s. eo. C. Contrariū pu
to uerum qd p̄dat ius debiti per sniam. Et ideo Ros.
in libellis suis sup rubrica de edicto diui marci. format
libellum per quez petit ut a iure debiti priuet. Probo
per tex. hic qui dicit. qd qd mibi p̄batus fuerit: nō ergo
ipso iure perdit: sed oportet qd uiolentiā facta prius p̄
betur. Preterea h̄ dicit ius crediti nō habebit z sic lo
quitur in futurū. z regula est qd qn lex loquitur per uer
ba futuri t̄pis nō intelligitur ipso iure sed per sniam: ut
. l. iubemus. S. sane. C. de sacrosanc ecclē. z l. in crimi
nali. C. de iurisd. om. iudi. z auē. habita. ne fi. pro pa.
Non ob. qd ista sunt h̄ba negatiua. ergo z c. ut in. S. vo
lenti: qd ibi h̄ba referbant ad iudicē. hic ad p̄tē. Itē
ibi sup iure q̄rendo: hic sup iure q̄esito tollendo. Nō
ob. s. l. p̄ri. dum dicit ius crediti amisse: qd iuriscōsul
tus ibi loquit enunciatue. f. amisse: prout p̄tinet in. l.
se. qd autē cito amitti sperabat per sniam: ideo amisse
dicit: ut. l. nō uidet. j. de acqui. pos. z l. nemo uidetur.
z ibi no. s. ti. i. per libellum ergo peti debet. C. Itē que
ro que erit forma practicādi istā legem. Rñ. uidet tex.
dicere qd primo dicebāt probationes: postea debebat
dari libellus per que hoc petat. quod apparet: qd tex.
dicit qd qd p̄batus mibi fuerit: que h̄ba faciūt p̄ditiōez:
ut. l. qd qd. S. hec h̄ba. j. de vulga. z pupil. Ante ergo d̄z
existere p̄ditio q̄ actio cōpetat uel intentari possit: ut. l.
cedere diem. j. de h. sig. Credo qd debebat dari libel
lus z lis p̄stari z post p̄statiōē hoc p̄bari sm ordi
nem iudicioz. Non ob. hec h̄ba qd qd mibi p̄batus fu
erit: qd tacite inerat. f. qd hoc probet. z ideo reddit di
spōsitiōē p̄ditionalem: ut. l. hec h̄ba. de le. i. Sūt qdā
aliē p̄stitutiones que puniūt uiolētōs: sicut p̄stitutio. l.
nō ob re. C. unde ui. z p̄stitutio si qd instantam. z cōsti
tutio meminerint. z omnes similes prout. s. dixi. Oēs
illas Ros. in libellis suis cōmentat. z ego duz legi glo.
illas omnes solēnissime uobis legi. quas uide.

I cū exceptione. Qui esse
nō patiat ex hoc edicto actionē nō hz. h. d.
C. Op. de. l. metum. S. sed qd pretor. s. eo. So. ibi exce
ptio ueniebat ex hoc edicto. unde hāc actionē non im
pedit: secus si aliū de ueniret. z hec h̄ba. C. Sed quid si
erat tutus exceptione odiosa. Dicit glo. agēdū est hac
actione z estimari debuit euentus: qd possit esse qd solue
ret. Sed nescio uidere quomodo estimet iste dubius
euentus: qd nō est uerisimile qd soluat: sicut nec ille qui
est obligatus naturaliter tū. ita nec debetur ista actio
que cōtinetur. l. illud. s. eo.

Si quis nō restituat. Hucus
cōsultus exponit primā partē edicti. f. qd metus causa
gestū est ratū nō habebō. nūc exponit secundā partē
edicti. cuius h̄ba ordinate nō habemus. tamen ut colli
gitur ex infra scriptis poterāt esse talia h̄ba. si qd nō res
stituat qd euz restituere oportet infra tēpus quod daf
iudicatis p̄demnabit infra annū in quadruplū post an
num in simplū causa cognita: ut patet. j. e. l. s. q̄tenuo.
uerfi. sin autem ante. z in hoc. S. z se.

Post annu. Hec actio ptra no restituere post annu copetit ad simpluz .b.d. C. Op. de. l. si no puitij. C. de iniur. ubi actio iniuriaruz tollit anno ptinuo: sed hic dicit utili: ergo male. So. spale est h in iniuria illata metu copulsiva. C. Itz op. ga actio ista pcurrit cu actione utili in rem: ut. l. me tum. §. uolenti. §. e. So. fateor q pcurrit cu actione descendente ex hoc edicto ut ibi. secus si aliunde ueniret. C. Itz op. ptra ratione huius. §. ga qnqz non dat heredibus neqz ptra heredes: ut insti. de ppe. z tem. actio. §. no omnes. Sol. fateor q ista actio non est generalis semper: ga fallit qnqz: ga illa est bona ratio qua sublat tollitur dictu: uel qua posita ponit dictu: ut. l. si uero no remunerandi. j. man. quod no.

In hac actione. Qui agit hac actioe duo debet pbare .f. metū illatū z ad inferentē metū comodū puenisse. b. d. C. No. positiones que debēt fieri in actioe qd met^o ca. Itz no. q pena qdrupli non est pena metus illati: s; pena cotumacie. Facit ad. q. utrū pena qtripluris que imponit no soluenti uel neganti dicat pena delicti an ho pena ptumacie no soluētis. de qua dixi in. l. i. j. de in lit. iur. z plenissime in. l. i. j. de pub. iudi. C. Querit gl. utrū ille ad quē comodū puenit ex cā onerosa teneat hac actione. Glo. dicit sic. Dicam statim in. §. aliquando.

Ex. §. sequenti.

In hoc iudicio pōt ferri una snia z due z in libello pōt qd petere rez sibi restitui: z si no restituat infra tps qd dat iudicatis qd pdenet ad qdruplū. z an cuz ferunt due snie utraqz sit diffinitiva z an ab utraqz sit appelladum. z an si appellat a secūda snia pēdente appellatio ne possit fieri restitutio ad euitandam penam.

Hec aut actio. Fortis est z breuiter hoc intendit. Hec actio est arbitraria. z ideo iudex no restituente post pmas sniam pdenat in qdruplū. b. d. C. Op. q iste rex. sibi dicit. Primo enim dicit sniam datā postea dicit pdenationē patiet: z sic psupponit no esse datā in pterito. Sol. huius timore glo. exponit datā. i. dandā sup. qua druplo. z sic fm hac glo. bz reus facultatē soluēdi usqz ad sniam ferendā sup qdruplo: sed ga ista pcedit cum uolentia. ideo alij dicūt q hic fuerunt due snie. prima sup re. Et si no restitueret: tūc patiet pdenationē quadrupli. Si ista glo. intelligit si no restituit usqz ad sniaz primā no dicere bene: ga habet facultatez restituēdi usqz ad tps qd datur iudicatis: ut. j. eo. §. qtenus. z. §. qd si homo. Iste est vsus intellectus q primo pdena bitur ad rei restitutionē z si no restituit infra tps quod datur iudicatis: tūc pdenabit ad quadruplū. z sic ferentur due snie. C. Quidā dicūt q no est necesse q feratur nisi una snia: hoc modo. pdenno te ad rem restituēdā: z si rem no restituas ex nūc pdenno te ad quadruplū: ut. l. pductores. C. loca. z. l. no ab re. C. vnde vi quod satis placet: no tamē per hoc reprobo practicam glo. q no ferantur due snie: si in prima fuit hoc dictuz. Et ex predictis habes modū formādi libellū. pōt enim qd petere sibi rem restitui: z si no restituit pōt petere qdruplū per nouā petitionē: uel dicere in eodem libello peto restitui rem: z si no restituas infra tps qd dat iudicatis: peto te cōdemnari ad quadruplū. z hoc qd dicit glo. q feruntur due snie habet locū in actionibus arbitrijs in qbus uertitur arbitriū iudicis ptra eū qui sue snie no parit: ut. l. qui restituere. §. si. j. de rei uē. z uide quod ibi no. Secus si ex natura actionis: ut in bonis dei iudicis. Ratio patet q illud qd parit iudicis arbitrium erat fundatū ante sniam. Ideo istud arbitriū in snia exercere potest. post sniam no possit cuz illud officium sit extinctū: ut. l. iij. depo. z tūc no daret nisi una snia: ut. l. i. in prin. j. de acti. emp. z ibi no. z ibi tibi dixi.

Itz qro quādo ferunt due snie utrū utraqz ē diffinitiva. Glo. disputat finaliter uidetur tenere q utraqz sit

diffinitiva. Tu dicas q diffinitiva pōt intelligi duob^o modis. Uno modo q diffinit cōtrouersiaz cause. l. i. j. de re iudi. tunc utraqz est diffinitiva: ga utraqz diffinit causam suam. Secūdo modo uidet diffinitiva: ga debet dari libellus z lis cōtestari z similia. z fm hoc puto scōam sniam no esse diffinitiuam. Ad agis enim est executio prime ut dicit glo. Hoc enim uenit arbitrio iudicis quod habet sup hac actione si in actionibus uniuersalibus in qbus uniuersaliter pronunciat postea in executione discutietur que res ueniet. De quo in. l. i. s. de edē. z in. l. defensionis facultas. C. de iure fis. C. Item qro an ab utraqz snia^o possit appellari. Et glo. uidet dicere q a secūda no. q si sit executio prime. z Inno. hoc tāgit in. c. h. ex. e. z ueritas est q etiā a secūda potest appellari. nam ab executione facta no pōt appellari: sed a pronunciatione de exequēdo sic: ut. l. ab executione. j. de ap. z. l. ab executione. C. quoz ap. no. Preterea no est uerū: ga si prima no est uera: q secūda no sit ha: ga potuit esse q in prima fuit iuste impeditus. in scōa no: ut. j. e. l. quatenus. §. q si homo. Et predicta faciūt ad qōnē utrū a taxatione expēsaz possit appellari: de quo in. l. ab executione. j. de ap. ubi de hoc plene dixi. C. Sz quero si appellatur a snia secūda pēdente appellatio ne utrū possit restituendo euitare penaz. Rñ. tenendo opi. quā supra dixi no pōt: nisi infra tempus qd dat iudicatis. Ideo si illud est elapsuz non potest appellari.

Aliquādo. Ille ad quē comodū puenit ex metu no tenet si rem non possidet. b. d. uel si is ad quē res peruenit ex metu illato per alium rei interitu liberat. b. d. C. Op. ex glo. hec actio datur quādo metus ex causa prima per quā res ad me puenit. secus si est remota: ut. l. metū. §. sed licet. §. eo. Sed hic ad emptorē vel donatorē no peruenit ex metu tanq ex causa prima. sed ex causa donationis z emptoris. So. peruenit hic ex metu tanq ex cā prima ex pte dantis: licet no ex pte recipientis: quia ex pte eius actus per ipsum factus est spōte quare no est cōtra zc.

Medius. Alias est lex z uenit ad pbatioez eoꝝ que supra dixerat. f. emptorez z legatariū z similes teneri hac actione. z in snia hoc intendit. Hac actione tenet metuz inferens. z is ad quē res peruenit ex metu. b. d.

Labeo ait. Res casso principali rescinditur accessoriū: secus econuerso. b. d. C. Quero qliter liberatur fideiusfor. Glo. dicit pacto uel acceptilatione. hoc acto q illa acceptilatio principali no pfit. uide glo. z no. eam. C. No. q per pactū potest fieri q acceptilatio fideiusforis no proffit principali. C. Itz no. q acceptilatio no porrigitur ad reuz si hoc est actum. Idem no. in. l. z per iurandū. §. fideiusfore. j. de acceptil.

Quadruplatur. Non eget summario. facit ad qōnem aliqz comisit delictuz in platea de nocte in festo sancti herculani. Querit vtrum ex omnibus istis causis pena duplicet uel quadruplicet. z si duplicetur utrūz duplicabitur simpliciter: an ipsum duplatū uel qdruplatuz. Et h uidet casus q quadruplabit ipsum duplatuz uel quadruplatū quod apparet: quia dicit cuz fructibus z omni causa. q. d. habita cōsideratione ois qtitatis debeat fieri duplatio seu quadruplatio. Istud tamen no est uerum: quod plene examinaui in. l. si ptes in h. j. de penis. Bar.

Sed z si quis. In qdruplo inest simplum quod pmittēti restituit eū liberādo. b. d. Uel sic cōdemnatus ad quadruplum: ga no liberat triplum prestat z cogit liberare. b. d. C. No. id quod dicit acceptilationē oino face re teneat: quod ubi factū est in obligatione ex legis dūspotione quis precise cōpellitur ad factū ut hic: secus ex dūspotione hominis: ga tunc succederet obligatio

a C Post an nū. pcurrit cū actioe. ut de gl. z bal. in. l. si p uim C. e. j. e. l. in. §. eū qui. vbi no.

b C In hac actioe. pbare. Quid oz pbari i hac actioe. uide j. e. l. no interest. p glo. z doc. in. §. hec autē actio. in dñi. ex pdictis hēs not. uide de his actioib^o arbitraris. qd no. dixit bar. i. l. hoc edicto i pn. j. de publi. z adde bar. hic. de hac formatioe li belli. Adde bar. i simili. in auē. §. qui pprā. z ibi bal. in. §. de no nu. pec. z bar. i. l. athy letas. §. calūniator. de i. fa.

c C Diffinit cāz sua. diffinitiva ē illa que diffinit cām. No. ē diffinitiuam duplicet sumi p. d. ato. ex de re iu. i rubi. adde bar. i. l. ticia. j. de accu.

d C Utraqz snia. p bal. i. d. l. ab exe cutore i pn. z bal. h. z ui de bar. in. l. finali. §. i. j. de appella.

e C Euitare penā. An in cā appella tionis heat locuz pnia. adde gl. i. l. i. i pn. d. ac. emp. fac qd no ff. de ap. l. si creditor. §. iussus. z istas allegat bal. i. c. porro. circa h. q su. pma cau. bene. amir.

f C Aliquan do. Sz h ad emptorē. Et uide gl. §. e. l. §. i hac. §. C. e. l. no interest. p gl. z doc. z ibi omnino gl. z l. f.

ad interesse et liberaretur prestando interesse: ut. l. si qd ab alio. de re iudi. dixi in. l. stipulationes non diuidunt. j. de uer. obli.

Quatenus. Iste. §. consuevit reputari ita difficilis sicut aliq. alius qui fit in libro isto. Et ratio difficultatis est propter intricacionem glo. ga glo. legit istuz. §. per saltus. ideo primo ponam lec. qua tenet glo. nostra: postea ponam alias lec. qua glo. ragit: licet non teneat que forte est prior. et. b. v. Si res per metuz seu per uim copulsuam extorta ante secudam sniam pereat: perit periculo metuz inferetis. Si uero post secudam sniam infra tempus datum iudicatis: perit periculo dñi si res eodez modo erat peritura penes eū: alias secus. h. d. fm lec. glo. Glo. i. hic posita diuidit huc. §. et legit eum per saltus. Bone casum dictum est supra qd metuz inferens condemnatur in quadruplum si non restituitur post sniam: et qd in quadruplo inest simplum. Querit quid si non appareat simpluz: quia perempta est res tradita. Dicit iuriscōsultus qd siue extet siue non p̄demnatur in quadruplū. h. d. in pn. in hñ. sicut interdicto. Hoc pbat per simile in interdicto vñ ui. et quod ui aut clam. et sic debes cōiungere litteram. Secūdo queritur et accipitur uer. sinautē. Et dicit qd si ue res sit perempta siue nō: etiam ante sniam tenet ad quadruplum. Quid si est perempta post primaz sententiam de simplo ante secudam de quadruplo. Dicit qd idem qd si ante primā sniam. Et quod dictum est qñ res est perempta totuz. Idē quando est in deperdita: ut ga est in fuga et sic sequitur. uer. ergo et in fuga. qui cōtinuatiue legitur cum uer. sinautē. Redeo ad h. qd si homo. Dicitur est quando res perit ante primam sniam. secūdo quādo post primam: ante tamē secūday sniam. Quid si post primam etiam post secūday: infra tempus tamē quod datur iudicatis res perit totaliter. Queritur qd iuris. Rñ. iuriscōsultus ex quo est in tantū grauatus ut ad triplum teneat dicimus qd non pereat periculo suo s; tenet solum ad triplum. Sequit uer. pro eo aut. in quo prosequitur eadem materiā. Uidi quando post sniam primam et secudam seruus mortuus est. Sed qd si non est mortuus. sed est in fuga. Dicit iuriscōsultus qd reus in plus grauatur: quia debet cauere se prosecuturū ut eū restituat: nihilominus dñs possit agere p̄tra possidentē rei uēdicatione: uel ad exhibendū. Itē limitat illud quod dicit qd debet cauere prosecuturū et c. ueruz est nisi ad dñm seruus peruenit: ga tūc euanescit stipulatio. Venio ad uer. sed et si nō culpa. Uidistis qd re perempta post sniam infra tempus quod datur iudicatis reus non tenet. Hic limitat qd hoc est uer. si res erat peritura eodē modo penes dñm: sed si nō esset peritura eodē modo penes dñm: tunc reus re perempta non liberat. h. d. Venio ad uer. itaqz. Nūc pcludit qd ex predictis appareat qd interdū mortuo homine: dñs mortui hominis nihil recuperat: sed interdum recuperat p̄cium: ut puta si erat uenditurus eum: et sic nō esset periturus penes eum: ga uēdidisset si metus nō fuisset illatus. h. d. Adhodo his expedi / tis añ omnia: quero quare glo. legit. §. istum ita per saltus. rñ. triplex est ratio. Prima est ratio srietatis: ga si uer. sicut interdicto. iungeretur proximo precedenti in nueret qd in interdicto unde ui. deberet distinguī utrū res eodē modo esset peritura penes actorez uel nō. qd est p̄tra casum. l. i. §. rectissime. et de ui et ui ar. ideo iungitur cum principio. Secūda fuit ratio ordinis. nā fm naturam primuz tempus est ante omnem sniam. secūduz post primam ante secudam. tertium post omnē sniam. Et ideo glo. legit primo uer. sinautem ante sniam: ut ordini nature correspondeat. Tertia fuit ratio euitande superfluitatis. nam legēdo per ordinem illum uer. sed si nō culpa. i. iungendo cum primis precedentibus esset superfluus: quia bis idem repetere. ideo glo. illuz iungit cum uer. qd si homo. Adhodo ad istam lec. op. b

dicitur qd si res perijt ante omnem sniam: uel post primā ante secudam sniam reus tenetur ad estimationē: et in hac actione uersatur iudicis arbitrium. Contra. j. ti. i. l. arbitrio. §. non tamen. Istud cōtrarium prout respicit primum tempus tangitur hic in glo. sup. hbo omni no. et dicit qd arbitrium iudicis est circa rei estimationē: nō autem circa triplum. Tangitur etiam in uer. sinaut ante sniam. in duabus primis glosis. Et dicit idem qd arbitrium nō est circa triplum: nisi iam poneret sup. tri plo esse litem p̄testatam. Et dicit glo. super uerbo sniam. Glo. unum dicit et aliud innuit. Dicit qd re pempta cessat iudicis arbitrium super pena per. d. l. arbitrio. §. nō tamen. nisi lis sit p̄testata super quadruplo: ut. d. §. nō tamē. Istud nō est uerum. nam in. l. arbitrio. §. non tñ. uersatur arbitrium iudicis in deferēdo iuramentum in litem. quod iuramentum nō debet deferri re pempta sine dolo et culpa: ga iaz incipit deberi estimatio in qua nō cadit affectio: ut. l. nūmis. j. de in litē iurando. Sed in hac actione uersatur arbitriū iudicis in faciendo cōdemnationē tripli propter cōtumaciam rei. sed ita pōt esse cōtumax in re nō restituendo estimationēz sicut nō in restituēdo rē. Et ideo nō cessat arbitrium iudicis circa cōdemnationem tripli. ita loquitur h. et ita intelligebat h. de ma. et Ja. bu. Voluit ergo dicere glo. sustinendo eam qd cessat arbitriū iudicis in triplo ea rōne: quia res nō restituitur. sed non cessat ea rōne: ga estimatio nō restituit. Nam omnino debet restitui estimatio nō ipsa res. Et hoc tetigit aliquantū glo. sup. hbo sniam. et in uer. sinautem. Secundum est quod glo. innuit qd super quadruplo ueniat lis p̄testanda in eo qd dicit: nisi lis sit cōtestata super quadruplo. Hoc ultra mon. istud reprehēdūt dicentes qd solū una fertur sententia et libellus conditionaliter proponitur et unus libellus datur: ut dixi. s. e. l. §. bec actio. Ego uero dixi uobis ibi qd due feruntur sententię: tamen secunda nō dicitur omnino diffinitua: ga uidetur executio prime. unde in ea nō debet dari nouus libellus neqz fieri noua cōtestatio litis: ut ibi glo. expresse tenet. Ros. in libellis suis super hoc titulo hoc etiam sentiebat. et h. de ma. Et tē glo. tua dicit aliud qd quando res perijt ante omnem primam sniam qd indistincte periculū pertinet ad metum inferentem nō habita distinctione utruz res eodem modo erat peritura uel nō penes actorem. Hoc etiaz sequunt omnes doc. moderni. Adhūc displicet hec ratio: ga hec actio quod metus causa est huius nature qd dānum exigit: ut. l. sed et partus in fi. s. e. et. s. .e. l. in pan. Sed si res erat eodē modo peritura penes actorez nullum passus est dānum: ut. l. si pecuniaz. §. si. et penulti. j. de p̄di. ob cau. ideo actio quod metus causa ad hoc nō datur. Igitur glo. in lec. huius. §. presupponit quedam nō uera ut uidistis. Item legit istum. §. per saltus. nec est uerisimile qd iuriscōsultus fuerit in cōstantis intellectus qd loqueret per saltū. Ideo assumo secudam lec. quam h. glo. tangit et non prosequitur fm quā iste. §. legit ordinate. Et diuido. §. sic. Primo ponit unū dictū in genere. s. qd res continetur in quadruplo omnino hoc est siue res extet siue nō. Secundo in uer. qd si homo ponitur una limitatio qd istud non habet locum quādo res perijt post secudam sniam infra tempus iudicatis. Tertio ponit aliā limitationē quādo res oino non perijt sed est in fuga seu in perditio. et q̄liter sit iudicis arbitriūz ponit etiā hoc in uer. pro eo aut. Quarto in uer. sinautem ante sniam. ponit predictam regulam habere locū re perempta ante primam sniam. Quinto in uer. sed et si non culpa. limitat predictam regulam. et dicta in precedenti uer. locū habere si res nō erat peritura penes actorez. et hoc probat per simile. Sexto et ultimo in uer. itaqz. cōcluditur ad premissa. et sic legit ordinate. Expedite diuisione potes colligere casuz in terminis: que pone sic. Dicitur est supra qd in quadruplo inest simpluz. et hoc indistincte intelligit: ut fiat ei

restitutio in tripluz: & sic pena. hoc pmo. h. q. si homo. q. an hoc sit simpliciter uex q. oino in q. druplo etiaz in sit simplū & teneat ad simplū. Rñ. q. nō: si res est perempta post sniam scōdam infra tps qd daf iudicatis. Et sic limitat primū dictū. In uer. pro eo aut. Dic etiam limitat & dicit q. oino teneat restituere rem hoc est uex ni si res pempta sit uel in deperdito ut in fuga: sed tūc nō teneat oino restituere sed cauere de psequendo nisi res ad osim peruenerit. h. d. h. sinaut. Dicitū est supra in regula p̄dicta q. in q. druplo inest simplū: nisi post omnē p̄demnationē res periret. qd si ante p̄demnationē res est in fuga: tūc dicit iuriscōsultus q. oino teneat siue res perijt siue est in fuga. h. sed & si nō culpa. limitat precedentia. In h. sinaut qd. tūc demū teneat si p̄ijt ante sententiā. si eodē modo nō erat p̄tura penes actorē sicut penes reuz alias nō teneat. & hoc pbat per simile. Et h. itaqz p̄cludit. & si non erat p̄tura penes actorē sicut penes reū: q. a forte uēdidisset: q. teneat reus ad p̄ciū. h. d. usqz ad finē. C. No. primo de significatione istius dictionis oino: que est ut oēm casuz cōprehēdat: ut h. no. in glo. sup. uerbo oino. & idē per By. in l. grece. §. illud. j. de fideiuf. C. scō no. q. piculum interitus spectat ad metū inferentē. facit. l. i. c. e. titu. C. Tertio no. q. re pempta ante sniaz durat arbitriū iudicis. C. Itē no. q. in hac actione distinguit an res erat eodē modo p̄tura penes actorē uel nō. alia hō dicā infra. C. Op. ad q. libet partē per se. & primo ad primā partē. op. de l. arbitrio. §. nō tamē. j. ti. i. dic ut supra dixi. C. Venio ad h. q. si homo. & op. q. quādo qd p̄demnat ad speciem nō habet illud q. drimestre tps qd daf iudicatis: ut insti. de offi. iudi. in prin. Dic hō dicit hriū. ergo male. So. dicit glo. fateor q. q̄tū ad rem nō h̄ q. drimestre tēpus. sed q̄tū ad penā sic. Quod ergo hō dicit de tpe qd daf iudicatis. itellige officio iudicis: ut. d. §. i. insti. de offi. iudi. tene menti istā glo. breuiter ista glo. nō dicit uex. Nam qñ sit p̄denatio ad speciem in actione reali: tunc loquit insti. de offi. iudi. §. i. Sed qñ sit in actione p̄sonali: tūc siue fiat ad q̄tūtatē siue ad speciem h̄ tps qd daf iudicatis: ut. j. de usuris. l. in fideicomissi. de hoc p. gl. & doc. in l. ordo in fi. C. de execu. rei iudi. C. scō op. Tu habes h̄ q. isto casu est sp̄ale q. re pempta infra tēpus qd daf iudicatis nō teneat de interitu p̄pter penaz tripli. Cōtra: infra tps qd daf iudicatis h̄ dilaciones a lege. ergo nō est in mora. ergo ad eū nō spectat piculuz interitus indistincte: ut. l. qd te. j. si cer. pe. & l. si ex legati causa. j. de h. obli. Et q. nō sit in mora probat. C. de execu. rei iudi. l. ij. Dicit glo. hoc uex. quo ad usuras. se cus quo ad interitus. Tu potes dicere q. istud ideo q. p̄cessit mora: que per sniam nō est purgata. imo aggrauata. Nō enim d̄z litis p̄testatio nocere actori: ut. l. non solet. j. de regu. iur. & hoc fm op. glo. sed fm opi. quam infra tenebo qñ perijt infra q. drimestre tps nullo modo reus teneat. & sic fateor hriū: ut. j. dicā. C. Querit glo. qd si res perijt post quadrimestre tēpus: dicit glo. tūc indistincte teneat de interitu fm omnes. & hic casus nō est in tex. C. Ultimo no. ex hoc h̄ si. q. si tpe executio nis reus p̄demnat in aliquo ultra id qd uenit in prima snia q. pro illo habet nouā dilacionē que datur iudicatis. Nam hic intelligit q. post secūdam sniam h̄ tēpus quod datur iudicatis ut uidetis. C. Venio ad uer. pro eo. & opp. Nam ex hoc uidet q. magis grauaf quis qñ res est in fuga q̄ quādo est pempta: ut in uer. precedentia. Glo. dicit fateor hriū. Ratio q. a fugē potuit prouideri. nō autēz morti. ex hoc sequit q. si existens in fuga eius culpa abesset idē esset qd in suo mortuo. C. Item op. de l. redhibere. §. ij. j. de edili. edi. So. aliud in empore. aliud in metū inferente. C. Venio ad uer. sinaut ante sniam. & op. de l. arbitrio. §. nō tamē. j. ti. i. So. ut dixi. §. circa primā lec. C. Secūdo op. extra glo. ego intellexi istum uer. ante sniam primam. Contra: q. a immo uidetur post primaz ut ibi: q. a tex. dicit. & hoc sit in his

uerbis edicti neqz ea res arbitrio iudicis restituat & sic innuit q. iam precessit snia de re restituenda. Duius timore glo. recedit ab ista lec. & legit istū. §. per saltum ut supius dixi. & hoc ponit in fi. prime glo. tu hō sustineas istam lec. & dicas q. h̄ loquit re perempta ante primam sniam. ideo iudex cōdemnabit reū in estimationem & si estimationē nō prestabit: cōdemnabit eum in q. druplo in quo erit estimatio rei. & hoc ideo quia ea res: hoc est estimatio rei nō fuit restituta iudicis arbitrio: & hoc sit his uerbis edicti ne ea res arbitrio iudicis restituatur. C. Sed op. fm hoc melioris p̄ditionis erit ille qui fuit in maiori cōtumacia q̄ ille qui in minori. nā ille qui fuit cōtumax & expectauit primam & secūdam sniam non tenetur ad estimationē rei re perempta infra tēpus iudicatis. Iste uero qui tpe quo res perijt nō erat p̄denatus teneat ad estimationē. Rñ. duplex est ratio que ponitur in tex. prima q. a iam ille qui erat p̄denatus ad quadruplum re pempta oino cogit soluere triplum noie pene nec potest illud effugere: ideo q. a in hoc grauaf in alio releuatur. sed re pempta ante sniam primam non ideo cogit soluere triplum: sed pōt liberari soluendo estimationem si uult. Et ista ratio colligit in uer. qd si homo. Est & alia ratio que colligit in isto uer. sinaut ante sententiā. nā re perempta ante primā sniaz sit p̄denatio ad estimationē: & estimatio est simplū & circa estimationem reus est p̄tumax que estimatio perire nō pōt. ideo in quadruplo inest estimatio: q. a estimationē istā arbitrio iudicis nō soluit. Sed qñ res extabat tpe p̄me snie & tpe secūde p̄ceptū de restituēda estimatione: ideo non pōt dici q. estimatio inest quadruplo sed res ipsa. Ipsa autem res est perempta. & tunc merito excusatur. C. Venio ad uer. sed si nō culpa. C. Op. q. iste uer. sup. suat per precedentia: q. a repetit idem quod dixi. s. reuz teneri. Glo. fatef hoc si ordinate legal. & ideo iūgit ad uer. quod si homo: ut uidistis. Ego nō credo q. iuriscōsultus fuerit ita modice memorie q. ita locutus fuisset. ideo dicas ut alij dicūt q. h̄ repetit illud ut ad datur illud qd dictū est ad rei estimationē que tene mēti. Intellige si nō erat p̄tura penes actorē: q. a h̄ actio regrit dānum: ut. §. dixi. & ideo in alijs malefidei possessorib⁹ nō adhibet illa distinctio. utrū res sit eodē modo peritura uel nō: q. a ille actiones nō sunt illius nature q. dānum requirit sicut ista: & ista est ratio p̄pria. C. Op. ad hoc de le. i. §. rectissime. j. de ui & ui ar. So. aliud in illo interdico: aliud in hac actione per rationē quā. §. pri. dixi. Sed p̄tra hoc op. de se. uer. sicut in interdico vñ vi. So. nō est oimoda similitudo. nā ad casum h̄ exp̄sum est similitudo: q. a tam in isto q̄ in illo tenetur si res nō erat peritura penes actorē. Ad illum casuz. s. qñ res erat peritura penes ipsum actorem nō est similitudo. & sic dictio sicut h̄ ponit sicut ibi. Estote p̄fecti sicut pater uester qui in celis est. C. Quero utrū hec distinctio sit re eodē modo peritura uel nō debeat adhiberi qñ res perit post scōdam sniam infra tps qd daf iudicatis: & uidet q. sic fm primā lec. Glo. in hriū uidet fm secūdam lec. nā tex. in h. q. si homo. uult denotare aliquaz specialitatē eo casu quo cogit p̄cise ad triplū: quia fm hoc nulluz sp̄ale esset: q. a indistincte in hac actione adhibet distinctio p̄dicta: esset res eodē modo p̄tura uel non. ergo uidet q. hoc casu excusat indistincte etiam si res nō esset peritura penes dñm dūtāmē ab ipso reo ab sit dolus & culpa. & hoc quia grauaf in triplo releuet in isto. & fm hoc hēs clare scōdam lec. posita h̄ in glo. quia tex. facit h̄ mentionē solū de duobus t̄pibus. primo de tpe ante sniam primā & post secūda: & istud secunduz ponit in uer. q. si homo. Primuz tps ponit in prin. §. & in uer. sinaut ante sniam. Et igit ista materia liqueat reassumo breuiter: aut res per uim cōpulsuam extorta perijt ante primā sniam: & tūc si quidē erat peritura penes dñm nō tenetur reus: quia dñs nō patitur dānum. alias secus: ut hic. in uer. sed si nō culpa. Et tamē casu

a C. Quaten⁹ dicit gl. Cōtrariū tenet bar. in l. i. fi. C. d. execu. rei iudi.

quo tenetur reus in quadruplo continebitur estimatio: ga in estimacione fuit adhibita contumacia: ut hic in s. finaut ante secundam sententiam. et post primam. Et istud non ponit in tex. sed ponit in glo. ver. finaut ante sententiam secundam intellectu. et isto casu secundum glo. dicitur distinguere. aut erat lis pro. super quadruplo: aut non: quod supra reprobavi. Sed dicendum est quod indistincte tenetur reus ad estimationem: nempe si res non erat eodem modo peritura penes actorem: et estimatio computabitur in quadruplo. ratio quia habuit potestatem solvendi estimationem et evitandi dampnationem quadrupli: et sic cessat ratio in s. si homo. aut res perierit post secundam sententiam. et tunc si quidem infra quadrimestre tempus et indistincte reus non tenetur ad estimationem. ratio quia de necessitate cogitur subire penam tripli. aut perierit post quadrimestre tempus. et tunc tenetur indistincte ad estimationem: ut hic in glo. super verbo tripli. et predicta vera quoniam agit contra metum inferentem. sed quod si agatur contra alium ad quem res pervenit. dicitur in l. si ipsa. j. eo. C. Item quoniam quoniam res est perempta ante omnem sententiam ad quid ageretur utrum ad ipsam rem vel ad eius estimationem. Res. potest agi ad ipsam rem: ut l. i. C. eo. et glo. videtur hoc sentire super verbo tenetur. Potest etiam agi ad estimationem: ut l. in re furtiva. j. de p. di. fur. dicitur in l. stipulationes non dividuntur. j. de verbo. obli. in questione quando est in obligatione rem restituere.

Qui vim. In violentia compulsiva furtum non committitur: secus in ablativa. h. d.

Eum qui. Hec actio coarctat cum actione de dolo. s. una per alteram tollit. h. d.

De p. q. actio de dolo non coarctat cum alia: ut j. ti. i. l. i. s. sed ait pretor. s. e. l. ij. So. actio de dolo non coarctat cum alia pari: sed cum maiori vel minori sic. ita hic. nam metus est species quo ad dolum. dolum est genus. C. de p. q. actio quod metus causa cum alia non coarctat: ut s. e. l. post annum. So. ibi venit post annum. hic ante. Queritur glo. numquid ista actio sit famosa. Dicit ipsa glo. q. non: quia lege non cavetur quod sit famosa.

Julianus. Id in quo quis damnus patitur quadruplatur. h. d.

Secundum hoc. Hec actio est ex delicto: ideo si plures sunt delinquentes quilibet tenetur in solidum. et hec actio ab initio est persecutoria. et ideo unius solutio liberat alium qui hac actione tenetur. h. d. cum l. se. et prin. et se. C. de p. j. ad l. acquil. l. itez mela. s. si plures. So. ista actio est rei persecutoria vere. actio. l. acq. ab initio est penalis saltem in repetitione. xxx. dies vel anni. ideo unius solutio alium non liberat. Simile in l. si quis id quod in fi. cum l. se. in fi. s. de iurisd. om. iudi. Queritur quod si ille qui metum intulit solvit estimationem: an ille qui possidet rem possit conveniri rei vindicatione. Glo. q. sic per. l. nec ullas. s. pe. j. de peti. here. Queritur glo. quod si ab uno exacta sunt quinque de decem. an alia quinque adversus alium quadruplabuntur: et respondet q. sic.

Uod diximus.

Sed et si servus. Hec actio ex facto suo: ruz est noxalis et solutio facta tollit hanc actionem: secus si servus pro noxa def. h. d.

In heredem. Hec actio datur heredibus: quatenus ad eos pervenit: s. defierit apud eos esse. Item contra heredem heredis non inspecto quod ad ultimum sed quod ad primum heredem pervenerit. h. d. cum l. se. C. de no. tex. in ver. consumpto et quem tex. nescio alibi quod sufficit ad primum heredem pervenisse et sic incepisse actionem transire contra heredem. Et secundum hoc videtur casus cuiusdam no. questionis quam consului tempore mortalitatis. vos scitis quod ille cui delata est hereditas si decedit infra annum sciens hereditatem sibi delatam transmittit ius deliberandi ad heredem suum: ut l. cum antiquioribus. C. de iure deli. modo primus heres decessit

sciens hereditatem sibi delatam: heres eius decessit ignorans simpliciter infra annum. utrum tertius heres possit adire hereditatem ex virtute iuris deliberandi propter scientiam primi heredis: et determinavi quod sic: quia iam illud ius cepit esse hereditarium: et ideo transit ad quemcumque transit hereditas: ut l. item videndum in fi. de pe. here. et est tex. hic. ita dicitur in l. qui duos. j. de re. dubijs. et ibi multa dixi de materia iuris deliberandi.

Si ipsa res. Si res per metum extorta perierit possessor locupletior non videtur: secus si perierit res empti ex illo. h. d. Vel sic. Ille ad quem res pervenit ex metu tenetur si res est apud eum vel alium loco eius: secus si est perempta. In eo vero quod rei loco pervenit non attenditur an perierit. h. d. quia l. no. multum. C. de p. q. re perempta non liberetur: ut s. l. prima. glo. in l. precedenti in prima glo. solvit uno modo quod illa intelligitur secundum istam. hec glo. dicit aliter et melius quod hic loquitur in bono fidei possessore ad quem commodum pervenit ex metu. ibi in herede metu inferente. et ista est verior secundum omnes. C. de p. de l. sed et si. s. i. j. de peti. heredi. so. illud in possessore hereditatis qui non tenetur ad illud quod ad eum pervenit ex eadem hereditate re perempta. hic secus. et est ratio: quia ibi heres qui petit hereditatem certat de lucro captando. ille qui pervenit certat de damno vitando. Sed hic ille qui petit rem suam sicut ille qui convenitur certat de damno vitando. Ideo sibi plenius subvenitur. immo secundum glo. hic ille qui convenitur certabat de lucro captando: ut dicam infra proximo contrario. C. de p. j. si certum pe. l. si eum servum. et quod no. C. de rei vendi. l. metus. So. dicit glo. intellige hoc in possessore bono fidei ad quem res pervenit titulo lucrativo: alias habendo precium rei non videretur locupletior: quia precium abest sibi. Et ideo circa hoc haberes distinguere: utrum ad hoc ut dicatur quis locupletior: sufficiat pervenisse: licet postea defierit. Res. aut loquimur in herede delinquentis et sufficit pervenisse ab initio: ut s. l. proxima. aut in alio bono fidei possessore. et tunc aut ille qui agit certat de lucro captando: et ille qui convenitur certat de damno vitando: aut econverso: aut uterque certat de damno vitando. Primo casu non sufficit pervenisse: nisi duret in eadem re vel alia eius loco surrogata: ut l. sed et si lege. s. i. de peti. here. Secundo casu quando econverso: tunc aut possessor defuit esse locupletior perdendo ipsam rem immediate et non tenetur: ut hac l. in principi. aut perdendo aliam in qua conuersa est: et tunc sufficit ab initio locupletem fuisse: ut hac l. ij. rri. Tertio casu quando uterque certat de damno vitando: quia res pervenit titulo oneroso ad possessorem tunc non tenetur si rem non habet: ut l. si eum. si certum petatur. et quod no. in l. mater. C. de rei vendi. C. de p. dicitur hic quod precium succedit loco rei. contra l. qui vas in fi. de fur. Solu. glo. in l. si et rem et precium. j. de pe. here. dicit quod regula est quod precium non succedit loco rei. et ubicumque reperitur contra rium est speciale. tu dic quod hic nulla est specialitas. nam actio quod metus causa datur contra quemlibet ad quem commodum pervenit ex metu: ut l. metu. s. fi. s. e. z. s. e. l. si cui exceptio. s. pedius. siue ergo pervenit commodum ipsius rei siue pervenit commodum precij ad illud tenetur quis nec hoc est quia precium loco rei succedat: sed quia natura actionis ad hoc se extendit: et hoc in iudicijs particulibus. In univertalibus autem precium loco rei succedit: ut d. l. si et rem et precium. de peti. here. et l. imperator in fi. j. de lega. ij. de hoc per glo. in l. labeo. s. item diuus. de verborum signi.

Uod autem. Hec actio que datur contra heredem in id quod pervenit ad eum datur perpetuo: et an pervenerit lit. pte. post tempus inspicitur. h. d. C. de p. de l. videamus. s. eo. So. ut in glo.

Si ipsa res. Per istum tex. notabiliter limitat Bal. l. i. C. ne ex delicto defuncti ibi dem. et vide quod dixi post bar. ibi.

Distinctione. Et no. quia dicitur esse factio locupletior qui non est factio pauperior. l. in pupillo. et ibi no. ff. de sol. et ad hoc no. vide l. verum. s. item non restituet. ff. de minor. et i. ad l. i. pupillo. et quomodo propter quod esse locupletatum. vide bal. in l. i. in fine. C. si ad ver. credi. et quod habet in l. fi. j. de exercito. et i. l. civitas. ad fi. si cer. pe. et bal. in l. fi. C. pro empto. et oino ang. p. glo. in l. utrum. j. de pe. here.

Fragmentary text from the right edge of the page, including parts of other entries and marginal notes.

I mulier. Si possessione vide p istu tex. no. bar. i. l. si aliena fo. ma. Si dos. spale e Mo. gl. h maxime du dixit spale i dote: cui add q no. per glo. r doc. maxime p dnm io. in. l. si cum dote. s. ij. fo. ma. et generaliter vide Dy. in. l. eleganter. alios casus similes istio vide p Saly. in. l. interpositas. C. de transac. Quid aut i snia lata metu an sit ipo

iure nulla. vi de no. bal. in l. decernim. C. de sacro san. ec. r ad b bar. h r ad b eundez post glo. in. l. iij. i fi. C. eo. r ibi ta. bu. r bal. quid i aucto ritate r actio nibus volu. tarijs vide bal. in. l. sub pretertu de here. act. C. Si metu coacti. s. iij. voluntas e. Adde th q roacta volu tas no dicif sponte facta: vt pz ex bis q dixi. in. l. i. s. si qo vitro in fin. de qo. post bar. vi. de bald. in. l. pe. C. quo et qn iudex. C. in q carcer re. sec. h alteri. Mo th ad instan tia detinetio. l. no interst. C. eo. r ibi pau. de ca. C. Carcerari. In ista sit va. vide In no. q de spo. sa. cu locu. vbi videt ca sus. r adde bar. in. d. l. q neg. r limi ta ut p bal. i rub. C. de re kin. ven. C. Facere te nametu. In ge. l. nemo carceri. dixit notabile ver bum q ly ge neraliter no valeat pmit sio facta i car cere ut hic. r l. metus. s. s. q. e. fallit i eo q redimi tur ab hosti bus fm eum qz tunc pro missio facta in carcere e p uatuz r: vi detur se fun dare per. l. fi. C. de capti. s. l. qui in te. nameto. s. i. de testa. et vide bart. b. r qualiter co fessio facta i carcere pos set dici spon te facta. vide bald. l. i. s. fi

I mulier. Si metus fuerit iustus hec actio ces sat. b. d. vel sic. Promissio facta metu iuste illato no rescinditur. b. d. C. Op. glo. de. l. nec timorem. in fi. s. e. Sol. hic patronus iuste i ferebat metu. ibi no. C. Quero quid si aligs mi natur nbi de accusando de aliquo maleficio et tu hoc pretertu aliquid pmittis ne accusaret: an possit rescindi: dixi plene. C. e. l. accusationes. et de contraben. r comittit. stipu. l. si quidem.

Quod metus. Hoc declara: vt. l. metum. s. vo lenti. s. e.

Qui possessionem. C. Alia e estimatio possessionis: alia fundi seu pprietatis. b. d.

Si dos. C. Contracus dotis fact' me tu est ipso iure nullus. b. d.

Quero rōnem huius. s. Dicunt qd a q quo cunqz modo dolus dat caz cōtractu bonefici est nullus: ut. j. t. i. l. eleganter. Quidā reprobat q: illud vey est in dolo velato. hic in no velato. dic ergo q hoc speciale e in ptractu dotis. nos vero possumus sic dicere: quidā sunt contract' r pacta vestita r ista si qdē hāt p metu valent ispe cto iure ciuili sed rescinduntur per pretorē bñfi cio huius edicti: ut p totū hunc titulū. Quedaz sunt pacta nuda q nuda remanent: tñ pp auxili um legis actionē pducunt: ut uidiſtis in. l. legiti ma. s. de pac. Et ista si sunt per metu sunt ipso iure nulla: vt hic cōiuncta. l. ex actionē. C. de do tis promiss. r quod dixi in. d. l. l. legitima. produ cit ergo actionē auxilio legis pp metu adhibitu r hoc voluit dicere iuriscōsultus: r ideo si pmis sio de qua hic loquitur esset facta per stipulatio nem deberet rescindi p actionem qō metus ca.

Si metu coactus sim.

C. Abi actio ipso iure tollit p pactū idē est i pa cto qō in acceptilatione. b. d. vel sic. Metus no ipedit liberationem ipso iure. Et iō hac actione agendum est ut obligatio restauretur. b. d.

Si metu coactus adū.

C. In quasi pctu q celebrat a deundo hz locum hec actio. b. d. Vel sic. Coacta voluntas volun tas e: r iō que hereditati obligat: lz p hac actio nē restituat. b. d. C. No. q coacta volūta: volū tas est. C. Op. de. l. q in aliena. s. celsus. j. de ac qui. bere. So. ibi noluit quod apparet ex pteſta tione preambula. hic vero voluit: lz coactus.

Si coactus. C. Repudianti p me tum succurrit p vtilē actionē qō mer' ca. b. d. vel sic. Per hoc edictū restituif prima vtilis ipso iure r dat hec actio q metus ca. b. d. C. No. q per hoc edictum resti tuitur vtilis nō solum in actione in re: ut. l. metuz s. volenti. s. eo. sed etiam in alijs. vt hic.

Uti in carcerem. Car cer e

iustus metus r pmissio facta in carcere detinenti nullus est momēti. b. d. C. Op. de. l. metū. s. s. h. s. e. Sol. dicit glo. hec pmissio fu it facta detinenti vt picipi eius. secus si alteri: vt l. cōstaria. C. Contra Dop. s. l. pxi. in pn. illius timore dicebat Ja. de are. r Ja. bu. q hoc dz in

qs i hoc. C. de epif. r ele. r exiſtēs in carcere potest constituere procurator rem: quod intellige ut per bal. in. l. ab eo. in. ii. col. C. quomodo r quādo iudex. r quod dixi de confessione i carcere. vide no. per bal. in. l. i. in. vii. col. de confes. vbi reprobat gl. h r vide bal. in. l. falsus. i pe. col. de fur. q carcer est iustus metus. ADDE q pro dicto ange. facti q consuluit ro.

telligi de detinēte aliquē in carceribus iniuste. se cus si iuste feci te carcerari: ut. s. l. px. i prin. Et ideo si fecisti debitorē tuū carcerari r tibi in car ceribus soluit vel vendidit valet: tñ cōsuetudo est q extrahat extra carcerē qñ facit aliquē cōtra ctū. sed illud extrahere nihil valet: qz donec hz custodē adeo q non pōt ire quo vult dē eē i car cere: ut. l. q neqz j. de h. fig. r ibi per Ja. de are. C. Itē no. qz in carceribus pōt facere testm'. quod intellige nō ad cōmodū detinentis p ti. fi quis ali. te. probi. C. Itē q sunt in carcerib' r po stea dānantur ad mortem nō faciūt testm': quia sunt serui pene: ut. l. eius qui. j. de testa.

Non est uerisimile.

C. Abi psumptio e illud q pbare ve bebat affiat duriori probatione. b. d. C. No. q dixi in sumuario. ille eni q dicit metu illatū dz p bare: tñ si est psumptio sēu pp locū reguntur pbariones luce clariore sicut in criminalibus. C. No. q in vrbe romana' nō est uerisimile quē cōpulsū. r idē in oi loco vbi regit iusticia. simi li mō nō est psumptio q ē illatus dolus vel met' presentibus cōsanguineis suis: ut. l. trāsactione C. de trans. C. Itē no. qz qñ qs dubitat sibi pos se inferri vim pōt implorare officiu iudicis ut p bibeat vim inferri. C. Ultimo glo. tractat mate riā psumptionū. Et ad euidētiā scias q aliud ē fictio: aliud psumptio. Fictio est sup certo cū fingat s veritatē vt in muliere stipulāte dotem q stipulata nō est: ut. l. i. in prin. r ibi bona glo. in .s. accedit. C. de rei uxō. act. Et istā materiā ple ne tractauit in. l. si is q p emptore de vsuc. r istaz appellat glo. psumptionē iuris r d iure: s quā nō admittit pbatio i cōtrariuz: sed magis est fi ctio. ut dixi. Quedā ē psumptio r ista est sup du bio: r ista quedam est iuris r de iure contra quā nō admittitur probatio in contrariū. quedā fm naturā rē. vt in glo. r nunq tractauit istam mate riam. nec doc. nostri aliquid boni dicūt nisi Ly. l. siue possidetis. C. de proba. qui aliquid dicit casu: r non est materia que possit tractari qz non possunt capi regule sed magis fm accidentiam factorum iudicatur.

Si iusto metu. C. Factus metu ne qs ducat ad iudicē nō rescinditur p hac actionē sed p officiu iudicis. b. d. Facit qō habuistis no. s. e. l. nec ti morē. r. C. de trāsac. l. interpositas. r. j. quaz rerū actio nō datur. l. i. s. que honerande.

Si fenerator. C. Factum metu alicuius uerecun die modice officio iudicis rescindetur nō p hac actionē. b. d. C. No. istuz casum' r precedentez qz qñ sit aliquid aliquo metu: non tñ mortis vel cruciatus corporis lz nō rescindat p hanc actio nem rescindit p officium iudicis: r sic facit q si vxor pp reuerentiā viri vel filius propter reueren tiam patris aliquid facit possit per officium iudi cis rescindi. de quo in. l. i. s. que onerāde. j. quaz rum re. actio non datur. r. l. interpositas. C. de transac. r. s. e. l. nec timorem.

Si quis. C. Exactū p vim ab appito re indebite illatā iudicis offi cio rescindit qtenus qs dānū patitur r nō ultra hoc dicit. Iste. s. allegat ad qōnez nūqd ille q ē

confi. cccvj. q stante sta tuto q mior nō possit cō trahere nisi solēnitare ser uata q pote rit contrabe re illa solēni tate nō ser ua ta ut se redi mat ab hosti bus. S. On est n verisimile vr be romana. Adde. l. i. C. de bis q pro pter metum iudi. nō ap b C. Inferri vi. Adde bar to. in. l. d pu pil. s. si quis ipi pretori de oper. no. nun. r bal. in .l. si sup. C. de transac. i C. Presum ptionū. s. pae sumptioe iu ris. r d iure que nō recip it pbatioez in contrariū latissime per glo. in. c. is qui. d spōsa. r i. l. siue pos seditis. vbi p bal. r Ly. de proba. ali quid per in no. i. c. qz ve risimile. de psumpt. r quod no. d. io. i. l. si duo sunt. de acq. bere. AD de pau. d ca. p. ccclyvii. h C. Si sene rator. casum vide bart. in .l. ij. in fi. de arbi. r aliqd per bar. in. l. euz eo. C. ad l. iul. pe. r ibi tamen nihil decedit in p posito sed re mittit se bic. C. Si quis Istū tex. alle gat no. bal. i .l. a diuo pio .s. in vendi tione. de re iudi. r ibi of no vid imo. in pe. colū. et pau. de ca. in .l. si cum nul la. r ibi dixi post do. io. d imol. co. ti.

positus in carcerem indebite possit ibi recomen-
dari pro alieno vero debito. z hic videtur casus
q sic. de quo dixi in questione illa que incipit la-
psus. z in l. ij. C. de exacto. tribu. li. x.

De dolo malo. Rubrica.

Glo. continuat z querit quare dicit de dolo
z no de actione z dolo. Rñ. vt in glo. z bene.

De edicto.

Verba. Non eget sum-
mario. Querit
glo. primo dicit q dolo malo zc. Et
sic in plurali. qd si in vna re. Rñdet glo. q idem
dic vt i ea. Itē dī hic facta eē dicent. quero qd
si in veritate facta nō erant an def actō de dolo.
Hyo dicebat q nō. glo. q sic. nō tñ daf cuz esse
ctu glo. tñ. j. si quadru. pau. fecisse dicat. l. i. i. pñ.
vt intelligere hoc fm primā expositionē. f. facta
esse dicitur. i. facta sunt i veritate. Tu potes
dicere q ista vba iudiciuz dabo: pñt intelligi. i.
actionē dabo: z tunc pcedit prima expositio. nō
enī daf actio nisi vere dolo sit cōmissus. Pōt
ē intelligi iudiciū dabo. i. cognitionē: z tunc p-
cedit secunda expositio: q: eoipso q dī dolo eē
cōmissum procedit iudiciū z instantia: ut. l. cum
putarem. j. famil. her. z hoc est quod gl. dicit in
diciū dabo. i. actionem. sed non cum effectu.

Dolum. Illa est bona diffinitio q
cōuertit cū suo diffinito: alias
secus. b. d. C. No. qd dixi in summario. Itē no.
glo. super hō diffinitua. q ponit plura exēpla
z bona in quibus aliud agitur z aliud simulafet
non est dolum: z sic nota simulationez que fit ad
defensionem alterius iustam non esse dolum.

Non fuit. Bonus est dolo q cō-
mittitur aduersus hostes
publicos. b. d. C. No. licitum eē decipe hostez:
qd intellige in priuato: nā dux belli si facit pactū
hosti v3 illud seruare: vt. l. pentionē. s. de pac.
z istud allego ad determinationē qōnis: utruz il-
le q fecit pacē cū bānito qui poterat impune of-
fendi si eū offendit puniat de pace rupta: z hic
videt casus q nō. nā eoipso q statutū pmitit eū
impune offendi est hostis: vt. l. amissione. j. d. ca-
pi. di. ergo pōt ei licite z impune rūpere pacē et
eū offendere: ut dixi in qōne illa q incipit lucane
ciuitatis zc. Itē allegari in qōne vbi qrebat
an deus possit aliqē decipe: dicebat q sic. q: do-
lus iterdū ē bon: s3 deus pōt oē bonū. ergo zc.

Aut pretor. C. No. q appellacione
actiōis cōtinet exceptō
Ad qd op. de. l. i. j. de exceptio. dicā in l. elegāter
in prin. j. e. C. Op. C. e. l. i. j. m. l. si mādato. s.
paulus respondit. Expone ibi de dolo. i. manda-
ti noie doli. Itē op. de. l. certi cōdictio. in pñ.
j. si cer. pe. Sol. illa ē generalis. vñ actio d dolo
q nō pcurrit cū aliqua alia speciali: sed cū aliqua
generali: z sic maiori vel minori bñ cōcurrit ut i
cōtrario. Itē op. de. l. si cū exceptione. s. eū q
s. ti. i. So. metus h3 se vt spēs quo ad dolo: z iō
illa minor est z sic pcurrit cū ista ut dixi. Que-
ro vt ista actio concurrat cū interdic. vnde vñ.
Glo. hic q nō. in. l. ij. C. e. vide: ut dicere q sic.
Pro qua facit q ois vis p̄supponit dolo: z sic
vt q interdictū habeat se vt species quo ad do-
lum: vñ possit cōcurrere sicut actō qd metus cā.
Itē qñ vtrū exceptio doli tollat actionem d
dolo. glo. q nō. Pe. dicit contrarium quod dic-
ut no. in. l. ij. C. e. in prima questione per Ly. di-

cam in. l. fi. j. e. vbi videtur casus.

Idem pomponius. Op. de. l.
pe. j. co. Sol. vt in glo. z bene.

Idem pomponius ait.

Te qui est tutus ipso iure vel per in inte. resti-
tutionē nō cōpetit hec actio. Itē ad excludendā
hanc actionē sufficit aliā semel p̄terisse: nisi i ea
admittenda qd dolo passus fuerit. b. d. C. No.
q appellacione actiōis p̄tinet exceptio facti vel
intentionis z i integz restitutio. C. No. q ista ver-
ba si alia actio nō erit: referunt ad initiuz: quod
multū no. C. Op. ad h. z si alia actione. inuit q
si qd passus est dolo malū in amittēda actiōe cō-
petit de dolo actio: cōtra. l. ait p̄tor. s. fi. j. ex qui.
cau. ma. vbi cōcedit restitutio ei q p dolo aduer-
sarij rem amisit ergo de dolo cessat. So. z no. eā
q: declarat multū illū ti. ex q. cau. ma. z h3 duas
clausulas. vna q succurrit p̄nti p̄ absentē. alia ab-
senti p̄tra p̄sentē in eo q lesus eēt cursu tēporis.
alia h3 clausulā generalē. f. si qua iusta cā tibi vi-
debitur zc. aut ergo interuenit hic dol' ut actio
tpe p̄deref: z nō h3 de dolo actionē qz posset pe-
tere restitutionē in inte. vt. l. cōtraria. Et qd hic
dicit nisi in hoc quoqz zc. expone qz tunc ei non
imputat: sed restituit. nō aut daf actio de dolo
Si uero fuit passus dolo ut p̄deret actōnē aliter
q tpe: tunc h3 actionē de dolo ut hic. rō q: edv-
ctū ex qui. cau. maio. in duobus primis casibus
locū nō h3. in tertia clausula generali nō h3 locū
i his i qbus specialiter est p̄uisum: s3 specialiter
est prouisum contra eum qui cōmittit dolum. er-
go zc. Itē querit vtz agetur cōtra eū q cō-
misit dolum pro primo z secundo dolo. Dic q
sic: ut latius no. in. l. hactenus. j. de aqua plu. ar.

Si quis cum. Si actio q pri-
mo cōpetebat fa-
cto partis est sublata: actio de dolo nō cōpetit
. b. d. C. Op. eodē mō z vt q actio de dolo non
cōpetat cū possit in integrū restitui. ut. l. ait p̄tor
in fi. j. ex q. cau. ma. So. ibi fuit amissa tpe. hic p
acceptilationē ad quē fuit dolo iduct'. quare at
de dolo non habeat locum. dic ut supra dixi.

Querit glo. quid si dolo cōmittatur in ipsa
acceptilatione sed nō implēdo p̄missa an habe-
at locū actio de dolo. Itā qōnez disputauī sub-
tilius in. l. actiones. C. de transac. z ibi ē tex. De-
uiter dic qñ facio acceptilationē ut aliqd des re-
sultat quidā cōtractus inominatus: z iō vidēdū
est qd contract' ē z pōt dici q fit do ut des: qñ
remittere est dare: z tunc cōpeteret ob cāz cō-
ditio ut se reponat in pristinā obligationē: ut. l.
si qd accepto. j. de cōdi. ob cau. pōt ē eē facio ut
des: z tūc si ex tali facto aliqd adest tibi eēt idēz
qd in do ut des. s3 si remitterē tibi debitū nō liq-
dū vñ est incertū vtrū tibi aliqd ad sit vel nō. for-
te posset cōpetere actio de dolo sic: in facio ut
des: ut. d. l. actiones. dixi in. l. naturalis. s. quid
si faciam. j. de prescrip. s. Bar.

Non solum. Si p̄ aliā actionez
cōtra aliū idoneuz cō-
petentē pōt eē cōsultum cessat actio de dolo. b.
. d. alias sic. Actio cōpetens aduersus unum: im-
pedit actionem de dolo aduersus alium si tamē
ille est soluendo. b. d. C. Op. glo. q iste est mi-
nor: vt. l. ideoqz. j. e. ergo potest petere restitutō-
nem in inte. So. vt in glo.

Ex. l. sequenti.
C. An qñ duo cōmittunt dolo qlibet teneat de
dolo. z cōdictio in debiti pōt cōcurrere cū actōs

De dolo malo Rub:
De edi-
cto. s.
vba. itē
dicitur. Ex
glo. no. q nō
presumit p
libellante ni
si probet. et
glo. in. d. l. i.
in pñ. barto.
ad reprimen-
dū in verbo
asserit. z no. i.
. c. nō est. de
consue. i. vj.
in. l. cuius. d.
ap. reci. z i. l.
. ij. C. qd me-
tus cau. z in
ea. cum sup.
z in. c. post
electionē. de
conces. p̄bē.
z in ca. i. de
his que fi. a
ma. par. cap.
b. Dolum.
quid si dol'.
per bal. in. l.
pign'. i. iij.
col. C. de pi.
acti. z quod
dixi in. l. qd
nerua i. iij.
col. j. de po.
z qd ibi bar.
in. v. col.
e. Nō fuit.
Uide insti. d.
acti. s. prete-
rea. z quādo
hosti fit ser-
uanda fides.
vide bar. i. l.
cōventionuz
s. de pac. itē
ad h3 que
no. hic bart.
et bal. in. l. i.
. C. si a nō cō-
petē. iudi. in
vl. col. et bal.
in. l. accusatō-
nis. et ibi ē
falsi. C. quod
me. cā. et qd
no. bal. in. l.
pacisci. s. de
pac. et i. l. iu-
risgētū. s. si
parifcar. co.
ti. et ad h3
bal. in. c. i. s.
itez sacramē-
ta. d. pa. iura.
firmā. dixit
q si iudex
dat securita-
tem bannito
in persona et
reb' vel i al-
tero tñ et ia-
raz eam ser-
uare nunqd

Itud faratū
tum aliquid
operetur et
respondet q
non: nisi faci-
at inre p̄mit-
tentur no.
in auē. d. mā.
prin. s. h3 ne.
qz. qd no. et
ad. s. h3 neqz
uide bart. et
imol. in. l. i. q
q re'. de pu-
iudi. z ad bar-
to. hic adde
bal. bic aliter
loquentem. f.
. l. accusatio-
nis qd met'
causa. Cy. in
l. p̄nti. C.
de his q ad
ecclē. cōsa.
dicit in casu
nostro semp
fidē seruandā
z esse. l. co-
gnitionez. d.
bo. auē. iudi.
pos. z hic ui-
de bal. z an-
ge. z qd no.
ludo. in. l. iij.
. s. si qd ser-
uū. de acqz.
pos. z ad bar-
to. hic adde
bal. no. in. l.
. i. C. qñ lice-
sue iudi. se
vindi. et q
hosti fit ser-
uanda pacta
tenet bal. i. l.
. i. de dediti-
cia lib. tol. an
bannito vel
hosti fit par-
seruanda. ui-
die bal. in. l.
. i. in vlt. col.
. C. si a nō cō-
petē. iud. p̄-
de. ancha. in
. c. canonum
statuta. in v.
sed qro vtz
p̄ lus referē
disputatōez
bar. z cā sqz
tur z limita
p bal. in. l. re-
ecs. in. iij.
col. C. de ac.
z plene p̄ ia-
de bel. dñt u-
tationem i. l.
. ij. C. vt. j.
cer. tēp. i. d.
. q. principa-
li. que icipit
q. disputata
sempr̄nuz
z tici' inimz
166

Eleganter. ter. alt no e. legat. Ad intellectū huius. i. vid. bal. in. l. i. C. ne ex delict. defun. in. xi. col. vbi dicit qd primcipium huius. l. by locum quando do. lus oritur i ipso contra. ctu sed qua. do oritur se orsum post contractuz i executioe co. tract. habet locuz bec. l. s. fina. Tertium dictum. Et dicit gl. qd dolo p. nete no vici. at contractuz allegat bal. no. in. l. mul. tū in. iij. col. C. si quis al. teri vel sibi. e. ibi de offi. cio profene. te. hic add. l. ij. de p. sene. Commit. tunt dolo. quando plu. res commit. tunt dolum. qualiter pu. niantur. vid. no. bar. do. cto. in. l. h. p. curator. C. de procu. Nullus ipso iure. Ad de q. no. bar. to. i. materia. in. l. sub pre. textu circa. h. C. de traf. act. et quado. contractuz p. dolum ini. fit null. ipo. iure. vid. bal. m. l. non du. bium. in. ix. col. C. de le. gi. r. ad qd. no. bar. in. l. si qd. quod. d. verbo. ob. t. ibi per doc. adde tamen. qd dolo tu. toris no red. dit contractū. nullum nisi. emptor par. ticipet. l. ij. r. ibi bal. C. si. aduer. ven. r. vide de hac. materia ali. ter loquentē. perio. an. in. c. dilecti. d. emp. r. ven. sed domini. abbas ibi te. net opi. bar. quam limit.

de dolo. r qñ dolo dat cam ptractui bonafidei contractus est ipso iure nullus: sed cū dat cāz cōtractui stricti iuris valet sed agit actione de dolo. r qñ cōtractus est ipso iure nullus si de facto processit quo iure rescindatur. r qñ dolo comititur extra cōtractū an def actio de dolo. Et an cum emptor seruū emptum p viz manumissio va leat manumissio. Et an ex inutili contractū trans feratur dominium.

Eleganter. alias

Et eleganter. Dolus tertij dolum no viciat: s; dolus contrahentiū si dedit cam ptractui bone fidei illū reddit ipso iure nullū. secus si incidit in cōtractum. h. d. Primo ponit dictum pompo. Secundo ponit dictuz Juliani quod videtur il li cōtradidit. tertio soluit istā cōtrarietate. qrtro ex pdictis ponit duas cōclusiones. secūda ibi nec vñ. tertia ibi hoc eni. qrtā ibi sm. q examinatim p partes. Ex primo dicto no. q appellatioe actionie cōtinet oē remediū quo alicui pōt eē consultuz: r sic ponit largissime r generalissime. Secundo no. de dolo incidēti r dante cāz cōtractui. Ultimo no. qñ dolo tertij dat cāz cōtractui. Glo. tangit r in recitatione glosaz dice mus. Tenio ad op. r op. q male dicit iuriscō sultus hic q pōpo. excipit. imo fuit pretor i suo edicto. iō dicit glo. excipit pōp. i. excepta expo sult: vel dic excipit. i. accepit. q. d. sba edicti sic i tellexit. Secundo op. q verbū actionis acci piatur stricte. ita q exceptionē nō cōprehendat ut. s. ti. i. l. extar. cōiuncto eo qd habuisti in. l. sed r ptus. s. h. s. n. i. vbi l; edicto diui marci qd per dat actionē nō p dicit exceptionē. facit. j. de act. et ob. l. actiois sbo. So. intelligo q hoc sbo actō nis pferebat in fauorē rei ad excludēdam actio nē famosam seu odiosam. r iō accipit largissime. In cōtrario pferebat i materia odiosa: r iō fit i terpretatio stricta ad eundē finē ut actio odiosa r penalis ex edicto diui marci excludat. vñ hec interpretatio d; fieri large r stricte put cā de q agitur ē fauorabilis uel odiosa. Tenio ad se cundam partē r videtur q iulianus nō bñ dixit: q contra seruū manumissum nō dat restitutio: vt. C. si aduer. liber. l. i. r. ij. C. solu. nō dat resti tutio ut reuocet in seruitutē sed ut dānū emēdet bñ dat actio. ita loquitur hic. Cōtra hoc op. ex dolo cōmissio in seruitute non tenet liber factus: vt. l. at qui natura. s. stichū. s. de neg. ge. r. C. an seruus ex suo facto. l. i. So. ibi dolo fuit cōmis sio a seruo cōtrahēte. hic fuit cōmissus a seruo nō cōtrahēte: l; fuerit dolo cōmissus i cōtractu: nō tñ ipse cōtrahēbat sed tertius: tenet ergo ex hoc dolo sicut in simplici delicto in seruitute pmissio. Cōtra hoc op. q; et ex delicto cōmissio in dñz nō tenet factus liber. vt. l. i. s. de noxa. r. l. vit. C. an seruus ex suo facto. So. duob; modis fuit hic dolo cōmissus ut libertatem cōsequat: ibi loq; in alio simplici delicto. r hec so. est satis bona: vt hic fuit dolo collatus in tps libertatis. r ista po test esse bona. Tenio ad tertiā partē r nunc i tro glo. magnā. In ista tertia parte ponunt tria dicta. Primū q dictū iuliani h; locum quando emptor oino caret dolo r loquitur de dolo q cā dit in contractu r sic dicitur nō ē nullus: r dolo tertij nō nocet emptori. Secundū q dictū iulia ni h; locū qñ dolo dedit cam ptractui: r sic dicitur ē ipso iure nullus: r in hoc secundo sunt opi. et lect. diuerse cuius timore est facta glos. magna. Tertū dictū est q cōtra manumissuz nō dat re

stitutio rōne etatis: r in hoc sunt et alique varie tates: ut in se. glo sup sbo restitutioe. Ad se cundū ergo dictū op. r vñ q dol' serui q dat cāz ptractui nō facit cōtractū ipso iure nullū: q; dol' tertij alteri nocere nō d;: vt. l. si pcurator. j. d. do. excep. r. l. iniqsimū. j. de iur. r fac. igno. r. l. sum. mā. s. emptor j. de pecu. Duius timore sunt in isto rñso vbi dicit aut nullā oino venditionē rē. tres lec. in glo. prima q loquat de dolo cōmissio per seruū. Ad cōtrariū rñdet glo. dolo tertij nō d; nocere: vñ est tertij penitus extranei. s; hic il le tertius erat ipsa res sup qua fiebat cōtract' et sic veniebat in ptractu merito viciat. ar. s. quod me. cā. l. metū. s. cū aut. vide glo. bec nō ē s; p. l. allegatas in cōtrariū. nō ob. l. metū. s. cū autē q; ibi loquit in actione qd met' cā: q est scripta i rē. iō dolo vnus nocet oib; ad quos cōmoduz puenit ex metu. s; actio de dolo psonalis ē. ideo psonā cōmittentē nō egredif. iō alij legūt secun do mō r dicūt q hic dolo fuit pmissus a seruo r emptor picipauit dolo: r intelligunt isti sic q dictū iuliani habuit locū qñ emptor oino caruit dolo incidēti. nā si dolo incidēte cōmississet tene tur actione ex empto. si s; dolo dedit cāz cō tractui r istū dolo picipasset emptor cōtractus eēt ipso iure nullus. r s; dñs nō tenet sed seru'. habetis mō casum in isto. s; fm istā lec. C. op. ad hoc in glo. qñ duo cōmittunt dolo' qlibet te net de dolo: ut. j. e. l. si plures. si igif hic seruus r emptor picipauerunt dolo nō d; excusari ser uus ab actione de dolo. Sol. glo. circa hoc loq; tur aliquatū obfure. idō dicas breuiter. Qu; q; plures cōmittūt dolo' principaliter q; ad quē libet eoz negociū principaliter r pariter spectat r tunc quilibet de dolo tenet: ut. d. l. si plures. j. .e. r. s. ne qd eū q in ius voc. l. pe. s. qui iudicis. Qu; q; negociū spectat ad unū principaliter ad aliū nō: r tunc si qd vnus cōmisit dolo r alius culpā cōuenitur prius ille q culpā cōmisit: ut. j. loc. l. cū in plures. s. si vestimēta. aut ambo cōmi serunt dolo: r tunc si qd fuit dolo dāo cām cō tractui prius cōuenit ille ad quē pncipaliter ne gociū spectat vt hic in subsidiū deueniet ad euz ad quē spectat incidēt ut ad seruū manumissuz ar. j. e. l. s. h. quadrupes. r. s. h. dolo. aut fuit do lus incidens in ptractu: r tūc q; iste purgat p ac tionē descendētē ex eo cōtractu ipedit oriri actō nē d dolo: iō ille ad quē negociū pncipaliter nō spectat nō poterit cōueniri: nec ex cōtractu q; nō traxit: nec de dolo: q; alia actio cōpetit: nisi for te in subsidiū: ut. s. l. pxi. r. j. e. l. s. h. quadrupes tene mēti. Ista lec. vñ in se s; rñ q; cōtinet diu; nationē ex eo qd dicit q; uterq; participauit do lū. alij legūt istū ver. tertio mō q; ille. s; aut nullā loq; tur qñ dolo dans cām cōtractui fuit cōmis sio ab emptore tñ quo casu dol' ipfius empto ris reddit cōtractū nullū ipso iure: r sic cessat cō trariū pmo factū: q; dolo alteri' sibi nō nocet sed dolo suus p prius: r sic fatet q; dolo alte rius alteri nō pōt nocere. Ad hoc op. j. e. l. s; ex dolo. So. dolo alterius nō nocet nisi ex aliqua cā ille tertius reputet idē qd cōtrahentes ut i tu tore r curatore r in negocioz gestore. cuius fa ctū ratū habemus r in eo cui heredes sum' ut i glo. Scōo op. q; si dolo dedit cām contractui cōtractus est nullus ipso iure: ut hic dñ in tex. er go nō ē necessaria actio de dolo: ut. s. l. i. s. idēz pōpo. dicit glo. q; hoc ē vñ nisi sit puentum ad traditionē: tūc eniz agit actione de dolo ad re scindendā qtenus de facto pcessit: r hoc ē qd di cebat Bul. in quadā sua glo. precessit uenditio

rat in specia: litus per no rata in. c. cuz dilectus. qd metus causa nem limita i matrimonio per glo. j. de ritu nup. in .l. a diuo. et bar. j. pte. Item do lus dans cāz ptractui stri cti iuris red dit cōtractū ipso iure nul lum fauore dotie. l. si cū dorem. s. si mulier. r ibi imo. so. mat. Quid si dol' dat cām ma trimonio vi de bal. l. i. cū archimedo ram. C. ut in posses. lega. r not. bene q; nunq; dolo operat vel excusat nisi quado est q caperet pru dentissimuz sic requirit q; metus sit talis qui ca deret in con stantem viz ita no. inno. in. c. cum di lecta qd me. cau. r bal. in rubrica. C. d rescin. ven. An dol' dās cām testō re scindat testa mentuz per bal. l. i. si fra ter. C. q test. fa. pos.

ut in summa sequitur traditio ut in mandata per actiones de dolo. et in hoc respondent glosatores nostri. Gl. C. de rescin. v. l. si dolo. videtur dicere quod ad rescindendum contractum agitur actione ex contractu non de dolo. quod an sit verum dicam infra.

Concedo vltimus et procedo in glo. si contractus erat nullus. ergo traditio facta fuit indebite. ergo habebit locum conditio indebiti: et sic non habet locum de dolo. dicit glo. fateor quod actio de dolo concurret cum conditio indebiti que generalis est. si in l. si legatari. j. e. et ista est bona. vel dic quod hic non competebat conditio indebiti: quia erat tunc exceptio ne doli que facti vel intentionis. sed illa conditio indebiti non impedit: ut no. in l. q. se debere. j. de condi. ob. ca. et sic tene preedicta **C**oncedo. C. de rescin. ven. l. si dolo. et C. de transac. l. transactionem.

So. dicit glo. contractus est ipso iure nullus si hoc vult deceptor. secus si vult stare contractui ut in contrariis. ita dicitur hic in glo. magna. et in precedenti glosella pua et hinc fm ocs. casus est. in l. iulianus. s. si quis a colludente. de ac. em. **C**oncedo. C. de inuti. stipu. l. dolo. dicit glo. quod dolo dat causam contractui boni fidei: contractus est ipso iure nullus: ut hic. sed quod dat causam contractui stricti iuris valet semper sed agit actio de dolo ut in contrario. ita tenent glo. vbiqz. **P**ro. contra hoc **L**y. refert. C. de rescin. ven. l. ij. in penul. q. et in. d. l. dolo. de inuti. sti. et pbat sic. In metu inest dolus: ut s. ti. i. l. si cum excep. s. eu. q. Sed traditio facta metu valet: ut in l. metu. s. volenti. et l. iij. s. qd me. ca. ergo etc. **P**reterea quod contractus habet sua essentialia l. dolus vel aliud delictum dedit illi causam contractum valet ipso iure l. non in effectu: ut l. iuris g. s. si ob maleficiu. s. de pac. et j. de verbo. ob. l. si pladif. et j. de condi. ob. tur. cau. p. totu. Non ob. ista lex que dicit venditionem nullam esse: quia intelligitur nulla. s. in effectu. **N**o ob. l. iij. j. p. socio. vbi exprs se de societate esse nullam ipso iure: ut j. ti. i. l. in cae qz expone ipso iure. s. si opponat ab hoie: sicut dicimus in copensatione. in l. i. de act. s. i. boni fidei circa fi. et sic dico quod agitur actione ex eo contractu ad rescindendum. ita refert **L**y. in. d. l. si dolo. de rescin. v. et **P**ro. hic. do. Ja. bu. non examinavit ista opi. **P**ro. sed tenebat gl. nostra simpliciter. **N**o vbi v. qz glo. nostra dicat pura veritate. primo p. hanc. l. et l. in cause. in pn. j. ti. i. et d. l. iij. p. socio. vbi et tex. **P**robo p. rationes inconuincibiles quando dolus purgat per actionem descendere ex contractu illa actio dat contra heredes: ut l. si hoies. s. dat. j. de posi. et l. ex depofiti. et l. ex contractu de act. et ob. s. qd dolo dat causam boni fidei contractui actio non dat contra heredes: ut in l. de ppe. et tep. ac. s. aliqui ergo concludit quod dolus non purgat per actionem ex contractu. **P**reterea distractio iudicialis fm substantia contractus a quo recedit: ut no. in l. de tutela. C. de in. inte. resti. et est casus in l. ab emprione. s. de pac. Sed quod dolo dat causam distractui vel liberationi super dictu boni fidei impedit liberationem totaliter. secus in contractu stricti iuris: ut j. proxi. s. ergo eodem modo impedit contractum valere ipso iure: et sic est casus p. nobis. j. pxi. s. vel aliter forma argumentu. si dolus dat causam liberationi in contractibus boni fidei impedit liberationem: ut j. pxi. s. si ergo impedit liberatio que est fauorabilis: multo magis impedit obligatio: ut l. arrianus. de act. et ob. **P**reterea quod hoc sit verum appetit ex solutione contrariorum. **A**d aliud quod dicitur de metu quod dat causam contractui. **R**u. glo. C. de rescin. ven. l. i. et d. l. si dolo. C. de inuti. stipu. qz aliud in metu: aliud in dolo simpliciter. rationem assignat doc. declarando glo. qz metus non excludit consensum: ut l. si mulier. s. pe. s. ti. i. sed dolus cadit in ignorate. id est in dolo consensum: ut l. si per errorem. s. s. iuris. om. iu. **I**sta ratio non placet mihi: quia si contractus esset nullus pro defectu consensu eadem ratione diceremus nullum contractum stricti iuris: quia consensus deficiit: ut l. inter stipulante. s. i. j. de sbo. ob. **P**reterea non est verum quod dolus impedit consensum circa contractum nec errat in contractu sed errat in causa pro qua quod impellit seu inducit ad contractum: ut j. e. l. si quis affirmauerit. ita in metu in contractu consentit: sed causa consensus fuit metus: ut hic causa consensus fuit dolus. **D**icendum est ergo aliter ille qui consentit pro metu non errat in causa consensus: imo scit eam et pure consentit pro metu: tunc non valet contractus. fallit in dote: ut l. si mulier. s. si dos. s. t. i. **I**lle vero qui consentit pro dolo errat in causa consensus: unde consentit sub quadam conditione si verum est illud pro quo inducit ad contrahendum: quod cum verum non sit facit deficere consensum: merito contractus est ipso iure nullus: et hoc in boni fidei contractibus in quibus habet rationem de eo quod est equum: sed in contractu non venerit: ut in l. de act. s. actionu. et in tractibus stricti iuris: sed quod inducit pro dolo non valet quod iste consentit: sed iste consensus habet causam in qua errat illa causa est et contractus: et id est in istis contractibus qui stricte considerant non attendit illa causa de iuris rigore: id est pro succurrat per actionem de dolo vel doli exceptione: ut d. l. si dolo. C. de inuti. stipu. non ob. qd dicitur quod contractus habet sua essentialia: quia dico quod in contractibus boni fidei non habet sua essentialia: quia ille consensus est conditionalis et conditio deficit. Sed in contractibus stricti iuris habet sua essentialia: quia talis conditio de stricto iure non attendit. **F**ateor tamen vnum quod **P**ro. dixit quod contractus boni fidei cui dolus dedit causam ipso iure nullus si opponat ad hoie: et hoc est quod gl. tua dicit quod ita demum nullus est si deceptor hoc vult quod sit nullus: sed in hoc **P**ro. erravit quia fm glo. et opi. quam tenet eo ipso quod declarat se nolle contractum valere in iudicio vel extra contractum est nullus ipso iure: nec dat actio ad rescindendum cum ab ipsa. l. rescindat ut. l. q. sub conditio. in fi. j. de condi. in l. i. Sed **P**ro. dicebat quod dat actio ad rescindendum ipsius contractum quod falsum est. **Q**uero et reuoco in dubium quod contractus est ipso iure nullus quia actio rescindat quatenus de facto processit. **Q**uia contractus est ipso iure nullus ex conventionione partium tunc agit actione ex eo contractu ad rescindendum quatenus de facto processit: ut j. de empto. s. is. g. l. sed et celsus. s. si fundus. et l. ex empto. s. is. g. de ac. emp. Si vero contractus est nullus ipso iure ex l. dispositione: tunc si ego uelle petere potui dici nullum puto quod hoc posset fieri per officium iudicis. de hoc est glo. in l. i. s. s. fer. et ita potest loqui glo. in l. si dolo. C. de rescin. v. et qd dixi plenius in l. q. sub conditio. in fi. de condi. in l. i. sed si volo petere rescindi quatenus de facto processit nunquam competit actio ex eo contractu: ut l. uediti. la. ij. C. de act. emp. sed competeret actio de dolo vel conditio indebiti: ut hic. **E**odem modo possemus dicere si processum esset ad permissionem per stipulationem vel acceptilationem quod illa permissionem vel acceptilationem rescindat ut illud quod operat traditio in istis corporalibus operat permissionem vel acceptilationem in istis iuribus incorporalibus: ut no. in l. de tutela. C. de i. inte. resti. vel cessio: ut no. in l. vl. C. qui hif. vl. priua. et l. ad eu. j. de dona. **P**rocedo vltimus. **H**ec ergo ex predictis quod quod dolo committit in contractu stricti iuris semper purgat per actionem de dolo vel doli exceptionem: ut l. si dolo. C. de inuti. stipu. et l. si quis cum aliter. j. de sbo. ob. **S**i vero committit in contractibus boni fidei: aut dolus est inco-

Concedo. C. de rescin. ven. sed quid si est contractus duplex. s. bone fidei et stricti iuris adiunctum: ut quod dicitur in dolo de inuti. stip. et no. quod si deceptor vult stare contractui in dolo potest. ad de bal. in. l. i. in. iij. col. C. plus valet. qd agi. et in l. dolum. C. de peri. et com. rei ven. et ibi dicitur quod cogit declarare et adde glo. in l. a d. uo. de ritu nup. et qd dicit post bar. i. l. euz lex. de fi deius. limita nisi in contractu diceret causa subtilis ut quod erat causa impossibilitatis: ut not. bal. per illuz tex. in l. ea q. C. de do. ante nup. et per glo. in. d. l. a d. uo.

sum: ut l. si mulier. s. pe. s. ti. i. sed dolus cadit in ignorate. id est in dolo consensum: ut l. si per errorem. s. s. iuris. om. iu. **I**sta ratio non placet mihi: quia si contractus esset nullus pro defectu consensu eadem ratione diceremus nullum contractum stricti iuris: quia consensus deficiit: ut l. inter stipulante. s. i. j. de sbo. ob. **P**reterea non est verum quod dolus impedit consensum circa contractum nec errat in contractu sed errat in causa pro qua quod impellit seu inducit ad contractum: ut j. e. l. si quis affirmauerit. ita in metu in contractu consentit: sed causa consensus fuit metus: ut hic causa consensus fuit dolus. **D**icendum est ergo aliter ille qui consentit pro metu non errat in causa consensus: imo scit eam et pure consentit pro metu: tunc non valet contractus. fallit in dote: ut l. si mulier. s. si dos. s. t. i. **I**lle vero qui consentit pro dolo errat in causa consensus: unde consentit sub quadam conditione si verum est illud pro quo inducit ad contrahendum: quod cum verum non sit facit deficere consensum: merito contractus est ipso iure nullus: et hoc in boni fidei contractibus in quibus habet rationem de eo quod est equum: sed in contractu non venerit: ut in l. de act. s. actionu. et in tractibus stricti iuris: sed quod inducit pro dolo non valet quod iste consentit: sed iste consensus habet causam in qua errat illa causa est et contractus: et id est in istis contractibus qui stricte considerant non attendit illa causa de iuris rigore: id est pro succurrat per actionem de dolo vel doli exceptione: ut d. l. si dolo. C. de inuti. stipu. non ob. qd dicitur quod contractus habet sua essentialia: quia dico quod in contractibus boni fidei non habet sua essentialia: quia ille consensus est conditionalis et conditio deficit. Sed in contractibus stricti iuris habet sua essentialia: quia talis conditio de stricto iure non attendit. **F**ateor tamen vnum quod **P**ro. dixit quod contractus boni fidei cui dolus dedit causam ipso iure nullus si opponat ad hoie: et hoc est quod gl. tua dicit quod ita demum nullus est si deceptor hoc vult quod sit nullus: sed in hoc **P**ro. erravit quia fm glo. et opi. quam tenet eo ipso quod declarat se nolle contractum valere in iudicio vel extra contractum est nullus ipso iure: nec dat actio ad rescindendum cum ab ipsa. l. rescindat ut. l. q. sub conditio. in fi. j. de condi. in l. i. Sed **P**ro. dicebat quod dat actio ad rescindendum ipsius contractum quod falsum est. **Q**uero et reuoco in dubium quod contractus est ipso iure nullus quia actio rescindat quatenus de facto processit. **Q**uia contractus est ipso iure nullus ex conventionione partium tunc agit actione ex eo contractu ad rescindendum quatenus de facto processit: ut j. de empto. s. is. g. l. sed et celsus. s. si fundus. et l. ex empto. s. is. g. de ac. emp. Si vero contractus est nullus ipso iure ex l. dispositione: tunc si ego uelle petere potui dici nullum puto quod hoc posset fieri per officium iudicis. de hoc est glo. in l. i. s. s. fer. et ita potest loqui glo. in l. si dolo. C. de rescin. v. et qd dixi plenius in l. q. sub conditio. in fi. de condi. in l. i. sed si volo petere rescindi quatenus de facto processit nunquam competit actio ex eo contractu: ut l. uediti. la. ij. C. de act. emp. sed competeret actio de dolo vel conditio indebiti: ut hic. **E**odem modo possemus dicere si processum esset ad permissionem per stipulationem vel acceptilationem quod illa permissionem vel acceptilationem rescindat ut illud quod operat traditio in istis corporalibus operat permissionem vel acceptilationem in istis iuribus incorporalibus: ut no. in l. de tutela. C. de i. inte. resti. vel cessio: ut no. in l. vl. C. qui hif. vl. priua. et l. ad eu. j. de dona. **P**rocedo vltimus. **H**ec ergo ex predictis quod quod dolo committit in contractu stricti iuris semper purgat per actionem de dolo vel doli exceptionem: ut l. si dolo. C. de inuti. stipu. et l. si quis cum aliter. j. de sbo. ob. **S**i vero committit in contractibus boni fidei: aut dolus est inco-

Concedo. Rescindatur. plene vide per eundem de j. in l. si id quod aurum j. de verbo. obliga.

Exemplum... **N**on solum...

Quero aut dolus dat cam contractui: et hoc secundo casu competit actio de dolo. Item est tertius casus. In contractu facio ut des qm ex facto nihil adest pri. ut. l. naturalis. §. quod si facia. j. de pscript. §. et sic sunt tres casus tñ in qb dat actio de dolo qm dolus comittit circa factum. Quero qm dolus comittit ex contractu utrū cōpetat actio de dolo. Glo. dicit aut cadit in speciale nomē maleficij et nō cōpetit de dolo: alias sic. vide gl. hoc qd dicit qd qm cadit in spāle nomē maleficij nō hz actionem de dolo: est vey si ex hoc maleficio ē pdita actio civilis specialis. secus si nō ē, prodita actio civilis s; solum actio criminalis: ut. l. si legatarius. j. e. facit. j. de fal. l. q nomē. Item hoc ē vey: nisi illa actio civilis ēē pdita ex eadē eqtate q actio de dolo: uel est spālior: ut. l. si cum exceptione. §. eū q. s. ti. i. C Sum expediri de ista glo. magna: uenio ad aliā glo. C Op. dr in tertio dicto q aduersus manumissum nō hz locū restitutio. Lōtra. j. de mino. l. si ex cā. §. h. r. l. se. So. vey est de iure tñ nisi ex cā pcedat a pncipe. C Item op. q iste minor restitua tur p emptorē. iō q minor est deceptus in eo qd vendit: ut. l. si res. §. i. j. de iure do. ergo nō hz dari actio de dolo: ut. s. e. l. i. §. idē pōp. So. huius timore gl. restrin git hāc. l. q emptor erat p uel patronus cōtra quē nō poterat restitutio postulari: ista ē diuiniatio. alij dicunt q hic emptor nō erat soluēdo: ut. s. l. pxi. vel dic q hic emptor manumiserat seruu: ut dr in tex. et iō non pote rat cōueniri aliquo remedio: ut. j. de cōdi. inde. l. i. sum ma. §. h. C Querit circa istā partē qm dolus emptoris dedit cāz cōtractui vtz valeat manumissio facta ab em ptore. In glo. sunt due opi. quidā dicūt q nō p. l. ij. q. ad liber. p. ca. nō li. scōa opi. innuit p rariū et ista ē hā. C Pro cui declaratione aduerte. qm qz qz emit seruu p vim et tūc qm venditor hz vtile dñium: ut. l. metum §. volēti. s. ti. i. iō emptor manumittere nō pōt. ita loq tur. d. l. ij. Qm qz qz emit p dōlū: et tūc in emptorē trās fertur dñium pfecte: nec pōt cōueniri rei uēdicatioē s; actione psonali de dolo: iō tūc valet manumissio: ut h z. d. l. in summa. §. pe. de cōdi. inde. C Iuxta legē istaz querit an ex inutili cōtractu trāsferat dñium: et vñ q nō: ut. l. nunq nuda. j. de acq. re. do. In p riu vñ casus hic: q si factus ē inutilis qz dolus dedit ei cāz re tradita agi tur de dolo. si eniz cōpeteret rei uēdicatio dñio nō trās lato nō haberet locū actio de dolo: et in hoc residet gl. nostra: et sic t; q ex inutili cōtractu trāsferat dñium qd ē vey sicut ex qlibet cā putatiua: ut. j. de cōdi. inde. p to tū. hoc tangitur per glo. in. l. nō dubium. C. de legi. et de fideicommiss. l. cōtractus. examinari plene. in. l. i. §. si vir vxori. j. de acquir. posses.

Ex. §. sequenti.

Exempla quare pōt eē dubiū iuris et nō impeditur actio de dolo oriri: ibi. Bicas ergo. Et que sit rō differ entie q in cōtractibus bonefidei agit prima actioē. in cōtractibus vero stricti iuris de dolo vbi alia nō cōpe tit. Et an qz sibi preiudicet accipiēdo rē deterioratā. Et an qz cogatur accipere rem deterioratā.

Non solum. C Si res debita soluat de deteriorata agit ex stipulatioē doli si ē interposita alias i cōtractibus bonefidei agitur actione primetua in stricti iuris d dolo. h. d. Primo pon dit dictū labeonis. secūdo ponit reprehēsiōē eius. se cūda ibi. sed ē verius: et est difficilis. §. casus i terminis dictū est supra qz vbi alia actio nō cōpetit datur de do lo. dicit labeo hoc ē vey et si dubites an alia cōpetat: et ponit duo exēpla. vnū in cōtractibus bonefidei. aliud in stricti iuris: et istud respēdit p iuriscōsultū: qz non dubitat de actioē qz aut ē cōtractus bonefidei et agitur actione ex eo cōtractu: aut stricti iuris: et tūc de dolo.

C Pro declaratiōe tex. ante oīa qro primo i quo cor rigitur labeo. dicunt qdā in dicto et exēplo quasi sit im possibile q sit dubiū an alia actio cōpetat cū ius semp sit certū: vt. l. ij. de iuris et fac. igno. alij dicūt q corrigi

tur i exēplo nō i dicto. C Sed tūc qro qd erit exēplū di cti. §. q dubites an alia actio cōpetat: dicūt qdā pp du bium facti puta si liberaui te ab actioē de qua erat du biū an cōpeteret: et sic erat exēplū in glo. l. actione. C. de transac. dixi in. l. i. §. pe. s. e. z. l. naturalis. §. qz si fa cio. j. de pscript. §. h. hoc nō placet: qz si nō pōt pbar ri habes p inde ac si nō eēt: ut. l. duo sunt ticij. de testa. tu. Bicas ergo q pōt eē pp dubiū iuris in casibus vbi sunt opi. doc. ut. l. cū de nouo. C. de legi. et ibi no. i pri ma cōstitutiōe. C. ibi certa cōponere. l. exēplū i opinio nib q sunt in. l. dos a patre. C. sol. ma. et in. l. q rome. §. duo fratres. j. de hbo. ob. et in auē. ex cā. C. de li. pte. et in. l. pabus in materia cōpēdiōe. C. de isti. et substi. sub cōdi. fac. et in oibus istis pp dubiū iuris nō ipeditur actio de dolo. C Secūdo qro q est rō differentie inter cōtractū bonefidei et stricti iuris. Rñ. q impediūt obli gationē oriri ea impediūt dissolutionē ipsi obligatio nis: ut. l. de tutela. et ibi no. C. de i. inte. resti. sed dolus si dat cām cōtractui bonefidei ipedit obligationē oriri ex illo cōtractu: ut. s. p rime. uidiſtis. secus si dat cāz cō tractui stricti iuris. Eodē mō dolus dans cāz dissolu tiōi ipedit liberationē in cōtractib bonefidei. sec i cō tractib stricti iuris. hic ē casus: et ex hoc cōfundit opi. Be. vt. s. dixi. C Bis pmissis op. et vñ q in dubio de beat dari actio pscriptis hbois: ut. j. s. pscript. §. l. i. z. ij. z. l. quotiē s. z. l. i. j. de insti. act. Sol. ibi erat dubium i quā speciē cōtractus cadebat. iō recurrit ad actionem pscriptis hbois. hic erat certū: s; dubitabat q actio com peteret pp aliud dubiū iuris: ut. s. dixi. Et istud erat examinandū pp actionē de dolo. C Item op. qz semper agat actione pma nō de dolo. j. commo. l. iij. §. si red dita. et de sol. l. et. Hui timore glo. hic intrat vnā disti ctionē multū pfecte quā ponit By. in. l. hmoi. §. edes. j. de le. i. plenius Ly. in. l. exhibitionis. C. ad exhibē. Ego plenissime in. l. iulianus. §. i. j. de hbo. ob. tñ per glo. hic plenius qz alibi. vide igif glo. et signa eā. Circa istud qd dr in glo. ibi interdū peto rē quā hō. C Que ro qz iter forme libellus: dixi uobis in. l. iij. §. si reddi ta. j. cōmo. Ly. ponit in. l. exhibitionis. tex. est in. l. iulia nus. §. i. j. de hbo. ob. qz petā rē nō ut des mihi rez qz eā habeo s; ut mihi des illō qd deest siue sit estimatio deteriorationis siue cautio de euictione: siue aliquid aliud. C Item qrit gl. qd si aliqs recepit rē deterioratā an p iudicet sibi in recipiēdo: gl. ponit hic opi. s; hoc uidiſtis gl. in. l. in hac. in pñ. j. de triti. et tetigi in. l. cen tuz capue. z. l. h. j. de eo qd cer. lo. C Item qrit an qz cog at recipe rē deterioratā. Pro declaratiōe gl. debes scire qz qz qz ex una cā nō cogit creditor recipere particularē solutionē. s; qz debet ex plurib cāis si sol uat ex una cā pfecte cogit recipe: s; ex vna cā nō soluat. j. q. mo. pig. uel by. sol. l. vl. C Hūc ad ppositū redi go qm res debet ex cōtractu bonefidei ipsa res et estima tio deterioratiōis uenit i eadē actioē: ut hic uides. iō h cogit recipe nisi totū: qz pfecte h soluit. s; si res h debet ex factu stricti iuris estimatio deteriorationis debet actio ne d dolo. si igf soluit ex vna cā cogit recipe. ita dic gl.

Si seruum. C Actio legis aquilie et ad ex hibendum. Item actio ex testō actionem de dolo excludunt. h. d. cum. §. se.

Ex. §. sequenti.

C In casu huius. §. h cū cui dolo alteri equus ē vul nerat dñs aialis nō hz actionē de dolo si dol fuit cō missus cōtra egratē equū. s; hz actionē in factum.

Si quadrupes. C Actio legis aquilie uel de paupie hanc actionē excludit s; nō solutio s; noxe deditio subseq. secus si dñs eēt simplr nō soluēdo. h. d. Casus i termi nis. Erasmus tres scolares quoz erat duo q habebāt duos equos inimicos. ego erā in medio: p saltū exiui s; medio ita q vn ex illis ego fregit crus alteri: qrit an des leso actio de dolo ptra me. Rñ. si pōt hre locū hec

a Non so lum . limita istum text. p rapha. in. l. h seruum. i pñ ci. de verbo. oblig.

Relin ut. plene e per cum in. l. h id od ueruz de verbo. ga.

C Si quis drupes in omittendo. Actio. l. aq. nō procedit i dāno dato in omittēdo adde bar. i. l. qui bona. §. i. de dā. i. f. e.

C Marius. tas ipedias. p hoc limita tur. l. eleganter. i. p. n. r. l. i. in fi. vbi dicitur q actō doli nō daf si p aliū modū res salua eē possit aliis sic: qz illd vey si a pncipio sint nate ambe actioes alias si si plene salua fit reo palid actionē tam ortus eius i pedis: ut bic.

C Seru. il lud verum. No. magna lmitationez ad. l. iurisgētiuz. §. qnim mo cū mate ria q ex pacto nudo: lz nō def actio cōsulit tā p actionē doli vbi aliqd ex pacto obest parti ut no. bal. in. l. cum mora. in. iii. col. C. b. trāf act. intellige ut ibi. r vide bal. bic r an ange. in cōfiliō pmo i fi.

C Si dolo. adde qd no. in. l. i. C. de aduo. diuer. iudi. vīd ple ne ymol. i. l. diuus. ff. de re iudi. l. xv. col. r plen^o in. xv. col.

C Procu. rator. Vide bar. in. l. fi pcurator. C. d procura.

C Idem pō ponius. vidi de facto. Ut de fulgo. i. l. si vero. §. i. q fatidā. cog.

actio. l. aq. vel de patupie nō daf alias aut daf ptra me de dolo. b. d. **C** Op. qz iste cui^o dolo factū ē teneat i factū subsidiaria. l. aq. r sic nō d dolo: ut. l. itē mela. §. itē j. ad. l. aq. So. diē gl. b. dol^o fuit pmiss^o i omittēdo r sic actio. l. aq. nō hylōcū. vt. l. si cui^o. §. de pteritis. j. de vsuf. r iō vt ponere exēplū in dolo cōmissō i omittēdo. Pōe casum i duob^o eqs q se simul nō cōpatiebāt r ego eqtabā medi^o iter duos eqtates i illis eqs cū effem^o i ve loci itinere: ego steti firm^o: illi pcesserūt r se pcesserūt: certe p me nihil ē actū sed sui in culpa pmittēdo eos iū gi r inuicē ledi. ita loqtur bic. **C** Sed op. r vī qz mibi licuit cessare r nō ire: r ex hoc nō psumaf dulus: vt. l. nemo. j. de reg. iur. Sol. illud vey vt sibi pdeset nō vt alij noceret. fact. j. de aqua plu. ar. l. i. §. deniqz. **C** Op po. r vī qz dñs qdrupedis dānū inferentia nō teneat: vt. l. i. §. r generaliter. j. si qdru. pau. deci. vi. dicit gl. qz bic aīal pcessit sui feritate nō ab alio icatū: r ita posui tibi casum. **C** Cōtra pdicta op. qz fm hoc dulus alteri ruis alteri eēt dānosus. cōtra. l. fi pcurator. j. de doli ex cep. j. de pecu. l. summa. §. emptor. So. hui^o timore dicit glo. qz dñs aīalis hz actionē de dolo cōtra eū q cōmissit doli. vide fi. glo. qz icipit imo eēt danda. l. aq. istō intellige vey nisi dol^o eēt cōmissus ptra eqtātē in equo ut ipse pcuteret: tunc dñs aīalis nō haberet actionē de dolo: qz dulus nō eēt cōmissus cōtra eū. ar. j. ex q. cau. i pos. ea. l. fulcinius. §. si aduersus. r. j. de iniur. l. euz q innocētē: tūc. n. haberet locū actio in factum: r ita tenebat **A** bar. fill. r Ja. bu. **C** Op. ad sequētes gl. qz actio de dolo cōpetat in id quod excedit. vñ ob. j. qd vi aut clā. l. aliud in pñ. **D** lo. ponit multas so. breuiter hec ē hz qz istud hylōcū in hac actioē tm q ē famosa r subsidiaria vbi deficit alia ut eius natūritas impediatur. ppter actionem noxalem etiaz si non sequatur plena actio sed noxe deditio. in contrario non impeditur natūritas eius: nisi quatenus est exactum.

Idem labeo. **C** Actio furti ipedit hanc actionez r vbi deest dol^o r subest culpa ppetit actio in factū. b. d. **C** Mo. qz qñ cesat dulus r subest culpa habet locum actio in factuz.

Seruus. **C** Qui nō obseruat pactuz ad qd naturaliter nō civiliter est obligatus tenet lesio actione de dolo si aliud remediū deficit. b. d. r ē difficilis. §. **P**rimo pōit dictū pōpo. scōdo ponit vnā rōnem ptra pōpo. aliā p eo. tertio ponit solutū nē pdictay. scōda ibi ego moueor. tertia ibi at q. **C** asus in terminis. **Q**uidā seruus rogauit dñz ut liberaret eū r pmisit dare certū qd: r dedit expromissorē cū dñs nō pñderet d eo. fuit pactū appositū qz susciperet obligationē in se illo facto liberto: r cū ille est manumissus nō patit recipe obligationē i se. **D**icit ergo pōpo. in casu isto hēre locū actionē de dolo: r hoc eo ipso qz nō vult pati. ex eo enī qz pmisit in seruitute nō pōt cōueniri. si nō staret p patronū quomin^o liber fact^o suscipiat obligationē: tunc si dñs agit ptra expromissorē repellit exceptione doli. b. d. primū dictū pōpo. vsqz ad hñ. moueor ego: vbi ponit vnā rō ptra pōpo. qz dicit de dolo dari qz vbi illa actio rē. lz hic datur alia actio. ergo rē. **S**ed ipse respondet qz qñs detur tm elidit exceptioē. ergo rē. b. d. vsqz ad hñ. at q. vbi determinat iuriscōsultus: r dicit qz pompo. bñ dixit hoc modo qd est vey qz patronus exceptione repellitur si per eū stat quomin^o libertus recipiat in se obligationem: r tunc datur d dolo expromissorē nō aut domino: quia ipse actionem haberet contra expromissorē. b. d. vsqz ad hñ. vide text. ibi accipere: r tunc qz per manumissorē nō stat non dabit actio de dolo. **I**te qz suo facto actio est efficax effecta. ergo rē. ut. s. e. l. i. §. pe. **N**ota qz actio que exceptione repellitur videt nō esse. **Q**uero pro declaratione litere in quo corrigitur pompo. dicunt qdā in totū. **T**u dic qz nō corrigitur sed distinguitur dictū eius. nā actio de dolo cōpetit ipsi reo contra manumissum cum

omnis alia actio deficiat. domino vero etiam competet de dolo si expromissor non est soluendo: r sic intellexit pompo. **S**ed op. contra hoc r videtur qz etiaz expromissori detur actio ex illo pacto cum dicatur vestitum coherentia contractus: ut. l. lecta. j. si cer. pe. r. l. iur. r. §. qnimmo. s. de pac. Solu. duobus modis. primo qz hic pactū vestitū erat inter dominū r expromissorem ex quo pacto nō pōt vestiri pactum nuduz factū a seruo uel ē a liberto cuidā tertio: ut. l. si tibi. C. loca. dices in. d. l. iurisgen. §. qnimmo. **P**reterea etiā si pactum esset vestitum nō tenet seruus factus liber ex antea gestis. **S**ecundo op. quia per hunc. §. videt de strui tota materia pactoz qz dicit ex pacto nudo actio nē nō oriri. nā ut vidistis cōtra nō seruantem daf actio de dolo. **R**ū. illud vey qz datur actio de dolo ei q dānum passus est r cui patrimonium diminutuz est sicut hic dicitur cum actio de dolo continet quandam restitutionem: ut. s. de in inte. resti. l. i. secus si promitterez tibi centum per pactū nudū ex pura cā donationis. facit quod dicimus in contractu inominato facio ut des ut. l. naturalis. §. qz si facio. j. de prescript. ver.

Si dolo. **S**i dolo procuratoris reus sit absolutus nisi reus sit parat^o iudiciū recipe tenet de dolo si pcurator nō ē soluēdo. b. d. et iste. §. ē difficilis ē. **C** Op. r vī qz qz corrumpit aduersarium p dit litē: ut. C. de pena iudi. qz ma. iudi. l. i. So. dicit glo. hic qz hic loquit de eo qz corrumpit pcuratorē actoris. ibi de eo qz corrumpit pcuratorē rei. **C**ontrarium nō qz idē sit i vtroqz: r illud ibi approbant doc. dic ut ibi. r dixi in. l. atbletas. §. calūniator. alias ē ibi in. §. se. s. de his qz no. infra. r. l. i. §. sed r constitutio. s. de calū. **C** Itē op. r vī qz debeat agi actioē pma: ut. j. e. l. cū a re. **D** lo. respondet solēniter aut reus se offert r cōuenietur tm actione prima ut bic. nec habebit locum actio de dolo ē ad expensas r cetera dāna. ratio quia nō est verisimile qz fiant expense postqz sponte suscepit iudiciū: aut nō accessit sponte ad litigandū r cōuenietur actione prima ad vey debitū. **A**d expensas vero r cetera dāna pueniet actione de dolo: ut bic. ita sentit glo. r cōiter tenent doc. **C** Circa hoc est videndum quomodo reus offert se paratum subire iudiciū. **D**icit glo. hoc modo. ego sum paratus subire iudiciū sub hac exceptione r replicatiōe. si tu actor probaueris eē conclusum. ita dicit glo. super verbo exceptionē. dominus **A**ico. de ma. dicit ego nō video ad quid actor releuetur pp hanc oblationē. cū enim habeat necesse pbare de collusionione ita fient expense: sicut si reus se nō obrulisset sed inuit^o uenisset: r iō ipse intelligit istū tex. proprie ut iacet sub exceptione ac si collusum eēt. id est ac si ista exceptio collusionionis esset pbata nō qz examineretur itez tunc cessat actio de dolo: ita intelligit ipse istum. §. **Q**uero dicit hic si procurator nō est soluēdo qd si ab initio fuit soluēdo: r postea efficitur non soluēdo. **D** lo. dicit qz cōpetit actio de dolo r nihil al legat. **C**ōtra glo. videtur. s. e. l. i. idem pōp. vbi sufficit ab initio aliā actionē competere ad excludenday actionem de dolo. **S**o. illud vey qñ actio perijt sui natura vel facto actoris: secus si alio casu: ut in hac glo. r probatur. j. e. l. hereditibus. in prin. quod nota r bene.

Idem pomponius. **C** Simplex mendaciū nō presumit dolose dictū: r iō nō inducit actionē d dolo nisi cā sui lucri quis mentiaf. b. d. cū. i. f. e. **C** asus no. **C** Op. ad istū. §. de. l. f. e. **S**o. dicit qdaz qz hic loqtur qñ mutuabatur parua qñtitas. ibi magna. **T**u dic qz hoc. §. erat simplex mēdaciū nec apparebat alia coniectura qz dolo dixerit. fuit enim qdā qz oēm hoiem cōmēdabat. **L** ex sequēs loqtur qñ ad eū spectat lucri: r sic psumitur qz illud mendaciū fuit dolose dictū si. r iā uidi de facto^o in quodam aduocato approbante idoneum esse fiduciūforem cum non esset.

¶ Quis affirmaverit.

¶ Cōtra mētē de substantia hereditatis
dāf actio ex eo sctū si intercessit. alias de dolo. b. d.

¶ Item si tabule. C Actio criminalis
hāc actionē nō impe
dit. b. d. C Op. de. l. scimus. §. si. C. de inof. te. vbi qre
la inofficio si testamenti trāsīt ad heredes filij. So. hic
loquitur s̄m tempora antiqua. C Quero nunquid cō
penit actio fratribus. dic ut in glo. bar.

¶ Soleum. C Sequester nō tenet rē
restituē nisi finita lite v̄
cum per actorē steterit. Itē cōtra eū q fecit fie
ri sequestrum in debite actione de dolo succurritur vbi
alia actio deficit. b. d. C No. primo q de natura seque
stri est vt nō reddat nisi lite finita. C Itē no. q quan
do res deponit apud sequestrū: lz p daf possessio: non
tū amittit cōmodum possessionis q̄tum ad onus pbā
di. ille enī tenetur partes actoris z rei assumere q p̄mo
tenebatur. doc. ponit in. l. i. C. de pbi. seque. pe. sed di
xi in. l. interesse puto. j. de acq. pos. C Itē no. q in istis
rebus que p̄mode seruari nō p̄it q̄n sit sequestratio de
bent vendi z p̄ciū in sequestro teneri: ut hic. z. l. vl. j. de
regr. re. z. l. is cui. §. queri p̄t. ut in pos. lega. C. d. agri.
z cēsi. l. litibus. C Itē no. q res sequestrata dz restituī
ei q vincit vel ei p que nō stat quominus iudiciū agite
tur. Itē no. q cōtra eū q in debite facit fieri sequestruz
si res pereat vel aliter recuperari nō possit daf actio de
dolo. C Itē no. q si p actorē stat quominus iudiciū
agitur reddi dz sequestrum eadē rōne si staret p reū.

¶ Et si tu seruum. C Absolut^o ab ob
seruatione iudicij
q soluit rōne deteriorationis de dolo nō tenet. b. d.
C Op. de. l. iiii. §. si. de re iudi. j. z. l. si hominē. j. de so.
Solu. hic soluit ante sniam: z sic fur absolut^o ab obser
uatione iudicij. ibi hō erat p̄dēnat^o z sic soluit post sen
tentiā. iō tenetur q: nō soluit ut debuit: z iō durat actō
iudicati: quia tradit rem deteriozem.

¶ Hec de dolo actio. C Hec actio
noxalis ē. Itē
competit de peculio si circa res peculiares sit dolus cō
missus. hoc dicit.

¶ Merito quoqz. C Hic incipit expo
nere illa s̄ba posita i
edicto: z iusta cā eē v̄: z breuiter. b. d. Hec actio non
dāf p modica quātitate nec cōtra parentes vel patro
nos vel s̄onas honestiores: sed p actionē in factū suc
curritur. hoc dicit cū duab^o legibus sequētibz. Et su
pra exposuit iuriscōsultus illa s̄ba si alia actio zē. hic
exponit alia: ut dixi in p̄n. §. C No. q modica summa
est vsqz ad duos aureos: z sic no. q ista cause cognitō
uertitur circa duo. primo circa res: scōo circa psonam.
scōa ibi z q̄busdā zē. Glo. sup hāc. l. querit vtrū hec di
ctio vsqz ponat inclusiue: dic ut in glo. in. l. si patron^o.
in prin. j. de le. iiii. C Quero qualiter cognoscat actio i
factū ab actione de dolo. iuriscōsultus in hac. l. nō dz
in h. ibi verbis tēperandū zē. hoc docet q: in actiōe in
factū utif qz s̄bis tēperatis: z facit mētione bonēfidei
exponit glo. i. nō facit mētione malefidei. Exēplū i nar
ratione facti. ego narrabo factū qd in se p̄tinet doluz:
nō tū dicā q hoc fecit dolose z fraudulentē vel malo
modo exp̄sse: sed dicā q hoc fecit scienter. doc. hō vl
tramon. ut Ly. refert in. l. si sup̄stite. C. e. itelligūt hūc
tex. pprie ut iacet q bonēfidei mentio fiet inclusiue b^o
modo: q: primo narrabo factū. postea cōcludā quare
cū bonēfidei nō cōgruat q̄ aliqs locupletet cuz aliena
lactura: iō peto eū p̄dēnari zē. Et ex hoc cognoscef ac
tio i factū ab actiōe de dolo. tene mētē istā legem.

¶ Freditibus. C Quā ppter reuerē
tiā p̄sone actio de do
lo nō dabif p̄tra defunctū dabif p̄tra heredē

hoc dicit. Glo. glosat istud principium mirabiliter. vi
de glo. ut iacet.

¶ Item in cause. C Pupillus p̄t con
ueniri de dolo ex perso
na defuncti. Itē ex cā sua si est proximus pubertati et
persona tutoris in q̄tum factus est locupletior. b. d. cū
. l. se. z prin. se. C No. pupillū teneri q̄ p̄ximus puber
tati. q̄n aut pupillus dicat doli capax. dic ut in. l. i. d. no
ua. z. l. in pupillū. de reg. iur. C Itē no. id qd dicit d tu
tore q mēt^o ē. z eodē modo de eo q dicit se h̄re officij
um z non habet. j. de eo quod fal. tu. aucto. per totuz.

¶ Sed an municeps. C Cōtra vni
uersitatē non
datur de dolo actio q: dolū nō p̄t cōmittere de facili
nisi ex persona administrantiū. b. d. C Op. q vniuersi
tas possit cōmittere dolū: ut. l. metū. §. aiaduertenduz
. s. ti. i. So. vniuersitas nō p̄t cōmittere dolū de facili
ut hic sed cum difficultate sic ut in cōtrario: quia illi de
vniuersitate possunt coadunato cōsilio z campana so
nata z similibus.

¶ De dolo. C Rectores d̄ eoz dolo proprio
tenebuntur. b. d.

¶ Item si quid. C B̄ns tenet ex dolo p
curatoris de eo quod ad
eum peruenit.

¶ In hac actione. C Iuriscōsultus ex
posuit primā partē
edicti positi in. l. i. s. eo. Erant in edicto posita q̄dam
alia s̄ba q nō sunt posita materialiter in hoc ti. s̄z eoz
mentē iuriscōsultus ponit hic. z in. l. arbitrio. s. e. z bre
uiter hoc intendit. Quā ex delicto agit civiliter actione
famosa debent oīa particulariter designari: sicut quan
do qs criminaliter accusat. b. d. quē casum no. C No.
qd dixi in sumario q̄ q̄n agit civiliter actione famosa
oīa debent poni particulariter sicut q̄n criminaliter. er
go debent poni mensis locus zē. s̄m formā. l. libellorū
. j. de act. z hic in tex. z in glo. z ē tex. in. c. tue. extra de
pcur. z. l. p̄tor edixit. in p̄n. j. de iniur. z ibi dixi. Si hō
eēt actio ex delicto civiliter q̄ tū nō infamaret hoc nō ē
neceffe ut hic. z. l. idē neratius. §. si. z. l. se. j. ad. l. aquil.
C Sed q̄ro z istud est forte dubiū z nescio q̄si soluere
hec lex innuit z ē v̄ez. q actio de dolo nō ē in rē scripta
z iō dz q designet p̄sona q cōmisit dolū. nō enim tene
tur de dolo alius ad quē cōmodū puenit ex dolo nisi
sit quasi idē ut heres vel dñs z similes p̄sone: ut. s. l. p
xi. z no. in. l. eleganter. in p̄n. s. e. Sed actio qd met^o cā
est in rē scripta. l. metū. §. cū aut. s. ti. i. z iō daf cōtra il
lū ad quē cōmodū puenit. C Quero ergo q̄ ē rō hui^o
enī s̄ba in hoc edicto sint in rē scripta sicut i illo. dicūt
enī q dolo malo facta eē dicētur nō dicūt a quo: sicut
dicunt in edicto qd metus cā gestū est zē. In veritate
nescio videre qre ista actio nō sit in rē scripta sicut illa.
sed possumus dicere in edicto qd met^o cā dicat qd me
tus cā gestū erit. qd s̄bū late sumif quocūqz modo ge
stum. in hoc edicto d̄f q dolo malo facta eē dicent. qd
strictus accipif in. l. labeo. j. de h. sig. z sic nō cōprehē
dit eū cū quo factū nō est. secus in h̄bo gestū. Vel dic
uerius q̄ s̄m s̄ba edicti posita i p̄n. l. i. s. e. ista actio eēt
in rē scripta. sed in edicto erat plus ex quo cōprehēde
batur q̄ erat in p̄sonā certā: z hoc p̄bat i hoc. §. z. l. se.
dū dicūt idē exigit p̄tor. q. d. p̄dicta q dixi z q̄ dico nō
sunt ex interpretatiōe iuriscōsulti: s̄z q: p̄tor sic exigebat
in edicto. Itē quero utrū in exceptione doli debeant i
feri oīa que inseruntur in actione: dic ut in glo. Et no.
illud quod dixi q̄ quando agitur actione ex delicto
civiliter quod infamat debet poni locus z tempus. ita
vidi de facto.

¶ Plures. C Plures dolum com
mittentes tenentur inso
lidum. tamen vnius solutione ceteri liberan
tur. hoc dicit. Dicas in hoc ut not. in. l. eleganter. s. e.
I iij

¶ Sole
e um. rez
restitu
ere. Sed an
teneat osten
dere vid bar
to. per illum
tex. in. l. i. §.
si tabule. de
tab. exbi. z i
materia hui^o
. l. vide bart^o
in. l. interes
se. de acqre.
pos. z an seq
ster possit de
ponere offi
cium vide l
. l. z apud. §.
si. j. de posi.
b C Natura
sequestri. vi
de p moder.
in. l. impato.
res. §. si ma
gistratus. d
ap. z q̄n seq
stratus debe
at restituere
vide bal. l. l.
si. in vlt. col.
. C. de bon
auc. iud. pos.
z qua actiōe
teneatur. vi
de glo. hic z
ange. in. l. in
teresse. de ac
quir. pos.
c C Qui vin
cit. vide. l. p
pf. z ibi bal.
. C. de posi.
d C Per ac
torē stat. vid
ang. in. d. l. i
teresse. z vid
bar. i. d. l. iu.
li. i. xiiij. col.
de cōdi. ide.
e C Merito
quoqz. duos
aureos. vide
per gl. z sal.
in. l. supersti
te. C. eo.
f C Actio in
factum. Et
hāc. l. nō dz
declarat pe.
in. l. cum vl
tra. C. de nō
nu. pecu. ad
quē se ibi re
mittit bal.
g C Narrabo
factum. Ad
de bart. in. l.
si superstite.
C. eo.
h C Fredi
bus. §.
item in
cause. Cide
glo. no. z qd
ibi bar. in. l.
si dolo. ff. si
quis omiff.
cā testa. in. l.
ex dolo. i. §.
in hac actio
ne. in h. vide
in. l. si procu
rator. C. d. p
cura.

De eo. q sciens. illis ponderibus. No. glo. de pōdere z mē fura. add qd habet i. l. mo dios. C. d. su scip. z archa. li. x. z i. l. pe. j. de sal. z q fit pena frau dantis pōde ra vel mēsur ras vide i. l. anno. j. de ex traordi. cri. z pulchre p abb. in. c. ij. de emp. z vē di. vbi videt tenere q fit arbitraria. ADDE bal. cōsilio. xlv. iij. li. vbi in terrogat qd si habent ma iora ponde. ra respondit q nō est cre dendum. b C Dolo eu ius. instantia perijt. Mor. q si p dolo z partio seu iu dicis labitur inflātia fit re stitutō ad qd glo. z doc. i. c. cum vene rabilē d iud. ADDE q aduersus in stantia dolo aduersarij la psam restitu atur les ro. confil. cccx.

Arbitrio

Hec actio est arbitria: et iō ptra nō restituētes iura tur in litē si res tpe cōdēnatiōis extabat. h. d. z fortis lex est. primo ponit dictū. scōdo rīdet cuidaz q rioni emergēti circa illud. tertio ponit vnā limitationē circa pcedentia. scōda ibi. iō aut. tertia ibi nō tū. C. La sus in terminis. qrit an ista sit arbitraria. Rū: q sic: qz si nō restituat res sūm pceptū iudicis: tunc fit p dēnatiō ad interesse hoc pmo: z sic due ferūf snie: vt hic. C. Se quif. h. iō. vbi qrit. dictū est qz cōtra nō restituētē sequi tur cōdēnatiō qten? ea res est: qre nō posuit certā qrit tatem. dicit iuriscōsultus ad hoc nō posuit ut possit iu rari in litē. qd iuramentū posset iudex taxare. C. Sequi tur h. nō tū. dictū est qz si res nō restituat cōdēnat ad i teresse z qz interesse pbat p iuramentū in litē. Querit hic qd si res perit aū primā sniam: an iurabit in lites. dic qz nō: qz nō pōt restitui z sic nō ē in cōtumacia resti tuendi pp quā iurat in litē: s; cōdēnat ad interesse. h. d. C. Ex prima pticula hēs qz hec actio est arbitraria: z qz in ea feruntur due snie. vna de re restituēda: alia d interesse si nō restituat. Adoduz praticandi habuistis in. l. si cū exceptiōe. s. hec actio. s. ti. i. vbi ē dī vnā tm sufficere p ditionale. C. Sed ad istud p n. opp. hic dī qz p dēnatur quātī ea res est. qd denotat verā rei estimatiō nē: ut. l. inter hec s; ba. j. de h. sig. sed. j. pxi. dī qz cōdē natur in eo in quo iurabitur in litē qd est affectionis. en go male. Duius timore soluit glo. tribus modis. pmo qz hec verba ponant improprie. secundo qz suppleant. s. qti ea res est. s. estimata p iuramentū in litē. tertio qz stet pprie qz nihil suppleat: qz actor h; duplex remedi um. primū p qd iuret in litē: ut. j. pxi. rī. scōm p qd cō sequat verā rei estimatiōnē ut i hoc p n. z ista vī verior quā t; glo. de rei vē. l. q restituere. C. Venio ad scōdam partē dī hic qz in hac actione z in actione qz metus cā adijctā certa qritas. Cōtra. s. ti. i. l. si cū exceptiōe. s. i. vbi dī qz cōtra nō restituētē fit cōdēnatiō ad qd duplū: z sic ē certa qritas. Solu. duob; modis vt in glo. pmo qz pōt actor eligere qd duplū vel iuramentū in litē. qd est affectionis: ut hic qd est no. scōdo qz l; qd duplū fit certū tū simplū cuius respectu dī est incertū: z sic innuit gl. sūm istā solu. qz actio qd met? cā est arbitraria duplici re spectu. pmo qz iuratur in litē. scōdo qz illud simplū qd ē declaratū p iuramentū i litē qd duplū. certe pcedēs so. plus mibi pl; qz nō qd duplū qti in litē fuerit iuratur; sed qti ea res erit in veritate cū fructibus z oī cā: vt. s. ti. i. l. si cū exceptiōe. s. qd duplatur. C. Op. qz nulla fit at taxatio: ut. l. q restituere. j. de rei vē. So. nulla fit a le ge vt ibi. sed a iudice sic ut hic. C. Venio ad tertiā par tē z op. z vī qz re pempta ista actio fit arbitraria qz pōt reus p dēnari ad vey interesse: z tunc si ipz nō restituat succedit arbitriū iudicis. Rū. si p dēnatur ad itereffe il lud p sūst in qritate in q nō cadit affectio: z p pns nec iuramentū in litē: ut. l. nūmis. j. de i. iurā. C. Quero dī hic qz si res pūjt. qd si alio modo desijt possidere: utpu ta alienādo: glo. dicit idē. si sine dolo. qd intellige vey in actione stricti iuris in actiōe s; o bonēfidei dic ut i. l. si possessor. in fi. de peti. herē. C. Quero dī hic si res pe rijt. vey fit vey re quocūqz mō pempta. glo. dicit qz nō z bene. si ipse ipam rem perimit utputa rem perimit qz dolo desijt possidere: quia tunc iurabitur in lites: ut. l. qui restituere. de rei ven.

Si dominus

C. Fructuario ptra dñm non dat hec actio: qz alie cōpetūt. h. d. C. Quero q sint iste alie actiōes: dic vt in glo. C. Op. de. l. repeti. s. fi. q. mo. vsufruc. amit. Glo. ponit plures so. tu dic ut in contrario. ibi quarta sol.

De eo qui sciens

C. Cōtra cōmo dantē falsa pōde ra vel mēsuras nō dat actio de dolo si inter cōtraben tes alijs actiōibus pōt ēē cōsultum. alias recurrit ad ac tiōnē de dolo. h. d. qd no. maxime in fi. qz vidī semel d

facto. C. Op. ad h. at q. z vī qz p ditiō in debiti actiōes de dolo nō excludat. s; cū ea cōcurrat: ut. j. e. l. si lega tarius. z. s. e. l. si eleganter. in p n. z ibi no. So. intellige hoc repeti pōt. l. p ditiōne furtiua si vēditōr fuit sciens. Itē h; actionē ex vēditō ne decipiat sicut emptor ha bet actionē ex empto. merito nō cōpetit actio de dolo. C. Mo. istū finē qū inter p trahentes est actū ut illa mē sura seu illis ponderibus stes qz vnus ptra alterum nō agit: sed remanet actio de dolo s; eū q dolum cōmisit. C. Alimo: qz de istis ponderibus iunt multe leges. iō glo. ponit hic vnā distinctionē valde pulchraz meli? z plenius qz in aliqua parte mundi. z doc. recitant eaz ut iacet. vellē videre aliter: sed non est tempus.

Dolo cuius

C. Ad cām seu litis instan tia pemptā non dat resti tutio. sed p actionē de dolo succurrit ptra eū cuius do lo factū fuerit. h. d. z fortis s. est. z legis duob; modis primo in tpe instantie prime cause: z sic perijt inflātia tm z nō cā. Scōdo in tpe instantie cause appellatiōis: z sic perijt inflātia z cā: z ponā casum i genere ut littera ia cet. postea declarabo in terminis. Pone sic. inter te et me ē lis. dolo tuo factū est qz inflātia perijt: qrit quō mibi succurrit: dicit glo. qz actione de dolo ad interes se: nō ut illis restituat ne si aliter fiat. l. circūueniat. h. d. C. Primo qz exemplū huius. s. glo. ponit instantiam prime cause. primo in civili: z tunc est tps triennij: ut. l. pperandū. C. de iudi. in p n. In criminali est tps bien nij. C. vt. j. cer. temp. cri. qd terminet. l. i. z. ij. In eo qd glo. ponit exēplū de criminali nō vī vey qz hec actio p sequit interesse. s. e. l. in prin. sed in criminali nō cadit interesse pecuniariuz. ar. j. si qd in frau. pa. l. i. s. videa mus. In civili ergo pone exēplū. C. Sed ad istud op; ponit z vī qz cōcedat restitutio: ut. l. ait p ror. s. fi. z. l. se. j. ex q. cau. ma. ergo cessat de dolo: ut. j. e. l. i. s. idem pōponius. So. hic nō fuit dolo cōmissus ab aduersa rio s; a quodā tertio. hoc nō placet: qz alia rō est que i fra assignat in tex. vt statim dicā. C. Op. cū actio nō sit p dita: imo ppetuata vī qz ppetat actio pma: nō actio de dolo. Solu. dicit glo. actio prima cōpetit. sed actio ne de dolo agit ad cetera dāna. l. cū qz. j. e. Istā est fa tis bona: tm qz nimis restringit. s. nostrū. iō glo. trāsit ad aliā lec. qz hic perijt inflātia z cā: ut in tpe qd datur ad appellandū z ad psequēdūz appellatiōnē. C. Sed tunc op. z vī qz debeat dari restitutio in integruz: ut. l. ait pretor. in fi. ex q. cau. ma. Glo. ponit hic multas so. Alia glo. qz ponit hoc clarius est in auē. vt spon. lar. s. hoc quoqz. vbi distinguit z ponit veritatē. Aut instan tia perijt factio iudicis: z tunc restituat ut ibi. z. C. d. tē. ap. auē. itē si. Aut factio factio tertij: z tunc nō restituat: s; actione de dolo succurrit. hic est casus hic. Non ob. l. ait pretor. qz dicit ut ibi. uel ponas qz lis nō erat ad huc in iudiciū deducta: vel qz dolo nō fuit adhibitus ad hoc vt litis inflātia paret: z hoc est specialiter introdu ctū vt actio de dolo pponat seu pferat restitutioni in i tegrū ne circūueniatur lex qz statuit instantiā litis: qz lex introducta fuit ob publicā vtilitatē. z iō ptes renūcia re nō pnt: ut no. C. de iudi. l. pperandū. s. s; z si qdes. s; si pmitteret restitutio in integz ad instantiā litis pos sit una ps alteri psteri ipm ēē deceptū: z sic ad instan tiā restituere. ne igif circūueniat lex pmittit qz agat ac tiōne de dolo z hoc vult tex. ibi ne aliter obseruātib?.

Si seruum

C. Si speciem debitā tertius interim: uel fideiussor: ante morā debitor liberatur. z creditori ptra interimētē ac tiōne de dolo succurrit. h. d. cū. l. se. z fortis ē. C. Op. j. ad. l. aql. l. lege aqlia. So. ibi creditor occidit bic ter tius. C. Scōdo op. j. ad. l. aql. l. huic scripture. Solu. di cunt qdā qz hic agit actiōe de dolo ad cetera dāna s; actiōe. l. aql. agit ad estimatiōnē ipsi? serui. Tu dic ve rius ut glo. tua tangit circa p n. debes enim distingue re an ille tertius q occidit aial: occidit ipm in pnciem

creditoris mei volens me dano afficere: z tunc pcedit ista lex. na vñ aial mortuū culpa mea in cuius odiū iter emptū est: ut. l. si merces. §. culpe. j. loca. z. l. pe. in pn. j. so. ma. z. iō debitor liberat nec hz actionē. l. aql. sed mibi actio dat d dolo: ut hic. Si fō aial fuit mortuū in pncipiū debitoris vel simpliciter: nō habito respectu ad dānū debitoris uel creditoris: tūc ipsi debitori cōpetit actio. l. aql. ut in cōtrario: quā tenef cedere creditori: ut statim dicam. C Quero ergo vtruz debitor tenef cedere creditori actionē. l. aql. glo. dicit q sic. Cōtrariū no. in. l. p. inde. j. ad. l. aql. de hoc fuerit opi. inter Jac. de are. z. Pe. q̄s refert Ly. ad litterā in. l. non mortuz. C. de p̄trabē. z. comit. stipu. nec ex his q̄ ibi dicit apparet veritas. Huius timore ego hoc declaravi in. l. si stichus certa die. j. de f̄bo. ob. vbi Pe. ponit breuiter q̄tum ad ppositū. aut q̄s erat creditor ex cā one rosa: z. vñ sibi actio cedi vt hic. aut ex cā lucrativa: z. tūc secus: ut. l. cōtraria. dixi rōnes in. d. l. si stichus.

Fideiussor. C Sumata est cū pcedenti. C Op. j. de f̄bo. ob. l. mora. pmo rā. z. l. si seru. §. nunc videamus. e. ti. So. glo. multū se inuoluit hic z. i p̄trario. Bic breuiter q̄ hic erat obligatio pura vel purificata tpe quo fideiussor occidit: vñ occidēdo constituit i mora: z. sic tenef actione p̄ma. hic vero obligatio erat in diē vel sub p̄ditione: vñ nō pōt cōstitui in mora occidendo. merito tenetur de dolo.

Eruus. C Bis cui hortatu seru accepit pecuniaz ut sibi soluat actione de dolo tenef. h. d.

Si persuaseris. C Si dolus rei dedit cām absolutiōi de dolo tenef. Itē qd̄ ē iuramēto decisuz rōne periurij actione de dolo nō retractat. h. d. C Opp. q̄ debeat agi actione prima: ut. j. e. l. cum a te. huius timore ē facta tota glo. magna hic posita. Breuiter veritas est qd̄ no. ē. e. l. eleganter. §. si dolo. q̄ actione prima agi ad debitoruz. actione vero de dolo ad cetera dāna. nisi se lit offerat: ut ibi dixi.

Legatarius. C Cōtra eū cuius persuasione in debitu soluitur actione de dolo succurritur. h. d. C Op. q̄ hz locū p̄ditio in debiti. ergo cessat de dolo: ut. C. ad. l. fal. error. Solu. fateor q̄ conditio in debiti tanquam generalis concurrat cum actione d dolo vt habuistis in. l. eleganter. §. e. ti. vel dicas q̄ hic est de casibus in quibus conditio in debiti cessat.

Dolo. C Contra eum cuius dolo inia pro libertate in absentez profertur: actione de dolo succurritur.

Amate. C Is qui suo dolo est ab solutus actione prima cōuenietur z. cōtra exceptionē rei iudicate d dolo replicabitur. h. d. C No. q̄ sentētia absolutoria nō tollit p̄mā actionē ipso iure. qd̄ dic vt plene dicem. i. l. iulianus vey debitorē. j. de condi. inde. materiam istā habuistis in. l. eleganter. §. si dolus. §. eo.

Heredem. C Dec actio dat i heredes p̄petuo: q̄ tenus ad eum peruenit. h. d. cū. l. se. C Circa istā. l. querit de vita actionis de dolo zē. dic vt in glo.

At si res. C Dec actio cōtra dolum finit anno postea p̄petuo dat. in factū cōtra heredem est perpetua: quia non est famosa. h. d.

Am quis. C Contra persuadentez fugā datur actio de dolo ad interesse. h. d. quē casum no. Gl. isti. l. sunt clare. p̄ma tractat q̄liter amittat possessio p̄ recessum. de quo in. l. metū. in pn. §. ti. i.

Filius. C Qui seruum in pncipem hereduz añ tempus manu

mittit actione de dolo tenetur. h. d. C Op. glo. duobus modis z. soluit z. clara est: quā distinctionez no. C Itē no. q̄ per dictionem post q̄: nō inducitur conditio sed modus. de quo dixi in. l. i. j. de condi. z. demon. C Alrimo no. istius. l. casum q̄ ille qui impedit ne testis veniat ad testificandum tenetur parti lese actione de dolo. quod no. z. tene menti.

Em quandam. C Qui rei tue venditōnem impedit tibi actione de dolo vel actione in factuz tenetur. h. d. qd̄ no. Istud quod dicit d actio ne in factum intelligo contra patrem uel patronum hz glo. Hoc. vero dicunt q̄ etiam contra quēlibet potest pponi actio in factum: si quis velit ei adhibere reuerētiā. concurrat enim cum actione de dolo.

Cum mibi. C Qui op̄ ceptuz in suo ad mei utilitatem nō permittit perficere actione de dolo tenetur. h. d. C No. contra eum qui opus ceptuz i suo ad mei utilitatez suo permittit perficere: succurritur actione de dolo. C Op. de. l. qui saxum. j. de dona. So. ibi iam exemerat: vnde lapis erat effectus suus. merito potest vendicare: hic nō. z. aduerte: quia tex. est ita bene glossatus sicut aliquis tex. huius libri et ita subtiliter. C Opp. q̄ habeat locum conditio. l. si quis argentum. j. de dona. Solu. hodie ista lex ē correcta fm glo.

Quis tabulas. C Qui testamentuz deleuit tenetur legatario z. heredi de dolo. h. d. C Op. q̄ imo detur actio. l. aquil. l. qui tabule. j. ad. l. aquil. Sol. vt in glo. vltima. fo. est vera.

Duo. C Volus cum dolo compensatur. h. d. Bar.

Uod uenditor. C Que dicta sunt animo cōmendandi rem: actionem de dolo non paritunt: nisi causa decipiendi emptorē sunt dicta. h. d. C Opp. j. de edil. edic. l. sciendum z. de contrahen. emp. l. ea que. vbi datur actio ex eo contractu nō de dolo. Huius timore glo. hic notabiliter z. bene distinguit z. melius q̄ alibi. ideo vide eam z. signa quia magistra z. tota die ad eam recurrimus. Bar.

Uidam. C Qui pretextu falsarū litterarum est liberatus actione de dolo tenetur. h. d. C No. dum dicit z. tyranni. dicit glo. q̄ post q̄ scripserat uoluntate mutauit. quod no. pro his qui faciunt procuratorē: z. statim reuocat ut teneant actione de dolo ei q̄ lesus ē. qd̄ no.

Te ticio. C Qui impedit prescriptionis interruptionem contra aliu actione de dolo tenetur. h. d. alio sic. Qui se offert defensionem rei quam nō possidet et desistit ad interesse actione de dolo tenetur. h. d.

S qui decipit. C Cōtra euz cuius dolo qd̄ adit hereditatem succurritur per hanc actionem: uel est creditor per doli exceptionē. h. d. C Hic videtur casus q̄ exceptio doli excludit actionem de dolo. ita allegat glo. in. l. i. §. vsqz adeo. §. e. ramen ibi gl. tenet contrarium. Ly. ponit in. l. i. C. alias. §. e. Dic quandoqz per dolum tuuz tibi aliquid queritur: z. tūc mibi competit contra te actio uel doli exceptio: ut. §. t. i. l. metum. §. sed q̄ pretor. ita debet intelligi quod no. in. l. i. §. vsqz adeo. §. e. quandoqz per dolum tuū nihil queritur tibi: sed quesitum conseruatur ut in casu huius. l. si enim adeo hereditatem noua actio tibi nō queritur. merito non possum agere contra te actione d dolo ut me liberes ab illa actione. sufficit enim exceptio doli per quam persona mea eximitur. ita loquitur hic. facit. l. cum a te. §. e. C Quero utrum actio de dolo cō

a C Si seru. fuit mortuū. Istō casu hz bar. i. d. l. stich. debitor nō est liberatus p̄ interitū: iō vñ agi cōtra eū ad speciem non ut cedat actionem.
b I do. lo. C. de an. ge. in. l. suo inuito. §. cuz pater. j. ad trebel.
c C te. C. i. d. Imol. in. l. diu. ff. de re iudic. §. r. r. col. z. ibi ange. z. Jac. bu. in. l. si pecuniam cum. l. se. C. de re iudic. et bar. in. l. i. C. de aduo. d. uer. iudic. et imol. in. l. imperatores. §. ij. col. de re iudic.
d I here. §. de. C. de i. l. C. ne ex. §. licet. defun. p̄ barto. z. bal. in. x. col.
e C U g. Allega. ui tibi in. l. i. j. de lib. bo. ex. bi.
f I cuz. §. mibi. conditio. vide qd̄ dixi in. l. iur. r̄gentiū. §. sed cum nulla. de pact. et bal. in. l. cuz virum. de si deico. C.
g S qui i decipit. cy. ponit. pau. d. ca. in. l. ij. C. eo. vic. q̄ ant per exceptio nem ē plene consultum z. cessat actio de dolo ut h aliter secus.

Cno con-
currat. Lon-
trarium te-
net bar. in. l.
ij. C. co. r. in
. l. i. §. fin. C.
eo. ii.

CActio re-
stitutoria. vi-
de fulgo. i. l.
. ij. C. co. ti.

CDe mino-
rib. xv. an.
Rubrica.

CEniqz.
d. recco /
gno.

scunt. De ci-
uitate libera
adde quod
no. bar. in. l.
acta. §. i. de
re iudi. r. i. l.
quidam con-
sulebat. in fi-
eo. ti. r. in. l.
comuniu. C.
de na. li.

CSi qo cu-
minore. lata
sententia. Ad
de bart. in. l.
i. C. si aduer-
re iudi. r. qd
no. in. l. i. C.
si in vna ca-
deqz causa. r.
ista facit ad
questione mi-
nor accepit
pecunia mu-
tuo sub spe
future nume-
rationis tem-
pus biennij
labitur i ma-
tori etate: an
possit restitui
vide guil. de
suz. in. l. i. l. i.
mus. C. q. ex
cau. in inte-
rest. no. e. ne-
ces. qui tenu-
it q. no. resti-
tuit: q. no. di-
cit deceptus
i minori eta-
te per hac. l.
in. §. si. ibi vi-
de.

CNecessa-
ria. pntiam.
Et quo r. qn
finis dicitur
habere neces-
sariaz pntiaz
ad principiu
r. principiu
inspiciat. vi-
de nota. bar.
i. l. i. qui po-
i. pi. habet. Et
ad hac. §. q.
principiu e
inspiciendu.
adde qonem
no. de qua p-
bal. in rubri-
ca. de condi-
ob tur. cau.
C. q. si quis
tempore quo
imbuulatur
ad officium
est inhabilis
r. tempore quo
publicatur. r.

currat cum interdicto unde vi. tex. r. glo. videtur q no
in. d. l. i. §. vsqz adeo. §. e. In contrarium facit. l. ij. C. e.
in glo. pro qua facit: quia interdictuz unde vi no com-
petit nisi violentia comissa: r. sic est species quo ad do-
lum: vñ d3 posse concurrere secũ actio quod metus ca:
ut. §. ti. i. l. si cum exceptione. §. cum qui. Contrarium
puto q non concurrat: ut. d. §. vsqz adeo. Ad illud
quod dñ q interdictum unde vi est species: nego illud
quia illud est verum qñ esset actio restitutoria: sicut
actio quod me. ca. alias secus ut apparet in actione fur-
ti r. conditione furtiua: ut. l. eleganter. §. item labeo. §.
. e. r. l. arbitrio. §. de eo. e. ti. quod no.

CDe minoribus. xv. annis.

Rubrica.

CGlo. pntiat r. cotinuatio p3 ex. l. i. §. de in ite. resti.

De edictum.

b scõo ponit illud. tertio incipit exponere. se-
cunda ibi pretor. tertia ibi apparet: r. hoc
sufficit p summario. **C**Mo. q. post. xv. an-
nos dñ vir. r. dixi in. l. i. C. d. vig. li. xij. **C**Sp. q. hoc edi-
ctum sit p naturalẽ equitatẽ: q. p pactum destruantur
cõtractus qui sunt iurigentim r. sm naturalẽ equitatẽ
ut. l. i. §. de pac. Huius timore exponit glo. naturalem
equitatẽ. i. naturali ingenio. Tu dicas q. tex. stat. pprie-
nã naturalis egas in genere dicitur pacta seruari. i. spe-
cie aut dicitur pacta nõ seruari: utputa cõtractus factos
cũ minore sui facilitate leso. sed q. rigor iuris erat i con-
trariu: ideo pretor sm illam naturalem equitatem sub-
uenit. **C**Sp. q. tempus. xvij. annoruz sit perfecte eta-
tis: ut insti. qui manu. nõ pos. §. si. So. dico q. illud est
uerum favore libertatis: r. etiam in aduocato: ut. §. de
postbu. l. i. §. pueritiam. alias obtinet bec. l. hoc dicit.

Ec per liberos.

n rum nõ supplet etatem quo ad impediendaz
in integz restitutione sed quo ad decernendum hono-
res. h. d. **C**Oppo. C. qui nu. li. l. i. Rñ. fateor q. nume-
rus liberorum prodest ad alia q. quo ad honores. nõ
tamẽ debet patri nocere: ut per hoc beneficiũ. l. p. dat.

Eniqz.

d Princeps põt minori ad-
ministratiõẽ bonorũ suoruz
pcedere nõ iudex inferior. h. d. **C**Mo. ex hoc
pñ. q. p statuta ciuitatũ nõ possit cõcedi minoribus ad-
ministratio bonorũ suorũ: q. hoc pnceps reseruauit si-
bi: ut hic. r. C. de his q. ve. eta. impe. l. ij. Ciuitates tam-
que principẽ nõ recognoscunt in dñm: r. sic eaz popu-
lus liber est: ut not. in. l. hostes. j. de capti. possent hoc
forte statuere q. ipsamet ciuitas sibi pnceps est. **C**Sp.
po. q. inferior iudex hoc possit: ut. l. si infanti. C. de iu-
re deli. r. C. qui admit. ad bo. pos. l. bonorũ. So. fateor
q. iudex in defectũ tutoris r. curatoris põt interpone-
re auctoritatem in vno actu uel pluribus actibus singu-
laribus. sed pcedere generalẽ administratiõẽ nõ põt.
Ex. §. sequenti.

CAn cum minor vult petere restitutionem in integrũ
aduersus sententiam debeat contractu r. vel finis iudi-
cij spectari. Et an inspici debeat contractuz uel finis cõ-
tractus cepti cum minore qui incidit in maiores etatẽ.

Si quis cum minore.

dolo ad-
uersarij negocium contractum est ut in maiore etate p-
ficiatur: vel si finis h3 necessariam pntiam ad principiu
um inspiciamus principium. alias finis inspicietur. h. d.
cum. l. se. §. scio. primo ponit vnam. q. secundo ponit
quosdam casus qui conferunt ad terminationem que-
stionis predicte. non tamen eam determinat. secunda
ibi r. placet. **C**Mo. in. §. scio. initium esse spectanduz.
CItem notandum est in hoc. §. si quis. finem esse spe-
ctandum. i. late snie. **C**Ande op. de vno ad alterum.

So. dicit glo. in hoc. §. scio finis habet quandã pntiaz
necessariam ad principium: ideo enim hoc fecit q. he-
res erat. vide istam glo. r. no. **C**Oppo. q. etiam in pre-
cedenti. §. finis habet necessariam consequentiam ad
principium. nam actor qui inchoauit litem cogitur in
ea persistere. ut in auẽ. qui semel. C. quomodo r. quan-
do iu. r. C. de episcopo. r. cleri. auẽ. generaliter. glo. fa-
tetur tamen contrarium hodie. sed olim poterat actor
non prosequi litem. r. ideo non habebat necessariã cõ-
sequentiam uide glo. Item illud quod de cautione di-
citur in auẽ. generaliter non seruatur de cõsuetudine:
ut no. insti. de satisfda. §. sed hodie. sed posito q. serue-
tur adhuc non ob. **C**Pro cuius declaratione aduer-
te. aut minor contra quem est lata sententia tempore
maioris etatis vult petere restitutionem in integrũ cõ-
tra hoc q. litem prosecutus est cuz debuerit desistere:
r. tunc verum dicit glo. q. conceditur restitutio: quia d
necessitate habebat prosequi: r. sic habet necessariã cõ-
sequentiam ad principium. ideo inspiciamus principiu-
um: ut. l. qui cum maior. §. i. j. de bo. li. Aut vult petere
restitutionem aduersus ipsam sententiam tanquã ma-
le laram: r. tunc si quidem sententia fuit male lata forte
ex defectu libelli uel ex defectu probationis quã omise-
rat in minori etate: r. tunc idem q. possit restitui q. sen-
tentia habebat necessariam consequentiam ad illũ ac-
tum: quia iudex sic debebat facere: r. sic loquitur bec. gl.
Aut petit restitui contra ipsam sententiam cum om-
nia acta essent perfecte r. solẽniter acta: tũc nõ potest:
hic est casus: quia sententia non habuit necessariã con-
sequentiam ad initium: ut dicam statim. **C**Oppo. im-
mo habet necessariam consequentiam: ut. l. de qua re.
j. de iudi. So. duo sunt. i. sententiam ferri r. tali modo
ferri. Sententiam ferri habet necessariã consequen-
tiam ad initium: ut. d. l. de qua re. sed tali modo ferri
non habet necessariã consequentiam ad initium. vñ
de solum in actu sententie fuit deceptus minor non ex
consequentia primi actus. merito nõ restituitur ut hic:
nisi dolo aduersarij fuerit tractus. dic vt i. tex. **C**Que-
ro de questione posita in prin. §. ad quam non respon-
det iurisconsultus determinando queritur contractus
si est ceptus cum minore qui incidit in maiorem etatẽ:
an inspiciamus initium vel finem. Glo. distinguit: aut
illud quod incidit in maiori etate consistit in facto mi-
noris: quia minor vendidit r. maior factus tradidit: et
tunc non restituetur: ut. l. si filius. §. si. r. l. se. ad mace-
do. Aut consistit in alio euentu: utputa fuit contractũ
cum minore sub conditione que conditio extitit in ma-
iori etate: r. tunc restituetur. ar. l. si filius. j. de verbo. ob-
liga. vide glo. ibi huic confuse opi. non responder. Ja-
bur. in primo casu reprehendit gl. r. dicit restitutionẽ
concedendam quando minor vendidit r. maior factus
tradidit: quia ista traditio fit ex necessitate prioris con-
tractus: cum ergo habeat necessariã consequentiaz
ad principium inspiciamus principium ut i. hoc. §. scio.
Non ob. l. si filius. cum. l. se. j. ad macedo. r. C. qd me-
causa. l. ij. r. j. de condi. ob tur. cau. l. pen. quia ibi habe-
bat exceptionem in continenti absqz alia petitione resti-
tutionis in integrum: ut. l. metum. §. sed quod pretor
. §. ti. ij. ideo non habebat necesse soluere: r. sic nõ habe-
bat necessariã consequentiam ad principium. hic ve-
ro non habebat exceptionem: nisi impetrata restitutio-
ne: vt. l. exceptione. j. de exce. r. l. nec non. §. exceptio.
j. ex qui. cau. ma. r. l. nam r. postea. §. si minor. de iure-
iur. vñ de necessitate habebat soluere ex consequen-
tia prioris actus. **C**Ultimo no. q. ex sola leui suspitio-
ne nõ debet deferri iuramentum. vide glo. super ver-
bo leuis. de quo plene dixi in. l. admonedi. j. d. iureiur.

Minorem.

CHucusqz iurisconsultus ex-
ponit verbum natu. r. hoc intendit. **C**Minor etas in-
spicitur de momento ad momentum: r. dies bissextilis

extrahit ba-
bilis. q. non
repellitur.
C. Leui su-
pitione. Et
iluz. tex. mul-
tam no. bal.
in. l. i. C. q. r.
aduer. q. uof.
ad limitatio-
nem illius. l.
cui ibi no-
tatis.
C. Ad more
pro comple-
to. Quando
tempus de
momento ad
momentum
e dies cept
habeatur p
completo. vi-
de no. in. l. fi
cui in princ.
maxime per
bal. e. do. io.
de leg. i. r. de
tempore in
dubio copu-
tando d. mo-
mento ad mo-
mentu. vide
bal. in. l. eos.
s. finaut in
ij. col. d. ap.
e dicit bal. i.
c. i. quo tem-
po. mil. q. di-
es que no est
itegra fm ci-
uilem copu-
tu no nume-
ratur ifra di-
es termin. l.
auiculus. d.
verbo. signi-
ADDE q
tempus cur-
rat de moni-
to ad momē-
tum bal. con-
filio. ccc. lxxij.
tertio lib.
C. Sed vtz
ad tertia par-
tem. Et tene-
menti glo. b.
que tenent q
fi pater pre-
stitit assensuz
filio agentis
non est neces-
se q d nouo
prelet i exe-
cutione sen-
tentie. idem
tenet glo. in
d. s. necessi-
tatem in gl.
magna. d. uz
allegat istum
s. per quas
dicit no. an-
ge. in consil.
clxxx. q. si pa-
ter consensit
matrimonio
cuius consen-
sus de hone-
state requir-
tur no de iur-
re i executio-
ne que fit p
carnalem co-
pulam r tra-
ditionem no
erit necessa-
rio nou con-
sensus requi-

cu3 precedenti coputatur pro vno. b. d. C. No. q. de natura supini est q. denotet ipsum actuz et ipsum opus in quo aliquid fit: r ideo cu dicit na tu: intelligitur ab alio momēto quo natus est. C. Op. q. dies ceptus habeat. p. completo: vt .l. qua etate. j. de testa. Glo. hic rñdet clare r no tabiliter distinguēdo: aut tractam^o de odio aut de fauore. vide glo. r no. eam. C. Secundo no. q. in mense bissextili biduū coputatur p vno die cōtra. j. de diuer. r tēp. p. scri. l. ij. in fi. So. qñ daf dilatio p dinumerationē anni r mēsis: tunc illud biduū coputaf p vno vt hic. sed si datur per di- numerationem dierum: tunc illud biduum com putatur pro biduo: vt ibi. quod not. C. Querit glo. qñ fit computatio bissexti. dic ut in glo. Ex. s. sequenti.

C. Filius. potest capi r incarcerari cu3 nihil hz vnde soluat condēnationes. Et an sublata obli- gatione principali remaneat accessoria r publi- caris bonis patris nō publicatur peculiu3 pfecti- cium filij. Sed an publicetur vsufructus aduēti- cij: ibi. Ultimo. Et an filia possit institui in dote. r an vxor sit domina rei dotalis in fi. l.

Sed utrum. C. Fortis. s. e. Abi- nor et filiuffami. ad- uersus suā obligationē restituif et si iussu patris cōtraxerit pter q. i. mutuo r bñficiū filij minoris ad patrē nō porrigit. b. d. Primo ponit. q. r ei^o dubitationē. scōo rñdet qñ fili^o ptraixit absqz pa- tre nec habebat peculiu. tertio qñ ptraixit iussu pa- tris. quarto qñ ptraixit absqz iussu patris sed ha- bebat peculiu. qñto qñ habebat dotē r sup do- te cōtraxit. scōa ibi ego aūt. tertia ibi pinde si ius- su. quarta ibi perinde r si sine. qñta ibi ergo rē. Casus in terminis. Filius. cōtraxit certū est q. pater tenef de peculio r de in rē verso. C. Sed q. ritur mō an filiuffa. restituatur r vī q. nō: q. per hoc subueniret pfi: q. nō vī eē de mente preto- ris restituere maiores sed minores tm. ergo rē. Et iuriscōsultus rñdendo ad. q. tetigit oia pfe- cte: r dicit q. quattuor sunt casus q. sunt clari: r p ma pars que ponit. q. r dubitationē eius nō ha- bet cōtraria: sed est clara. C. Sed ad secundam op. r videt q. filiuffa. nō obligetur: ut. l. si q. rē. s. voto. j. de pollici. So. ex oī causa obligaf pter quā in mutuo r in voto. C. Op. de. l. metū in. s. q. pretor. s. q. me. cā. vbi ēt quis hz exceptionez restitutionis. So. aliud in illa restitutione q. daf iure actionis. aliud in ista q. daf officio iudicis. C. Venio ad tertiā partem^o r op. q. filiuffa. con- ueniri nō possit inuito patre: ut. C. s. bo. q. lib. l. cū nō solū. s. necessitatē. dicit glo. aliud oli r aliō bodie. Tu dic q. ibi loqtur in casu speciali i quo reperit cōsensus patris in signū repudiatiōis hz verā opi. ibi positā. C. Itē op. r vī q. r dēna- tione nō possit fieri executio in filiu: cū nihil ha- beat. ar. l. filio. j. solu. ma. r. s. ti. i. l. nā bis. Solu. dicit glo. q. exactio siue executio differ. idē no. i. l. q. si minor. s. si seruus. j. e. Cōtrarium est vey^o q. pōt filius capi r in carcerē poni: nisi bonis ce- dat: ut. l. pe. C. s. his q. bo. ce. pos. r hoc vult tex. hic dū dicit ex dēnatione pueniri. saltim enī hz psonā que pōt carcerari. de hoc dixi in. l. si dubi- tes. s. filius. j. de fideiuf. C. Op. j. eo. l. cū māda- to. Glo. ponit plures so. Ja. bu. tenebat ultimā. videbitis in. d. l. cū mandato. C. Itē op. r vī q. r fideiuffori minoris nō succurrat: ut. l. marcellus. j. de fideiuf. So. gl. tangit hoc plenius. i. l. si mi- nor. s. de pecu. r ibi dixi. r de fideiuf. mino. l. i. et .ij. C. Itē op. r vī q. r patri subueniat ex psona fi- lij: ut. l. cū qdam. in prin. de acq. here. So. pī hī

loco fideiufforis quo ad qdam: nō quo ad oīa: posui plene in. l. cum filius. in prin. de sbo. obli. Ad ptraui. l. cū quidā. dicit glo. q. pp absentia filij subuenit pfi nō pp etatem r nō assignat ra- tionē. sed rō est: q. beneficiū absentie est cōe ma- ioribus r minoribus: r cōpetit ex propria absen- tia r aliena: ut. l. i. j. ex qui. cau. ma. nō ē ergo mi- ruz si pater ex absentia filij restituuit. que rō ces- sat in beneficio etatis: ut in prin. hui^o. s. C. Op. q. sublata obligatione principali nō remanet ac- cessoria: ut. l. generaliter. j. de fideiuf. r. l. cu3 pñ- cipalis. j. de reg. iur. ergo filio restituuto pī nō te- netur. So. dicit glo. restitutio in inte. nō tollit ac- tionē neqz obligationem s. exceptionē inducit: vt. l. exceptione. j. de excep. istud tangit in. l. i. et latius examinatur per docto. in. l. ij. C. s. fideiuf. mi. ego examinaui in. l. iulianus. j. de condi. ide. tñ q. rtrum ad presens dico. q. rñū nō ob. q. possi- bile ē q. obligatio pncipalis tollat ex aliquo iu- ris rigore: r accessoria remaneat. utputa si deces- sit pncipalis sine hī de. nā certe licz restitutio tol- leret oīm obligationē: nō legf q. pī nō tenef: q. vey^o est q. fideiuffor accedit obligatiōi q. nō ē hz ex postfacto pōt subsistere: ut. l. si sine. in. pñ. de admi. tu. r de so. l. stichū aut pampbilū. circa fi. pñ. r ad macedo. l. pe. vbi pī tenef de peculio: ly nulla sit obligatio filij. C. Op. j. e. l. pater. ij. rñ. So. ibi pater conuenitur vt legitim^o administra- tor: vñ petit restitutionez que profit sibi nō filio hic pater puenitur noīe proprio. C. Op. j. eo. l. pompo. So. ibi pater puenitur quasi successor fi- lij: hic ex ppria obligatiōe. C. Venio ad quartā partē: r in ista quarta parte Placen. posuit tria sua dicta que per ordinē hic recitantur in glo. et omnes tenent eā: r iō nō curo recitare. C. Altu- mo no. q. peculiu^o filij nō publicatur publicatis bonis patris: r no. bene: quia nescio alibi r hoc in peculio pfecticio. In peculio uero aduēticio nō est dubiū hodie circa pprietatē. Sed an pu- blicetur vsufructus patre uiuēte cogitabitis: q. posset dubitari. vidi tñ de facto hic seruari ptra- rium. ar. l. si postulauerit. j. de adul. r. l. iul. e. ti. r .l. stadius storus. de iure fil. Sed nūquid filio de- linquēte publicetur pprietas: istam. q. examina- ui plene in. l. si finita. s. si de vectigalib^o. j. de vā. infec. C. Venio ad qntā r ultimā partē r op. q. nō nocet alio si pater stipulef eius uolūtate: vt .l. post dotē. so. ma. Huius timore sunt diuerse opi. r glo. intrat varietatē r diuersitatē litterarū illius. l. de quo dicit ut ibi. C. Ultimo ex fi. huius .s. glo. arguit ad duas qōnes. primo an vxor sit domina rei dotalis. secundo an filia possit insti- tui in dote: r glo. tenef q. sic. tamen dat cōsiliū q. instituat in quinqz solidis r in dote sua: et ita obseruatur de facto: r no. finem questionis.

Si quis minor. C. Aduersus minor restituuit. hoc dicit. C. Glo. oppo. duo- bus modis. dic ut in ea r bene.

Si quis minori. C. Aduersus legati conditionalis vel coherentis persone fi- liuffa. minor restituuit. b. d.

Sed et heres. C. Aduersus negligentiam in nō denūciando adhibitaz minor restituif. b. d.

Componius.

Adiicit. C. Pater vt successor filij. Itē ipse filius minor in castrensi pe- culio restituif. b. d. fm tertiā positionē casus. q. ē

rendus. factz
qd no. bal. i
.l. inuitus ad
fi. C. de pro
cura. r patre
prestante cō
sentum ad a-
gendum an
filius possit
appellare si
ne nouo con-
sentu. AD-
DE q. suffi-
ciat conten-
tus genera-
lis bal. cōfil-
clij. l. l. an-
ge. q. h. xxx. r
vide pau. de
ca. cōfil. liij.
C. Quartaz
partem. An
autem credi-
tor patris
possit mitti i
possessionez
peculij pfe-
cticij. vid. gi-
hic i ver. a fi
sco. r bal. i. l.
pe. C. q. bo-
cede. pos.
C. Peculio
um filij. idez
bal. in. l. i. C.
qui bo. ced.
pos. vide per
doc. in. d. s.
si de vectiga-
libus. AD-
DE q. volu-
it abb. consi-
lxvi. ij. lib.
C. Usufra-
ctus. vide i
.d. s. si postu-
lauerit.
C. Et glo. r3
De hac. gl.
vide qd no.
bal. i. auē. C. d
uiffima. C. d
inoff. test. r
an filia pos-
sit institui in
dote per do.
Jo. i. l. seru^o
quoq. d. be-
re. insti. r ibi
bal. aliqd p
ange. in. l. ij.
.s. i. ff. solu-
ma. p. Jo. an.
post specu. d
instru. edi. s.
ut autē. ver.
sed super.
C. Sed r be-
res. Et iste
text. optime
videtur de-
cidere qstio-
nem notabi-
lem bal. in. l.
pupilloz. C.
de repu. be-
redi. r quod
dixi in. l. i. s.
hec q. de ser-
uis. de acqr.
pos. r ad bar-
to. hic vide
eundē i. l. f. s.
i fi. col. C. q.
ex cau. resti-
non ē neces.

¶ Prox
Et dū
hic di-
cit q̄ restitui-
tur aduersus
solutionez li-
mita no. per
bar. in. l. ve-
rum. §. scien-
dum. e. ti. j.
¶ Verbu3
gestuz. Mo-
de verbo ge-
stum. Adde
j. que i frau-
cre. l. i.
¶ Querit
circa. vtrum
etiaz restitua-
tur minor si
dolo iduct⁹
fuerit ad te-
stificandum
vide bart. et
doc. in. l. i. §.
fuit questuz
ff. de mino-
r. i. l. si frater
. C. qui te. fa-
pof.
¶ Ad ver-
quod tamē.
Et que esset
forma siue
iudicis appel-
lationis tca
si huius. §.
vide bal. i. l.
fi. C. de fidei
cō. li. 2. de in-
tellectu hui⁹
. §. vide bal-
in. l. ij. i. fi. C.
de re iudica.
¶ Seu gra-
uamine. Qd
appellat ab
interlocuto-
ria debet cā
grauaminis
exprimi i ap-
pellatione vt
in cle. appel-
lanti. de ap-
vbi debet ex-
primi sigilla-
tim & quādo
dicuntur si-
gillatim ex-
presse. vide
q̄ dixit ang.
in. l. pretor i
prin. §. d. op.
no. nū. 2. ibi
dixit post bar-
to. 2. an qd h
dicit bart. sit
verum. vide
que dixi in. l.
i. ij. j. de ap-
reci. 2. not. q̄
ab interlocu-
toria appella-
tur propter
iniquitatem
iudicis tñ.
adde text. in
ca. interposi-
ta. in fine. e. §.
de appel. sed
quid si inter-
locutoria ha-
beat vim dif-
finitive an sit
cā in appella-
tione inferē-
da. bal. tenet
q̄ sic i addi-
tpe. in ti. de

vera: & vide quod no. in. l. pater qui castrense. in prin. de cast. pecu. vbi iste. §. 2. huius materia ex aminatur plenissime.

Seruus autem. C Seru⁹ rō-
ne minoris eta-
tis nō restituitur in his que ad dñm spectant. se-
cus si spectarent ad ipsum seruum: vt si liberta-
tem respicerent. b. d.

Inoribus. C Licet q̄ nō
ledatur in com-
modo pecuniario sed vexatur libus potest re-
stitui. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.
C Remissive an minor in spiritualibus restituatur ut si renūciavit beneficio. Et qualiter solvōs minori qñq3 consequitur plenam liberationem qñq3 pleniorē qñq3 plenissimā. 2. ab interlocutoria appellatur cū alia diffinitiva nō sperat. Et cum appellatur ab interlocutoria cā grauaminis est exprimenda. 2. causa appellationis ex primis actis debet iustificari. Et an valeat iudiciū cum iudex nō pronūciavit super emergenti sed processit ad ulteriora. Et cum iudex interponit decretum super uenditione minoris nō habet necesse taxare precium in si. l.

¶ It pretor. C Ducusq3 iu-
riscōsultus expo-
suit verbu3 naturale: nunc exponit alia
verba. f. gesta esse dicentur: 2. breuiter hoc inten-
dit. Verbum gestum p̄tinet omnem p̄tractū vel
quasi p̄ctum. Itē solutionis receptionem aduer-
sus quā minor restituit: nisi iudice p̄cipiente
facta fuerit. b. d. vsq3 ad. §. non solum. C Op.
ad pn. de. l. labeo. j. de s̄bo. sig. So. h. verbū ge-
stum 2. latissime assumitur vltra propriam signifi-
cationem ex interpretatiōe iuriscōsulti. C Que-
ritur circa istud prin. vtz in spiritualibus mior
possit restitui: utpura si renūciavit beneficio ec-
clesiastico vel p̄bende: glo. tangit hic istam. q. §.
questio p̄tinet ad canonistas. dic ut d̄ resti. spo.
ca. ex parte. C Venio ad §. §. si ei. 2. vtz q̄ mior
nō possit puenire debitorē: ut. l. claz. C. de auē.
prestan. 2. l. cū 2. minores. si aduer. rē iudi. Sol.
hic pueniebat extra iudiciū vel in iudicio de fa-
cto tñ. C Venio ad §. p̄mittit 2. op. de. §. item
inuiti. insti. de cura. So. ut in glo. q̄ hic erat lis.
vnde inuitus cogitur curatorē accipere. C Ve-
nio ad ver. qd tñ. ex quo ver. habemus confide-
rare multa bona anteq̄ veniam⁹ ad p̄traria. Gl.
dicit primo q̄ q̄ soluit iudicis auctoritate minor
p̄sequitur plenissimā liberationē: 2. sic glo. distin-
guūt tres casus. Qñq3 cōsequitur quis plenam:
qñq3 pleniorē: qñq3 plenissimā. quod dic vt in gl.
2. hoc vltimū est tūc vtz qñ debitor cōpulsus op-
ponebat exceptionē minoris etatis: 2. iudex hoc
precipit. l. obstāte. alias secus qd no. 2. nunq̄ ex-
at mentē tuā. C Ibi allegas rē. Itē si nō allega-
ret nō haberet beneficiū istius. §. Itē no. q̄ ab
interlocutoria appellat vt hic. C Ibi nisi forte
quis aduersus iniuriā rē. q̄ procedit iō q̄ post
hanc interlocutoriā nō speratur alia diffinitiva
ut pariat plenū p̄iudiciū. Adde dicit Dy. in mate-
ria primi 2. secundi decreti: in illa. q. i. qua querit
vtz a secundo decreto possit appellari. C Item
no. q̄ qñ appellat ab interlocutoria d3 appella-
ri ab iniuria seu grauamine 2. illato per iudicē: 2.
sic d3 cā iniqtatis exprimi in appellatione: ut hic
du3 dicit ab iniuria hoc dico: q̄ a snā diffinitiva
pōt appellari: et si iudex nullā iniuriā fecerit: §.
iuste iudicauerit s̄m actitata i p̄ma cā. nā i cā ap-
pellatiōis poterūt noue p̄batiōes p̄duci ex qd⁹

apparebit iniusticiā esse respectu veritatis: nō q̄
iudex primus iniuriā fecerit. In hac autē appella-
tione ab interlocutoria oportet q̄ appellet a iu-
dicio iniurta: ut hic. ibi aduersus iniuriam rē.
C Mo. q̄ dicit iniuriā rē. idē no. j. de appel. re-
ci. l. ij. vbi qñ ab interlocutoria appellat. ita demū
appellet si p̄tra legē sit pnūciatum: 2. ex hoc ap-
paret q̄ causa debet inseri in appellatione ab in-
terlocutoria: ut sic appareat q̄ appellatur ab in-
iuria quod est hodie declaratū in. c. cordi. e. de
ap. li. vj. 2. nunq̄ reperies legem que dicat q̄ ab
interlocutoria appellatur q̄ nō ponat cāz vt hic
2. l. arbitrio. §. qui satisda. cog. C Item ex predi-
ctis no. q̄ quando ab interlocutoria appellat
cause appellationis debent iustificari ex primis
actis: 2. in ea nō habet locum regula nō probata
probabo rē. hoc p3 tam ex rationibus predictis
q̄ ex isto tex. du3 dicit si allegas rē. q. d. si hoc al-
legasti coram iudice posses appellare quasi ab i-
iuria. si nō allegasti nō posses hoc allegari de no-
uo coram iudice appellationis. quod est hodie
declaratū. extra de ap. c. appellanti. in cle. istud
videtur verum quando appellatur ab interlocu-
toria lata contra presentem. sed si appellatur ab
interlocutoria lata in contumacez: tunc videtur
q̄ possunt alie noue cause allegari coram iudice
appellationis: 2. probare quomodo ipse nō ha-
bebat necesse venire ad iudiciū. ar. j. de iudi. l.
non videtur. 2. j. e. l. §. fi. Et est ratio diuersitatis
quia quando quis est cōtūmax iudex debet per-
quirere veritatem pro absente: ut in auē. qui se-
mel. C. quomodo 2. quādo iu. quod si iudex nō
fecerit: merito permittitur parti hoc allegare corā
iudice appellationis. circa hoc latius q̄do pos-
sit appellari ab interlocutoria. dixi in. l. arbitrio.
qui satisda. cog. 2. videbitis in. l. intra vtile. j. e. fa-
cit. l. i. in fi. 2. l. ij. j. de appel. reci. C Item not. ex
ver. quid tamen. ceterum est q̄ super emergen-
tibus debet pronūciari: ut no. in. l. de qua re. j.
de iudi. 2. l. i. C. d. ordi. iu. 2. ibi nota. C Quid si
iudex nō pronūciavit super emergenti. sed vlt-
tra procedit. utrum iudiciū valeat: 2. casus ē hic
q̄ sic. iudex enim hic pronūciavit illa exceptiōe
non discussa: 2. sic dicitur iudiciū valere 2. non
potest appellari: 2. est expressum extra de app. c.
ex pre. tetigi tñ in. l. i. C. d. ordi. iudi. C Venio
ad glo. 2. op. q̄ decretum iudicis nō impedi-
at restitutionem. ut. C. de predi. mino. l. si quidē
So. ibi iudex non taxauit precium hic iubet sol-
ui totum debitum. vide glo. C Mo. q̄ quando
iudex interponit decretum super uenditione rei
minoris non est necesse q̄ taxet quāto precio vē-
datur: quod tene menti. Bart. glo. aliam solu. et
istam tene q̄ aliud in solutione que fit ex necessi-
tate: aliud in emptione q̄ fit ex volūate. C Que-
rit glo. hic loquitur de minore cui soluitur. quid
de minore soluente: gl. hic distinguit. aut soluit
debitum aut indebitum. de indebito dic plene:
vt. l. interdum j. de condi. inde.

¶ Non solum. C Admiori quasi cuz
tur siue intercedat: siue liget: siue hereditatem
vel aliam successionem apprehndat. b. d.

¶ Hodie. C Admioribus deceptis in eo
hoc dicit cum. l. sequē. vsq3 ad. §. quod restituit.
C Mo. q̄ quando vēditur res minoris debet fie-
ri licitatio seu subhastatio. Et hoc iduco ad. q.
an executores vltimarum voluntatum debeant
facere subhastari res. d quo dixi in. l. alio. j. d. ali.
2. ciba. lega. C Secundo no. casum in quo mi⁹

appel. §. sta-
re ver. i. hie
que continēt
in se publicā
utilitatem: 2.
vide per cun-
dez in. l. i. mi-
noribus. C.
d̄ his qui. vt
indi. adde q̄
dixi in. l. iij.
de appel. re.
e in. l. stor. i
prin. ff. d. op.
no. nun.
ADDE que
Agillatiz reg-
rantur in ap-
pellatiōe ab i-
terlocutoria
Ro. consilio
cccc. i. lib.
¶ Item ex
predictis. Et
vide bar. i. l.
iij. j. d. ap. re.
¶ Quid tñ
Adde bar. in
. l. a procedē
te. C. d. dila-
salit si talio
tacita pnun-
ciatio cēt cō-
tra ius s̄z iō.
de imo. in. e.
. ij. in prin. d̄
libel. ob. per
c. i. d̄ re iud.
¶ Decretū
iudicis. Ad-
de tex. et ibi
bar. 2. bal. in
. l. ij. C. de fi-
deius. mi. 2. i
. l. mior. xv.
an. aspectu.
j. e. 2. illa gl. ē
fin. roma. in
. l. pupillus.
de acqui. be.
¶ Hodie.
seu subhasta-
tio. vid bal-
in auē. hoc
ius porrectū
. C. de sacro
fan. ec. 2. i. l.
ordo. de ere
eu. rei iu. fa-
cit ad. q. no.
per bal. in. l.
pe. C. de re-
ber. 2. intelli-
ge vt per do-
cto. in. l. qui
daz in p̄. ff.
de acq. b̄re.

nor aduersus venditionem non restituitur: nisi graue damnum interueniat.

Restitutus. Restituitur ut aduersus at potest restitui vt repudiet & contra. hoc dicit. C. oppo. C. si sepi. in inte. resti. pe. l. ij. Glo. ponit hic duas sol. vltima so. tenet communiter vt dicamus: aut restitutio fuit concessa & c. quam uide & no.

Ex. §. sequenti.

Respondens interrogationi facte de duobus ad unum affirmative. aliud uidetur negare. & e contra. Qui semel est heres non potest definire esse heres directo. Et an si substitutus sit extraneus liber homo substitutio reassumat vires herede repudiante & postea obtinente restitutionem in integro.

Sed quod papinianus

Fortis est. & hoc intendit. Substitutio vulgaris expirat adita hereditate: & ea per restitutionem repudiata in herede necessario vires reassumit si hereditas non est soluendo. Item qui semel est heres per restitutionem non definit esse heres directo sed vtiliter. h. d. Primo ponit duo dicta pompo. secundo ponitur reprehensio secundi dicti. tertio ponitur reprehensio primi. secunda ibi. non per omnia. tertia ibi & qd ait. C. no. primo quod dixi in sumario: ad quod facit. l. post aditam. C. de impu. & alijs substi. C. Secundo no. quando quis interrogatur de duobus: & ad unum respondet affirmative: ad aliud videtur respondere negative & contra ut hic & simile est extra de presum. c. none. C. Tertio no. qd beneficium pretoris non facit quem heredes directo. C. Item no. qd qui semel est heres non definit esse heres directo. C. Sed pro declaratione glo. primo quero que est ratio qd quando hereditas non est soluendo admittitur substitutus? necessarius: dic ut in glo. Secundo quero quid si fuerit substitutus extraneus liber homo non seruus. iste est pulcher passus utrum substitutio reassumit vires herede repudiante per resti. in ite. glo. istum passum examinat hic optime: & primo videtur qd non admittatur: ut. l. post aditam. C. de impu. & alijs substi. l. vlt. §. de suc. edi. in contrarium est casus trium legum. l. §. de re iudi. l. ex contractu. cum. l. seq. ad tertul. l. i. §. si quis aditam. et. l. ij. §. si bonorum que leges hoc probant directo. C. Ad contraria respondet glo. & circa sol. l. si. de succes. edic. tene secundam so. glo. quam tenet Dy. in. d. l. ex contractu. §. de re iudi. ista est vera. Aut loquitur in eo qui post restitutionem in inte. vult venire: & de iure civili potest: sed de iure pretorio non potest: ut hic: & hec vera: rō subditur in glo. C. Sed circa hoc extra glo. moueo vnum dubium. si primus qui fuit heres est post restitutionem remanet heres de iure civili uidef qd seruus non possit adire de iure civili: ne duo eodem iure heredes reperiantur quod esse non potest: ut. l. si ut certo. §. si duobus vehiculuz. §. como. & videntur tenere doc. moder. in. l. qui se patris. C. vnde li. Breuiter ego dico qd de iure civili poterit adire. casus est in. d. l. i. §. si qs adita: ad tertul. No ob. quod dicitur qd duo erunt heredes de iure civili: quia fateor qd vnus directo: alius vtiliter. no aut ambo pnt esse heredes directo & vtiliter. C. Quero que est ratio qd necessarius non potest esse heres simpliciter: sed extraneus sic. dic ut in fi. gl. & bene. C. Ultimo aduersus ad fi. glo. primo posite in hoc. §. vbi dicit qd instituto omittente subuenitur substitutis ex edicto si quis omif. cau. test. quod intellige de substituto pupillariter. nam si est substitutus vulgariter per repudiationem heres facit sibi locus de iure comuni: nec est locus beneficio illius edicti. si quis omif. causa testa.

sticuto pupillariter. nam si est substitutus vulgariter per repudiationem heres facit sibi locus de iure comuni: nec est locus beneficio illius edicti. si quis omif. causa testa.

Item si non. Minor qui non appellauit potest restitui ut appellet. hoc dicit. C. glo. oppo. C. in q. cau. in integ. resti. non est neces. dicit in glo. qua vis & no. C. Sed quero an eo ipso qd minor non appellauit videtur lesus: an uero i causa in qua petit se restitui ad appellandum debeat pbare sua interesse qd appellet: de quo dixi in. l. nam & post ea. §. si minor. §. de iure iur. C. Item quero qd petit se restitui ad appellandum coram quo iudice debet petere. vel coram iudice a quo vel ad quem dic per Jaco. de are. in. l. preses. C. de appella. & ibi per Ly.

Item et in hermodiciis.

Si propter absentiam minoris instantia sit pempta minor restituitur: item maior ex causa. h. d. C. no. qd iste dilaciones iudiciales vel legales currunt minori ipso iure. l. §. possit restitui ut hic. & s. proxi. §. C. Item no. qd eo ipso qd minor non comparuit in termino: & in hoc leditur potest venire & impetrare restitutionem in integro. C. no. idem in maiore si iusta causa fuerit. dixi in. l. ij. §. si quis in iudicio. §. si quis caut.

Ex. l. sequenti.

Minor qualiter restituatur aduersus dolum: & qualiter possit esse contumax.

Inor etiam. Contumacia non priuat minorem beneficio restitutionis in integrum. hoc dicit. Ista. l. legitur tribus modis. primo in contumace in non veniendo ad definitiuam sententiam. secundo in contumace in non veniendo ad interlocutoriam. tertio in contumace in non restituendo. & hoc propter multa contraria: ut infra videbitis: & fortis est & subtilis: & pluries vidi dari in punctis. C. oppo. ille qui est contumax est in dolo: ut. l. no potest. §. de reg. iur. & quod no. in. l. ex consensu. §. de ap. sed minor aduersus dolum non restituitur. ergo hic nou debet restitui: ut. §. l. proxi. §. nunc videndum. Eius timore glo. intelligit hoc in minore contumace propter culpam non propter dolum. Ego autem solitus sum dicere sic: soluendo aliter istud contrarium. Minor non restituitur aduersus dolum ueruz: sed aduersus dolum presumptum restituitur ut in eo non presumatur: ut. l. vbi in prin. & ibi no. §. de eden. sed contumacia est dolum presumpus non verus. Et aliter minor non petit se restitui aduersus dolum: sed aduersus sententiam & contumaciam quantumcunqz ueram: licet aufert alicui beneficium appellandi non aufert beneficium restitutionis in integrum. hic est casus de hoc. Idez no. in simili. C. si de mo. pos. su. ap. l. i. Et ideo si minor uerus contumax peteret se restitui vt appellet non obstante uera contumacia: & sic peteret directo restitutionem aduersus dolum hoc non posset: sed ipse peteret restitutionem aduersus sententiam unde ex his habes qd aut minor uere contumax est in dolo presumpus aut i uero. primo casu restituitur uel aduersus sententiam uel etiam ut appellet non obstante dolo presumpus: ut. §. l. proxi. §. penul. & quod no. in. l. vbi in prin. §. de ede. Si autem est in uero dolo. aut petit restitui aduersus ipsum dolum seu aduersus lesionem contingentem propter dolum: que lesio est in hoc

Inor et dice re sic. No. hic casus qd ly vera contumacia puet que beneficio appellandi: no tamē puet que beneficio restitutionis petende: et ad banc. l. an minor restituatur aduersus moram vel contumaciam et non reffectis expensis. vis bal. in. l. i. minorum. in fi. C. in q. cau. in inte. resti. no est neces.

Restitu- tus. No. re- stituitioe co- cessu an pos- sit iterum pe- ti. & no. bal. l. ij. C. si sepi- us in integ- resti. & bal. in. l. h. c. ti. e. li- mita ut habe- tur in. l. si. §. vbi autē pue- rit. cu. §. §. C. de bo- g. libe.

Sed qd papinianus. tertio not. facit ad q. bar. & Dy. i. l. legata iuti- liter. de leg. i. in ver. sed pro declara- tione do. et quid operef- ita additio aduersus qua- petitur re- stitutio in in- te. vide fin- bar. in. l. filij qui patri. in. ij. col. ff. de vul. & pupil.

n C fuit con-
tumax. C. id
no. per bar.
in. l. si finita
. §. si forte. d
dam. in fec.
d C nunc vi-
dendū. vide
per istū tex.
quod nota-
dixi in auct.
sacramta pu-
berum. ad fi-
nem. C. si ad-
uer. v. e. et istū
tex. not. alle-
gat bal. in. l.
contra negā-
tem. in prin.
ad. l. aq. pri.
C Distinctio-
nes. Adde q̄
habentur in
l. i. C. si ad-
uer. delict. et
glo. et ibi po-
nit no. bar. i.
l. si quis in-
tantam. C.
vnde vi.
d C Papi-
anus. querit
gl. vide bar.
in auct. si qua
mulier. in. ij.
col. C. de fa-
san. ec. et vid
bal. in. l. deo
nobis. d. epi-
s. cle. et in. l. i
ado. ad fi. C.
de ado. et vi-
de ange. qui
tenet contra
in. l. sub con-
ditione. j. de
li. et posthu.
et quod dixi
post bar. i. d.
auctē. si qua
mulier.
e C Pater p-
dit. solue istū
argumentū
ut melius vi-
git bart. in. l.
item in pote-
state. s. d. his
qui sunt sui
vel ali. iu. s. j.
vtrum si an-
te ingressum
habebat pre-
carium vel si
bellū vel vsū
fruc. an per
ingressum a-
mittat dic q̄
non. ita con-
cludit bal. in
ca. qui cleri-
cus. in fi. si d
feu. fue. con-
trouer. inter
do. et agna. et
vide ad hoc
glo. et barto.
et doc. i. auct.
ingressi. et ad
de q̄ si filius
per ingressus
mōasterij ex-
eat patriam
potestates ut
hic. semp. tñ
retinet ius
prioris gra-
d. l. deo no-
bis. de epis.

q̄ perdit beneficium appellandi: ut. l. et post edi-
ctum. in fi. de iudi. tunc nō posset restitui: ut. j. l.
proxi. §. nunc videndum. aut petit restitutiones
aduersus sententiam et potest vt hic. C. Contra
istam lec. oppo. minor nō potest esse contumax:
q̄ nō potest esse solus in iudicio: ut. l. cum et mi-
nores. C. si aduer. rem iudi. et l. contra pupilluz
. j. de re iudi. Huius timore dicunt quidā q̄ hic
fuit citatus minor et curator: vel fuit contumax
ipse tutor: quod satis potest procedere. Alij hu-
ius timore intelligunt q̄ hic fuit cōtumax: ita q̄
passus est missionē ex primo decreto vel veditio-
nem. Alij dicunt q̄ fuit contumax in nō restitu-
endo. que omnes sunt vere in se. verūtamē si cū
persona legitima iudicium fuerit inchoatum: lz
tempore sententiē abfuerit valet sententiā: vnde
opus est restitutione: ut no. in. l. cum et minores
. C. si aduer. rem iudi.

Ex causa. C. Minor re-
stituitur aduersus
sententiam intelligitur restitui aduersus
sententiam et etiam aduersus venditiones
si magnum dānum imineat. h. d. C. Op. et vide
q̄ minor restituitur p̄ leui dāno. vnde vide ob-
stare. C. de predi. mi. l. i. Huius timore glo. disti-
nguit tres casus quam no. et vide in. l. emilius. cō-
tra vltimum casum. j. e.

In dotis. C. Aduersus dotis consti-
tutionem mulieri lese sub-
uenitur. h. d. C. Op. de. l. siue generalis. j. de iu-
re do. So. hic intelligitur sm̄ distinctionē ibi po-
sitam. s. aut mulier promittit ultra patrimonium
et c. vt ibi. C. Secūdo op. j. de iure do. l. iure suc-
cursum. §. si. glo. ponit hic duas sol. distingue vt
ibi. et l. si mulier. §. i. e. t. de hoc est ti. specialis. C.
si aduer. do. dic vt ibi.

Ex. §. sequenti.
C. Minor restituitur vt habeatur pro confesso
in casibus in quibus pena crescit per inficiationē
item restituitur ut habeatur pro transacto: et q̄-
liter minor restituatur aduersus delictum.

Nunc videndum. C. Ad-
uersus de-
lictum dolo cōmissum minor non restituitur: ni-
si ut habeatur pro confesso vel transacto. hoc di-
cit. C. No. istum. §. et specialiter illud q̄ minor
restituatur ut habeatur pro confesso in casib⁹ in
quibus pena crescit propter inficiationē: quod ē
no. C. Secūdo no. illud quod restituatur vt ha-
beatur pro transacto. ex quo pluries feci fieri cau-
telam quando minor litigat cum ecclesia q̄ fiat
tractatus concordie et transactionis. Postea
in fine si veniet sententiā pro minore bene q̄des
alias restituatur ut habeatur pro transacto. i. hoc
fit cautus aduersarius q̄ non patiatur istos tra-
ctatus fieri: ita q̄ possit probari. C. Glo. hic que-
rit. quid si nō apparet summa qua potuit transi-
gi: sed probatur q̄ potuit fieri transactio quid iu-
ris: cepte tunc remanebit in arbitrio iudicis. vid
glo. et no. C. Vltimo glo. tua ponit hic distinctō-
nes qualiter minoribus subueniatur in delictis:
tu dic aliquātulum clarius: aut minor deliq̄t ex
culpa et restituatur. aut deliquit ex dolo: et tūc dic
vltro glo. aut loquimur de dolo presunto aut
de vero. si de presunto. aut in futuro et nō resti-
tuitur: ut. j. e. l. auxilium. aut de presunto in p̄-
terito et restituatur: ut. s. l. proxi. et no. in. l. vbi in
prin. s. de edē. et per By. in. l. i. §. aduersus. j. de
ope. no. nū. Aut loquimur de dolo vero: et tunc
nunq̄ restituatur nisi vt habeatur pro transacto
vel confesso: ut hic: ibi nisi quatenus et c. vt. l. au-

xilium. circa prin. j. eo. sed nonne est in dolo eo
ipso q̄ negat veritatem: cogitabit.

Si mulier. C. Si diuortuz fiat do-
lo aduersus penam di-
uortij minor non restituatur. h. d.

Ex. §. sequenti.
C. Seruitus quo ad ius civile equiparatur mor-
ti. Et an vxor vel pater possit vendicare illū qui
passus est se vendi ad precium p̄cipandū. Et
an monachus sit sub potestate patris naturalis
Mapinianus. C. Aduersus actū
per quem stat⁹ ali-
cuius perimitur restitutio non conceditur. h. d.

**C. No. q̄ de prinatione ad habitum nulla ē re-
stitutio h̄ p̄hos. C. Oppo. s. e. l. iij. §. si quis mi-
nor. Solu. ibi dedit se ad arrogandum p̄ quod
status eius nō perimitur in totuz: q̄ liber homo
remanet: sed minuitur: q̄ efficitur iuris alterius
hic vero effectus est seruus per quod stat⁹ eius
totaliter tollitur et perimitur: ut. l. cognitionem.
in fi. j. de va. et extraor. cog. nam seruitus quo ad
ius civile attinet equiparatur morti: ut. l. quod
attinet. et l. seruitutem. de reg. iur. merito restau-
rari non potest: quia in totum perditur. proba-
tur in. l. liber homo. de sta. ho. C. Querit glo.
vtrum vxor vel pater poterit vendicare talem q̄
passus est se vendi ad precium participandū: et
arguit pro et contra. quod dic vt in glo. et in hoc
glo. innuit vnum q̄ per monachationes pater p-
dit patriam potestatem. Contra hoc videf. nā
ingressus monasterium retinet iura suorum: ut. l.
de nobis. §. i. C. de epis. et de. sed certe non ē cō-
tradictio: quia retinet iura suorum et tenet gl. q̄
non sit in patria potestate: ut. l. meminimus. C.
de suis et le. et finaliter credo q̄ glo. dicat verita-
tem. nam ipse monachus efficitur potestatis al-
terius. non ergo potest dici in patris potestate:
l. si eueniet. j. de adul. hoc tenet guil. in. l. patre
furioso. de his qui sunt sui vel alie. iur. de hoc vi-
de extra de eta. et quali. c. indecorum.**

Si in commissum. C. Ad-
uersus
cōmissum vectigal minor debet restitui. hoc. d.
C. Op. et vt q̄ ipso iure sit tutus. vnde vt obsta-
re. j. de pub. l. imperatores. in fin. So. infra. xxx.
dies est tutus ipso iure: postea per restitutiones.
Aduersus. C. Aduersus libertates
minor nō restituatur: ni-
si a p̄ncipe ex cā lz ad cetera dāna s̄ manumissuz
in actione de dolo succurrif. h. d.

Erunt.
Sed et nomine. C. Aduersus
manumissum
competunt actiones in rem pro rebus in se iuritu-
te distractis: non actiones ex delicto.

Quod si minor. C. Aduersus
libertates iaz
competentem minor non restituatur sed aduer-
sus competituram sic. h. d.

Ex. §. sequenti.
C. Tutelam susceptam quis nō potest recusare
nisi in casibus de quibus hic. Et consilium po-
test dari successori lz predecessor cōmiserit cau-
sam consulendam.

Ex facto. C. Aduersus sententiā ipso
iure nullam minor nō resti-
tuitur: sed res in pristinum statum reducitur p̄
iudicem competentem. h. d. C. No. q̄ susceptā
tutelam quis nō pōt recusare nisi i casibus istis
et alijs additis in glo. quā vide et signa. C. Sōo

e cleri. adeo
q̄ nepote exi-
sente prete-
rito testm̄ nō
rumpitur. h. j.
bal. in. dicta
auctē. si qua
mulier. in. i.
col. C. de sa-
crofan. ec. et
vide late de
clerico sacer-
dote: et de oī-
bus per bal.
i. l. sacrosan-
ec. de epis. et
cle. quod fa-
cit ad. q. et vi-
de bald. in. l.
deo nobis. i.
v. col. et bar.
in consilio si
liussa. no. et
presby. bar.
et bal. in. l. pa-
tre furioso.
d. his q̄ sunt
sui vel ali. iu-
s. et imol.
in. c. indeco-
rum. de eta.
et qualitate.
Quid in pa-
tre clerico.
vide bart. in
l. patri. et l. sic
euenit quas
lego simul
legit. ff. de
adul. ia. bu. l.
auct. excipif.
de ho. et lib.
vt ibi refert
bald.
ADDE late
Spe. in ti. b
sta. mona.
f C Si in cō-
missum. vid
bal. in. l. i. mi-
norum. in fi.
. C. in q. cau-
in imc. resti-
et. et l. i. si tu-
tor. C. ad
mi. tu. et vid
bal. inducen-
tem ad. q. in
l. si pupillo-
rum. i. C. de
repudi. de.

Secundum

Item querit

Apud

no. q. lz cam consulenda comiserit in dex ante datus
 consilium eius officiu expiraverit. philiu pot dari succes
 sori. z sic videtur q imperator quqz non respondet ei
 qui ipsuz philit sz successori eius. C. pp. q ista ro sit
 mala. na lz no sit pcutuz cu minoribus e tn cu eis litiga
 tu. ergo restituitur: ut. l. air pretor. s. pponi. s. e. vbi
 sufficit quocuzqz mo cu minore sit gestu. Sol. qz bic dr
 no est ptractu subaudi nec aliqo factu pp qd obeat da
 ri restitutio. erat eniz snia executoria nulla ipso iure: vt
 .C. si ex fal. alle. l. i. ergo no dat restitutio: ut. l. in cause
 in pn. j. e. z ex hoc appet so. glo. hic posite. C. Dicitur
 hic q pnceps dz interuenire: quero ad qd: dicunt qui
 dam ad restituendu in integz. tu dic ad reponendum
 de facto istu ad administratione sicut de facto recessit:
 q si dicatur quare hoc non facit preses puincie siue iu
 dex. Rn. propter dignitate qua iste habebat: qz erat p
 cur. fisci. pretor no habebat iurisdictione in eo. ideo pn
 cept de necessitate aditur: vt. l. ij. s. de in ius vo.

Sciendum. C. Dicitur consultus expo
 nit vba edicti q dicit q res
 erit z. z hoc intendit. Restitutio ex hoc edicto pcedit
 ca cognita. hoc est si est minor z lesus sui facilitate.
 secus si casu fortuito. h. d. quod no. C. pp. s. e. l. air p
 tor. s. i. z. C. si aduer. so. l. i. vbi dr q si res soluta mino
 ri perit restituitur. So. intellige qui perit sui facilitate n
 casu fortuito. qd no. qz est bona limitatio illaz leguz z
 ista est vera. lz alij aliter soluant. Et no. qz habes princi
 paliter probare in restitutione in integz. C. Sed qro
 an in libello sufficiat hoc exprimere generaliter. f. me z
 minores z lesus mei facilitate in tali contractu an habe
 as necesse exprimere qz deceptio fuit in hoc qz sic bo
 nus paterfamil. non fecisset. Rn. habetis text. in. l. mi
 nor autem magistratus. j. e.

Ex. s. sequenti.

AN privilegiatus vtatur privilegio cōtra privilegia
 tum z sic minor restituatur aduersus minorem z quid
 si vnus minor credebatur alium maiorem.

Item queritur. C. Si sunt duo prui
 legiati pari privilegio
 preferatur ille qui certat de dāno vitando. sed si vterqz
 certat de hoc est potior causa rei. sed si sunt privilegia
 ti dispari privilegio: privilegiū potētius preponet. h.
 .d. cū. l. se. C. Mo. qd dixi in sumario. f. an privilegia
 tua possit vti privilegio cōtra aliū privilegiatū. de quo
 nota. in auct. quas actiones. C. de sacrosan. ec. z ibi per
 doc. tñ tex. hic est melior qz alibi. C. pp. glo. z videt
 q minor nunqz restituat aduersus minore. Aut eniz il
 le ptra que petis restitutio locupletior est: z tūc tenet d
 iure coi: ut. l. iij. j. comodat. z sic restitutio no cōpetit.
 aut no est locupletior: z restitutio denegat: ut hic. So.
 dicit glo. pone eū locupletē: tñ restituat pp alia pacta
 z dilaciones apposita i ptractu. Itē potes ponere exē
 plū in quocuzqz alio ptractu pter qz in mutuo vt si mior
 vendidit minori re quā no expediebat viderē vel alio
 modo cū eo ptra. Querit gl. quid si vnus minor
 aliū credebatur eē maiorem. certe dicit glo. z bene hoc n
 esse aduertendū neqz curandū. veritas enim inspicit.
 quod intelligo in minore. xxv. an. vt. l. minores. xxv. an.
 ex aspectu. hoc. e. ti. C. Ex. s. plane. no. qz privilegium
 etatis est potentius qz privilegium quod competit si
 llofa. per macedonianum.

I apud. C. Mo. qz privilegiū etatis
 est potētius privilegio vel
 leiani: no tñ superat ipsum in tantū in quantū
 superat habentē macedo. vt videbitis hic. na in illo no
 distinguitur hic aut distinguit vtruz reus pncipalis sit
 soluedo uel no. Querit glo. vtrū ista distinctio q po
 nitur in ista. l. que distinguit an debitor sit soluendo vt
 no: intelligatur si fuit soluendo ab initio: vel quando.
 Hugo intellexit qz desijt esse soluendo ex postfacto. se
 cus si ab initio: qz tūc mulier no tenet vltra qz reus. qd

gl. nostre no placet. Bilo Ja. bu sublinebat opi. Hu
 go. na hic no querit vtz ille q no est soluendo possit da
 re fideiussore uel no. sed qz an p intercessionē mulie
 ris minor sit lesus uel no. ita qz restituat aduersus eaz
 ut no possit opari auxiliū uelleiani. lz eo casu qz ab ini
 tio no erat soluendo debitor minor non leditur p inter
 cessionē mulieris. ideo mulier poterit opponere exce
 ceptionē uelleiani. Ego credo glo. melius dicere. nam
 qz debitor ab initio no est soluendo tunc creditor desi
 derat fideiussore idoneū. no eniz ptraheret cū illo sim
 plici debitore. j. l. proxi. z. l. quorrens qui satisfac. co. iō
 p intercessionē mulieris decipit: z sic minor iuuatur p
 eū vt no possit opponere exceptionem uelleiani.

In cause. C. Minor restituat no au
 tuitur aduersus principalem creditore z ad
 uersus fideiussore actione mādati agere. h. d. C. pp.
 glo. de. l. cum principalis. j. de reg. iur. z so. ut in glo. l.
 .iij. s. lz utrum. s. e. z in. l. ij. C. de fideiuf. mino.

In summa. C. Prosequit eandem mate
 riaz z declarat aliquantū pre
 cedentia. non autem ponit nouum casum.

Causa enim cognita. In his q
 sunt cau
 sa cognita requirit qz pars sit presens uel p cōtumaciā
 absens. h. d. C. Mo. qz dixi in sumario. Sed querit
 utrum in causa restitutionis in integrum possit perue
 niri ad diffinitiuā sniaz lite no ptestata. tex. vñ hic qz sic
 de quo plene p doc. C. si ut se ab hrdi. absti. au. c. si oēs
 z ibi p Ly. in vlti. q. C. Itē qro utz in cā restitutiōis in
 integrū debeat dari libellus. de quo in tex. in. c. fi. extra
 de offi. iud. ubi distinguit. aut petitur principaliter aut
 incidenter.

Interdū. C. In integz restitutio est scripta
 in re. z iō dat in subsidiū cōtra eū
 ad que res puenit lz cū minore no ptra. h. d. cū duo
 bus se. C. Mo. ergo qz ista restitutio est in re scripta: z
 iō dat in subsidiū ptra eū ad que res puenit: n aut sim
 pliciter dat ptra tertiu possessore: sed cuz distinctione.
 C. Mo. qz qz possessor tertius ignorauerit dz pcedere
 discussio prioris cōtrahentis. C. Mo. distinctiones qz hic
 ponunt. Quero praticaz qualiter agetur ptra istū ter
 tium possessore. Jurisconsultus hic ponit duplices mo
 dum. primo qz in inte. restitutio directo pponat cōtra
 istum tertiu possessore. ibi dū dicit z hoc cognitione p
 toria. Secūdo modo ut petat restitutio ptra primum
 emptore z postea rescisso ptractu in hoc iudicio: tunc
 agitur rei uē. ptra possessore: z hoc ē qd dicit rex. uel re
 scissa alienatione dat rei uē dicatio. C. Ad unuz tñ ad
 uertenduz ē qz hoc ultimo casu qz restitutio postulat
 ptra primū emptore dz citari possessor: qz eius interest
 ita dicit glo. l. cū miles. s. i. j. ti. ij. facit. s. proxi. s. dum
 dicit presentibus uel citatis aduersarijs: hoc est omni
 bus quibus interest: vt. s. de adop. l. nam ita diuus. et
 no. in. d. l. cum miles. s. i. j. ti. ij.

Ex. l. sequenti.

AN restitutio in integrū sit actio uel officiu iudicis.
 Et an competat ei qui est tut^o ope exceptionis. Et an
 cū cōtractus ē ipso iure nullus deceptus possit agere.
 Et an decipiēs possit agere. Et an contractus sit statū
 perfectus ex parte decepti.

In cause. C. Auxiliū extraordinariū
 in subsidiū introductū no
 cōcurrit cū ordinario. h. d. C. Mo. qd dixi in
 sumario. C. Sedo no. qz qz dolus dat cām cōtractus
 bonesi dei ptract^o ē ipso iure nullus. dixi plene in. l. ele
 ganter. in pn. s. ti. i. C. pp. j. pxi. s. so. ut ibi statim di
 cam. C. Circa pn. istud querit glo. vtrum in integrū re
 stitutio sit actio uel officiu. P. Bar. fill. dicebat qz ē actō
 p istū tex. ibi alia actio. z. s. eo. l. in cause. s. interdū. In
 ptractariū ē ueritas p. tex. l. qz si minor. s. fi. j. e. Secūdo p

a Erung
 o .s. ues
 querit
 z videt. Ad
 de ter. m. ca.
 audis. d re
 si. in integ.
 b I apd.
 s est po.
 tenti.
 S. bar. in. l.
 maritum in
 fi. so. ma. te.
 nuit qz hoc
 non esset p.
 pter priuile
 gium etatis
 inductum p
 eo quia hic
 tractabat de
 dāno cuitan
 do: ideo i pa
 ri causa me
 lior est cā tra
 ctantis d dā
 no qz tractā
 tis de lucro.
 ita intelligit
 istū tex. bar.
 qd no. z qz
 privilegiat^o
 vtatur priui
 legio contra
 privilegiatū.
 vid bar. post
 Ly. in auct.
 quas actōes
 .C. de sacro
 sanc. eccle.
 c In cau
 i se. s. cū
 eniz co
 gnita. Sed
 querit p. Per
 bal. i. l. j. fi.
 .C. si aduer.
 do. tex. in. d.
 .c. fi. de. offi.
 iudi.

In cau
i se g tu
tus est.
Singularis e
fm Imol. in
l. diu. i. viij.
col. de re iu
di. late p fa
ly. in. l. i. C. d
filiofa. mi.
b Decepto
agit. bar. i. l.
bona fides.
de act. emp.
firmat istam
glo. quam h
reprobat.
c Pompo
nius. vide d
isto tex. sing.
pau. d ca.
in. l. ticia. cu
testamento.
s. ticia. d le.
ij. i lec. padu.
d Ide pom
ponius. Ad
de no. in ca.
ciuitate. de
vsur.

rationem que sumitur ex doctrina qua dedi in. l. i. j. de
condi. ex lege. qm nba legis dirigitur ad iudicē: tunc
orif officiu iudicis nō actio: ut. l. i. in prin. j. d. coll. dot.
z. l. iij. j. de ali. z. ciba. leg. C. d. col. l. si foror. z. ibi no. ita
in proposito verba edicti dicunt que res erit aduertaz:
z sic ad iudicē referunt. ergo zc. Querit glo. vtrum
restitutio in integrū cōpetat ei qui tur e ope exceptio
nis. glo. dicit q sic: z idē t. j. pxi. s. p. l. si minor. s. mi
nores. j. eo. lz secus sit in actione de dolo: vt. s. tit. i. l. i.
s. ait pretor. Itē qro dī hic q qm dolus dat cām cō
tractui bonefidei est ipso iure nullus: qd si decepto vult
agere ex eo ptractu: dico q pōt: vt. l. elegāter. in pn. s.
ti. i. Sed quid si deceptus agit nunquid decipiēs po
terit agere: glo. dicit q nō. quā no. p. l. si in emptione. s.
itē si emptor. de ptractu. emp. qd no. Ego puto ptractu
um. nā agendo videt approbare ptractu: z sic dolus
purgatur: ut. l. ij. C. quod me. cā. z. l. pe. j. de condi. ob
tur. cau. C. nō ob. s. itē si emptor: qz ibi erat defectus
ex parte rei vendite: qz erat inalienabilis. hic ex pte cō
sensus. merito pōt purgari: ut dixi in. l. eleganter. in pn.
ci. s. ti. i. Itē qro qm ptractus ē ipso iure nullus: vt
statim teneat ex parte decepti. glo. t. j. qz statim ptractus
tenet in. l. eleganter. in prin. s. ti. i. z illa vī verior per le
ges quas allegat. C. ultimo no. materiā hui pō. vtrū
officiū iudicis cōcurrat cum auxilio ordinario. glo. terti
git in. l. i. s. per hanc. j. de rei ven. doc. z ego plene in. l.
in provinciali. j. de ope. no. nun.

Pomponius. C. Condicio indebiti
vel sine cā restitutionez
nō impedit. b. d. fm vnā lec. vel eā impedit fm aliam.
C. Op. de prin. huius. l. ad istū. s. So. dicunt qdaz ibi
loquitur qm qd est ipso iure tutus: tunc nō eget restitu
tione. secus si per uia actionis: ut hic: z ita vī hic velle
iuriscōsultus. Sed istud vī ptra pn. huius. l. dum dicit
forte alia actione zc. z. j. e. l. cū mandato. Huius timo
re dicit Jo. qz hic ver. sed z illud. corrigit precedentia
. q. d. nō est vey q cōpetat in integrū restitutio: qz ha
bet locū alia actio ordinaria. C. Sed ptra Jo. op. d. l.
fi. C. de fideiuf. mi. Glo. sol. primo qz illa. l. pōt intelli
gi qm dolus incidit in ptractū: tunc cōtractus nō ē ipso
iure nullus: z succurritur minori p actionē ex eo cōtra
ctu. fideiussori sō nō potest succurri per actionē ex eo
cōtractu: qz ipse nō emit vel vēdidit: vnde necesse ē qz
sibi succurrat p restitutionē in integrū. C. No. ergo qz
fideiussor restituit ex psona minoris. lz ipse minor non
restituat: qz iure cōi est tutus. C. Sed cōtra hoc op. qz
fideiussor pōt habere regressuz cōtra minorē ut sibi ce
dat actionē. ergo ēt fideiussori denegabitur restitutio.
Sol. regula posita in prin. procedit qm cōpetunt cōtra
eundē. secus si contra diuersos: ut. l. etiā. C. si tu. vl. cu.
interue. dicā in. l. cū mādato. j. e. Secundo mō potest
intelligi. d. l. qz loquitur qm dol cām dedit cōtractui: z
secuta est traditio vī minori subuenit p actionē de do
lo: ut. l. eleganter. in pn. s. ti. i. Istud nō videtur veruz.
nam si dolus dedit cām contractui minor ipso iure nō
tenet. ergo nō pōt accedere fideiussor: ut. l. i. z. l. si fide
iussor obligari. j. de fideiuf. Itē op. fideiussor hz ex
ceptionē ergo nō hz restitutionē. So. exceptō nō exclu
dit istud auxilium. C. Itē op. de. l. i. C. si aduer. fil. So.
ut in glo. C. Itē op. de. l. emilius. j. e. So. vt ibi dicam.
Cōcluditur ergo ex predictis qz istud auxilium nō cōcur
rit cum conditione indebiti vel sine cā. quod vī contra
istum tex. Et ideo putarem sic dicendum per conditio
nem indebiti vel sine causa agitur vt qd cogatur libera
re ab obligatione quā ipse receperat. Per in integrū
restitutionē agit vt iudex ipse rescindat: z sic competat
ad diuersa: merito possunt concurrere: vel dic qz nō cō
currunt cum alia actione. s. speciali sed cuz generali sic.
sed conditio indebiti vel sine causa est generalis: ideo
potest cum ea concurrere sicut actio de dolo: ut not. in
l. eleganter. in prin. z. l. si legatarius. s. ti. i. ergo zc. j.

Idem pomponius. C. Itē. s. continuatur
ad superiora. ideo nō in diget summario. intellige dū
modo absit dolus z nō sit deceptio vltra dimidiam iu
sti precij. hoc dicit.

Nunc videndum. C. Qui habent
mez z mixtū im
perium possunt in integz restituere ēt cōtra suā sniaz:
z minor iudex nō potest restituere cōtra sniam maiorz
. b. d. C. Op. de. l. ea que. s. magistratus. j. ad munic.
Sol. quod hic dī alij magistratus: itelligē de magistra
tibus habentibus mez z mixtū imperiū. secus in alijs
magistratibus z defensoribus ciuitatū: qui nō possunt
in integz restituere. vide glo. Istud quod dicit de de
fensoribus ciuitatum est hodie imutatum p italiā: qm
sunt multe ciuitates q habēt imunitatē: z mez z mixtū
imperii ex pstitutione Federici iperitoris: alie ex vsur
patione: ut no. in auē. de defen. ciui. s. p. siderandū. in
fi. glo. magne. C. Op. C. vbi z apud quē. l. fi. vbi dī qz
in integz restitutio cōpetit iure magistratus. Glo. po
nit duplicē so. illa tenet qz iura hodie sint correcte siue
imutata qz qlibet magistrat pōssit hodie restituere fa
uore minoris. C. Op. vltimus qz nō semp allegat tur
pitudō vel iniquas snie p appellationē. imo hūit noue
pbatōes: ut. l. eos. C. de ap. z. l. i. j. de ap. Rñ. qz semp
allegat iniquas snie nō tñ iniquas iudicis: z itelligis
sniam iniquaz fm veritatē: lz sit eq fm acta pme cause.
Itē hoc itelligo in snia diffinitua: in iterlocutoria sem
per dz appellari ab iniquitate iudicis: ut dixi. s. z in. l. ait
pior. s. p. mittit. s. e. C. Op. qz minor magistrat resti
tuit aduersus maiorē: ut. l. ij. C. si aduer. rē iud. So. ibi
ponit nomē p. s. d. i. p. quolibet hūite iurisdictionem.

Inor.
Si autem. C. Aduersus sniaz pn
cipis nō admittit quis

ad petēdā restitutionē in integz nisi ex cā omisse alle
gationis vel puaricatōnis aduocati. Itē solus pnceps
restituīt aduersus suā sniam z sui delegati. b. d. Ex isto
tex. no. mirabile qz in libello restitutionis in integrū suf
ficiat qz qd dicat se minorē z lesum sui facilitate. nec ē ne
cesse qz exprimat p. ticulariter cām lesionis seu articulū
in quo fuit lesus: ut. l. uez. s. sciendū. s. e. ti. l. qz si mior
s. nō semp. j. e. Fallit cū petat restitutio aduersus sniaz
pncipis: qz tūc libell dī p. ticulariter seu articulate p. t
nere cām i qua fuit lesio seu deceptio: vñ i alijs causis
qz i causis pncipē cognitis vī qz generaliter admitta
tur ut hic qd no. C. Itē no. qz si allegatio vel appellatō
ē omissa nō solū pōt minor restitui an sniam: ut. l. mior
. xxv. an. j. e. sed ēt post sniam vt hic qd nō ē. id qz snia
lesit minorē. fuit enī iusta fm actitata: lz iō petat p sniaz
restituī: qz allegatiōes omiserit: ut hic qd no. Habes er
go qlis dz ē narratio hic in libello restitutorio. Qua
liter aut libellus debeat pcludere cū petat restitutō ad
uersus sniam. dixi in. l. diuus. s. de in inte. resti.

Sed et pro senio. No. qz lz i vna
cā nō lz tertio p
nocare: tñ pōt peti post duas sniaz i integz restitutio.
C. Op. qm snia ē lata p puaricationē aduocati ē ipso iu
re nulla: z succurrit ut in. l. i. C. de aduo. diuer. iudi. gl.
dat plures so. dicas qz ibi loqtur qm aduocat fuit cor
ruptus pecunia: sin autē p. cib snia ē aliq z eget restitū
tione. C. Op. qz delegat ēt possit restituere aduersus
suā sniam: ut. l. aduersus. C. si aduer. rē iudi. Sol. dicit
glo. pcedo qz solus pnceps restituīt uel delegat ab eo.
Alij doc. cōtra quos Ly. refert i ptracto. lz dicitū glo.
placet maxime hodie p. l. fi. C. ubi z apud quem.

Non solum. C. Restitutio transit ad bo
redem z si qd est heres mi
nor nō currit rēpus restitutionis: nisi finita minori eta
te. b. d. cum. l. fe.

Aterdum. Sumata e. s. pxi.

§. C. Opp. q. resti-
tutio in itegrū nō trāseat ad heredē: q. bñ
ficiū psonale zc. vt. l. psonalis. j. sol. mat. dicē By.
in. c. bñficiū psonale. ex de reg. iur. li. vi. q. cā resti-
tutiōis nō ē pncipalr fauore psonē. s. deceptio su-
ue lesio nō trāsit ad heredē. vid. qd dixi in. l. nō so-
lū. s. de in itegrū resti. z. j. so. matri. l. q. psonalis.
C. Scdo op. q. nō d. z. eē mēloris p ditiōis heres
q. defūctus: vt. l. nō d. j. de reg. iur. hic d. f. riu q.
re male. So. illud vep in q. tū heres niti iure here-
ditario. s. hic heres ex sua psona q. minor nō q.
heres pseq. sibi ut tps nō currat. distingue ergo
q. q. q. maior succedit minori: q. q. minor maio-
ri: q. q. minor minori. q. casus oēs ponunt hic in
tex. dic ut i gl. C. Quēo q. tps daf ad petēdū isti-
tutionē in itegrū tex. hic v. dicere q. annus vtilis.
gl. distinguit notabiliter hic aut minor ledit in tpe
z tūc figdē tps ē maiue q. driēnio hēbit q. driēniū.
si min. tātū tps hēbit q. tūc ē illud in quo lesus ē.
aut ledit in tpe vel q. tūc sēmp h. q. driēniū.
istud q. d. q. q. ledit in minori tpe istd solum
daf itelligi ad petēdā seu ichoādā in itegrū resti.
nō ad eā finiedā ut habuistis in. l. diuus. z. l. vl. de
in iteg. re. dicem. in. l. ab hostibus. s. s. q. d. simplr.
j. tit. ij. z. vide de. i. de resti. in iteg. C. Ultimo q. ro-
vtrū istud tps q. daf ad petēdū restitutionē cur-
rat heredi minoris ipō iur. s. restitua. an. p. cur-
rit durāte minori etate. Sup. q. ista est scā tota gl.
magna hic posita. finaliter determinat q. ipso iur.
re nō currat. z. hoc satis inuit iste text. ē enī ab sur-
dū q. q. petat restitutionē. ad petēdā restitutionēz.

Apinianus. Absens ex cā ne-

cessaria tm nō re-
stituit si potuit pcuratorē dimittere z non
fecit. h. d. C. Mo. q. d. dixi in sumario. de quo plene
dixi in. l. fi. s. de in iteg. re. C. Itē no. q. in his que
sūt separata de vno ad aliud nō isert ut hic ibi q. d.
est zc. ut. l. pe. j. de calū. C. Itē no. q. dñs Eldra.
in q. dā. q. disputata dicit q. hic ē casus q. ex bānito
nō d. z. cedi securitas veniēdi eo casu quo pōt cō-
parere p pcuratorē. cū ei Apian. rēphēdat Pa-
pi. in eo q. omiserit illū casū vel pfidē ubi erat nō
est verisimile q. omiserit illū casū de petēda secu-
ritate. q. tūc icideret in id de quo aliū rēphēdit
s. q. nō pōt cōpere per pcuratores: tūc bene daf
ei securitas: vt. l. is qui reus. z. ibi not. per gl. z. ibi
plene dixi. j. de pup. iudi. zc.

Si quis tamen. Litis ptestatio

n. pdest postea
desistēti. h. d. C. Mo. q. in cā resti. utiōis in itegrū
preshaf lis. q. d. itellige q. agif s. certū aduersariū
als secus vt in auc. si oēs. C. si ut se ab heredi. ab-
sti. Itē hoc vep q. pncipalr sup. restitutiōe lis pte-
staf. secus q. n. icidēter. ut ex de offi. iu. c. fi. lib. vi.

In itegrū. Hic iuriscōsultus

etia h. z. mēti ptra-
ctare aliq. q. ones vsq. ad fi. z. hoc itēdit.
Quē est minor restitū. aduersus additionē gesta p
eū nō rescindunt. Itē eo restitūto aduersus repu-
diationē gesta p curatorē nō irritaf. h. d. C. Op.
de. l. ij. z. iij. j. de p. di. ide. So. nō repetunt a mino-
re s. a legatarijs sic ut sibi q. rīf: l. p. minorē nō sint
rescindēda soluta p eū. C. Quero an per aliūz he-
redē repetent. dic vt in glo.

Cū mandato. C. In bis q. minor

facit ut pcurator nō
restituit ad pmodū dñi. Itē ubi alia actio ppetit
s. aliū denegaf restitutiō nisi ille ali. existeret non
soluēdo. h. d. C. Op. de. l. iij. s. s. ut. s. e. So. gl.
hic ponit multas so. dicas ergo fateor q. restituit

minor in q. tū ipse est obligat. nō aut restituit ma-
ior q. mādavit uel iussit. uel aliter. lex s. rīa loq. q. n.
minor se obligavit iussu p. rīa. hic nō q. n. iussu p. rīa
vel mādato nō obligavit se s. patrē: merito sibi nō
ē necessaria restitutiō. C. Op. de. l. etiā. C. si tu. vel
cu. iter. vbi auxiliū ordinariū ppetēs s. vniū ipedit
restitutionē s. aliū. So. dicit glo. ibi loq. d. auxilio
q. d. ppetit s. minorē q. ex necessitate q. si s. rīa. hic cō-
petit s. pcuratorē q. mādātū spōte suscepit q. nō ē
dignus tāto fauore q. to dignus ē tutor. C. Con-
tra hoc op. de. l. in cāe. s. h. s. e. z. q. d. tetigi sup. gl.
So. ibi auxiliū ordinariū q. d. ppetit s. minorem vt
cedat fideiussori actiōez nō excludit ex ordinariū. s.
bñficiū restitutiōis in itegrū. z. hoc fauore minoris
ficuti. s. p. rīe dixi fauore tutoris.

Uod si minor. Si minor

alicia nego-
cia gesserit absq. mādato p. restitui. alias
sibi actio denegaf: nisi in itegrū restitutionē cede-
re sit parat. h. d. C. Mo. q. offiū iudicis p. q. d. peti-
tur in integrum restitutiō pōt cedi. similiter. j. de
admi. tu. l. si minori.

Nō semper. Glo. format duo s. rīa.

Sol. ut in ea. Vesta cū
minoribus rescindunt si eqtas suadet: q. d. est q. n.
sui facilitate minor decipitur. h. d.

Scevola. Ad hereditatē repudiatā

minor restituit re itegra: se-
cus reb. distractis p substitutum. h. d. C. Mo. pul-
chrā distinctionē aut bona sūt distracta aut non.
C. Op. C. de repu. here. l. fi. in fi. Gl. dat p. res so.
iter alias ponit vnā q. cōiter tenet q. hic bōa sūt
vēdita seu distracta p substitutū: ibi p creditores.
Rō differētie p. tē q. substitut. vēdidit noiē suo
z suū negociū gerebat. creditores nō vēdebāt
noiē hēditario tāq. curatores dati bōis: vt. l. ij. j.
de cu. bo. dā. merito q. cūq. hēs supuenit audif. vt
creditorēs vēdebāt noiē ei. ad quē h. d. itaf p. tūz.

Si seruus. In itegrū restitutiō daf

p. p. rēz vel dñz cū adiectiōe
de peculio vt de i. rē s. rīo. Itē ex dolo daf noxalis.
h. d. C. Mo. ex gl. h. posita sup. s. rīo p. dēnabit q. s.
filiūfa. nō possit fieri executio. C. Idē no. i. l. iij. s.
s. v. q. d. ibi reprobaui z in p. rīariū determinauī.
C. Mo. distinctionē q. suus vt daf p. noxa vt s. rīe
raf. C. Quērit gl. cui. erit electio: dic gl. q. dñi nō
minoris. do. Ja. bu. dicebat s. rīū q. imo minoris.
nā natura actiōis noxalis ē vt peccunia nō soluta
succedat datio pro noxa. ut. l. miles. s. de cez. j. de
re iudi. tu dic ut dixi plenius in. l. sed in vnus. s.
cum seruus. j. de iniur.

Restitutiō aut. Per restitutiō-

nem oia reponū-
tur in pristinū statū. p. rē ea de q. bus minor lede-
retur. h. d. C. Mo. q. restitutiō est in pristinum sta-
tum repositio. C. Mo. q. magis fauēduz est ei qui
facit ex necessitate q. ei qui facit ex volūtate: ut. s.
l. pxi. z. tex. dicit expresse in. l. cuz postulasset in fi.
j. de dam. infec. C. Circa hāc. l. q. rō hic d. q. pec-
cunia soluit p dituro: q. d. si soluit ei nō p dituro: z
tū p didit. In hoc fuerūt opi. iter. Pla. ex vna par-
te. z. glo. ex alia. nā Pla. faciebat differētiā inter
mutuantē z soluentē: q. d. glo. nostra approbat z
bene q. nulla est differētia in effectu s. sit magis
stricta ratio in vno q. in alio. C. Ultimo no. intel-
lectum. l. ij. quarum re. act. non datur. qui est not.
qm̄ illa. l. varios intellectus habet.

Ex hoc edicto. Nec restitutiō pe-

titur per officiu
iudicis non iure actionis. h. d. Facit p. rā A. p. r.
in eo q. d. dicebat in. l. in cause. s. eo.

Meridū.
qd b dicit
vide in cle. i.
de rest. in in-
tegrum.

Apinia-
nus. s.
si q. n. pte-
staf lis. vide
q. n. pte-
staf sup in in-
tegr. rest. Ad-
de quod no.
imol. z. doc.
in. ca. q. n. s.
sūt z. alij. vt
lit. nō. pte-
staf an reqraf
libellus. vid
s. d. rest. in i.
reg. l. diuus
in h. p. bart.

Uod si
minor.
s. scevola. fa-
cit ad no. q.
quaz vide p
bal. in. l. pu.
z. piloz. C. de
repu. here.

Uide imol.
in. l. nam qd
s. s. q. repu-
diat. post gl.
j. ad trebel.

Restitu-
tio aut. p. rī-
num statum.
Nota q. mi-
nor tenet re-
stituere oia
in q. d. dolo
versatus est
z oia ex q. d.
locupletior
factus est si
restit. petis. l.
i. C. de repu-
tatio. q. sūt i
iudicio.

a **Lib. 5.** si talis. de mandato spali. Et istuz tex. p notabi li allegat bal. in. l. si marit. C. ma. q. etia vbi regitur spale madatu h3 locu rati/ habitio. b **C** Peteref icideter. add bar. in. l. ma. datu. j. de co di. ide. z bal. p illu tex. i. l. fina. C. vbi z apd que in i. re. rest. z bar. z bald. in. l. i. z ibi not. C. etia p cura. in iteg. resti. agi posse. c **A**tri p filio. Et vid gl. z doc. in. l. h. C. de filiofa. mio. d **T**ertio no. No. limi tates ad id qd dr qd pua cta psona no agit q volu tate p iuncti. ide dixit bar. in. l. h. p stare in. x. q. ii. q. pncipalio. ff. solu. mar. e **C** No suffi. cit. z p hac. l. die no. bar. z ang. p gl. i. l. i. C. etia p p. cu. eaz in ite. rest. q l3 p iu ete psona no admittat vbi regrit spale madatu. tñ fallit in coi u cta psona q eet legitim^o admistratoz. vt pater z tu tor et p istuz tex. qd not. f **C** Lege cri. gedi. z ibi p guil. d suza. i. l. iur. la. ij. C. de pcur. g **C** Minor z pdigus. qd fae ut p iucte psona possit solui pro isto tali p ea q hñ tur i. l. vey. j. de sol. z q ibi dixi. gtes admittit etia ad ipetradu3 rescriptuz l3 regrat spale madatu. c. nonnulli in fi. z. c. ex pte. d rescrip. z no. in. c. pstitut^o ut in glo. de resti. in iteg. z spe. de con iucta psona verfi. qd g. z ibi p Jo. an. b **C** Nonnulli.

Iud. Si minor soluit in debitu pso na interdum facit locu repe titioni. b. d. de hoc dixi plene in. l. interdū j. de conditione in debiti.

Si talis. Restitutioez dz qd petere p se vel p aliū pcuratorē hñtem spale madatu. de quo si dubitet cū cautioē d rato admittit. b. d. C. No. q. hic ē vnus de casib^o in qbus regrit spale madatu. Scdo not. q. sicut vbi ē dubiu de madato gñali admittit pcurator cū cau tioē de rato. ita vbi est dubiu de mandato specia li. **C** Circa legē istā qñ pmo quō itelligat spā le madatu hēre vtz sufficit q dicat in instrō pcur ratiōis z ad petēdū restitutioē in itegrū. doc. di cūt q no: s3 dz dicit ad petēdū restitutōez in itegrū in tali cā: vt. l. si qd mibi bōa. §. s3 vtz. de acq. her. doc. tāgūt. C. etia p pcur. cā in ite. resti. agi po. l. i. plene dixi in. l. filiusfa. j. de do. cā mor. C. Scdo q ro: vtz hoc qd dr hic vey fit siue petat in itegrū restitutio pncipalit siue icideter. Inno. ut vñ mibi eē de in iteg. resti. c. suscitata itelligit hac. l. qñ re stitutio pncipaliter postulat. s3 si peteref inciden ter^o sup aliquo articulo omisso in cā tūc nō regrit spale madatu. vñ coipso q ipsū facit pcuratorem ad cām vñ eū facere ad oia q pñtēt ad ipam cām ut. l. ad rē. z. l. ad legatū. §. d. pcur. circa pñ. Ego d h^o dico. i. l. cū pcurator. circa pñ. j. de no. ope. nū.

Quod si is. petis restitutio sustinet ptes rei. ideo debet cauere iudicatu solui. b. d.

Atri pro filio. In casibus in qbus reg rit spale madatu p iucta psona admittit si pñtēt p pñiū itereffe. alias secus. b. d. quā legem no. qa istud pncipiū forte nō est alibi. C. No. pñ mo qd dixi in sumario. C. Scdo no. casū q admittit talis positio qñ qd dicit: ago tāq p iucta psona z pro itereffe meo. faē. §. de pcur. l. h. i. pñ. z qd no. in. l. iurisgē. §. si paciscar. §. de pac. vbi agit qd re publica z pro itereffe suo. C. Tertio no. q l3 ali as p iucta psona nō admittat pro p iucta psona vo lūtate s3 pter: vt. l. s3 z be. in pñ. §. de pcur. tñ qñ ve nit tāq p iucta psona z pro suo itereffe admittit etia eo iuito. casus ē ibi l3 fili^o restitui nolit. cōcor dātie sūt in gl. C. Quarto no. q vbi regrit mada tu spale boīs nō sufficit gñale madatu3 legis ut hic. nā pñas agēdi data p iucte psona a lege nō va let vbi regrit spale madatu. C. No. etia ex hac le ge q p iucta psona pōt agere p minore iu casib^o in qbus nō regrit spale madatu: vt hic a Drio sen su. glo. ponit hic. z. j. de admi. tu. l. tutores q post z doc. in. l. exigēdi. C. de pcur. C. Ultimo not. q i casib^o in qbus regrit spale madatu admittit con iucta psona pro eo q eet minor z pdigus^o. secus si minor tātū vel pdigus tñ: vt hic. in fi. qd no. ibi aut ei^o zc. Glo. tñ dicit q isto casu admittit ut curator furiosi qd nō pl3. cū eni sit minor nō dat sibi curator ut furioso s3 ut minori: vt. l. q h3. §. ij. de tutel. C. Op. de. l. iij. §. s3 vtz. §. e. Glo. ponit plu res so. tene pñā vel secūdā. C. Itē op. ex gl. z vñ q vbi regrit spale madatu p iucta psona ad mittit vt in. c. nonnulli^o ex de rescrip. cogitabitur.

Si peccuniā. Minor aduersus creditores q mutua uit restituit si peccuniā dissipauit vel ex ea debito rē nō idoneū acqsiuit vel p diū emerit p cō cario ri quo casu restituet minor qtenus est locupletior b. d. C. No. ex pñ. modū sentētiā di qñ minor pe tit restitutioē aduersus obligationē: qa iudex dz denegare creditori actionē. C. No. istū. §. ex quo apparet q minor recusat peccuniā cum vsuris

z fructibus perceptis z qui percipi potuerunt qd est no. quia emptor habet titulum.

Si minor. Minor restituit actio cō tra ipm debitorē z fideius sores z correos si aliqū liberauit acceptilatione. hoc dicit.

Aduersus. Restitutio etiā dat cōtra eos qui de dolo non con ueniunt excepto pñe z patrono. b. d.

Um minor. Restituta actio ne tutele nō resti tuit Dria. b. d. C. Oppo. de. l. i. z. ij. C. si ad ner. trāfac. So. dicit qdam aliud in snia: aliud in trāfactioe: qd nō est verum: vt. j. l. pxi. §. i. dico er go q hic cāe sūt diuerse z se nō cōtingētes. nā tu tor liberauit pupillū pacto gratuito. pupillus li s berauit tutorē credēs sibi satisfactum.

Tiam. Etiā vbi iteruenit pñs au ctoritas minor restituit. b. d. C. Op. §. e. l. iij. §. s3 vtrū. Sol. hic pñ fu it actor filij tāq tutor: z hic filius restituit pro ob ligatioē sua nō ad cōmodū pñs. Barto.

Ex causa. Si p restitutioē vnū capi tulū snie rescindit cetera fir ma remanēt si illi nō sūt cōnexa: alias secus. b. d. qd no. z sic vides q snia pōt p pte valere^o z p p te nō. Cōtra. j. fami. ber. l. in hoc iudicio. Sol. ibi loqtur in cōnexis. hic in disiuictis. vñ tot videtur snie quot sūt capitula. C. Quero q dicat negocia seu capitula pñexa z q sepa. dic vt i gl. q ē clara.

Si ab hereditate. Restitu tio cōcessa nō citatis his quorum interest in eorum preiudi cium nil valet. hoc dicit.

I filius. Per vnū actū Driuz qd renūciare in itegrum restituit. itē ille act^o q rolleret illud ad qd petis restitutio tollit restitutioē. b. d. C. Op. gl. tribus modis. pmo q emācipat^o pōt dicere nullū vt. C. de libe. pte. l. h. z auē. nō l3. Sol. qdā fatent q hodie est imutatu. tu dic vt dicit glo. in auē. de here. z sal. §. exheredatos. videlz q si emācipat^o ē pterit^o sine cā dicit nullū: si cā tūc veniret hodie p strabulas sicut oli3: qa hodie in nihilo ē imutatu3 nisi in insertione cause: vt dixi plene in auē. ex cā. C. Scdo op. qa cū fuerit sibi relictu legatū debe at agere ad supplementū: vt. l. oio. C. de ioffi. test. z in auē. de trien. z se. §. i. glo. fatef qtrariuz. dicit tñ q etia illud est correctū: qa dz relinq iure insti tutiois: vt. §. aliud quoq3 capitulū. in cor. ut cū d ap. cog. vel dicas dicit glo. illud in qrela: secus in strabulas. vt inuere q. §. aliū quoq3 capitulū: vñ sumit auē. ex cā: nō h3 locū in filio emācipato pte rito cui cōpetit strabulas dū dicit aliud in quere la zc. z sic innuit auē. ex causa: nō habere locū in pteritione emancipati. C. Cōtrariū no. C. de bo. poss. cōtrabu. l. i. z illa est verior. qd dic vt plene di xi in auē. ex causa. z ibi etiam tangitur. C. Itē op po. z videtur q hec prescriptio ipso iure non cur rat: vt. l. h. C. in qui. cau. in itegrum resti. non est ne. So. concedo q istud tempus hodie non cur rit ipso iure.

I mulier. Minore restituito aduersus aditiones hereditatis libertates date z solutiones creditoribus facte nō rescinduntur. b. d.

Inor. Etas ex aspectu iudicis p batur z pnunciatio ex aspe ctu nō prodest eis qui sciebant cōtrariū sed ignorātes z pronunciationi acquiescētes ex cusat. b. d. C. No. q minor etas pbat ex aspectu

Cōit dicit q vbi spale i re scripto. z l. c. ex pte deca. ni. co. ti.

Um mi nor. ad banc. l. vide bar. in. l. i. §. nūciatio. de no. ope. nūc.

Et. §. ex cā. pro p tevalere. Sē tētia pōt p p te valere. la. te bar. in. l. i. C. si aduer. rem iudi.

C. Si ab he. reditate. U. de in auc. h oēs marie p bald. C. si vt se ab heredi. absti.

Inoz. ex aspectu iudicio. De pbatōe ex aspectu. vide qd no. bal. in l. deo nobis i. iij. col. C. de epi. & cle. & qd dicit in. d. l. d. etate. & bal. & sal. in. l. si mi norē. C. d. in iteg. restit. b. Non tol lat. vtz dicit iudicis tol lat restitutiō nē in iteg. vi de in. l. ij. C. de fideiussio. mino.

Inoz. si iusfami. Qualiter mi nor restituit aduersus ar bitriū vel ar bitramētum qd si p statu tū puidet qd nō possit re / stitui qd iter dz itellig. vi de bart. in. l. cū bi. s. h. cū lis. s. de tras act. & fac. ad no. p bart. in i. constit. C. adde. x. te ro. p. h. x. abb. p. h. x. l. ij. bal. an si minor. p. h. x. an si minor. p. h. x. regressu b. le sione s. aluz sint ei bñficiā mioris cōce dēda p abba. p. h. x. l. ij. l. ij. C. d. minoris secus si fiat in arbitratō rem. Adde bar. in. p. h. in epiete qd an statutu de cōpromisso & vide pau. b. cast. in. l. nā & postea. s. si minor. ff. de iureiu. & idēz ibi ange. & vi de angeli. & Imol. in. l. cū hereditas. la prima. j. ad trebellianuz.

Inoz. Adde bar. & doc. in d. auc. sacra. f. C. Intelli git. adde que no. bar. in. l. nā & postea. s. si minor. ff. de iureiu. adde bal. C. de app. in. l. per banc.

Contra hoc. Limita sing. p ang. l. s. pe. in auc. de ber. & sal. C. Postu / labit solēnit.

iudicis. & sic iudex iudicat fm psciam suaz quas hz ut iudex. de hoc etiaz an minor etas pbatat ex aspectu alterius qd iudicis: dicitur plene in. l. de eta te. j. e. C. Sōo no. qd pñciatio sup etate excusat debitorē soluētē & ignorātes. & ex hoc apparet qd talis pñciatio nō facit plenā pbatōnē: qd po test pbari p rariū ab eo qui scit. de quo dixi plene in. d. l. de etate. C. Itē op. qd soluētēs nō sint ex cusati nec pñciatio pñt eis nisi ipsi allegēt eum eē minorē: vt. s. e. l. ait p ror. s. p mittit. So. aut iu dex nihil de etate pñciat sed solū pcepit qd peccu nia soluat: & tunc soluēs ita demuz excusat si alle gavit minorē etatē ut ibi. aut iudex de etate pro nūciat hic: & tūc nō reqrit qd qd alleget eū eē mi norē: qd p hoc veniret pñciam ptra quam venire nō tenet: vt. d. l. ait p ror. s. p mittit. & ita loqit hic. C. Tertio no. qd pñciatio qd sit per aspectū ex cusat ignorātes nō aut sciētes. Ex quo hēs qd hec pñciatio etatis ex aspectu nō facit pñdicū ei qd diceret: scio qd d rium est vītas & patus sum pba re: sed in hoc solū pñdicat qd trāffert in eū onus pbatō: videbitis in. l. de etate. j. e. C. Op. insti. g. mo. tu. fi. in pñ. Sol. ibi loqitur de alio aspectu qd hic. C. Itē op. qd minor p curatores nō possit alle gare suū dolo: vt. l. si duo. s. de dolo. So. dicit gl. itellige qd hic minores nō erāt in dolo vel si erant in dolo nō aduersus curatores s; aduersus alios. vel dicas qd hic minor nō sūdabat intētiōnē suam ex dolo: qd tūc nō liceret ei allegare suā turpitudi nē. s; agebat p curatores vtili actiōe negociōz ge stop ex illo qd sctū. & si tutor excipiat de dolo: mi nor replicet de scia curatoris. ad qd fac qd dixi. l. alias. j. de iureiu. C. Itē op. qd decretū iudicis nō tollat restitutiōnē in itegrū: vt. l. tutor. in pñ. j. e. So. ibi de decreto sup alienatōe pmittēda: hic de decreto sup etate. h. na. C. Alimo qro qd in du bio: vtz curatores psumant sciuisse vel ignorasse etatē. Rñ. aut erāt curatores & cōsanguinei & pre sumuntur sciuisse: vt. l. de tutela. C. de in iteg. res tit. & l. octau. vnde cog. aut erant curatores tm̄ & non psumuntur sciuisse. vt ibi.

In minor. Minor p restitutiō nem remittit onus ma numissionis si est patus restituere legatuz quod accepit. hoc dicit.

In minor filiofa. Inter duos mi nores melior est cōditio puenti si vterque certat de dāno vitādo sec' si alter certat de lucro. h. d. C. No. qd an qd sit locupletior inspiciat tpe li tis cōtestate. vñ si ab initio peccuniaz pdidit: pos tea eā recupauit. tenet. C. Sed iuxta hoc qro qd si ecouerfo: si tpe litis cōtestate hēbat peccuniaz & pendēte iudicio vel etiā post pñciāz eā pdidit: doc. dicit qd poterit petere restitutiōnē in itegrū qua si ex noua cā: vt. C. si sepius in ite. resti. postu. l. ij. & iij. de h' plene p doc. C. de in iteg. res. po. ne qd no. si. l. i. C. Querit glo. qd si decē que accepit mu tuo in ludo pdidit & ea recupauit an videat locu pletior: t; glo. qd videat habere ex noua cā. p quo facit optime. j. de dona. inter vir. & vxor. l. qd ergo doc. vltimō. distinguūt: aut recupauit in eodem ludo incōtinenti. aut postea ex intervallo. primo casu videatur non amississe. secundo cāu procedit gl. ar. l. qd quis de iure do. & l. pleriq; j. de ritu nup. & hoc satis placet.

Minores. Coipso qd minor ppromit tit videt lesus. h. d. qd not. multū. C. Quero de rōne dicit glo. qd a snia arbi tri nō pōt appellari: vt. l. i. de ar. vnde cōpromittē do pdit beneficiū appellādi: qd est nota. facit ad

ea que dixi in. l. nā & postea. s. si minor. j. de iure iurā. & istud itelligo vtz in cōpromisso facto in ar bitrium. secus in arbitratorē: tūc enīz nō coipso minor ledit. pōt enim esse qd eius interest: qd for te habet cām dubiam sicut interest eius quādoq; qd iuramētum deserat: vt. l. tutor. j. de iureiuran. vnde si peteret restitutiōnē haberet necesse pba re aliud. nam ex solo cōpromisso arbitratoris nō ledit. Sed contra p dicit facit text. qui dicit in iu dicem cōpromitti: qd in iudicem nō pōt compro mitti: nisi vt in arbitratorē: vt. l. si in seruū. j. de ar bi. So. itellige in iudicē. i. in arbitratores tanq; in iudicē. qm̄ ad istar iudicis & c. ut. l. i. de arbi.

In emptionem. Pro teresse affectionis minor restituit. h. d.

Inoz. Minor restituit vt omiffā allegationē seu pbatōnē ite rum iducat. h. d. & est no. l. Ante qd intrem glo. faciatis qd sitis cauti qm̄ estis aduocati mino ris qd minor nō litiget p pcuratorē quē constituit cū sacramēto p seipm̄ cū iuramēto: qd p iuramen tū pderet bñficiū huius. l. vt in auc. sacra. C. si ad uer. vē. sed litiget ipse cū auctoritate curatoris vt hēat bñficiū huius. l. & totū tituli. C. Quero exem pluz in. l. nra glo. ponit qm̄ minor omiffit oppone re aliquā exceptionem dilatoriā vel pemptoriā. vt. C. de pba. l. exceptionem. & C. sen. rescin. non posse. l. pemptorias. Item glo. intelligit siue in causa ciuili siue in causa criminali: vt. l. si maritus. s. p scriptione. j. de adul. Secūdo ponit exemplū qm̄ minor omiffit pducere testes: & testes sunt pu blicati. nā maior nō admitteret ad nouā pbatō nem vt in auc. qui semel. de testi. minor aut admit teret per bñficiū restitutiōis. C. Lōra hoc op. aduersus dolum psumptū in futurū minor nō re stituitur: vt. j. l. pxi. sed ratio quare testiu pductio post publicatiōnē nō admittit est timor suborna tionis: & sic est dolum psumptus in futurū merito minor nō restituit. istā obiectiōnē tāgit guil. in. l. si qd ex argētarijs. s. i. s. de edē. Examinavi latissi me in. l. i. s. aduersus. j. de ope. no. nū. & Inno. ex tra de in iteg. restit. c. auditis. Ponit glo. aliud exemplū qm̄ minor omiffit allegationēz legum: vt ppter hoc restituit qd est vtz pter qd si snia eēt la ta p principē: vt. l. i. s. i. s. e. C. Quero vtrū ista re stitutiō in integrum postulabit solēnit' dato li bello & causa cognita. Rñ. qd nō si petat ante lataz sniam sed incidenter iudex ex officio suo restituit vt in. c. vlt. extra de offi. iudi. sed si peteretur post lata sniam deberet peti in integrum restitutiō ad uersus sniam: vt. d. l. i. s. i. s. eo.

Ex. l. sequenti. Restitutiō in integrum an cesset in actionibus que non competunt ad vindictaz de quibus: ibi. Querit glo. Et que dicātur crimia atrociora & an minor restituatur aduersus confessionē factam in delictis atrocioribus: & an minor restituatur ad uersus executionem pene.

Axilium. In actionibus competentibus ad vindictam cessat in integrum restitutiō. Item aduersus dolum psumptum in futurum minor non restituitur. Item nec aduersus verum dolum preteritum nisi vt pena minuatur. hoc di cit. C. No. ea que dixi tibi in sumario. C. No. tex. qui ponit oia pcepta legis iul. de adult. simul meli' qd alibi. C. Alimo no. tex. hic. in fi. ibi & non sit etatis & c. qd frustra legis impetrat auxili um qui cōmittit in legem. C. Oppo. j. ad. l. iul. de ambitu. l. i. & ad senatuscon. tur. l. i. s. accusa. So.

Sz pone qd pcurator mi noris vel ec. clese in pte / cutiōe cāe ē lesus: qd re stituet & qd ter. vide In no. in ca. sci scitata. de re sti. in iteg. Quid si mi nor duz cer tat de obtinē do pūlegiuz fori si potuit hoc obtinere s; p sniaz sic cubuit an po terit restitui dic qd nō: qd dē certare de lucro captā do s; gl. no. & ibi hoc vo lūt doc. in. l. ij. s. puenire j. de iudicis facit qd nor imno. in. c. co rā felicitis. de resti. in iteg. qd est no. ad hāc. l. & ad ti. C. si aduer rē iudi. & no ta ad hic no tata qd si post sniam minor nō fuit resti tut' ad exce ptiōnē pem ptoriā quam non pbaue rit nō ē opus noua p dēna tiōe fm bal. in. d. l. pem ptozias. i. iij. colū. & ibi an minor resti tuat in decli natorijs.

Uxiliū Sed ad uerte qd an ge. in. l. qd s; pēa graui or d' ifamib' videt dicere s; istū tex. vñ dicit qd si iu dex p dēma uit aliquē mi nori pena sin dic' cōio po terit petere resti. corā eo dez iudice & excusabit tūc iudex in sin dicatu. & ita dicit bar. cō suluisse. s; vi detur contra istum textuz. h. C. Frustra le gio. An qd cō mittit i legē possit vti bñ ficio alteri'. l. vide no. in ca. qz frustra de vsu. & ali qd p Imol. in. l. viro. ff. so. ma. & In no. in. c. itel / kymus. de adulterijs.

ADDE. Ro
ma. consilio
eclxxxv.
a Tertio rñ.
vide p bart.
pleni. in. l. i.
§. nunciatio. l
antepe. et pe.
col. j. d ope.
no. nuncia.
b C Not. ex
bac. l. vide
apostilla tac.
de ra. quam
héo sup tex.
et q no. ang.
in. l. certu. §.
in pupillo. j.
de plet. cu. si.
c C Facit ad.
q. vide qd
not. bal. in. l.
fi. in vit. col.
C. in q. in in
teg. resti. vbi
qrit q si sta
tuto cauetur
q qd no. pos
sit accusare
post mēsem
q minor nō po
terit restitui
ad accusan
dū p mēsem
de morte pa
trio: qz ipso
iure currit et
nō dat resti
tutio in exe
cutionib⁹ pe
naz. et h ad
de bal. in. l.
cū qdā. §. si
pupillo. ff. d
vfur. in lect.
antiqua. Itē
sa. ad. q. not.
quaz posuit
bal. in. l. si a
pupillo in fi.
C. de repu.
heredi.

dicat glo. nō restituit minor in executiōibus pena
rum quas petit in necē alterius sed bene restituit
ut ipse excuset: vt in cōtrarijs. C Sed cōtra hoc
oppo. de hac. l. §. in delictis. Sol. aduer. volū ve
rum nō restituit ut hic. et. §. e. l. si ex cā. §. nūc vidē
dum: sed aduersus volū psumptū bene restituit:
vt in cōtrarijs. C Contra hoc oppo. de hac. l. iij.
rñ. So. aduersus volū psumptum in futuruz nō
restituit ut hic. sed aduersus volū psumptuz in
p̄teritū restituit: vt nō p̄sumat: vt not. in. l. vbi. §.
de eden. C Contra p̄dicta oppo. de. l. ait p̄tor. in
pn. et. §. sed hodie. §. e. So. si minor peteret penā
cōventionalē vel restitutionē in integrū ad ipsam
penā cōventionalē audire: vt ibi. secus si petit re
stitutionē ad penam que imponitur per. l. vt hic.
C Querit glo. hic loquitur de penis que exigunt
ad vindictam: qd de pena dupli vel quadrupli in
actiōe furti. et vt bo. rap. vel simili: cum illa nō cō
petat ad vindictā: qdam dicit idem. alij dicit cō
trarium. glo. nō determinat: videt q sit idē. p̄mo
per tex. l. si tibi. §. quedā. §. de pac. et qd ibi not. se
cūdo per tex. huius. l. in pn. vbi est regula de exe
cutionibus penaz nō cōpetere restitutionē. et qd
j. d. f. ideoqz et. est illatio ad casum sp̄alez. regula
tū est generalis. C Venio ad q̄ndaz glo. magnā
que est hic. et op. q̄ ista tpa nō currūt minoribus
ipso iure: vnde vt ob. C. in q. cau. in integ. rest. nō
est ne. l. si. huius timore est facta ista glo. magna:
nō examino hic: dicit ut in ea. q̄liter aut currāt pre
scriptiōes cōuentiōales dicā. j. l. pxi. q̄liter currāt
p̄scriptiōes legales dicā. j. l. etiā. C Quero q̄ dicā
tur crimina atrociora et que leuia. vide glo. q̄ no.
hic ponit. No. istā glo. quā plenissime examinaui
j. de iniur. l. nō solū. §. si mādato. rāgit glo. in. l. lū
ber hō. j. ad. l. aq. l. ad. d. l. ad. d. l. in oib⁹
j. de reg. iur. facit. j. de penis. l. respiciēdū. §. furta
domestica. C No. ex hac. l. q̄ in istis atrociorib⁹
minor nō restituit aduersus cōfessionē factā in de
lictis vt ibi si minor anis adultū se fateat. Ista. l.
facit ad. q. statutū est in ciuitate ista q̄ si qd nō p
duxerit in s̄m testi cā in sinuā di possit peti cassa
tio in fine sexti mēsis. mō minor qui potuit petere
cassationē testamenti: qā nō erat in sinuaturz infra
sex menses non petijt: vult petere restitui ut possit
petere cassationē nūquid possit: hec lex est in ar.
q̄ nō: qā in executionibus penaz et. nō determin
no mō qā pender de facto.

Milius. Si prescriptio puentio
nalis incipiat cū defun
cto maiore et finiat cum minore currit sine
spe restitutiōis nisi cum minore aliqd gestū fuerit
vt aliqd iterueniat: ex quo etiā maior restitueret.
hoc dicit. et diuiditur in quinqz partes. primo po
nit thema. et q. secūdo ponit opi. pau. quā habe
bat ante sententiā. tertio ponit sniam impatoris
et vnam eius rōnez. quarto ponit opi. Pau. post
sniam. quinto ponūt qdam alie rationes q̄ mo
uerunt principes. secūda ibi: putabā. tertia ibi im
perator. quarta ibi dicebaz. quinta ibi: qā tñ. vt er
go vides in casu. l. nostre. Paulus acq̄uit sentē
tie dñi impatoris: nō per rōnem quam fecit p̄
ceps: sed quia p̄stando de nouo videtur reces
sisse a lege cōmissoria. hoc est a pacto facto cū de
functo et fecisse nouum pactū cū herede. C Op
po. si per protestationez videtur recessuz a pacto
legis p̄missorie ergo videtur q̄ illa mulier seu pu
pilla de iure communi posset offerre nec sit opus
restitutione: vt. l. post diem. j. de leg. p̄mil. Huius
timore sunt hic in glo. due lec. principales: una q̄
non possit esse tura iure cōmuni. alia q̄ possit esse
tura iure communi: et quelibet est not. fm primaz

responsiōez. ad. l. post diez. q̄ illud est verum qd
videtur recedere a primo pacto si illud quod po
stea petijt habuit cum effectu quod hic nō fecit.
vide eam et no. glo. tamen recedit⁹ ab ista so. per
istum tex. ex quo no. q̄ per nouam denūciationez
seu protestationem de soluendo videtur remitti
mora⁹ precedens vt hic. alij dicunt q̄ hic denun
ciauit q̄ solueret prorogando terminum in certū
tempus et postea finitum fuit. ista mihi multū pla
cet: et est cautela q̄ in istis denūciationibus et cau
tionibus siue protestationibus inseratur certum
tempus vtputa protestor q̄ debeas mihi soluere
infra tres dies p̄ximos vel similia. pbaf in. l. aut q
aliter. §. i. qd vt aut clā. §. istud continet diuinatio
nem. et ideo alij dicunt q̄ nullum tempus in pro
testatione fuit adiectum certum: sed fuit prote
status q̄ solueret simpliciter vtputa protestor q̄
debeas mihi soluere: tamen intelligitur proroga
tum infra modicum tempus quod magis intelle
ctu et. vt. l. i. §. si ita. j. ad. l. falci. et ista est bona et
multum no. vide glo. et signa. Alia lec. est q̄ de iu
re communi ista mulier poterat offerre: sed tunc
ob. l. in cause. §. eo. So. ad. d. dicit q̄ hoc auxili
um concurrat cum auxilio ordinario sed eius opi.
est reprobata in contrario. vnde alij volentes te
nere istam opi. soluunt aliter. fateor q̄ habet auxi
lium iuris communis: tamen non impedit restitui
tionem hoc casu. tamen quia extraordinariuz auxi
lium non concurrat cum ordinario. quādo per
ordinarium est eque plene consultuz sicut per ex
traordinarium. secus si non ita plene vt no. hic. et
C. si aduer. rem iudi. l. si. et. j. de dam. infec. l. treba
tius. dixi plene in. l. in prouinciali. j. de no. oper.
nun. ita in proposito per restitutionem in integrū
plenius est consultum: quia consequitur quis fru
ctus perceptos et qui percipi potuerunt: secus es
set offerendo de iure communi. Itē restitutio in
integrum est scripta in rem: vnde per eam potest
agi contra tertium possessorem: vt. l. in cause. §.
interduz. §. eo. ita potest intelligi hic q̄ agebatur
contra tertium emptorez contra quem nō potest
dari actio personalis. vide glo. C Oppo. q̄ pre
scriptio minori ipso iure non currat⁹. l. fi. C. in q.
cau. in integ. resti. non est ne. Sol. ibi loquitur in
prescriptione legali. de qua dic vt no. §. l. proxi. di
cam in. l. etiam. j. eo. hic loquitur in prescriptione
conventionali in qua si ceperit cum maiore et fini
tur cū minore currit sine spe restitutionis. quod
intellige quando cum minore nihil est gestum: se
cus si cum minore aliquid gestum fuerit: vt quia
sibi fuit denūciatum: vt hic in text. et in. C. de te
sta. militū. l. si cum militaribus. et ibi bona glo. ad
huc predicta dico esse vera q̄ non restituitur mi
nor aduersus prescriptionez conuentionalē quā
do nihil est gestum cum minore. scilicet non resti
tuitur ex edicto de minoribus qd requirit q̄ cum
minore sit gestum: sed si peteret restitutionem in
integrum vigore illius clausule⁹ si qua mihi ius
ta causa esse videbitur: posita. j. titu. i. l. i. §. i. pos
set petere se restitui: allegando se ignorasse pactū
factum cum defuncto: et est iusta causa ignorantie
quia succedit in ius alterius ita tenet glo. in. l.
cum filius. §. in hac. j. de verbo. obliga. D. dicit
idem in. c. si quis in ius. extra de regu. iur. lib. vi.
Et hoc est quod voluit hic impator quādo de
dit hic sententiam. quia. l. commissoria sibi displi
cebat: et tutores erant pronunciatī suspecti voluit
istum minorem restituere magis ex equitate illius
clausule si qua mihi iusta causa esse videbitur: q̄
ex equitate ti. de mino. quia cū minore nihil erat
gestum: et hoc potuit facere impator⁹ et plenituz

Ad illud
recedit.
Uide ang. in
l. mora. in. ij.
et vit. col. de
vfu. et qd ibi
glo. et bart. et
pau. de cast.
in. l. semel. j.
solu. matri.
C Remitti
mora. Sec⁹
in progatio
ne termini.
Adde bal. in
l. accept. in
vij. q. C. de
vfur. et bald.
in. l. vinū. ad
fi. j. si cer. pe.
et Imol. in. l.
cū pcurator
§. i. de oper.
no. nunc. In
tellige vt ibi
scripti post
imol. et ad il
lud q̄ ista gl.
dicit de tact
ta progatioe
resultate ex
denūciatioe
scā p̄ termi
nū. vide bal.
p̄. Cy. i. l. cō
missorie. C. b
pactis inter
empt. et ven
f Cuit adie
ctū certū. Di
cit bal. i. e. i.
in pn. de no.
ua. for. fidel.
q̄ ois iterpel
latio legioy
hois spaciuz
q̄ dā p̄tine /
re dy saltē ta
ctū. et ita vi
cit ipse q̄ h
ē gl. q̄ si repi
tur alibi et mē
ti tenēda in i
terpellatioe
exp̄ssa: vide
tur tex. et ibi
bal. i. e. dño
guerra. §. ad
hoc. in. ti. h. si
nif lex deide
psue. regni.
Adde bal. in
l. et si p̄ tres
in lec. vi. col.
p. io. de imo.
i. l. i. §. itē si
ita. j. ad. l. fal.
C Non cur
rat. Adde bal.
in. l. i. C. si ad
uer. usu cap.
h C Ill⁹ clau
sule. Adde qd
no. bar. i. l. i.
§. qd ar. ff. d
iti actuz §. p̄.
i C Facere im
pator. Impa
tor pōt ferre
sniaz us p̄for
mem libello.
qd ē fin. no.
et no. archi. i.
. c. ij. de rest.
spo. in. vi. et
ant. d. bu. i. c.
l. j. de simo.

line potestatis sue: alius iudex non posset: quia si pe-
 titi est restitutio ex edicto de mino. non potest restituere
 re ex edicto ex qui. cau. ma. sed imperator ut finem liti-
 bus imponeret potuit hoc facere veritate inspecta po-
 tius q̄ rigorositate: sed si poneremus petitam restitu-
 tionem in integroz simpliciter: tunc potuisset facere iu-
 dex quilibet. Ex his apparet so. q. quis melius hoc di-
 cit an Paulus an imperator. Rñ. quando cum mino-
 re fuit aliquid gestum absq; dubio dicit verum impera-
 tor: Pau. acquieuit: sed quando cum minore nō est
 aliquid gestum tunc si restitutio peteretur ex edicto de
 minoribus dicit verum Pau. per rationem suam: ga-
 cum eo nihil est gestum: si petatur ex clausula generali
 veruz dicit imperator. in his tamen quibus pau. discre-
 pat ab imperatore standuz est dicto pau. tanq̄ appro-
 bato in proemio huius li. vt dicit gl. **Ultimo not.** q̄
 in causa appellationis si sentētia prima est absolutoria
 iudex appellationis nō solum debet pronūciare nullū
 iudicium sed debet condēnare vel pnūciare restituere
 vel sile: vt hic ibi pronūciatū restitutionē zc. facit. l. c.
 cum apud. j. indi. sol. z. l. auidius. j. de leg. iij.

Id quod dicitur. Etiam post emā-
 cipationem non succurritur filiis in id qd̄ p̄ri acquirunt. b. d.
 Ex. l. sequenti.

**Ab interlocutoria quando possit appellari z quale
 debeat esse offm̄ iudicis cū ab interlocutoria appellat.**

Attra utile. Ab interlocutoria que
 quasi totam causaz diri-
 mit z in alijs preiudiciū parat potest appellari:
 pendente appellatione ab interlocutoria iudicis officii
 um cōquiescit super principali z tempus in ea non cur-
 rit. Itēz si appellans ab interlocutoria succūbat causa
 redit ad primum iudicēz. hoc dicit. quā l. nota. **Oppo.**
 po. z videtur q̄ ab interlocutoria appellari non possit
 .l. ante sentētiāz. C. quo. ap. nō reci. z. l. ij. C. de epi. au-
 di. Huius timore hec. l. legitur duobus modis princi-
 paliter. primo q̄ hic fuit pnūciatum diffinitive. secūdo
 q̄ hic fuit pronūciatuz interlocutorie. **Quero ergo**
 exempla prime lec. glo. ponit duobus modis. primo q̄
 hic petebat in integ. restitutio: z fuit lata sententia pro
 etate z concessa restitutio a qua sententia fuit appella-
 tum. **Etōtra istam lec. facit tex. qui dicit cetera cog-
 nitionis zc. z ibi impediunt cognitionez. Rñ. glo. intelli-
 ge cognitionem habēdam super executione. nam sup
 principali erat pronūciatum. ista lec. non placet. nam
 hec. l. dicit q̄ huic cognitioni habende prescribatur
 tempore vtilis anni: sed actio iudicati seu executionis
 non prescribitur: quia perpetua est. l. miles. §. iudicati
 de re iudi. vnde alij tenētes hanc lec. q̄ hic erat pronū-
 ciatum diffinitive dicunt aliter: q̄ hic minor fuit restitu-
 tus ad rei vendicationem amissam vnde per restituo-
 nem consecutus est actionez vtilē que vocatur rescisso-
 ria que durat anno. l. in honorarijs. §. cuz rescissa. j. de
 act. z obli. quod ergo hic dicitur in tex. cetera cognitio-
 nis zc. z ibi vt impediunt cognitionez zc. intellige cog-
 gnitionis habende super vtili rescissoria intētda. ista
 esset vera in se tamen non congruit littere que dicit q̄
 ista appellatio impediuit solum ne finez acciperet: sed
 fm̄ hoc impediēt etiam initium. vnde legitur secūdo
 modo fm̄ quem posui vobis casum q̄ hic fuit snia iter-
 locutoria per quam fuit pronūciatum illum esse mino-
 rem. **Ad hanc lec. ob. cōtrarium primo factuz q̄ ab in-
 terlocutoria non appellatur. Glo. hic in fi. so. q̄ hic est
 speciale. alij dicunt q̄ hoc est ideo ga interlocutoria fe-
 re perimit totam causaz. istud vltimum non mibi pla-
 cet. per. l. generaliter. §. ij. de iureiurā. vbi erat interlo-
 cutoria que perimebat totam causam vt iuramenti de-
 latio: z tamen non potest appellari ante diffinitiuā sen-
 tentiāz. dicendum est ergo prout glo. dicit. s. q̄ hoc est
 speciale: ideo ga hec sententia lata super etate nō solū****

preiudicat in hac causa sed etiam in omnibus alijs: vt
 j. e. l. de etate: vnde habet vim diffinitive sentētie. **Istā**
 puto veriorez lz hec lec. cōmuniter allegetur fm̄ aliāz
 so. z fm̄ illāz summaui: tamen ista videtur mibi verior.
 habes ergo casum in quo ab interlocutoria potest ap-
 pellari. scilicet quando est talis que facit preiudiciuz in
 illa causa z in alijs. **Addit glo. item** quando est talis in-
 terlocutoria que mandaretur executioni statiz: vt. l. ait
 pretor. §. permittitur. s. e. adde quando est talis inter-
 locutoria q̄ post eam nulla speratur diffinitiva: vt. l. ab
 executione. C. quo. app. non re. z ibi no. z. l. ab execu-
 tione z ibi no. de ap. **Item** quando per interlocutoriā
 infertur tale grauamē q̄ per appellationem a diffinitiuā
 non posset esse consultum contra illud: vt. l. ij. j. de
 app. reci. z. l. ab arbitro. s. qui satisfda. cog. alias ab in-
 terlocutoria de iure ciuili non potest appellari. vt in cō-
 trario primo facto. **Oppo. ad istam lec. fm̄ integrum**
 restitutio non debz differri vltra quadriēnium: vt. l. pe-
 tende. j. de in integ. rest. sed hic differtur. ergo zc. **So.**
 hoc contingit fauore actoris z in odium rei qui ppter
 sua subterfugia cognitionez impediuit. facit ad hoc. j.
 de execu. tuto. l. si is **Itēz oppo. super incidenti non**
 est pronūciandum: vt. l. i. de ordi. iudi. **So. fateor**
 q̄ non est pronūciandum de necessitate sed potest si
 vult. de hoc est casus hic. **Oppo. q̄ cum iste annus**
 sit vtilis non currit cum actor non potuerit plus face-
 re: vt. l. i. de diuer. z tem. p̄scrip. **So. vt in. ij. gl. Que**
 ro de aliquibus extra glo. nos habemus hic a qua in-
 terlocutoria potest appellari. item in. l. ait pretor. §. p̄-
 mittitur. s. e. qualiter debeat appellari ab ea z ex qbus
 actis debet iustificari vt impugnari appellatio: quia ex
 primis habemus hic videre quale debeat esse officiu
 iudicis a quo appellatur ab interlocutoria: z videtur q̄
 debeat super sedere z non procedere vterius in causa
 vt hic in tex. ibi preses in euentu zc. sed si bene aduer-
 tatis hic dicitur q̄ preses ipse distulit non q̄ lex faciat
 ipsum differre. z ideo aduertendum est q̄ quando ap-
 pellatur ab interlocutoria appellatur propter iniuriāz
 iudicis: vt dixi in. §. permittitur. si ergo iudex appella-
 tionis vult differre appellationi debet supersedere vt
 hic. z extra de appel. c. cum appellationibus: sed si nol-
 let differre videns ipsum calūniōse appellare potest in
 causa procedere illo appellante amplius non requisito
 quasi sit vere contumax: vt extra de dolo z cōtu. ca.
 eum qui. li. vi. z eo. titu. c. i. in demen. tunc si pronūcia-
 bitur bene iudicatum per iudicēz appellationis rema-
 nebit prima sententia firma z totus processus postea
 factus: sed si pronūciaretur male iudicatum irritare-
 tur quicquid factum est post appellationem. ita est de
 claratum hodie extra de appel. c. non solum. lib. vi. qd̄
 potest probari hic. naz quando quis appellat propter
 iniuriam factam non eximitur a iurisdictione illius iudicis:
 vt. C. si quacunq; pre. po. l. i. §. i. merito cum pro-
 nūciatur bene appellatum z sic iudicem fecisse iniuri-
 am reuocatur quicquid factum est z tota causa de cete-
 ro agitabitur coram iudice appellationis. sed si senten-
 tia confirmatur causa redit ad primum iudicem vt ha-
 bes hic. quod est verum: nisi appellatus vellet coram
 iudice appellationis litigare: vt extra de appel. c. cor-
 di. libro sexto.

Vendentibus. **Si minor omittit**
 auxilium ordinarium
 contra curatores seu administratores z intentat extra
 ordinarium contra possessores tenetur restituere oēs
 expēsas possessoribus. hoc dicit.

Inor. Stipulatio per quam nouatur
 actio iudicati non habet parataz
 executionez z ad hoc minor potest restitui. hoc
 dicit. **Nota q̄ sententia diffinitiuā habet executio-
 nem paratam. Nota q̄ stipulatio nouans senten-
 tiam non habet paratam executionem. simile in. l. ij. C.**
 U iij

Utravet
 le nō mī
 hi plz. Idem
 bar. in. l. ij. j.
 de ap. circa
 fm̄. §. p̄tium
 t3 bar. i. l. aſſ
 ſnic. C. quo.
 ap. nō reci.

C. p̄sonū
 ciādū. Adde
 tex. z ibi bar
 to. in. l. viro
 j. so. matri.

C. dēdēti
 bus. Singu-
 laris est fm̄
 bal. in. l. ij. in
 p̄. q. C. de
 rescin. ven-
 d. Inor. vi
 de q̄ dixi
 post bar. i. l.
 p̄ diuerſas.
 C. manda-
 e. C. habz ex
 ecutoz. Cō-
 trariū dīc in
 l. itēueniunt
 .§. idem reſ-
 cie. j. de p̄z
 ſi. bere.

de execu. rei iudi. z. j. de re iudi. l. iiii. §. si ex cōventiōe. **U**sure ab vno debite cum fructib^o perceptis ab alio compēsant. b. d. **N**ota fructus compēsantur cum pecunia. de hoc in. l. neqz. de compensa.

Iudex. Beneficio mibi competente ex persona tua non vtor te inuito. b. d. Facit ad. q. reo est data noua dilatio qua pretēdit vti actor s̄m formā. l. pe. de tem. ap. dicit reus nolī vti: certe pōt. ar. huius. l. facit. l. amicissimos de execu. tu. facit quod no. per doc. in. l. post mortē. ff. de p̄trabū. vide glo. hic que facit. q. an minor potest renūciare beneficio restitutiōis z dicit q. nō: vt habes in glo. facit p̄tra id qd no. per Ly. in. l. oēm honorem. C. quādo prouo. non est ne. z. l. per hanc. C. de tē. ap. **O**ppo. q. beneficio qd habeo a te possum vti te inuito: vt. l. post mortē. j. de p̄trabū. So. bene possum vti cōtra alium te inuito nō contra te. facit. l. amicissimos. in fin. j. de execu. tu. **Q**uero vtrum vxor potest dicere marito militi vel doctori q. eam vocet dñam. breuiter cum vxor habeat istud beneficium a marito: vt. l. femine. s̄. de sena. non potest vti contra marituz eo inuito: contra alios sic.

Reses prouincie. Iudex potest restituere contra sententiam suam e predecessoris sui. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

Qualiter questio de etate in iudiciuz deduci potest duobus modis incidenter z principatr z habes quinque exempla cum incidēt deducit: ibi. **V**enio. Et cuz principatr: ibi. **S**ecūdo: z ibi. **E**tia. quādo testes possunt examinari ante litē cōtestatā z an in causa etatis debeat offerri libellus. z an citari debeat aduersarius si est z si nō est debeat fieri proclama: ibi. **Q**uero. Et an cuz qd est pnūciatus pdigus vel furiosus uel insan^o ex excomūicatione possit petere vt iudex pnūnciet se ad sanos mores reuersum uel sniam excomūicationis nullam fuisse: ibi. **I**tem quero. Et qualiter etas p̄betur z qualiter debeant deponere: ibi. **V**enio. Et cui incūbat onus probandī etatez: ibi. **S**umus. Et an probatio sola sine pnūciatione pareat preiudiciuz. z an probatio facta in vna causa preiudicet in alia prorsus extranea z distincta z an faciat ius sentētia lata super etate: ibi. **E**x peditus. Et si in vno iudicio probatur q. aliqs sit minor an illa sententia faciat fidem in omnibus alijs causis. an cum iudex pronūnciat aliquem non infamem vel pronūnciat super aliquo impedimento an illa sententia preiudicet in alijs causis in fi. l.

Etate. Nec est bona. l. z not. in materia sua. z. b. d. in summa.

Ea que pariūt magnū p̄iudiciū sunt cuz plena causē cognitione tractāda. h. d. z primo ponit dictuz. secūdo illud p̄bat per rōnem. secūda ibi qa. **C**ausus in terminis facilis est. **A**duerte tñ qa ad declarādūz materiam nostre. l. intēdo p̄cedere per qōnes tñ. Et p̄mo quero quatr. q. de etate in iudiciū deducatur z p hoc ap̄parebit q̄liter in hac. l. debeat poni cāus. **S**ecūdo que ram qualiter etas p̄batur. **T**ertio per que p̄bari debeat seu cui onus p̄bādī incūbit. **Q**uarto de p̄bationis effectu. z sic erit expedita nostra materia. **V**enio ad primū z q̄ro q̄liter. q. de etate in iudiciū deducatur. nam hic dicitur q. quis dicebat se maiorem nec dicitur qualiter. ad hoc dicendum q. q. de etate potest deduci in iudiciū duobus modis. vno modo incidenter, alio modo principaliter. z istis duobus modis omnia exempla que ponuntur in glo. p̄nt intelligi excepto q̄rto exēplo qd pōt solū intelligi quādo p̄ncipatr p̄ponebatur. ponit ergo glo. primū exēplum q. aliqs volebat ad honores admitti ad quos nō admittitur minor: vt l. ad rem publicā. j. de mune. z bono. **I**sta. q. pōt duo-

bus modis agitari: vel q. minor erat iam electus: z cuz petebat confirmari ego opponebā ei z dicebā euz esse minorem. z s̄m hoc. q. de etate veniebat incidēter. **S**ecūdo mō pōt intelligi q. aliquis effectās vocari ad honores coram iudice petijt examinari z recipi testes sup̄ etate ad perpetuā rei memoriaz vt sic posset ad honores admitti. z ita **S**idra. ponebat hic casum. **S**ecundum exemplum est q. quis volebat exigere a debitore z hoc etiam potest esse duobus modis vel q. debitore ad iudiciū prouocet z ipse obijcit ei q. est minor: z sic de etate queritur incidenter. vel q. ipse minor ante q. petat debitum petat se pronūnciare maiorem vt sic debitorem possit conuenire. **T**ertium exemplū est de eo qui volebat solus in iudicio sistere: z s̄ hoc ipse minor adeat pretorem principaliter: vt ipse reciperet probationes de etate: z eum pronūnciaret maiorem: z sic possit in iudicio sistere: vel cum ipse minor conueniretur ab alio in iudicio: z sic cōpareret solus. petebat ad uersarius sibi dari curatorem ipse vero dicebat se maiorem. isto casu. q. venit in iudicio isto de etate incidenter. **Q**uartum exemplum est in eo qui vult alienare rez suam sine decreto. isto casu de necessitate debet intelligi q. minor in iudicio principaliter se petebat pronūnciari maiorem. nam hic nulla lis proponitur p̄sens vt futura cui. q. etatis incidat. **Q**uintum exemplum est in eo qui vult rerum suarum administrationem quaz habere non debet nisi sit maior: z hoc potest intelligi duobus modis. primo q. cōtentio erat inter minore z quēdam eius curatorem: z hoc potest esse vel curatore inferente z petente sibi administrationez decerni: vel minore petente eum ab administratione remoueri: z s̄m hoc. q. de etate veniret incidenter. potest etiam intelligi q. minor principaliter petebat se pronūnciari maiorem ad hoc vt rerum suarum administrationem habeat: prout hec. l. intelligitur q. q. etatis venit incidenter tunc ista. l. est clara. quia. q. etatis expeditur iudicis officio mercenariio deseruēte illi actioni seu officio quod principaliter est propositum: sicut in alijs questioibus emergentibus vel incidentibus: vt. s̄. de iudi. l. de quare. z. C. de ordi. iudic. l. i. prout vero hec. l. intelligitur quando petitur principaliter cognitio de etate. **E**x istis glo. habes notare duo. primo q. istud petitur quādo respectu certe cause: verbi gratia: quia ego volo exigere titium debitorem meum ante omnia peto legitimari personam meam: vt hic in secundo exemplo. z istud expeditur iudicis officio mercenariio deseruēte actioni proponende sicut dicimus in omnibus interrogationibus que fiunt ante litis contestā. vel etiaz ante porrectum libellum ad preparatoria litis: vt. j. de in terro. act. l. i. z quod ibi no. super rubrica. z ita videm^o obseruari de facto in omnibus legitimationibus personarum: quia vel primo datur libellus z parte opponēte examinatur de legitimatione personaruz vel ipsemet actor ante omnia producit instrumentum autēticū sue procurationis vt cure z facit se legitimari. **S**ecūdo mō questio de etate proponitur principaliter ad legitimationem persone non respectu certi actus sed respectu oīum. s̄. vt possit libere administrare: vt maior. z istud expeditur iudicis officio nobili vt hic. z s̄m alias lect. tex. est no. C. de ser. l. ij. ibi. z etates probentur z c. vbi ē expressum q. iudex principaliter aditur vt etas principaliter probetur. z hoc modo potest intelligi hec lect. sed dicetis vos quō recipiūtur testes ante lit. contestā. cuz regulariter fieri non possit. vt in au. de testi. §. p̄posita. C. de testi. auct. si vero aliqs. **R**ñ. z hic aduerte ex parte rei examinētur testes ante lit. contest. vt publicentur ad eternam rei memoriam cum non sit in eius potestate quādo agat: vt. C. de vsu. pup. l. fi. z ibi glo. s̄ in. d. au. no. z extra de testi. c. significauit. z. c. alberticus. **E**x parte vero actoris quando potest agere incōtinenti non possunt examinari testes ante lit. z testi. nisi

Iudex post mortē. Cōtrariū z bar. in. d. l. si p̄ mortē. S̄ vtz bñficiō restitutiō nis possit renūciari vide glo. b. z ar. ebi. in. c. ij. d. resti. in iteg. in. vi. p. gl. z doc. i. l. si in tra. C. de in itegr. resti. z an in alia sententia q̄ in snia resti. in iteg. possit re^o vt bñficiō snie inuito actore renūciāte snie dic q. nō. vt not. bal. in. l. si p̄diū. in. ij. col. C. d. edictio. AD DE. an possit platus renūciare bñficiō restitutiō nis in iteg. ang. cōsilio. cclxxvij.

cum timef vel dubitat de morte testiuꝝ & abñtia diuturna: vt extra vt lite nõ cõte. c. qm̄ frequẽter z. j. ad. l. aq. l. in lege aq. si deletũ. z. tũc fit examiatio nõ publicatio: vt i. d. c. qm̄ frequẽter. qd̄ intelligendũ est quando est in potestate actoris agere ante illã pbatõne factã sed ubi nõ audiref nisi illã pbatõne factã tunc ante lit. cõtesta. p̄mittit examinatio z publicatio vt hic. z. d. l. ij. de fer. z. C. de bo. poss. fm̄ tab. l. ij. z. qd̄ ibi nõ. z. C. de testa. l. publicati. nã ex testõ nõ p̄t adiri hereditas nec. q. testamẽti moueri nisi qd̄ sit certus de uiribus testamẽti: vt. j. de agr. here. l. sed z si de sua. ideo p̄mittit ei qui vult agere ex testõ facere examinari z publicari testes ad eternã rei memoriã: qd̄ alias nõ possit adire hereditatem z per p̄sã nõ agere petitiõne hereditatis dixi ple ne in au. si vero. C. de test. z. dic vt ibi. ¶ Quero an in ista causa dabit libellus uel lis cõtestabif. Rñ. q. qñ hic petitur p̄ncipaliter tamen ad preparatiõem litis future q. nõ datur libellus. nõ. j. de inter. ac. super rubrica. quando vero hoc p̄ncipaliter * non respectu certe litis tunc ides. cuz eniz nihil petatur ab aliquo aduersario: sed solũ a iudice non videtur necessarius libellus vel lit. contest. vt no. doc. z. ibi glo. tangit in. l. nec qd̄ q. vbi decretum. s. de offi. p̄cõ. z. Spec. in tit. de offic. iudi. s. i. nam au. offeratur dicit ei qui ad iudicium vocatur offeratur libellus: sed hic nullus ad iudicium p̄ncipaliter vocatur. ergo zc. ¶ Itẽ q̄ro cũ in cãe cognitiõne regraf citatio ad uersarij: vt. l. in cãe. s. cã cognita. s. eo. qũo fiet citatio * aduersarij. Rñ. quando nullus est aduersarius certus fiet p̄clama gñale: vt. C. si vt se ab hẽ. ab. au. si oẽs. z. C. de remis. pi. l. i. eo tpe. ¶ Itẽz q̄ro hic. l. qñt de etate ex qua orif ipedimẽtus volẽti administrare negocia sua vel agere qd̄ de alijs ipedimẽtis. puta alicui est datus curator vt. p̄digo vel ut furioso ipse vult petere p̄ncipaliter p̄nunciari se ad bonos mores rediisse vel ad sanã mentẽ ut sic administratio suaz rez ei cõcedat an possit. Rñ. sic. vt hic. z. l. i. j. de cura. su. z. ibi p̄. Ja. de are. z. qd̄ dicã statiz. j. pxi. q. Idẽ dico si aliqis fuit excõdicatus vel p̄ sniaz p̄nunciatur isamis p̄t p̄ncipaliter iudicis officium implorare: vt. p̄nunciatur sniam excõdicationis nõ tenuisse uel se per sniam infamatũ nõ esse: ut extra de offi. deleg. c. cũ cõtingat. facit. s. de fer. l. i. s. i. in eo q. dicit qñia citra appellationẽ infirmabit. q. d. per offiã iudicis nulla declarabitur. ¶ Venio ad secũdaz. q. qualiter etas p̄bef. ¶ Circa qd̄ sciẽdũ est q. p̄batõ etatis fit duobus modis. vno mō per testes de vitate. alio mō p̄ aspectum. de quolibet videamus. Et circa p̄mũ. s. in p̄batõ etatis p̄ testes sciẽdũ est q. maior etas p̄t p̄bari de facili p̄ testes q. dicit se vidisse talẽ viuente iã sunt. xxv. anni cõpleti. z. mō viuut. naz seqtur de necessitate q. ipse est maior. xxv. annis sed in p̄bãda minori etate est maior difficultas. nã p̄mus terminus a quo incipit etas est p̄ctus natiuitatis q. modicus est z. nõ clarus: qm̄ actus parturiendi ut scitis fit in occulto. z. ideo vñ q. ista etas debeat p̄bari p̄ obstetrices que iterfuerũt tpe partus z. viderũt puerũ exire de ventre ut. l. ij. s. due. j. ad carbo. z. no. i. d. l. ij. s. de fer. sup verbo etate. z. ideo ista p̄batõ eẽt idubitata nisi haberi possit. sed si haberi nõ possit. tũc ista p̄batõ possit fieri per cõsanguineos * z. vicinos: qui dicãt q. tali tpe fuit natus talis. interrogati qũo sciunt dicũt: qd̄ sunt sui vicini z. cõsanguinei etiã ante illũ diẽ publicũ z. notoriũ erat iter vicini nos z. cõsanguineos q. talis nõ hẽbat talẽ filiũ:

z illo tpe incepit esse notoriũ q. talis filius sibi natus erat z. hoc sufficit: p̄sumit eni q. vicini z. cõsanguinei hoc sciunt: vt. l. filiũ. s. de his q. sũt sui uel alie. iur. z. l. de tutela. de in inte. resti. adeo q. sufficeret dicere q. sum uicinus z. cõsanguineus. vt dixi in. l. i. j. si cer. pe. ¶ Sed iuxta hoc q̄ro de .q. quã habui de facto. pone q. obstetrices exaite z. interrogate dixerunt puez esse minorẽ. xiiij. annis. interrogate qũo sciũt dixerũt qd̄ viderũt eum nasci: z. ab eo tempore quo natus est vsqz ad p̄ntez diẽ nõ curreũt perfecte. xiiij. anni. iterrogate quo anno natus fuit dixerũt se nescire. q. ritur virum minor etas sit p̄bata: z. videt q. nõ: qd̄ qui ignorat p̄ncipium a quo d̄z fieri numeratio ignorat dinumerationẽ vt. l. nõ facile. i. i. col. j. de gradi. sed s̄rium puto vep. ¶ nã dicta testium debẽt intelligi ne sint sibi cõtraria. vt extra d̄ testi. c. cum tu. z. in. i. cõsti. C. s. qbus. mō cuz testis dixerit scio q. ab illo año natiuitatis vsqz ad p̄ntem diẽ facta cõputatiõ nõ sunt xiiij. anni elapsi: apparet q. intellexit quotitatẽ anni dinumerãdo a dicto tpe. de eo vero q. postea fuit interrogatus. s. quo anno natus est z. dixit nescio: d̄z itelligi nescio dinumerare qñtitatẽ dicti anni ab illa dinumeratiõne quã sibi feci: quasi dicat nescio quot annis sũt a natiuitate dñi uel ab vrbẽ cõdita z. familia: scio tñ quotus est annus a natiuitate huius pueri de quo querif: z. iste est verus intellectus. z. fm̄ cõem usum intelligif cũ qd̄ interrogat quo anno aliqd factũ fuit. i. quo anno natiuitatis dñi a quo facimus dinumerationẽ annoꝝ: ut in au. ut p̄po. no. impe. in p̄n. z. qd̄ not. C. de accu. l. in causis. Aduocatus aut d̄z eẽ mul tuz caut: qd̄ qñqz testis recordat de natiuitate: nec tñ recordat de annoꝝ numero: tũc d̄z aduere vtrum ille annus natiuitatis uel mensis fuit in quo fuit aliq nouitas. verbi gratia scio q. fuit natus talis eo tempore quo imperator fuit in ciuitate illa interfectus. vel a quo p̄sini ceperunt ciuitatẽ castelli. ul. q. fuit natus eo tempore quo facta fuit talis militia. tunc vnus testis uel duo p̄nt p̄bare de natiuitate. alij probabũt de numero annoꝝ de facili. secũdo est uidẽdum de p̄batõne etatis per aspectũ. dic fiat per iudicem: ut s. e. l. minor. xxv. annis ex aspectu. q. hoc autem non possit fieri per testes apparet q. minor etas non videt. unde si testis deponeret per aspectũ esset magis iudex q. testis cuz deponere deberet de his que percipiuntur per sensum corporeum fm̄ Inno. extra de testi. c. cum causam. Si hoc esset uerum insurgeret magna inq̄tas. Quid eniz si in ciuitate ista decederet quidam puer forensis etatis. xij. annorum z. expediret q. eius etas probetur. certe per iudicem non potest inspicere: quia mortuus est. testes qui eum cognouerunt non possunt deponere de aspectu s̄z predicta: vicini z. cõsanguinei non sunt. ergo eius etas non potest probari: quod est absurdum. ideo dico q. testis potest deponere de etate alicuius per aspectum. z. faciet plenam fidez non tamen simpliciter sed fm̄ determinationez quã dicaz. ¶ Ad cuius euidentiam premitto quedaz. ¶ Ad cu quod sepius est dictum q. testis debet deponere per sensum corporeum fm̄ Inno. extra de testi. c. cum causam. z. C. de testi. l. testium. z. j. de testa. l. qui testõ. in fi. z. j. de his que in te. delẽ. l. j. in p̄n. Itẽ p̄mitto q. p̄cipe per sensuz corporeum sine iudicio intellectus nõ sufficit. z. ideo ipuberes s̄z sensu p̄cipiãt tñ qd̄ intellectus nõ iudicaret p̄pter etatis defectũ nõ sunt idonei: ut. l. lex iul. j. de testi. z. l. i. C. de falc. mo. Itẽ aduerte q.

timaz. C. de p̄ben. z. cõ / mit. stipu. de quo p̄ bal. in l. neqz. C. de proba. d̄ C. p̄ter cõ sanguineos. Adde. l. de tutela. z. ibi bar. z. bal. d̄ in integ. re / sti. z. si testis deponit cãz dicti sui qd̄ est vicin? z. p̄iuct? adde p̄ bar. p̄ illuz not. tex. in. l. de tutela. C. de in integ. resti. mino. z. bal. ad idem in. l. testium in fi. colũ. C. de testi. pro pe. seu in p̄batõ etatis p̄ salũ. in. l. si minorẽ. C. d̄ in iteg. resti. e C. viderũt cum nasci. Quid si testis sup etate in cã scientie diẽ q. recordat q. tali die natus est p̄bat fm̄ bal. no. i. l. ij. C. de tẽ. ap. ¶ Puto vep. idẽ diẽ ang. z. Imo. in. l. ij. s. itez labeo. de aq. plu. ar. Adde salũ. in. d. l. si minorẽ.

Etate hoc p̄ncipaliter. Mor. q. snia nulla p̄t pe ti declarari nulla. Quid aut si petat cassari quid impotter. vi de bal. in. l. bi q. ad ciuilia. C. de ap. b̄ C. fiet citatio. Aliq. di. xi s̄z bal. i. d. l. ij. s. cã cognita.

Etas probetur. Vide no. p̄ bal. in l. si minorẽ. z. ibi late saly. C. de in ite. resti. vbi dicit q. in hoc iudicia multuz p̄sunt. z. q. nõ admittit ad etatez probandã: z. q. dixi i. l. nõ solũ. s. s̄z vt probari. de ope. no. nõ. s. diẽ guido de suza. in. l. i. C. si minorẽ se maio. di. te. q. etas minor p̄t p̄bari per in s̄z dotale sc̄ti in die nupti ar. l. op.

a Ceter aspectu. Mo. de pbatōe etatis p aspectu. et vide qd no. bal. i. d. l. deo nobis. in. iij. col. de epi. et cle. et cu bar. h p cordat bal. in. l. solā i vl. col. C. de testi. vbi dicit q si testis deponit sup etate et interrogat in cā scie dixit: scio p aspectu corpis qd nō pbat. allegat bar. in p filio icipiente in. q. yerte ite dñm simonē. p. sal. in. l. si minorē p bal. C. de in iteg. rest. et saly. in. l. cū te. C. d. pba. et io. an. in addi. spe. in ti. d. teste. §. i. i. ij. char. ta. sup. §. sed nūqd fact. in addi. inci. piēte ad de / claratōe cū q trāsit imo. i. l. ad testiū. §. i. de testa. b Catus ex cessus. Ad bal. in. l. solā C. d. testi. et i rubrica. C. d. pba. i. fi. et d pbatōe et / tio vide bal. i. l. cū te. C. d. pbat. et late Jo. an. in re gula infami dus. in mer. cu. adde qd dicit bal. in rubri. d. pba. in fi. q aspe. ctus possit eē talis et tā tus q infer. ret ex necessi tate nature. et die bald. in d. l. cū te. in vl. col. q suf. ficat probare etatē p vñ. milia l3 non certitudina. rie. et qd de scriptura qz fac p tpe na tiuitatis filij an pbat etatē vid bal. in l. neqz nata. les. C. de p bat. et de in. strumēto ma trimonij cō tracti. et dixi §. et de scrip tura facta d natitate ab alio etiaz qz a patre. vide bal. in rubri. ca. C. de fide iſtru. in. iij. colū. Late p Saly. in. l. si minorē. C. d. in iteg. ref. et bar. in cōsi lio inci. in qōne verten te iter dñm simonē et. c Dicit ne scio. Et add bal. in. l. da ta opa. C. q accu. in. xv. col. et Jmol. i. l. iij. §. due j. de carbo. edi. vbi dicit quoz cui i. cūbat onus pbatō etatē et vide bonā glo. lxx. di.

substantia rei vel psonae nunq̄ p cipit p sensuz cor poreū imediate. vñ si tu dices q hec cathedra est de ligno qre ga vides lignū: ipropria ē locu tio: nā tu vides colorē q in obiectu visus ex colo re iudicas q est lignū. vñ istud p cipis iudicio in tellectus p colorē representatū in itellectu p visū. Idē de silibus si tu dices q vidisti me numera re. x. florenos aureos. nō vidisti aurū neqz substā tiam auri: s3 vidisti colorē q resultat ex substātia auri: ex quo iudicas aurum. et tū l3 hoc nō pci / piat imediate p sensuz valet eius testimoniu. in auē. de testi. §. et licet. C. de testi. l. testiū. et in auē. ibi posita. Hoc pmissio pono pmo in eo qd ē co gnoscibile p aspectū s3 cōez hoīuz notitiā in eo est sufficiēs redditio rōnis in teste p aspectū: licz illud cōsistat in iudicio itellect. tex. est in. l. pedi cul. §. nerati. j. de au. et ar. leg. et l. itē. §. si aliqd eo. ti. et. C. de ca. fru. vt. ro. l. i. l. xi. C. Scōo opp. q illud qd est cognoscibile p aspectū non fm hoīum peritiā sed ex arte in eo nō est sufficiēs rō nis redditio p aspectū: s3 d3 tūc aspici p iudices seu pitos qbus iudex cōmisit: vt. l. cōpationes. C. de fide instru. et l. i. §. i. de ven. inspi. et. C. de re mili. l. si semel. l. iij. Hūc ad ppositū in pbatōa etate pōt eē q iter illud qd aspectus iudicat: et il lud de quo qrit est modicus excessus: et tūc aut illud ex aspectu nō est cognoscibile fm cōez ho / minū pitiā. et tūc d3 fieri p iudicē vel p illos qb / pmitteret iudex: vt. d. l. minor. xxv. annis. et d. l. cōpationes. cū si. potest etiā eē q est tantus excel sus: q p aspectū est cognoscibile s3 cōez hoīz pitiā. tūc in hoc reddi testis sufficiētes rōnem p aspectū. et facit plenā fidē. hoc pbat. j. de pba. l. cū de etate. in fi. recte itelligēdo: vs fit iste excel sus sic cōiter cognoscibilis: et p pñs cognoscem / quādo nō est cognoscibilis cōiter. Ad qd scien / dū est q quāto qd est minor tāto facilius ex mo dico excessu cognoscit etas: et quāto est antigor tāto requit maior excessus vt. pbat. j. de ven. in spi. l. i. §. de ispicie do. iste aut excessus nō potest pbari p legē sed fm motuz animi mei. et habito colloqo cū q plurib / doc. iuris cano. et ciuil. nec nō etiā medicine sup his que ifra dicaz possum / tpa sic limitare: qa ad pbatōa etatē sex mēsiuz de scēsiue sufficiūt tres mēses. ascēsiue q̄tuo. vt b mō volo pbarē q talis tali tpe erat mior sex mē / sum. testis dicat qa eē. iterrogat / quō scit. rñdet qa ex aspectu corpis videbat triū mēsiuz ascēsi / ue. Si volo pbarē q erat maior sex mēsiuz testis dicit vera eē: iterrogat / quō scit rñdet qa eo tpe videbat maior. x. mēsiuz. et hoc est qd dī in. d. l. cū de etate. in fi. j. de pba. ibi ex quo papi fidez in ea re cōstaret et. et qba q pcedūt ibi ex eo an / no cōputant. et sequit ibi ex quo et. d3 igif icipi a cōputatiōe annoz ex eo tpe quo certū est ipm eē tāte etatis. s3 qñ ipse videbat minor triū men sum cōi aspectu. absqz dubio erat minor sex mē siuz. Ad pbatōa etatē anni sufficiūt descēsiue qn qz mēses. ascēsiue sex mō p dicto. Ad etatē trien nij descēsiue annus: ascēsiue. xvij. mēses. Ad eta tē. vij. annoz descēsiue biēniū ascēsiue triēniuz. Ad etatē. xij. annoz in muliere. et xiiij. in mascu lo descēsiue triēniū: ascēsiue q̄driēniū. Ad etatē xxv. annoz descēsiue et ascēsiue qnquēniū. Ad etatē. xl. ānoz descēsiue et etiā ascēsiue. viij. anni.

stinc. p̄sbyter. et spe. in ti. de actore ver. si ergo. et per bal. plene. in. d. l. cū etc. et qd dixi post bar. in. l. si titius. de fideiuss. vide bal. in. l. i. C. si quis rē mino. ergo et. plene per doc. in. c. in p̄sentia. de pba. maxie p do. ab. ba. vñ dicit bal. in. l. i. §. de his q sūt sui et ibi pe. de ancha. q testis iterro gatus qd est notoriū si dicit se nescire nō valet ei / testimoniu si dixerit fa ctū eē de die et si dixerit ali quē eē male fame et nesci at qd fit bo na fama: qa p̄ria p̄rio p bant et q co. gnoscit vnū p̄rio cogno scit et p̄liquū -d. l. i. qd no. et ad bar. hic fac quod ipse no. in. l. i. §. si cer. pe. scus tñ dicas si te stis depone. ret sup fama qd si postea i terrogatus qd fit fama dicat nescio vs fm bal. i. l. i. §. cer. pe. qd ipse no. in d. l. data opa in. vij. et. r. colū. et istis adde no. di. ctū et. et bal. in. l. i. §. si. C. de do. a nō nup. vbi ius ficit q dicat testis recor. dor q in tali donatiōe nō fuit cā exp̄t / far: l3 postea dicat se non recordari qd p̄t / ibi fue. rit celebrat / et q dba ibi interuenerit sed sufficit b substantiali recordari. ADDE. cui icūbat onus pbatō etatē bal. p̄. cxx. iij. l. iij. pau. de castr. p̄. cxi. et quali. ter testes de beant depo. nere i proba tione etatis vide bal. p̄. cxi. lib. iij. et p̄. cxxiij. lib. iij.

Ad etatē. lxx. annoz descēsiue et ascēsiue. x. anni ab idē supra vsqz ad etatē centū annoz descēsi ue et ascēsiue. xv. anni. et idē qd dictū est supra in dictis t̄pibus itelligas in t̄pibus medijs. Similē limitationē tēpoz facit iuriscōsultus. j. ad. l. fal. l. hereditatis. Et ad p̄dicta facit qd legit Joān. viij. c. circa fi. vbi dī q iudei dixerūt christo. l. an nos nōdū hēs et Abrahā vidisti. certū est q chri stus illo tpe erat. xxxij. annoz vel circa. et sic er. rabat in aspectu maiori tpe. x. annoz. cōtra ea q dicta sūt. Rñ. ego volui h̄re expositionē theolo. goz dicti. c. et iter alios repi sanctū Thomā de agno q dicit mirādū est qre nō dixerūt. xl. ānos nondū hēs et. cū christus erat. xxxij. annoz vel circa. et allegat alios doc. antiquos q de hoc mi. rabant. Ecce ergo q hēs illos doc. pro me q ex cessus. x. ānoz vs cognoscibilis māifeste. et ideo mirabātur illi doc. cur iudei dicebant xpo. de. l. annis. vñ rñdet ipsi q sic occurrit eis. nō q tan te etatis videref. Alij dixerūt q iō dixerūt. l. an nos nōdū hēs et. qñ nōdū puenisti ad annū iu bileuz in quo fit remissio peccatoz. quō ergo te dicis tātā p̄tatem h̄re. et sic p̄cludūt q nō vide. bat tot annoz. Alij dicūt q est sp̄ale in xpo pp ieiunia multa et abstīnēcias et labores. Et breui ter qd sit ille tex. nō facit p̄tra me imo fac̄ pro me. dicit enīz. l. annos nondū hēs. q. d. nō vide ris tāte etatis ex aspectu: nō āt dī ibi q tāte eta tis videref. et sic nō facit p̄. Sis ergo caut / in mō articulādū: qa si referas te ad aspectū etatis iuue nilis modicus excessus requit. Si vero referas te ad aspectū maioris etatis: tūc requit maior ex cessus. C. Sed iuxta hoc qro pone q testis iter. rogatus deposuit de aspectu: fm ea q dixi. §. qa ex aspectu diceref hō. xxx. annoz qd h3 testis di cere et idē in silibus qōnib / . Rñ. debetis scire q iō hic dī qd manifestū ē nō idiget pbatōe: quia nulla pbatō pōt fieri de manifestū qn sit magis obscura q manifestū. et iō dicit. l. q illud qd ē de mōstratū nō idiget alia demōstratiōe: vt. j. d. do. p̄. l. i. circa fi. Hūc ad ppositū pono vnū aliud exēplū: testis iterrogat / si tal res erat alba: dixit q sic qa vidit. iterrogat / qd ē album: dico q de hoc nō d3 iterrogari. et testis pōt dicere si iterro gares qd sit albus. nescio tibi aliter demōstrare: qa est ita claz de se q nō idiget alia demōstratiō ne: vt. d. l. i. in fi. j. de do. p̄. l. Hūc ad ppositum iste aspectus tēporis et etatis nō est bñ declarabi lis p notas et signa qñ nō sunt in forma: qa qdā sunt barbati. qdā nō. qdā rubei. qdā nō. et qdā pui. et qdā magni et sic de fi. sufficit ergo si testis dicat iterrogatus qs est aspect / tāti t̄pis. nescio tibi dicere nisi q est aspect / tāti t̄pis. C. S3 qd si simplr dicat nescio / . Rñ. idē. nā itelligit nescio: subaudi aliter declarare q. §. dixi. Sise qd no. j. de ver. obl. l. stipulatio ista. Itē iterrogat / q dixit aliqū possidere quō scit. si dicat se scire eū possi dere: qa eū vidit arare. seminare. fruct / colligere. et similia facere. Si postea iterrogat qd est possi dere. nō cogit rñdere. nam sufficit si dicat nescio aliter q sup dixerit: vt. d. l. stipulatio. §. hi quoz. ¶ Sumus expediti de scōa. q. p̄ncipali: venio ad tertiā. q. cui icūbit on / pbatō. Glo. hic vicat q iudex ex aspectu corpis trāffert onus pbatō de vno ad aliū: s3 in dubio ei q dicit icūbit on / pbatō et si vtroqz negāte: postea vnus dicat: nego

te minorē: ali^o dicat nego te maiorē: tūc dicitur gl. forte psumit minor: qd semel fuit minor: vt. C. de pba. l. siue possideris. Et hoc examiat. C. de pba. l. cū te. Tu dicas qd illō dictū an ponat affirmatiue vel negatiue nihil ē dicere s; Ja. de are. duab^o rōnib^o. pma qd tūc ē vep qd ei qd negat nō incūbit on^o pbādi. qm negatiua nō ē pbabilis: vt. l. actor. C. de pba. scōa qd vt sepe dixi vobis il la ofo est negatiua qd significat puationē. illa ē afirmatiua qd significat positonē. nō curo qbus pbis pōaf: vt no. j. s. do. excep. l. si. i. fi. z pba. j. de ver. ob. l. iter stipulatē in pn. z j. de iti. actuz pri. l. i. s. i. vñ in pposito siue qd dicat nego me maiorē: siue dico nego me minorē: semp ista negatiua est: qd illud s; bñ minor bz negatione in se. vñ sepe ponit in iure minus. i. nō idē. Est g^o dicere minor. xxv. ānis. i. qd nō hēo. xxv. ānos. z eo dē mō si dicā te maiorē: siue nego te minorē est affirmatiua: qd nego negatiua z sic affirmo. z iō in ista materia cui incūbit on^o pbādi dicat sic. aut iudex ex aspectu trāffert on^o pbādi in aliquā ptē: z illa d; pbare. aut nō. z tūc aut vn^o allegat etatē maiorē ad fundādā intētionē suā. z ipe de beat eā pbare. aut allegat etas maior siue minor ad declarādū intētionē alteri^o. z ille q allegat d; hoc pbare. z de hoc ē casus. C. de in iteg. resti. l. si minor. vbi si minor petit rescindi d; tūc qd minor etas est siue itentionis cā ipse d; pbare: vt ibi p; nec ob. qd gl. hic dicat qd semel fuit minor z iō hodie psumit minor. qd illa regula nō psumit in his q cursu tps mutanf: vt in etate. j. de excu. tu. l. spadonē. s. q absolut^o. z ita itelligitur C. de pba. l. cū te. vñ cū tu agis z ali^o opponit tibi qd tu es minor. ille d; pbare: vt no. in. d. l. cum te. Quq; etas nō est cā itentionis alicui^o: vtputa si nil aliud intēdo pncipalr nisi pbare etatē: tūc ei qd dicit etatē incūbit on^o pbādi. de hoc est casus hic. Expedi^o de tertis. q. pncipali vōio ad qrtam. Et sup qrtō z vltimo dubio qro de pbatidōis effectu. Et vidēdū ē pmo vtz pbatio sola sine pnūciatiōe pariat puidiciū: z vt qd nō: vt. j. de iureiu. l. s; z si possessori. s. si. in gl. sup verbo pbatū ēēt. In d; est vitas p ter. hic ibi p eā pbatonē zc. nil aut dicit de pnūciatiōe. z sic no. qd pbatio sola sufficit z hoc puto vep. Ad ob. l. s; ria. z qd ibi dixi. qd ibi nō sufficit pbatio sola ad actionē pducēdā. s; ad actionē pductā adiuuā dā sufficit. vt hic. Scōo est vidēdū vtz pbatio scā in vna cā puidicet in alia^o psumit exnea sepata z distincta. Et in gl. sūt opi. Finaliter determinat in oibus fieri puidiciū: vt in ea hēbitis z tñ est itelligēdū cū distinctiōe quam dicam. j. Tertio est vidēdū vtz snia lata sup etate fa ciat ius. Glo. hic dicit qd sic. qd nō est vep: qd pt admitti pbatio in d; rō. s. eo. l. minor. xxv. annis ex aspectu. qd nō ēēt si faceret ius. Et iō ē aduertēdū nā qñq; pba. ex p fessioe p fone de cui^o etate agif. z tūc aut ista pbatio est scā cū iuramēto corpaliter p firo. z tūc dicta p fessio nō porriget effectū suū ad als cās vel psonas qd ad eas in qō est facta dicta p fessio. nō. i. au. c. sacra. C. si aduer. ven. in. x. q. qd dicit vt ibi. Quq; etas pba. p aliof modos legitimōs. vtputa testib^o inflis nataliū. z si. vt. s. dixi. z. C. si mi. ma. se dixi. l. i. z. l. si in alteri^o. z j. de excu. tu. l. excusant in pn. Et in istis est aduertēdū. aut etas est pbāda iter duos litigātes nō iteruēte eo de cuius etate agif z tūc illa pbatio in alia cā nō puidicat p regulaz gñā lem. j. de excep. rei iudi. l. cū qrif. Ista enī. l. loq tur solū qñ maior factus est in iudicio. dicit enī de etate eius q se maiorē zc. ex eo enī q dicit se

maiorē zc. p; qd ille de cuius etate agif fuit in iudicio: tūc aut pbatio seu pronūciatio fuit scā ad uersario d; dicte. z idistincta h; pro vitate quo ad eū siue sciuerit d; rō eē vep siue ignorauerit: vt. s. e. l. sit ptor. s. pmitit. s; quo ad alios non est idē: vt. j. dicā. Si vero fuit facta aduersario nō d; dicte. tūc aut dolus vel fallacia eius de cuius etate agif iteruēnit z idistincte puidicat quo ad eū aduersus quē dolus seu fallacia fuit adhibita vt. l. ij. z. l. si in alteri^o. C. si mi. se ma. dixi. aduersus alios puto qd ipsi minori nō puidicet nisi eo mō quo. j. dicā qñ dolus nō iteruēnit: vt. j. q. ex cau. in poss. ca. l. fulcinius. s. qd si aduersus. aut nō iteruēnit dolus vel fallacia ei^o de cuius etate agif. z tūc si qdē aduersari^o sciebat eū eē minorē z sic sniam nō p; tinere vitate. tūc snia z pnūciatio ei nō opitulaf: vt. d. l. si in alteri^o. scōo rñ. z. l. minor. xxv. annis ex aspectu. s. e. siue sciuerit se siue psumptiue: vt. l. de tutela. C. de in iteg. resti. mi. aut neuter eoz sciuit vel in dolo fuit: z tunc aut minor vult venire d; dicta pbatonē seu pnūciationē certās de dāno vitādo. aduersari^o vero certat de lucro captādo z minor audif. in h^o tñ minori puidicat. qd ipse bz necesse pbare d; rō vt. d. l. si in alteri^o. s; m. lec. s; 30. aut minor certat de lucro captādo z aduersari^o de dāno vitādo vtputa si debita minori soluit z minor pdidit: z tūc minori oīno puidicat: vt hic. z. l. minor. xxv. annis. s. e. aut minor certat de dāno vitādo in futurū: hoc est: s; p illā pbatonē seu pnūciatiōe sit dānificatus in pteritū ne dānificet de cetero: z audif volēs pbare d; rō z deducere d; rō in notitiā cuiuslibet qd p; ex his q dicta sūt: qd scienti d; rō talis snia nō opitulaf. z p dicta s; qñ pbata est etas maior q cursu tps nō d; crescit. Sed q ro qd si in vno iudicio pba. qd est minor. vtz il la snia faciat fidē in oibus alijs causis: vñ q non nā ista. l. loq tur de etate eius q se maiorē dicit zc. nō de eo qui se minorem. p; terea ex his que solo cursu tps mutanf probatiōes facte in vno iudicio nō faciunt fidē in alio: vt. j. de excu. tu. l. spadonem. s. qui absolutus. z ibi per d; s; minor etas est huiusmōi: qd solo cursu tēporis mutat. ergo zc. Sol. aut ex illis actis volo probare me esse minorē mō. z nō possum p ea que dicta sūt. aut volo probare me fuisse minorē. tūc etiā puto qd dicte probatiōes sufficiāt per hāc. l. eadem enī ratio est in. l. ij. s. de fer. ibi ut etates probentur zc. z ideo puto sanū esse cōsiliuz^o quando aliqui est puulus qd faciat causa cognita pronunciarī ex aspectu vel alijs probationibus se eē certe etatis. tunc enī ex cursu tēporis sequētis probabitur cuius etatis sit z iudex debet hoc facere nam in his in qbus aspectus mutatur iudex debet pronunciarī ex aspectu vt in futurum fidem faciat: vt. l. ij. s. de fer. ibi autem ex aspectu atrox iniuria zc. z dixi in. l. ij. iudi. sol. Vltimo que ro quid de alijs impedimētis. puta iudex pronūciat me non esse infamē^o ex tali snia. vel nō eē excōmunicatū: vel simile: vtrum hoc faciat p iudiciū in alijs causis. z videt qd sic: qd in modo probandi siue pronunciarī predicta equiparant. vt dixi. s. circa pnam partem. Cōtrariū tamē dico qd hec lex singulariter z specialiter loquitur in probatione etatis. Et ideo dicendum est. aut dicta snia lata est cum legitimo contradicore cuius specialiter seu principaliter itereft. z facit fidez quo ad omnes sicut dicimus in quere la inofficiosi testamenti z si. secus si nō fuisset la ta cuz legitimo contradicore: vt. j. de collu. de. te. l. cuz non iusto. z qd no. per. C. qui. res iudi.

Affirmatiua. Adde bal. in. l. cuz te. de pbat. l. q. z bar. etiā Saly. la te in. d. l. si minorem.

Preterea dicit i alia p Saly. in. d. l. si minorem. C. snia lata sup etate vide Inno. in ca. cam. el. ij. q. si. sint le. gi. in gl. magna. p. Saly. in. l. si mino. res. C. de in. iteg. resti. zc.

Desse pba. l. d. l. cū te. i vti. colli. C. de pba. qd tenere videtur qd ista declaratiō hoc mō factā ad eternā rei memoriā pht ad excipiēdū non ad agendū. C. nō eē in fame. Si iudex pnūciat me nō eē infamē vtrum hoc faciat p iudicium in alijs causis. vide bal. i. l. igenuū. i. p. de sta. bo.

nō no. l. ij. z illud est in simili zc. est etiā spē in causa etatis. qā snia lata in vna cā spē inter mīnorē z aliū facit p̄iudiciū in oībus alijs causis ēt nō hīnibus dependētiā ab illa: vt hic. z. l. minor xxx. annis ex aspectu. s. eo. etiā si fuerit iterlocutoria. Et ex hoc sequitur etiam alia spēlitas q̄ ab iterlocutoria lata sup etate lz appellare vt. s. e. l. itra vtile. z ibi de hoc dixi. Et ista p̄ nūc de materia huius. l. sufficiant. Barto.

On omnia. C. Minores re
n situuntur cū le
duntur: atq; secus. hoc dicit.

Ex. l. sequenti.

An prescriptio legalis vel cōventionalis: vel inducta ex testamento vl statuto currat minori.

Tia. Aduersus p̄scriptionē cōple
e tam dū q̄s erat in vtero resti
tuit. b. d. C. Oppo. res pupilli non pōt
vsucapi. j. de agr. re. do. l. bonefidei. So. verum
est q̄ nō pōt icipi vsucapio p̄ pupillū. s. cepta p̄
maiorē bñ p̄ficiat p̄ pupillū. facit. j. de fun. do. l. si
fundū. C. Cōtra hoc op. q̄ hodie nō currat pre
scriptio cōtra minorē: vt. C. in q. cau. in iteg. ref.
nō est ne. l. vl. So. glo. nri vbiq; tenēt q̄ illa. l. lo
qtur in vsucapioibus que p̄ ipm minorē icipiūt.
In his hō q̄ iciperūt p̄ maiorē iura antiq̄ nihil
imutāt. z sic remanet icorrecta bec. l. z. l. j. si ad
uer. vsuc. alij dicūt q̄ p̄scriptio nō currit ipō iure
in minoribus etiā icēpta p̄ maiorē. dormit enim
tpe minoris etatis: vt. l. sicut in p̄nc. de prescrip.
xxx. an. Sed hoc tenēt vltimō. per rōnē. d. l. vl.
cū dicit meli⁹ est añ tps occurrere zc. s. certe q̄
vsucapio dormiat nō repimur nisi in p̄scrip. xxx.
anno. vt. d. l. sicut. iō doc. nri cōiter tenēt glo. q̄
qn vsucapio icipit a maiorē currit p̄ minorē. s. re
stituit. vt hic. z. l. i. z. l. fi. C. si aduer. vsuc. C. Op
po. de. l. emilius. s. e. ubi si cepit p̄ maiorē currit
sine spe restitutiōis. Sol. dicit glo. ibi loqtur in
p̄scriptiōe p̄uentiōali. hic in p̄scriptiōe legali. vide
eā z no. Ista ē bona sol. vt. j. dicā. alij volētes su
gere⁹ oīa p̄dicta dicūt q̄ hic vsucapio fuit com
pleta p̄ illū: qā iste erat adhuc in vtero nec p̄ na
to hēf. qā ēēt in odiū sui. curreret. n. p̄scriptio p̄
eū z nō restitueret. Istud nō plz: qā sic itelligen
do nō restitueret iste ex edicto de minoribus. s. z
ex edicto ex qbus causis maio. ex clausula illa si
qua mihi iusta cā ēē videbif. s. hic restituit ex ti.
de minoribus. qd̄ apper qā hic situata ē bec lex.
ergo zc. Dico ergo q̄ hī pro nato. z p̄scriptio
currit p̄ eū. z restituit ac si natus ēēt. z hoc in p̄
scriptiōe legali. secus in p̄uentiōali. vt dixi. Ra
tio: qā restitutiō q̄ cōcedit ex docti. p̄cedit ex eo
qd̄ cū minore gestū est. ut. l. ait p̄tor. in p̄n. s. e. s. z
si vsucapio p̄plef p̄tra minorē: ipse minor videt
trāstulisse diuim in vsucapientē: ut. l. alienatiōis
j. de vbo. sig. merito cū eo est gestū. iō restituit.
Simile in. l. si iter. C. de nō nume. peccu. nā ante
biēniū nō est nata naturalis⁹ obligatio. Si q̄
biēniū p̄ficiat in p̄sona minoris z ipse mior obli
gat naturalit̄ merito cū eo gerit z restituit. ita in
telligit illā legē glo. in. l. auxiliū. s. e. z in. l. vlt. C.
in q. cau. in iteg. ref. nō est ne. Sed in p̄scriptiōe
p̄uentiōali si uēditor exercet pactū legis p̄missio
rie uel vēdidit pign⁹ p̄uentiōale hoc facit ex p̄tā
te sibi data p̄ defūctū: z illa est p̄xima cā. z sic cū
minore nihil v̄f gerit. secus si cū eo aliqd̄ gereret
vt. d. l. emilius. n. dicebā. z iō in p̄scriptiōe p̄uen
tionali dic: vt. d. l. emilius. In p̄scriptiōe legali.
dic: aut loqmur in p̄scriptiōe. xl. ann. z illa curret
excepta pupillari etate. s. minor restituit: vt. C.
in q. cau. in iteg. ref. nō est ne. l. ult. z de p̄scrip.

Etiam.
Alijvo
lentes fuge
re: facit tex
cū glo. an ia
ēēte heredi
tate currat p̄
scriptio vt al
legat bal. in
fi. in vlt. col.
j. ex qui. cau.
in iteg. ref. h
ē ne. z legit z
notat in. l. ea
q. C. de tēp.
in iteg. resti.
peten. z ibi
notat bald.
Quid si va
tus esset cu
rator heredi
tati ad hoc
qā ea tacēte
vel sede va
cāte nō cur
rit p̄scriptio
e. i. z. ij. de p̄
scrip. no. bā.
in. l. natura
liter. ff. v̄su
ca. z adde q̄
no. bar. in. l.
si iō q̄ p̄ em
ptore. in. vij.
col. de vsuc.
z in. xvi. col.
p̄ bal. in. l. si
intra. C. de
no. nu. pe.
b C. Nata na
turalis. Jdē

xxx. anno. l. sicut. aut loqmur in alijs: z tūc q̄ daz
sunt p̄scriptiōes q̄ de iure antiquo currebāt sine
spe restitutiōis. z tūc idē ēēt hodie: vt. s. e. l. au
xiliū. facit. l. iterdū. s. e. z. C. ne de sta. defun. l. si
mater. Quedā sūt p̄scriptiōes q̄ de iure antiquo
nullo mō currebāt p̄tra minorē: vt. l. bonefidei.
de ag. re. do. z iste hodie etiā nō currūt. Quedā
sūt p̄scriptiōes q̄ olz currebāt s. z restituebant mi
nores. z tūc aut iste sūt p̄scriptiōes iudiciales cō
stitute a lege uel a iudice. z nihil est hodie imuta
tū: ut. l. p̄perādū. in fi. de iudi. z in au. de ap. z
itra q̄ tpa. s. i. z. s. e. l. z si sine. s. pe. z si. z ibi no.
z no. in. l. vlt. C. si aduer. rē iudi. z in. l. vlti. C. in
q. cau. in iteg. ref. nō est ne. z in. l. auxiliū. s. eo.
Jdē in tpe p̄ficiēdi iudiciū. vt i au. de here.
z fal. s. pe. aut loqmur in alijs p̄scriptionibus: z
tūc aut icipiūt p̄tra minorē. z hodie ipso iure nō
currūt: vt. d. l. fi. in q. cau. in iteg. ref. nō est ne.
aut p̄tra maiorē icipiūt z terminant cū minore
iaz nato uel exite in vtre. z tūc currit: s. z restituit
ut hic. z. l. i. si aduer. vsuca. C. Quero qd̄ in pre
scriptiōe q̄ iducit ex testō an currat p̄tra minorē
v̄f tex. q̄ sic. s. e. l. iij. s. s. z si heres. solū ergo illa
l. fi. corrigif in p̄scriptiōibus legalibus. C. Que
ro qd̄ in p̄scriptiōib⁹ q̄ introducunt p̄ statuta⁹ an
currāt p̄tra minorē. Inn. ex eo. c. p̄stitutus. t3 q̄
sic. z assignat rōnem: qā. d. l. vlt. nō potuit cogi
tare de statutis q̄ adhuc nō erāt. z ita dicit ip̄e q̄
est casus in. d. c. cōstitutus. Breuiter bec. q. stat
in hoc. utz statuta q̄ dicūt p̄scriptionem currere
simp̄r restringant solū p̄tra minores. Breuiter
ego dico q̄ statuta recipiūt itēptationē restricti
uā qn̄ alias q̄s dānū peteret idebite: ut. l. ij. C. d
noxa. dixi plene in. l. oēs ppli. s. de iusti. z iu. sed
in p̄posito minor dānificaret idebite. ergo nec
p̄scriptio currat. nō aut recipiūt statuta itēptā
tionē restrictiua ut aliq̄s lucres: vt. l. p̄sperit. in
p̄n. j. q. z a qui. z iō cū p̄scriptio statuta d̄ qua
fit mētio in. d. c. cōstitutus. erat ad lucrum cur
rit minoribus. qā illo casu statutū nō restringif.
sed si per p̄scriptionē minor dānū pateret: tunc
statutū restringeret. ut dixi. Nec ob. qd̄ dicit lex
vlt. nō cogitauit de statutis que adhuc nō erant
qā fateor q̄ nō cogitauit de oībus p̄scriptiōib⁹
que introducerent: facit. l. si miles. j. de testa. mi
li. qd̄ apparet: qā ista. l. ponit ad p̄scriptiōes que
inducte fuerūt per ius autenticoy: qd̄ tunc tps
non erat. De hac materia dixi plene. in. d. l. oēs
populi. dum tractauit de statutis in interpreta
tione restricta.

Imperator. Pōt mino⁹ pus age
re cū tutore q̄ cū cō
trahēte: z ecōtra. b. d. C. Opp. de. l. p̄perandū
s. fi. C. de iudi. Sol. spē est ibi sm̄ veraz opi. in
instātia iudicij. lz alij dicant aliter: ut vltimō.
quoruz opi. est contra. l. si minor. s. de admi. tu.
si bene inspiciatur. Barto.

Uz qui. In integrum restitutio
non transit ad defenso
rem sine mandato.

Tutor. Denunciatio eius qui nō
habet ius denunciandi nō
constituit aliquem bonefidei. C. Item
etiam contra bonefidei contractum minor resti
tuitur. hoc dicit.

Tutor. Si per restitutionē a pte
contractus receditur pōt
ille cōtra quē agit a toto recedere. b. d. Bar.

Inor. Restituto fideiussore nō
videtur restitutus princi
palis. hoc dicit.

tz bar. i. l. fi.
C. in q. cau.
in iteg. ref. h
est ne. s. bar
to. in. l. i. ff. d
p̄di. ide. z in
l. cū q̄s. C. d
iuris z fac.
igno. t3 p̄iū
videt q̄ ēē
post biēniuz
nō nascit na
turalis.
C. Cōficien
di iudiciū
Nam currit
minor. vide
glo. in. l. au
xiliū. s. eo.
Sed iac. de
bel. vt refert
bal. in. c. i. s.
p̄torē. de p̄
bi. seu. alie.
p̄ fre. oppo.
nit. ad. d. s.
pupill⁹ de
z fal. de ter.
i. d. s. si vñ
de p̄dictis. i
au. vt cū de
app. cogno.
vbi ad hoc
ut penā legis
patiatuz cuz
effectū d3 el
se mior. xvij
annio. z n̄
det dices q̄
aut adultus
leges sp̄ruit
in iure natu
rali uel cōi
z tūc maior
xvii. annio
non restituit
in integrum.
aut iure ciu
li: z tūc resti
tuitur qd̄ est
valde notan
dum zc.
C. Introdu
cunt p̄ statu
ta. In p̄e
scriptio stat
tutaria cur
rat minor. vi
de bal. in. fi.
C. in q. cau.
in iteg. ref.
nō est ne.

Partial text from the right edge of the page, including fragments of other entries and marginal notes.

Utelas. Et vide qñes decimas p pñci. bul. l. p bald. in. l. gñ ali. ter de episcopis & clericis.

Utrum bastardus. In appellatiōe nobilis ex patrimonio cōtineatur bastardus. Barto. in. l. fi. C. de verbo. sig. & bene facit tex. in. l. hac par. te. & in. l. si spurius. j. vñde cogna. de istis oibus plene p̄mol. in. l. ex fa. eto. s. si quis rogatus. ad trebel. & ibi casus. AD. DE. q. nō so. lūz ip̄i sunt ignobiles s̄z etiā filij eoz legitime ma. tri etiā ex ma. tre nobili.

Utelas. Qd̄ alicui sub nomie appellatiuo pcedit il. lo pempto pit cōcessio: als secus. Itē ca. pitis diminutiōe noia iuris pereūt. nō noia natu. ralia. b. d. pmo ponit dictū. secūdo qd̄az illatio. tertio ponit rō. quarto rō dicit & illatiōis. secun. da ibi ergo. tertia ibi sed legitime. q̄rta ibi ex no. uis. C. No. q. dixi in sumario. C. No. q. agnatio est nomē iuris & capitis diminutiōe q̄s definit eē agnatus: iō pimit ea que sub agnatoz noie dese. runt. C. No. tertio q. mī & filius sūt noia appel. latiua nature & capitis diminutiōe nō pereūt. sic nec alia iura naturalia: vt. l. iij. s. bi qui. s. eo. Et p hoc dicebā semel. statutum dicebat q. nobilis de p̄rimonio puniā in plus q̄ popularis delin. quēs. q̄rebat v̄z bastardus diceret nobilis de p̄rimonio & allegabant illa iura q̄ dicunt q. ba. stardus nō d̄r de illa familia: vt. l. p̄nunciatio. j. de v̄bo. sig. & insti. de legi. ag. suc. s. vulgo. Ego dixi q. d. ll. nihil faciūt q̄a disponūt p nomen iu. ris ut est agnatio & si. s̄z statutū p̄dictū disponit per noia naturalia que ita cadūt in bastarduz sy. cut in legitimū. Noia s̄o familie sunt noia ciu. lia que nō cadūt in bastardū: vt. hic. & itelligit nobilis de p̄rimonio. i. s̄ nobili p̄re nat. in quo nō attēdit p̄fia ptās: vt. hic apte pbat hec distin. ctio. C. Sed qd̄ si statutū dicit oēs de tali domo an p̄tinet bastardus. D̄ac. q. tertig in. l. p̄nūcia. tio. de v̄bo. sig. dicā hic aliq̄ntulū lat. Et pmo est aduertēdū v̄z hec appellatio de domo si. ue bastardus sit iuris ciuilis vel naturalis. Rñ. q̄rta ad p̄positū ē iuris ciuilis. q̄a appellatio na. turalis ap̄d oēs ē vniformis. vt. p̄ mī & c. Appel. latio s̄o ciuilis est difformis s̄m diuersitatē gēti. uz ciuitatū: vt. pbat in. l. oēs populi. de iust. & iu. sed hec appellatio de domo assumit diuersimo. de. nā qñqz domus assumit pro agnatiōe: vt. l. cū vnus. in. pñ. j. de ali. & ci. le. & j. ad fil. l. i. in. pñ. & ibi p̄ Jac. de are. Qñqz assumit domus p oibus habitātib⁹ in eadē domo: vt. C. ne li. po. l. i. & C. si q̄. p̄di. po. l. i. in. fi. Itē hoc videmus hodie cō. suetudine iudicū in q̄busdā locis q̄ dicat de ea dē domo oēs q̄ portāt eadē insignia seu arma. & q̄ volūt diuidere domū diuidūt insignia seu arma. ē ergo h̄ appellatio ciuilis. Adēdū tertio an hec appellatio cadat in bastardū. Rñ. s̄m diuersos modos itelligēdi pōt cadere & nō cadere aut. n. accipis eandē domū pro eadē agnatiōe. & in eo nō cadit: vt. s̄. aut accipis eandē domū p oibus descēdētib⁹ ex eodē sanguine: & tūc in bastarduz caderet. ita vt. in. d. l. p̄nūciatio. in. fi. aut ac. cipis eadē domū p oib⁹ habitātib⁹. & tūc sit vt si sit bastard⁹ nō attēdit s̄z solū habitatio. aut acci. pis eadē domū p oib⁹ q̄ portāt eadē insignia & s̄z hoc possit cōp̄bēdi & no. p. d. ll. Itē aduerte h̄. l. vt itelligi de h̄ dicitate nondū acq̄sita q̄ capitis diminutiōe p̄dif. & postq̄ ē acq̄sita: definit eē h̄ dicitas: & nō p̄it capitis diminutiōe: q̄a hereditas tota q̄r̄ vno momēto. s̄z tutela h̄z cam successi. uaz. Quere vltērius & rñde vt h̄ētis in glo.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

Utelas. Qd̄ alicui sub nomie appellatiuo pcedit il. lo pempto pit cōcessio: als secus. Itē ca. pitis diminutiōe noia iuris pereūt. nō noia natu. ralia. b. d. pmo ponit dictū. secūdo qd̄az illatio. tertio ponit rō. quarto rō dicit & illatiōis. secun. da ibi ergo. tertia ibi sed legitime. q̄rta ibi ex no. uis. C. No. q. dixi in sumario. C. No. q. agnatio est nomē iuris & capitis diminutiōe q̄s definit eē agnatus: iō pimit ea que sub agnatoz noie dese. runt. C. No. tertio q. mī & filius sūt noia appel. latiua nature & capitis diminutiōe nō pereūt. sic nec alia iura naturalia: vt. l. iij. s. bi qui. s. eo. Et p hoc dicebā semel. statutum dicebat q. nobilis de p̄rimonio puniā in plus q̄ popularis delin. quēs. q̄rebat v̄z bastardus diceret nobilis de p̄rimonio & allegabant illa iura q̄ dicunt q. ba. stardus nō d̄r de illa familia: vt. l. p̄nunciatio. j. de v̄bo. sig. & insti. de legi. ag. suc. s. vulgo. Ego dixi q. d. ll. nihil faciūt q̄a disponūt p nomen iu. ris ut est agnatio & si. s̄z statutū p̄dictū disponit per noia naturalia que ita cadūt in bastarduz sy. cut in legitimū. Noia s̄o familie sunt noia ciu. lia que nō cadūt in bastardū: vt. hic. & itelligit nobilis de p̄rimonio. i. s̄ nobili p̄re nat. in quo nō attēdit p̄fia ptās: vt. hic apte pbat hec distin. ctio. C. Sed qd̄ si statutū dicit oēs de tali domo an p̄tinet bastardus. D̄ac. q. tertig in. l. p̄nūcia. tio. de v̄bo. sig. dicā hic aliq̄ntulū lat. Et pmo est aduertēdū v̄z hec appellatio de domo si. ue bastardus sit iuris ciuilis vel naturalis. Rñ. q̄rta ad p̄positū ē iuris ciuilis. q̄a appellatio na. turalis ap̄d oēs ē vniformis. vt. p̄ mī & c. Appel. latio s̄o ciuilis est difformis s̄m diuersitatē gēti. uz ciuitatū: vt. pbat in. l. oēs populi. de iust. & iu. sed hec appellatio de domo assumit diuersimo. de. nā qñqz domus assumit pro agnatiōe: vt. l. cū vnus. in. pñ. j. de ali. & ci. le. & j. ad fil. l. i. in. pñ. & ibi p̄ Jac. de are. Qñqz assumit domus p oibus habitātib⁹ in eadē domo: vt. C. ne li. po. l. i. & C. si q̄. p̄di. po. l. i. in. fi. Itē hoc videmus hodie cō. suetudine iudicū in q̄busdā locis q̄ dicat de ea dē domo oēs q̄ portāt eadē insignia seu arma. & q̄ volūt diuidere domū diuidūt insignia seu arma. ē ergo h̄ appellatio ciuilis. Adēdū tertio an hec appellatio cadat in bastardū. Rñ. s̄m diuersos modos itelligēdi pōt cadere & nō cadere aut. n. accipis eandē domū pro eadē agnatiōe. & in eo nō cadit: vt. s̄. aut accipis eandē domū p oibus descēdētib⁹ ex eodē sanguine: & tūc in bastarduz caderet. ita vt. in. d. l. p̄nūciatio. in. fi. aut ac. cipis eadē domū p oib⁹ habitātib⁹. & tūc sit vt si sit bastard⁹ nō attēdit s̄z solū habitatio. aut acci. pis eadē domū p oib⁹ q̄ portāt eadē insignia & s̄z hoc possit cōp̄bēdi & no. p. d. ll. Itē aduerte h̄. l. vt itelligi de h̄ dicitate nondū acq̄sita q̄ capitis diminutiōe p̄dif. & postq̄ ē acq̄sita: definit eē h̄ dicitas: & nō p̄it capitis diminutiōe: q̄a hereditas tota q̄r̄ vno momēto. s̄z tutela h̄z cam successi. uaz. Quere vltērius & rñde vt h̄ētis in glo.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

ter. in. pñ. j. de adulter. ADDE. an bāniti teneant ad collectas & an te. neant ad debita ro. cōs. lxxij.

Quā cōueniatur. Aduerte tamen q̄ isti qui ciuitatem amittunt & per consequens bona licet non possint esse in iudicio tamē possūt se defēde. re. ut. no. Bar. in. l. sed si hoc. s̄z liberos. de in ius voc. facit q̄ ipse dixit in. l. si fide. iussor. s̄z si ne cessaria. q̄ sa tisfare cog. ad no. hic p̄ bart. vid. ro. in. l. reculare s̄z si quis ab alio. ad treb. b. s̄z obli gatiōe. s̄z dotis. Contractus dotis est iu. risgētū etiā s̄z bar. in ru. brica. ff. sol. mat. in. fi.

Si libertate. In eū q̄ maximā vt magnam vel mediā capitis diminutionem patitur ex hoc edicto nul. la actio restituitur. hoc dicit.

Item cū ciuitas. No. dilige. ter hūc si. q̄ eo ipso q̄ q̄s amittit ciuitatē p̄dit oia bona sua si ne aliq̄ publicatiōe. casus aut in q̄bus p̄dif ciui. tas i distincte. vide in. l. amissioe. s̄z eo. ibi exulat nudus. oliz aut bona veniebāt in fiscū. hodie ve. niūt in p̄sonas enumeratas in auz. bona damna. toz. C. de bo. dā. ille ergo q̄ ciuitatē amittit eximi. tur ab oī obligatiōe. s̄z an ex postfacto poterit obligari. glo. hic t̄z q̄ sic. vide eā. vt ergo q̄ s̄z ex bānit⁹ p̄ dat iura ciuitatis sue q̄rū ad suū cōmo. dū nō tū hoc ad suū incōmodum q̄n obliget ex. his q̄ postea facit. & sic fac. ad. q. an ex bānit⁹ pos. sit capi p̄ rep̄salijs. & de hoc dixi plene in tracta. tu rep̄salijs. C. Sed hic q̄ro quō p̄ueniūt isti cū ter. s̄. e. l. ij. dicat q̄ hi nō p̄nt penit⁹ p̄ueniri. Rñ. v̄z itelligi q̄ nō p̄nt p̄ueniri p̄ gestis antea. secus pro his que gerūtur postea. C. Quere qd̄ in eo qui dedit se in arrogationem casus est in. l. arrogatus. j. de pecu. Sed cur secus in illo ma. gis q̄ in eo qui redigil in seruitutē. dic ut in glo.

As obligationes. Obligationes que causam naturalem respiciunt capitis diminutione nō pereunt. & lo. q̄tur ista. l. de obligatiōibus actiue p̄petētib⁹ his q̄ capite minuunt. b. d. C. No. q̄ p̄ctus dotis ē iurisgētū. C. Quere ergo glo. quare secus in ista actione q̄ in actione ex empto que similiter est iurisgētū. Responde ut in glo. C. eod. l. quandoqz & c.

Legatum. Summaui euz pre. cedenti. per hāc. l. euz similibus allegatis in glo. videtur q̄ s̄z fratres minores non possunt aliquid habere in proprio vel cōi: tamen legata eis relicta pro alimentis possunt capere: quia potius in facto q̄ in iure consistunt. sed euz isti pro nulla re tem. porali in iudicio esse possunt quis petit istud le. gatum dixi in libello minoritaz. & per istam. l. su. it̄ defensa regula fratrum minorum. legatum ta. men in annos singulos seu legatum annuuz ha. bere non possunt: q̄a aliquid p̄prietatis habet.

Apitis. Jurisconsultus ponit diminutionis que not. & in hoc titulo non sunt alia.

Quib⁹ ex causis maiores in iteg. resti. Rub.

Uius edicti. Pri. mo com. mendat edictum & ponit eius sum. marium. secundo ponit verba edicti ad litteram. secunda ibi: verba.

Verba autem. Istud edictum diuiditur in q̄. tuor partes. primo prouidet absentibus vel iu. sta cā ipeditis. scdo prouidet p̄ eos. tertio prouidet p̄ negligētia magistratū. q̄rto ponit clausulam gñalē p̄cedē de restitutiōis. secūda ibi itē si quis. tertia ibi tñ nō magistrat⁹. q̄rta ibi itē si qua.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

In iuriarum. Actiones ex delicto cum capitis dimi. nutione ambulant. hoc dicit.

Edictum. Jurisconsultus tractat hic d' vltia pre edicti.

Etus. Querit glo. an mine faciat iustū metū. glo. t3 hic q' sic p. l. iterpo fitas. C. de trasac. Et itellige qm mine sunt illa te a psona verisimiliter timēda: vt a quodā tyrāno. ut est casus in l. fulcinius. §. i. q. ex ca. in pos. ea. v' ab alio hoīe pestilētiōso: vt. l. i. C. si q's impatori male dixerit. ita d' itelligi. C. qd me. cau. l. metus. C' Altimo glo. ab legat istū tex. q' citatus ad locū ei suspectū nō cogitur ire. ad hoc. j. ad treb. l. de etate. z ex de rescrip. c. statum. lib. vi. ad hoc. j. de leg. l. sciendum.

Hostibus. Ho. q' bonis ab sentie cōstituit pcurator. pro huius. l. i. j. de pri. cre. Ho. glo. ibi z fi. i. q'uis z c.

Non autem minus. Glo. ponit materiā vtz ille q' est natus apud hostes sit spurius v' habeat ius postliminiū. dic ut in ea.

Ex. §. sequenti.

Victio postea modicū tps significat z vbiūq3 statuit aliqd de abñtibus v' ipeditis d' itelligi posteaue. z illa verba anteaue debent itelligi. j. illud modicū tps quo se pparat ad eundū z in illo tpe dato ad se pparā dūz ad petēdū restitutionē in integrū q's non pōt dici negligēs z quid operetur restitutio modici temporis quo q's se pparabit ad absentandum: ibi. Sumus. Et an cū vsucapio est ppleta in pñtia p modicū tps z sic dño negligēte an negligēti dabit restitutio vt tps abñtie deducat: ibi. Venio. Et q' sit offm rescidēs: ibi. Ad pmū. Et an in offō iudicis rescidēte reqraf libellus. l. itis prestatio: ibi. Sed qro. Et qm istud offm rescidēs icipiat cōpetere: ibi. Venio ad secūdū. Et. j. q' tpa cōpetat: ibi. Venio ad tertium. Et ad quid comperat: ibi. Quarto.

Sed quod simpliciter. Bre uiter

hoc intēdit fm lec. quā itendo tenere. Qd disponit de tpe abñtie itelligit de modico tpe qd excurrit postea si in eo q's nō fuit negligēs: qd arbitrio iudicis determinabit. h. d. c. l. seq. z diuidit in qrtuor ptes. pmo pōit dictū. scōo illud declarat. tertio illud pbat p rōnez. qrtō illud deducit in practicā. scōa ibi vt si: fm lec. quā teno. §. fm lec. gl. scōa ibi icipit ibi: ho qm q3. tertia ibi in l. nō. n. qrtā ibi totūq3. C' In tex. accipiēdū ē. i. accipiē dūz est cū ista adiectione posteaue fm Pe. §. h3 glo. illa hba erāt in edicto qd nō hēmus. Iste. §. legis in pma pte trib' modis. Duob' modis h3 gl. tertio mō h3 Pe. z melius z notabil' in scōa pte legis duobus modis in gl. In tertia z qrtā pte nō est variatio aliq'. Legem' g' p partes: postea examinabimus materiā. C' Opp. ad pncipiū qa ista hba posteaue nō repiūt in edicto. So. dicit glo. fateor: sed erāt in quodā edicto qd nō hēm'. z erāt qdā hba vt ponūt in glo. quā vide. z illud qd glo. dicit q' si fuit abñs per. xx. annos. nō tñ restituitur totū illud tps itellige qm q's fuit lesus vsucapioē triennij. licet enī p. xx. annos fuisset abñs: tñ solū triennij eū lesit: z sic solū istud tps restituit. sec' si fuisset lesus in p scriptioē. xx. annoz. qa totū illud tps restitueret eadez rōne fm hāc lect. nō. vide glo. q' nō. q' h' dictio postea denorat modicū tps. z sic iducit ad. q. de teste q' dixit aliquē possedisse tanto tpe z plus q' q. hic examinat. Guil. Ego examinaui in. l. cū furti. j. de in litē iur. Ly. ponit in. l. si q's in suo. C. de ioffi. testa. tetigi in. l. z si p tres. si q's cau. C' Secūdo nō. glo. hic q' vbi. l. nō disti' guir: nos tñ distinguemus: quod dic ut in. l. de p'cio. de pub. C' Secūdo mō legis in glo. ut ista hba posteaue essent posita in edicto posito. in. l. i. §. eo. Et ad illa verba cōtinuabatur qd totum diuinare est. Dicat ergo fm Pe. q' ista verba posteaue non sunt verba edic

eti sed iurisconsulti. dicentis q' edictum supra simpliciter posituz de absentibus vel alio modo impeditis debet intelligi cuz hac adiectione posteaue: que adiectio ad modicum tempus refertur. z hec lec. magis placet. Ex qua no. q' vbiūq3 statuit aliqd de abñtibus v' aliter ipeditis: itelligit cū adiectione posteaue. qd est valde nō. z eadē rōne putarē dicēdū q' leges q' dicūt abñtēz intelligi ab ea die qua icipit abesse: vt. l. abesse. cū. l. seq. j. e. debēt itelligi anteaue infra illud modicū tps quo se pparat ad eundē per istū tex. z arg. l. si peccunia. in pn. j. de cōdi. ob cau. Ex hoc etiā d' dicit q' illud qd dicitur in glo. in. l. diuus: §. de in integ. restit. q' ille qui ē lesus in vno die infra vnum diem debeat petere restitutionē intelligi potest illud modicū tps qd sibi datur ad pparandū se. ante enī nō d' negligēs. casus est hic. C' Suz expeditus de prima parte venio ad secūdā p'cularē: ex quo not. q' modicum tēpus b' in quo quis debet se pparare habetur pro abñtia: vt sic possit petere restitutionem. z in hoc omnes concordant. Sed ad quid impetretur ista restitutio. in hoc sunt lec. diuerse: qa Bul. z Jo. dicebant restitutionēz competere ut subducatur de medio tempus vsucapionis ex quo cepit abesse: siue sit primum siue secūdum siue vltimūz. Al' dar. Placē. z alij dicebant restitutionem peti ad rem ipsaz. z sic glosabant ipsi super verbo restitutionis. pro Al' dar. z sequentibus facit. j. l. proxi. §. euz qui. z. j. de condi. ob cau. l. si mulier. z. l. h3. j. de iur. do. pro eis videtur casus j. e. l. air pretor. §. item ei. In contrariuz videtur casus pro Bul. z Jo. §. de procu. l. qui proprio. §. item queritur. vbi videtur q' debeant esse duo iudicia. Primūz rescindens quo tollitur obstaculum vsucapionis. Secūdum rescissoriuz. scilicet quo repetitur res. pro hoc videtur casus. j. eo. l. si quis stipularus. vbi restituitur actio non est res. Veritas est ista. restitutio est in pristinum statum repositio: vt. l. quod si minor. §. restitutio §. ti. ij. aut ergo per abñtiam quis fuit lesus in perdenda possessione z dominio. z tunc per restitutionem cōsequitur vtrūq3 z erit vnum iudicium: vt. j. e. l. air p'or §. item ei. Aut per absentiaz non fuit lesus in possessione: qa ante eam pdiderat: sed fuit lesus in perditione dñij per vsucapionē: z tūc restitutio reponet eū in pristinū statū: vt habeat rei vocationē sicut pmo. Non aut restitueret res: qa eaz non habebat: vt. l. si quis stipularus. j. eo. Hūc ad ppositum in text. ponit q' ante abñtiam q's pdiderat possessionēz sed vsucapio fuit cōpleta in abñtia vel infra modicum tps. merito nō restitueretur ad rem sed vt subducatur obstaculū vsucapiois de medio. Et sic est vera opi. Jo. z Bul. per istum tex. hic in. l. nostra. Ex p'dictis habes modū formādi libellum. qd. j. clarius dicā. Venio ad tertiā pte: hic d' q' ille qui differt z est negligens nō d' audiri. qro quō b' intelligit. pone vsucapionem cōpletam esse in pñtia p modicum tempus: z sic dño negligente an ei dabitur restitutio vt tempus absentie subducatur. In hoc sunt opi. inter glo. nostros predictos. Dicebant Al' dar. Placē. z Aldra. nullo modo restituenduz. z hoc probant ex isto tex. qui dicit simpliciter eum qui differt nō esse audientum. Jo. z bul. dicebant eum esse restituēdum vt subducatur tempus absentie de medio: z tñ minus quantum fuit illud quod concurrat in negligentia. z sic intelligunt hic dum dicitur eum qui differt nō restituendum. scilicet ad totum tempus. glo. nostre tenēt opi. Jo. z bul. hic z in. l. quod tempore. C. de resti. mi. z insti. de ac. §. rursus. z Byn. ibi. idēz tenet. pe. in dicta. l. quod tempore. tenet opi. aliorum. z Ly. sequitur eum. z Guil. etiam hic. z dominus Jaco. but. tenebat glo. nostras. videamus ergo rationes pro vtraq3 parte. Et ad examinandum istam. q. primo ponam rationes que faciunt pro Al' dar. z ad eas etiam singulariter respondebo. secundo ponam rationes Joā. z ad eas etiam singulariter respondebo. tertio ponaz ratio

a Bho. sibus. Uide q' dixi in. l. iuro. §. h. j. de tute. z q' no. bart. in. l. ignota. re. in fi. C. d' rest. m. z ad istā gl. vide oio imol. i. l. q' bona. §. si alienas. in v' itē addo in p' q' dicit q' si dñs z c. ff. de dā. infec. z vide bart. in. l. i. in pn. ff. de bo. au. iudi. pos. vi. de ang. i. p' hio. c. iij. per Imol. in. l. si q's instituat heres in die in vlt. col. p' bal. z Ange. j. de here. in fi. z ibi pau. de castro.

b C' d' dicit cū tps. vide in. l. quo tē p' p'ore. C. de resti. mio. z ibi per Ly. z bal. q' p'batio regit in p' mo iudicio an suffic' sūz maria.

c C' Dicebat Uide paulū de cast. in. l. diuortio. §. itē nō solum ff. fo. ma. vbi refert q' ista opin. cōiter tenetur.

nō pōt ad illud qd̄ cūcurrat in p̄ntia nō restituit quasi actionē tate vite pdiderit: vt dictū est pro quo videtur casus. s̄. de mino. l. fi. z in his pcederet opi. mar. z seq̄. cūz. Quedā sunt p̄scriptōes que nō opant effectū suū in q̄libet pte t̄pis: imo nullo mō operant nisi toto tpe cōpleto. ut in p̄scriptiōe cōtra dñm̄ alterius. nō enīz q̄rif mibi p̄scribēti aliqd̄ de dñio nisi toto tpe decurso l. vsucapio. j. de vsuca. z. C. de p̄scrip. lon. tem. l. sup lō. gi. Nec exceptio q̄rif s̄ dñm̄ nisi toto tpe decurso. l. fi. q̄s emptōis. C. de p̄scrip. xxx. anno. z ex his appet q̄ in oi die vsucapōis fuit lesus. dz ergo subduci t̄ps absentie. z hoc pbat tex. optime. in. d. l. cū miles. j. eo. z. l. qd̄ tpe. C. de resti. mili. nō cauillādo litterā. z. l. necnō. s̄. fi. q̄s sep̄ius. j. eo. Nūc ad p̄positū in. s̄. nostro est verior lec. Jo. z Bul. ga loqtur in p̄scrip. rez. qd̄ appet cū dicit si inchoata sit bonēfidei possessiōis detētio. Quod intelligo vtz nisi t̄m̄ t̄ps cūcurrisset in p̄ntia qd̄ absorbuisset t̄ps petēde restitutiōis: ut statim dicā cū q̄ram q̄m̄ istud ius icipiat cōpetere. C̄ His expeditis que pertinent ad lec. s̄. venio ad materiā que hic tractat in glo. z debetis scire qd̄ est duplex ius. s̄. offm̄ rescindēs. z istud est in integ. resti. que postulat. Est z aliud qd̄ d̄ iudiciū rescissoriū: z istud vocat̄ actio rescissoria que itentatur post habitā restitutionē in integ. de qua in. l. necnō. s̄. ex ceptio. j. eo. z. l. fi. C. eo. z. l. ab hostibus. de cap. z post. li. reuersis. z insti. de act. s̄. rursus. De p̄mo videamus scilicet de offō rescindendi: circa qd̄ q̄ro. p̄mo qd̄ sit. se cūdo qm̄ cōpetat. tertio ad qd̄. quarto isra que tēpora. Ad p̄mum dicūt qdam q̄ istud iudiciū rescindēs est actio rescissoria: z hoc tāḡ in. fi. glo. hic: ibi. sed qd̄ d̄z dicūt maioribus iure actiōis subueniri asserētes rescissoriū statim eis reuersis dari zc. z fundāt se p. l. fi. C. e. vbi innuit q̄ statim isti rescissorie p̄scribat̄ ergo est nata. Sed dic q̄ ibi p̄scribit̄ hoc est eius natiuitas ipeditur sed currit t̄ps offō rescindēdi: hoc est bñficio petēdi restitutionē in integru. dicit ergo glo. hic q̄ hoc est offm̄ iudicis qd̄ ipetrat a p̄tore viuo qd̄ dat resti. auctoritate edicti p̄toris mortui ad istar minoris: vt. s̄. de mino. l. q̄ si minor. in. fi. qua restitutiōe habitā intētabat̄ rescissoria. Istud est vtz q̄ est offm̄ s̄m̄ oēs doctores. vt pbat̄ per tex. in. l. fi. q̄s stipulatus. j. e. z ego p̄bo per rōnem. nam q̄iqz verba edicti referunt ad iudicē. tūc ex illo edicto iducit̄ offm̄ iudicis: z ad ipz iudicis offm̄ recurrit ut p̄zin edicto de minoribus. vbi d̄ q̄ res erit aduertā. Ex quo orit̄ offm̄ iudicis: ut in. d. l. q̄ si minor. s̄. de mino. in. fi. z no. in. l. fi. soror. C. de coll. facit. l. i. in. p̄n. j. de coll. bo. dixi plene in. l. i. j. de cōdi. ex. l. z. l. i. i. de ali. le. vbi v̄ casus: sed istud edictū est bñficio. dicit enī si qua mibi iusta cā videbit̄ zc. Sed q̄ro q̄le sit istud offm̄ iudicis vtrū regraf̄ libellus lit. contesta. z silia. Inno. extra de in integ. resti. c. tuz ex litteris. v̄ dicere q̄ aut istud offm̄. s̄. restitutiō iplorat̄ circa illud qd̄ factuz ē extra iudiciū: z tūc regraf̄ libellus litis p̄testatō z silia ut in. c. fi. ex de offō iudicis. z hoc est qd̄ d̄ restitutiō dz dari cā cognita: vt. l. in. cāe. s̄. cā cognita. s̄. de minoribus aut petis aduersus sniam: z tūc pōt expediri summarie vt in offō iudicis. p̄mū placz. Sz in b̄ vltio ego dicerē sic. aut restitutiō petis aduersus aliqd̄ factū in iudicio p̄ter q̄ aduersus diffinitiuā sniam: z tūc sine libello z lit. p̄tel. fiat summarie: vt. d. s̄. fi. sic itelligo. l. diuus. s̄. de in integ. resti. z quod no. in. l. fi. C. vbi z apud quē. si vero petis aduersus diffinitiuā sniam. tūc puto q̄ debeat dari libellus z lis p̄testari. qd̄ apparet q̄a in integru restitutiō z appellatiō equiparant̄: ut. l. p̄ses. de minoribus. sed in cā appellatiōis que agit̄ vtrazqz pte presentē dz lis cōtestari: vt. l. i. C. ne in vna eademqz cā. li. tertio puo. ergo z in ista restitutiōe. Preterea hoc pbat̄ in. l. minor autem magistratus. s̄. i. s̄. de mino. vbi apparet q̄ quādo petis restitutiō aduersus sniaz debent cause inseri z nō obscure z incolorate peti. ergo apparet q̄ debet fieri solēniter. cūz restitutiō in integru pōt

fit peti coraz alio iudice superiori. Forte q̄s dicit hoc fieri per offm̄ iudicis mercenarium actioni deseruiens cū de prima causa cognouerit certe non video. quod aut dixi de lite contestata: itellige quādo hec causa agit̄ qualibet pte p̄fite. Si vero agit̄ pte abñte: tūc pōt pueniri ad diffinitiuam etiā lite nō contestata: qd̄ tangit̄ hic in glo. ibi z q̄a t̄m̄ in p̄stimum statum restituitur: videt̄ q̄ etiā abñte pte possit dari zc. qd̄ itellige ut plene no. per doc. C. si ut se ab here. absti. au. c. si oēs in vltima qōne. C̄ Venio ad scōm. s̄. quādo icipiat cōpetere istud offm̄ iudicis. gl. hic. z in. l. fi. C. de tēp. o. in integ. resti. r̄idet q̄ a tēpore reuersionis: subaudi z lesio nis cōplete. z ex hoc sequitur vna talis p̄ntia. pone q̄ incepta est p̄scriptio. xxx. anno. me abñte per annū. Postea reuertor z sto p̄ns. xxx. annis. certe finita p̄scriptiōe potero petere restitutionem ad illum annuz qui cūcurrat in abñtia. ita tenet hic glo. circa si. ibi itez si fuit absens primo anno zc. vide glo. C̄ Itēz ex hoc videtur q̄ si cōtra minorem. xxv. annis vltimo anno incipiet currere p̄scriptio. xxx. anno. q̄ finitū. xxx. annis pōt petere restitutionem in integ. z sic cum esset quinquaginta q̄z annoz. vel. lxx. si ponerem̄ in p̄scriptiōe. xl. annorum. ut no. in. l. fi. C. de temp. in integ. resti. pe. Jaco. de are. z Pet. habent hoc pro incōuenienti. vt no. in. l. fi. C. de temp. in integ. resti. in. v. q̄ nec mirū cū ip̄i teneat̄ opi. mar. scilicet q̄ quādo p̄scriptio completur z currit in presentia nō restituitur aliquo modo vt. s̄. dixi. merito ista questio nō procedit. Sed procedit ista q̄stio tenēdo opi. Jo. z Bul. dñs Jac. bu. insti. de acti. s̄. rursus. z glo. simplr z plus nō examiat. guil. de cu. qui z opi. Bul. z Jo. vt vidistis: dicit q̄ aut t̄ps qd̄ currit in p̄ntia est minus q̄driēnio z pōt dari restitutiō: aut est plus q̄driēnio: z tūc secus ne sit melioris cōditionis ille qui plus est negligēs q̄ ille qui minus est negligēs. Ille enim cōtra quez tota p̄scriptio currit in abñtia hz q̄driēniū z nō plus. ille p̄tra quē modica currit in abñtia vel presentia possz habere. xxx. annos qd̄ esset incōueniēs s̄m̄ istam opi. T̄ps qd̄ currit in p̄ntia opatur duos effectus. s̄. q̄ cōplet p̄scriptiōnez z q̄ absorbet t̄ps petēde restitutiōis in integ. hoc videt̄ contra casum. l. necnō. s̄. si quis sep̄ius. j. eo. vbi d̄ si q̄s sep̄ius cā reipublice absuit ex nouissimo reditu t̄ps restitutiōis esse cōputādum. Prout enī ibi loqtur in tēpore petēde restitutiōis: vt ibi dixi s̄m̄ Jac. de are. nō debent cōputari ex nouissimo reditu imo t̄ps p̄mi redit̄ minueret de tempore petēde restitutiōis in integ. s̄m̄ predictam opi. z sic opi. Guil. videtur contra casuz dicti. s̄. C̄ Adibi videtur sic dicendum quandoqz p̄scriptio habet duo tempora: q̄a cepit in presentia z finit in abñtia. z tūc fateor q̄ currit tempus a die reuersionis seu restitutiōis: vt. l. fi. C. de tem. rest. in integ. s̄z omnes. quādoqz cepit in absentia z finita est in presentia. z tunc s̄m̄ Adar. z sequentes ista questio nō habet dubium: quia non datur restitutiō. s̄m̄ nos qui tenemus restitutionem dari aliquo casu procedit dubiū. Quo casu dic aut erat in potestate mei qui sum reuersus ne finiretur lesio cepta: quia poterat agere litem cōtestari z similia. z tunc puto veraz opi. Guil. scilicet q̄ sicurrit in presentia t̄m̄ tempus quantum est quadriēnium hodie non restituitur si currit minus eo tempore quod restat potest petere restitutionē. hoc patet p̄ rationem suam. hoc etiā probo. quando negligētia adhibita in vno tollit id qd̄ est alterius beneficij. tunc negligentia nocet in illo beneficio: vt. l. fi. C. de his qui a non domino ma. z no. in. l. item si heres. in. p̄nci. j. de ali. iu. mu. cau. fac. sed hic causa restitutionis concedende contra concedentem p̄scriptiōnez que currit in absentia est equitas: quia non potuit se iuuare. Causa quare non datur restitutiō contra p̄scribentes que currit in presentia est: quia videtur consentire z alienare: vt. l. alienationis. j. de verbo. signi. Et ideo per istā

a C̄ Itēz regraf̄. Et vbi p̄cedit offm̄ iudicis an regraf̄ litis p̄testatō vide per doct. ant. p̄mol. in. c. q̄m̄ frequēt. s̄. s̄. ut lit. nō p̄te. z qd̄ no. bar. in. l. i. s̄. fi. de va. z c̄for. cog. facit q̄ in inquisit. dicit̄ mus an lit cōtestat. z vide etiā in. d. l. diuus. z nob. bal. in. l. fin. C. de temp. in integ. resti. z qd̄ no. i ru. bica de interro. acti. p̄ bal. in. l. i. ff. de iurif. om. iudi. z ibi p̄ C̄. in. vl. q̄.

tp: ant habebat titulū. z tūc nō pōt etiā cōueniri d iur
cōi petitiōe hereditatis absqz istātia militis. nec pōt di
cere qz h logtur de p̄scrip. xxx. an. seu lōgissimi t̄pis s̄m
glo. qz ista erat incognita s̄m ista t̄pa. qd no. idē no. i. l.
q occidit. j. ad. l. aq. l. postea dixi in. l. oibus. j. d. ac. z ob.
Ad cōtrariū r̄idet gl. notabiliter. z itelligit qz hēbat
iustā cāz credēdi se h̄rdem. z sic habet p̄ titulo quo ad
vsucapiōem z p̄scriptiōē: ut. l. cellus de usuc. C. Mor.
h diligēter qz h̄ iust' error hēatur p̄ titulo quo ad p̄scri
ptionē uel usucapiōem: nō t̄n habet p̄ titulo quo ad ex
cludendā petitiōēz h̄rditatis. C. Scōo op. qz emptor n̄
possit cōueniri: qz ē h̄iturus regressū cōtra possessores
ut. l. h̄ si lege. s̄. itē si rē. j. de peti. here. Sol. intellige qz
nō erat h̄iturus regressum contra possessorem: uel pos
sessor erat malefidei. Bar.

Sum quoqz. Abns cā reipublice restitu
itur ut pinde p̄cipiat p̄mo
da ac si p̄ns esset. h. d. Al sic. abns restituif ut capiat le
gatū qd amisit p̄ p̄ditōis defectū. h. d. C. Quero p̄ d
claratiōe ad qd restituaf. Gl. dicit ut pecuniā capiat: n̄
aut ut restituaf actio: qz eaz nō amisit. Quidā alij mo
derna dicūt qz restituaf actio: nō enī est lesus i pecunia.
h̄ in h̄ ga deficit cōditio. iō restituif ad hoc ut habeaf
p̄ iplera. ex h̄ cōpeteret actio. Qd ergo h̄ d̄ restituif. f.
ut legatū capiat sibi relicū: z sic competit actio pro eo.
C. Op. si nō steterit p̄ eū habet pinde ac si esset iplera.
ergo de iure cōi potest petere legatum: ut. l. qz cubinaz
s̄. uxori. j. de le. iij. z de cōdi. z demō. l. i. qz ita. Gl. sol
uit p̄cedēdo p̄trarium qz h̄ restituif de iure cōi. uel dic
qz ibi p̄cedebatur p̄ aduersariū uere. Tu t̄n dic qz h̄ lo
qur in casu in quo casu p̄cedebat esse in italia: ideo nō
debebat habere legatū: qz alteri' fauore erat h̄ adiectū
ut. l. seio. in p̄n. j. de ann. leg. z de cōdi. z demō. l. illis li
bertis. z qd no. C. de le. i. pp̄ priuilegium tamē militis
restituif: ut h̄. Alio ista lex facit p̄ doctorib' qz d̄bebat
h̄re salariū annuū. nā si abfūt cā reipublice: nihilomin'
debet h̄re salariū. ad idē. l. si qz stipular'. j. e.

Sciendum. Restitutio ex hoc edi
cto nō fit ubi qz certat
de lucro cū alterius iniuria nec ex fictione post
liminiū: cū postliminiū nō porrigatur ad ea q̄ sūt facti z
cessat restitutio ubi eqtas cessat: hoc dicit cuz duabus
legibus sequētibz. C. Mo. restitutionem nō p̄cedi: ut
quis lucret' cū dāno alterius.

Eniqz. Sūmata ē cū p̄cedēti. C. Mo.
qz sine possessiōe n̄ p̄cedit pre
scriptio. C. Itē no. qz possessio ē facti. C. Itēz
no. qz fictio postliminiū nō h̄z locū in his q̄ sūt facti. Et
sic no. qz possessio nō restituif p̄ postliminiū. Bar.

C. Ex. l. sequenti.

Fictio vniuersaliter fingit super hijs que sūt facti ra
ro uel nunq̄ sup hijs que sūt iuris. Et quoruplex sit fi
ctio. Et in fictione postliminiū quot regrāf. Et quot ca
pita habeat postliminiū.

Scutilem. Mo. qz fictio cessat ubi
cessat eqtas. Itē not.
qz p̄mus d̄ns nō p̄dat d̄niuz nisi alteri acqraf
dixi in. l. si ego. s̄. de neg. gef. C. Lōtra gl. q̄ dicit d̄niuz
ē in p̄ndenti. Op. j. e. l. ait p̄tor. s̄. itē ei. Solu. ut ibi.
C. Op. de. d. l. ait. s̄. h̄i q. z. j. de usuc. l. si is qz p̄ empto
re. z. l. iusto. s̄. fi. So. dicit gl. h̄ p̄ se possidebat: ibi loqf
de possessiōe quā capt' habebat p̄ subiectas p̄sonas.
C. Op. j. de usuca. l. cū ita. So. regula ē qz p̄scriptio si
ne possessiōe non p̄cedit. fallit in aliqb' casib': ut ibi. l.
reuz mixtura. s̄. labeo. e. ti. z p̄ Dy. in. c. sine possessiōe
extra de reg. iur. li. vi. C. Itē op. d̄f hic qz possessio ē fa
cti. Lōtra imo iuris: ut. l. pegre. in p̄n. de acq. pos. z. l.
possessio. eo. ti. z no. in. l. i. in p̄n. e. ti. ubi diffinit qz pos
sessio est ius iustitendi z c̄. So. cōcedo qz possessio est iur
is: t̄n qdam h̄z in se multū facti z parū iuris. qdaz mul
tū iuris z parū facti: qdā multum iuris z multuz facti.

gl. hic tāgit: z in. l. i. C. de acq. pos. qd examinare ē lōgū
dico plene in. l. si is qz p̄ emptore. j. de usuca. C. Op. h̄
d̄f qz fictio postliminiū nō h̄z locū in his q̄ sūt facti z gl.
no. ḡnatr nō fingi circa facta. Lōtra ut plurimuz fingit
circa facta. nam fingit nat' ille qz nō est natus: ut. l. qz in
vtero. s̄. de sta. ho. Fingit retro fuisse qz in ciuitate: ut
. l. retro. de capti. Et eē in ciuitate ē facti. Fingit viuere
qui est mortu': ut. l. in libello. de excu. tu. z t̄n est facti.
Fingit mortu' ille qz uiuit ingrediēs mōasteriū: dāna
tus: deportat' z similes: ut. l. deo nobis. C. d̄epi. z de.
z. l. si necē. s̄. deportat'. de bo. li. Fingit pecunia n̄era
ta z a me ad te p̄fecta: ut. l. singularia. j. si cer. pe. Fin
git facta traditio rei: ut habuistis in. l. solurū. s̄. solu. j.
de pig. ac. z in oib' p̄similib' casibus. Et istud ē veruz:
z iō ego dico qz fictio vniuersaliter fingit sup his q̄ sūt fa
cti. Raro uel nunq̄ sup his q̄ sūt iuris ubi pōt iduce
re s̄m ueritatē. z iō in oibus nō est fictio. Exēplū i auē.
ep̄alis. C. de epi. audi. C. Itē exēpluz i bis qz ifamantur
ipso facto: ut. l. i. de his qz no. infra. Lū enī pōt facere h̄z
fictates nō facit s̄m fictionē: ut. l. ga ratio. de p̄di. insti.
C. Op. ad p̄posituz p̄ intellectu huius. l. z ad euidētiā
rei scias qz triplex est fictio. Sicut enī naturalr aut aliq̄
res que nō est in esse p̄ducif. Aut p̄ducta destruf. aut
vno mō p̄ducta trāsserf in aliū: ita p̄ fictionē qdā est fi
ctio inducta: ut quādo fingit esse qd nō ē: qdā est fictio
puatiua: ut qn̄ fingit nō esse qd ē. qdā ē fictio trāslatiua
ut qn̄ id qd est vno mō fingit esse alio mō. Et ista tertis
p̄tiner ad leges n̄fam. z est n̄fa materia cū fictio postli
minij fingit eū qz reuertif hodie retro fuisse in ciuitate:
ut. l. retro. z. l. postliminiū. in p̄n. j. de capti. In hac ficti
one sciēdū est qz ad h̄ ut locū hēat regrif p̄rio qz subsit
eqtas: ut. d. l. postliminiū. qua cessāte cessat fictio. ut h̄.
Itē regruntur extrema habilia. h̄z enī hec fictio duo ex
trema extremū a quo: z extremū ad qd. Et si aliq̄d isto
rum extremorū esset inhabile cessaret fictio. Exēplū ra
tibabitio retrotrahif. s̄z si hodie cū ratum hēo nō possz
negociū geri ratibabitio nō traheret retro: qz est defe
ct' extremi a quo: ut. l. bonorū. j. rē ra. ha. Simile lega
tari' fingit d̄ns retro a die mortis testatoris. sed qd si
hodie cedēte die legati res ē p̄empta. Lerte nō potest
fingi retro. Quia est inhabile extremum a quo: ut. l. huic
scripture. j. ad. l. aq. l. facit. j. de h̄b. ob. l. eū qz in fi. z. l.
quotiēs. de nouationib'. Itē uidēs qz donatio facta a
viro uxori cōfirmat morte z retrotrahif: ut. l. donatiōes
. C. de dona. iter vi. z vxo. qd intelligif q̄tuz ad fructus
nō q̄trum ad d̄niuz. Quia d̄niuz nō pōt queri uxori cō
stāte m̄rimonio quo tpe fuit facta donatio. Ergo n̄ p̄t
fingi retro q̄ritū: qz est defect' extremi ad qd ita no. in
. l. i. C. de inofficio. donatio. l̄z quedā glo. dicat cōtrari
um. C. Itēz aliud exēplū. s̄. e. l. ab hostib'. s̄. i. nā nau
tus apud hostes si reuertif n̄ h̄z iura postliminiū simp̄r
Rō qz ibi deficit extremū ad: qd nunq̄ enī fuit captus.
Scōo sciēdū ē qz postliminiū h̄z duo capta. Anū h̄z ve
ritates: qz eoiפו qz capt' reuertif recupar s̄m iuratem
oīa sua iura. secūdū est s̄m fictionez: qz fingit retro fuis
se in ciuitate: ut. l. retro: z. l. postliminiū. j. de cap. Tertō
est sciēdū qz possessio h̄z plurimū facti quā qz h̄z p̄ se
z eā nō recupar statū cū ē reuertus: nisi eā apprehēdat:
ut. l. cū h̄des. j. de acq. poss. Quia ergo statū nō recu
perat cū reuertif appet qz non p̄t fingi retro possedisse
qz est inhabile extremū a quo. Et hoc est qd voluit dice
re ista glo. cū ea q̄ sūt facti nō recupant eo reuertente
postliminio. ergo nō fingit retro possedisse z vsucepif
se. Exēplū in possessiōe quā retinem' p̄ filiū uel p̄ suuz
in cā peculiari: illa eoiפו qz reuertif ē ignorātī acqraf
sibi. merito fingit retro vsucepisse: qz ē habitas extre
morū. z hoc est qd gl. ibi dixit in solutiōe p̄trarij ibi per
subiectas p̄sonas. Et ista est ratio eorū q̄ hūistis no. s̄.
. e. in. l. ab hostibus. s̄. i. de eo qz nascif si nō reuertif cuz
pri' qz reuertaf nō pōt fingi legitim': qz dicit extremū
a quo. De habitate extremo: tāgit Lp. C. d̄sen. pas.
z

Sciēdū.
Et fa
cit ad no. qz
quam ponit
bal. in. l. pe.
in fi. C. d̄. re
pn. be.

.l. si. z hanc materia plenissime declarati. in .l. si is qui p
empitore. j. de usuc. z hec materia fuit qua prio reperij
existens in scholis.

Ex. l. sequenti.

Constitutione epi dicitur q q non soluerit legata pa
tris infra tres menses sit excōicatus nō censet excōicat
aliqua licet agens ad solutionē legatorū producat testa
mentum.

Item ait pretor.

Hic incipit iuriscō
sultus examinare scōm caput edicti: z breuiter
hoc itendit. Qd qd acquirit pp suā abntiaz nō esset de
sensus in itegrū restituit. Itē q dicit aliquē non defē
suz d3 pbare. h. d. z pōit prio sba materialiter. **C**ae
nio ad. h. hoc aut dicit pstitutio epi q q nō soluerit le
gata infra tres menses sit ipso facto excōicat. Ergo qa
nō soluiti legata p̄ris tui z p̄duco testm̄. Querit vtrū
sit pbata excōicatio. Lerte nō: qa debeo pbare te non
soluisse ita dicit Inno. extra de cōsibus. c. sup qd q. tā
git aliq̄liter in. l. ij. C. de iure emp̄bi. z casus est in. l. hoc
iure. j. de v̄b. obli. z ibi examinaui plene. **C**Alitio not.
p hāc. l. z gl. que est in. l. hec aut. j. q. ex cau. in poss. ea.
q ad hoc ut qd sit h̄e cōtumar: ut possit pueniri ad se
cūdū decretū q debeant regri amici qd examiat. cy. i. l.
cū pponas. z. C. de bo. au. iudi. poss. ego plene in. l. si
finita. §. iulianus. j. de dā. infec.

Ergo.

Mo. istā. l. ex q colligit practica
q fiat p̄conij q qūqz vult dē
dere talez cōpareat. no. p glo. i. l. hec aut. q. ex
cau. in poss. ea. **C**Itē no. casū q ubiqz negatiua est
cā intentiōis alicui ille q dicit d3 pbare. nā h̄ peto resti
tutiōem cōtra abntem: qa nō ofendebat: z sic v̄ casus
ad questiōem de cōstitutiōe epi de q̄ dixi in. l. pri. §. h
aut. Itē no. q furiosus z aduersus eos dat restitutiō
sicut cōceditur absentibus z cōtra absentes facit. j. d̄ si
de iusto. l. marcellus. z ibi no.

It pretor.

Lōtra p̄ntem q ex cau
sa secū agendī p̄ntem
non facit in integr. restitutiōe p̄cedit. h. d.

Ex. l. sequenti.

Qualiter ius usufructus quasi possideatur.

Is autem. Captus ab hostibus nō pōt usu
capere z reuersus ad hoc n̄ resti
tuetur: s̄ restituet v̄t fructū recūpet. h. d. **C**Op. q pos
sessio nō recuperet a captiuo redeūte: ut. §. e. l. deni qz
z. l. cū h̄des. de ac. pos. Sol. nō recuperat ipso iure s̄tu
te postliminij: nec fingit retro possedisse: s̄ p restitutiō
nē in itegrū eā recuperat ut h̄. **C**Op. d̄ h̄ uel usufruct
q̄si possessiōe zc. **C**Lōtra usufructuarii possidet rem
iure z naturalr: ut. l. naturaliter. j. de acq. poss. **C**Hale
ergo dicit hic quasi possessiōes. Rūdeo in usufructua
rio debetis cōsiderare duo. p̄mo fundū ipm̄ z illū pos
sideret h̄e z naturalr ut in cōtrario. Itē debem cōsi de
rare ius usufructus. z istō ius q̄si possidet ciuilit̄. nā
possessio h̄a in eo nō cadit cū sit qd incorpale: ut. l. h̄u
§. incorpales. j. de acq. re. do. vid̄ gl. **C**Idel̄ ergo vel
le gl. q ius usufruct^o q̄si possideat. Itē no. in. l. si i plu
res. §. deiectū. j. de ui z ar. z in. d. l. naturaliter. in p̄n
ci. uti pos. l. vl. In p̄trariū sicut ē sepata cā possessiōis et
d̄n̄ij. l. naturalr. §. nihil cōe. de acq. pos. ita cā vsu ruct^o
z possessiōis: ut. j. de acq. pos. l. p̄misceri. s̄ p̄stat q q
nō d̄ q̄si possidere ius d̄n̄ij: ut. d. §. nihil cōe. ergo nec
ius usufruct^o. Rū. sbens scire q in corp̄alib^o nihil est
aliud possessiō q̄ aduersarij patiētia: ut. l. quotiēs. j. de
ser. z ideo ad h̄ndaz q̄si possessiōez regri q d̄n̄s sciat
quē v̄t: ut. l. ij. C. de serui. **C**ico ergo q q̄tū ad extrane
um nō possū dici q̄si possessor iuris: qa ei patientia nō
tribuit mibi q̄si possessiōez s̄ sepata est h̄mōi possessiō
nis z usufruct^o cā si est possessor: ut. d. §. p̄misceri: s̄ re
spectu d̄n̄ij p̄t dici q̄si possessiō iuris: ita d3 itelligi h̄. fa
cit qd h̄uistis i. l. arboribus. §. usufructus. z. §. se. j. de

It pre
tor. §.
deinde. pp
aduocatos.
An licitū sit
petere dilati
onē propter
aduocatos.
Idē dicit in
no. in. c. pa
storalis. de
offi. dele. q̄si
ipedit nota
rius deputa
tus ad scri
bēdum acta
iudicij. z se
quūtur voc.
in. l. si longi
us. in p̄n. j.
de iu. z bar.
m. l. quada
z. §. nihil de
edē. z ibi di
xi. z ad bar.
hic addo p
eundem i. l.
s̄ si vnus. §.
si. de iniur. z
in. d. l. si lon
gius. z in. l.
in. ff. de va
mune.
b Ed si
p pre
torem. §. ait
ptor. Et ad
de bal. in. l.
si. §. i. in p̄n.
C. de bo. q̄
lib. z ad itel
lectū huius
tex. z glo. vi
de que dixi
post bar. i. l.
i. §. fin. ff. si
quis ius di
cē. nō obtē.
qd no. vide
doc. in. c. ad
abolēdam. d̄
here.

usufru. h̄ oīa tene menti.
Plane. Captiuū p̄ subiectas p̄sonas p̄nt p̄scri
bere z ab actiōibus cōpetentib^o libera
ri eo casu p̄tra ipos restitutiō cōcedit. h. d. **C**Quero q̄
est rō q̄ vsucapiūt p̄ subiectas p̄sonas: z nō p̄ se. dixi in
.l. deniqz. §. e. qa statū eo reuerso recuperat illā possessiō
nez absqz alia eius scientia uel facto: z sic repiunt extre
ma habilia. **C**Quero q̄ est rō q̄ p̄scribūt p̄tra actionez
nō at fundū. Rō est ista fundi p̄scriptiō causaf a possel
siōe p̄scribentis z sine ea nō p̄cedit: ut. l. sine possessiōe
j. de usuca. §. captiuū nō possidet. ergo zc. **C**Actiōni
h̄o nō p̄scribit ex possessiōe debitoris. sed solum ex cur
su t̄pis z negligentia nō petētis qd currit illo exite i ca
ptiuitate: sicut si esset in ciuitate. **C**Et p̄ hoc dicto q̄
capitulū possessor. ex de re. iu. li. vi. n̄ h̄z locū in p̄scripti
one debitoris cōtra creditorez: qa p̄scriptiō nō p̄cedit
ex possessiōe: s̄ ex negligentia actoris. casus est in. l. seqf.
§. si qd. j. de usuc. z ibi plene dixi. **C**Bar.
Ex. §. sequenti.

Latitatio requiritur tempore primi z secundi d̄cre
ti ad hoc ut uēditio locū habeat. Et dilatio datur pp
aduocatos longo tpe abfuturos.

Deinde.

Hic incipit exponere illa s̄ba secū
lites p̄stari ex cā iusta uel iniusta p̄tra eū restitutiō p̄ce
ditur si qd ex hoc q̄sierit. h. d. **C**Op. d̄ h̄ secūe agen
di p̄tēz nō faceret. Lōtra qa sola citatiōe p̄petuatur
actiō: ut. l. sicut z. l. cū notissimi. de p̄scrip. xxx. anno.
Ergo nō est necessaria restitutiō. **C**icut qdā q̄ h̄ non
fuit p̄uētus p̄ executiōe. Alij dicit q̄ illa lex itelligitur
solū in actiōe in rē. Tu potes dicere q̄ in p̄scriptiōib^o
q̄ currebat ex sola negligentia nō petentiō hodie sit im
mutatū p̄ dictā legez sicut dicā in. l. vl. z ibi no. §. de co
p̄ quez factū erit. **C**Op. q̄ tale d̄nū restituit p̄ officū
um iudicis p̄tra p̄tumaces: ut. l. nō ingnorat. C. de fru
cti. z lit. expen. z in au. de exhi. reis. §. nihil. **C**l. r̄idet
q̄ ibi loq̄tur de d̄no rei non actoris. **C**El aliter pleni
us subuenit p̄ in integ. rest. q̄ p̄ aliud officium iudicis.
ergo illud officū non tollit restitutiōez: ut h̄uistis no.
§. de mino. l. emili. **C**Op. de iudicij. l. ij. §. in oib^o.
Sol. itelligit illa s̄m istaz. **C**Procedo in glo. que est ibi:
z sic nō p̄t fieri talis missio zc. **C**Ja. de are. allegat istam
.l. cū hac gl. q̄ ad hoc ut fiat uenditio est necesse q̄ qd
latitet tpe p̄mi z scōdi decreti. Si enī nō latitat in primo
decreto nō p̄t fieri missio ex quo p̄cedit uenditio: ut h̄
in gl. ita dicit ip̄e in. l. fulcinus. in p̄n. ex q. cau. in poss.
ea. z ego i. l. si finita. §. iulian. j. de dā. infec. **C**Itē no.
ex hac lege z glo. q̄ petif dilatio propter aduocatos.
CHoc itelligit q̄si aduocat^o est lōgo tpe abfutur^o: ut. l.
si longi. in p̄n. j. de iudi. z delara istud: ut no. p glo. z
Inno. extra ut lit. nō p̄te. c. i. z de dila. c. ij. z in spe. d̄ di
la. h̄. circa aduocatos. z p̄ Ly. de dila. l. i. C.

Ed z si per pretorē.

Op. gl. i au. ut spon. lar. §. quozz. dic ibi loq̄
de tpe instantie: h̄ de tempore actionis. alij dicunt q̄
ibi restituitur sicut h̄.

Aduersus. Lōtra abntem ex cā necessaria
cōcedit restitutiō. ip̄e h̄o nō re
stituit nisi cū p̄curatorē dimittere non potuit uel dimi
sit z mortuus est. h. d. facit. l. si. §. de in inte. resti.

Hec clausula. Contra eū q non pōt
vocari in ius concedi
tur restitutiō. h. d.

Ait pretor. Si p negligentia uel per do
lū iudicis p̄tgeret ut peat ius
agendī restituitur. secus si culpa actoris. h. d. **C**Hor.
h̄. Item p magistratū. q̄ q̄ncūqz p̄ sordes uel p̄ gram
fina esset lata pōt peti restitutiō in iteg. facit. l. si suo iū
to. §. pretor. ad trebel. Sed si p pecuniā esset ip̄o iure
nulla: ut. l. penales. C. q̄i pronō. non est nec. **C**Hor.

et verfic. sed si dum. casum q. exbannitus de communi non debet audiri. et eodem modo excommunicatus per contumaciam.

Si ferie. Propter serias repetinas si aliquis ledit datur restitutio. secus si propter serias solenes. b. d.

Quotiens. Usucapio rescissa tps absente tñ restituit. b. d. glo. exaiat vñ. q. quā dixi in. s. q. q. simp. no. h. causas abñtia q. q. dic. plene ut dixi in. l. h. s. de in. inte. resti.

Item inquit. Dic iuriscōsult. exponit ultimā ptē edicti. materiā hui. s. hēs plene p. cy. i. l. quo tpe. de resti. mili. et d. in. ite. resti. l. h. et q. cau. ma. l. h. et p. dy. et alios. isti. de ac. s. rursus et p. canonistas ex. de in. inte. resti. c. i. et j. e. l. necnō. s. sepi. cui. mā est eadē cū illa quā mō uides.

Enon.

Quod eis. Hoc vidistis in. l. mutus. s. de procur. b. d.

Si quis sepius. Iste. s. fm. gl. legit tot. in tpe qd restituit. fm. Ja. de are. legit q. pncipiū loqitur de tpe infra qd restitutio petif. et ista lec. est multū clara. et iō pñō s. cā pono casū z breuiter. b. d. Tps ad petēdū restitutioē incipit currere ex nouissimo reditu. Itē pluriū abñtiarū tpa iungunt vt simul restituantur. b. d. s. ia. de are. fm. hoc dz exponi dū dicit annū dam. ad restituēdā. i. annū restituim. Ante q. ueniā ad lec. gl. dico q. tot. s. pōt itelligi in tpe infra qd petif restitutio. Ad euidētiā scias q. qñ restitutio petif ad tps tñ: tūc tñ tps h. z q. ad petēdā restitutioē quātū est illud in quo fuit lesus et nō vltra: ut. l. diu. s. de in. inte. resti. et de mino. l. interdū. et ibi no. tetigi. in. l. ab hostib. s. q. q. simplicit. s. e. hūc ad ppositū in prima pte. s. non mutat casus. in secūda mutat ut loqitur de tpe infra qd restitutio petif et clarior est casus. S. fm. gl. tot. iste. s. loq. in tpe infra qd restitutio petif. scōa diuidit: q. a pñō loqitur in genere. scōo circa pñōa mouet unū dubiū ex quo ap. per exēpluz dicit generalis. scōa ibi s. z si oēs. In pñā pñōa dicit gl. q. pōt itelligi duob. mōis. pñōs duos modos reprobat. Tenio ad tertiū: et pōt legi duobus mōis. pñō in lesō pfecte in pñā abñtia. secūdo in ledēdo p scōam abñtia nō pfecte lesō ex pñā. Ad euidētiā scias fm. opi. gl. q. si aliq. est lesus in tpe: et post lesionē fuit pñō et negligēs tñ sibi minus restituit de tpe q. tū negligētia fluxit: ut. l. ab hostib. s. q. q. simplicit. s. e. fm. lec. gl. Done ergo casū sic. possedisti rē meā duobus annis me absente. et sic i. prima abñtia fuit pfecta tua vsucapio: et ego lesus demū sui reuersus: et steti per sex mēses in qbus fui negligēs. postea fui abñs p alios sex mēses et redij. certe ab vltia die isti redit. fiet diminutio tps qd dz tibi restitui. i. ut tñ sex mēses tibi restituant: et illi qui cucurrerūt in negligētia subducant: hoc dicit put loqitur in lesō pfecte in prima abñtia. scōdo mō legit in ledēdo p scōam abñtia. z gl. ponit casuz clare. q. libet lec. pōt eē bona. Ad primā ptez op. de. l. ab hostib. s. q. q. simplicit. s. e. So. legēdo put dixi nō ob. C. op. ad scōaz ptē et vñ q. nunq. restitua. ann. integer si in āno fuit lesio. nā qñ fuit reuersus est ipossibile q. nō cucurrerit aliq. tps in pñā qd debebat subdaci: ut. s. dixi in pñ. hui. s. Gl. sol. dicit ut i ea C. scōo op. gl. q. ipossibile sit q. aliq. tps subducatur occasiōe negligētie. nā modicū tps p reuersionē hēf loco abñtie: ut. i. d. s. q. q. simp. ergo p. illō modicū tps erat aliō modicū tps loco abñtie: et iterū aliud modicū tps p illud: et sic iterū iñnitū: et nūq. erit negligēs. So. gl. q. modicū tps primū habet loco abñtie ut i illo si dicit negligēs si ut post illō sibi def. aliō modicū tps: q. cessat rō. potuit enī in pñō tpe sarcinulas cōponere ad uocatū q. rere et similia facere. C. Querit gl. qd si aliq.

lesus est maiori tpe anni. certe totū restituet. casus ē in pñ. s. nfi fm. vñā lec. glo. C. Altio glo. dicit q. bul. ex h. s. fundabat duas opi. suas: ut in gl. q. examinauim. in. d. l. ab hostibus. s. q. q. simplicit. s. e. b. d.

Si cum in prouincia. Qui ē in loco ubi pōt pueniri pñs esse vñ nisi hēat exceptionē fori. b. d. Vel sic q. est in cōi pñs esse vñ. b. d. C. No. q. n. p. t. putari actori si nō citauit reū quē sciebat habere exceptionē fori posito q. ipō iure pueniri possit.

Exemplo. No. hūc. s. et iste. s. nō idiget sūmario. S. debes scire ad euidētiā q. illi cui est pscriptū pp abñtia nō cōpetit actio nisi restitutioē prehabita. et illa actio restituta uocat rescissoria: ut. l. h. C. e. et j. p. i. s. et insti. de ac. s. rursus. et l. ab hostib. C. de cap. Et durat anno: ut. l. in onerarijs. s. sed cū rescissa. j. de ac. et ob. dicit ergo iuriscōsult. h. sic actio rescissoria nō pōt intētari nisi restitutioē prehabita: ita nec exceptio pōt obijci ab eo s. quē est prescriptū nisi pñō redierit et pueniat a prescribente. b. d. et fortis est. s. iste. et istū. s. examinaui plene in. l. nā et postea. s. si minor. j. de iureiur. et est tex. qui hoc declarat in. l. exceptiones. in fi. de excep.

In actione. In actioē rescissoria veniunt fruct. b. d.

Um miles. Restitutio ex hoc edicto dat cōtra hīdem sicut ptra dñctū. b. d. No. tex. ibi cōiter et c.

Op. q. possessio ad hīdez nō trāseat nisi apprehendat: ut. l. cū hīdes. j. de ac. pos. et nō p̄tinuat nisi acq̄ratur. So. qdā dicit h. loq. d. hīde suo. nō est uerū tu dic q. possessio p̄tinuat ipō iure: ut in p̄trario. et qd h. d. v. rū est quo ad usucapionem: q. cōtinuatur et p̄ficiat hereditate iacente. b. d.

Si is qui. Post cōpletā vsucapionē et etiam post rem alienatā cōcedit restitutio. b. d. Querit gl. aduersus quē fiat restitutio: dicit gl. aduersus utrūq. ar. l. in cause. s. interdū. s. ti. ij. sed qñ restituit aduersus vnū dz citari alius: alias si faceret sibi p̄iudiciū. vide glo. b. d.

Item ex reliquis. Glo. legit duob. mōis pñō qñ presens restituitur cōtra abñtes. et istud gl. reprobat: q. nō bene adaptat exēplo posito in tex. scōo qñ abñs restituitur cōtra presētes. et ista pōt eē p̄a. pōe ergo exēplū ut i gl. C. op. q. presēs restituit ptra abñtes: ut. s. e. l. ait pretor. in fi. So. s. cursū tps: utputa q. a p̄ret actio bñ restituit presens ptra abñtes. Idē si p̄ret istātia iudicij s. ea q. nō. i. l. arbitrio. s. dolo. s. de dolo. alias pñs nō restituit ptra abñtes. s. abñs ptra pñtes sic: ut h. colligit fm. diuersas lec. C. Itē aduerte: q. illud qd dī h. in reliq. casis nō est ita generaliter itelligendū: ut solū aduersus cursū tps uel aduersus aliū actū ubi nō iteruenit p̄sens alteri. pñs: tūc nō cōpeteret restitutio ex hoc edicto: s. fieret restitutio p actionez d. dolo uel similit. ut no. s. de dolo. l. i. s. idē p̄po. in gl. sup. h̄bo in amittenda. sed si actio de dolo uel similit. cessaret et equitas suaderet recurrat ad restitutōez ex clausula gñali: ut. l. s. z si p̄torē i. fi. s. e. fac. j. d. p̄fel. l. pe. et qd ibi no.

Is. Ista. l. legit in gl. duob. mōis vno mō magis no. Possessiois app̄hētio h. vim p̄testatōis et actionē p̄petuat. b. d.

Op. rescissoria nō cōpetit nisi restitutioē impetrata ut. l. necnō. s. exēplo. s. e. ergo h. nullo mō actio competit. So. intelligas h. restitutions ipetratā. C. s. op. impetrata restitutioē nō est p̄petua actio rescissoria: ut. l. i. onerarijs. s. s. cū rescissa. j. de ac. et ob. et l. nā et postea. s. si minor. j. de iureiurā. So. dicas q. h. fuit actū rescissoria et puentū ad sniam. Ista lec. dubiū nō h. z iō p̄tinet diuinationez: vñ dicit gl. q. apprehētio possessiois h. uim litis cōtestatōis: ut. C. de de prescrip. xxx. āno.

a Quoties limita ut p bar. et dec. i. l. si ita stipulatus esset abs te. de v. ob. in fi.
b Enō. s. Se plus intelligi tpe. vñ glo. et bar. in. l. quo tēpore. C. de resti. mili.
c Umi les. s. si is q. et vi de bar. in. l. decē. de v. ob. et not. bal. in. l. i. C. de repu. c. si unt in iudicio. et p bar. in. l. cū fili. in pñ. de v. ob. et in. l. p. uaricat. de p̄ca. et bar. et bal. in. l. in cause. la. p̄ma. s. interdū. d. mino.

.l. cū notissimi. §. immo. facit. l. amplius nō peti in fi. rē ra. ha. vbi solutio uel repetitio solutiōis habet uim litis conte. hoc dicit.

Besse. Reipublice cā abesse qd dicitur ab ea die qua quis urbē egreditur vsqz quo reuertat ob publicē utilitatez nō cā proprij cōmodi. b. d. cū duabz sequētibz.

Iles. Facit ad questionē quā pōit l. y. in. l. i. c. de iur. et fac. ign. Mo. nū. qd milites nri tps gaudēt pūilegio anti quo rū militū: et uidet q nō hic: qd dicit ut ibi.

I qui. Qui accipit vel gerit officiū contra ius officialiū priuilegio non gau debet. b. d.

Adiu. Durate officio dī qd abesse cā reipublice: et eo finito quoad redire poterit fm qualitatē psonē. b. d. C. Mo. ar. p. ambasiatoribus ut si infirmant in ambasiata dī eis solui quoad redire possint. qd tene menti: qd sepius occurrit.

Ex. l. sequenti.

Presenti contra abntem nunq̄ restitutio denegat nisi cū abntis plene defendit. Et stāte statuto assisij q si debitu nō fuerit petitu: et executio facta infra .x. annos q creditor nō audiat si creditor fuit missus in possessionem ex primo decreto dī p̄scriptio interrupta.

S qui reipublice. Ista. l. legitur

duobus mōis principaliter. pmo qn abntis qui dimisit pcuratorē: et habuit sniaz cōtrariā petiē se restitui cōtra pntez. Et istud p̄sequitur glo. usqz ibi uel nō audif et. Ibi ponit gl. scōdam lec. f. qn pns peti se restitui cōtra abntez. Et dicit h q si abntis dimisit pcuratorem p quē defendat q pns nō audif. ergo a p̄trario sensu si pcuratores nō dimisit audif pns cōtra abntez. et ad istū sensū cōtrariū vadūt oēs op. facte in glo. uel possimus dicere q iste op. respiciūt totā materiāz potius q̄ legē. Hoc p̄missio pone casū s̄z ueritatez lec. abntis cā rei publice legitie defensio nō restituit. b. d. C. Op. de. l. sed et si p̄trorē. §. fi. §. e. So. glo. multis mōis finaliter tene vltimā sol. dic de hoc plene: ut. l. fi. §. de in inte. resti. C. Venio ad secūdā lec. s̄z quā hoc intendit. Si absens pcuratores dimisit pns cōtra eū nō restituit: quia habuit quez pueniet. b. d. et casus est clar. inuit a cōtrario q si pcuratores nō dimisit audif h dicitur est q̄si p totū titulū sp̄aliter. §. e. l. itez ait. C. Op. qd etiā si nō dimisit pcuratores nō pōt restitui pns cōtra abntē. nā potu it̄terrupte p̄scriptiōez per solā citationez uel per denunciationez factā corā p̄si de epō uel ad domū: ut. l. fi. ut p̄fectus. C. de anna. excep. si igif de iure cōi pōt esse cau tū iputef sibi si nō fecit nec cōcedef restitutio. Glo. soluit duobz mōis. pmo debeat scire q eo solo casu p̄nti cōtra abntez: denegat restitutio qn abntis plene cōtra presentez defendit cū satisfatōe iudicatū solui. ita q actor pōt puenire ad suū: ut. l. itez ait p̄tror in fi. §. e. qn nō p̄t solā actiōez p̄petuare uel usucapionez uel p̄scriptiōem interrūpere hoc actori iputari nō pōt. Ista prima sol. est nā: ut dicā infra. Alij dicit q. l. p̄traria loq̄ in qbus dā cāibus sp̄alibz et in illis corrigif ista materia. ego bene fateor q illa. l. loq̄ in certis casibz sp̄alibus. nō tñ q h materia corrigat: ut statū dicā. C. Itez op. q p̄tra absentes pōt qd agere et mitti in possessionem ex p̄rio decreto. Itez p̄t fieri uenditio ex scōdo decreto: qn latitat ergo p̄senti cōtra absentes p̄t esse plene cōsultuz: nō est ergo eqtas p̄cedēde restitutiōis. So. dicit gl. qn petebat res certa rei uēdicatiōe nō pōt petitor p̄nunciari dñe: sed pōt effici possessor tñ. et h post ānuz: ut. l. fi. qd emptio nis. §. s̄z et si qd. C. de p̄scrip. xxx. anno. Si nō agebat p̄sonali nō poterat fieri uenditio nisi cōtra latitātes s̄z solū missio p quā missionez nō interrūpif p̄scriptio: ut. l. iij in fi. §. de acq. pos. Innuet ergo gl. q eo casu quo latita

ret: qd p̄senti s̄ absentes p̄t esse plene cōsultū esset qd si bi iputef et denegat restitutio: nisi forte dicerem q nō erāt bōa q possideri possint: ut. l. ait p̄tror. §. fi. §. eo. videte dñi certe p̄ solutiōe ei cōtrarij et p̄cedentiū do vobis unā regulā talez: q solū vnū remediū ipedit restitutiōez in itegrū q̄ p̄cedif p̄senti cōtra absente. f. si absens plene defendit. alia aut remedia q̄ cōpetūt p̄senti s̄ absente pp ei p̄tumaciā: utputa remediū citationis uel denūciatiōis fm. l. ut p̄fecti et simile: uel remediūz missiōis uel uēditōis p̄mi et scōi decreto: ista nō ipediūt hāc restitutiōē. hoc p̄bat p̄ rōem: qd non p̄t absens obijcere p̄senti istā culpā: ex q̄ ipse lucrū sentit et ista culpa causat ex cōtumaciā sua: ut no. in. l. uēdicatē. cū. l. se. j. de euic. hoc p̄bat p̄ tex. in. l. itē ait p̄tror. §. hec at. §. eo poti. §. e. C. Itē no. ad qōnem statuto assisij cauef q si debitu steterit p̄ annos. x. nō possit peti nisi fuerit petitu et executio facta: p̄tingit q̄ infra decēniū fuit petitū debitu et p̄uetū admissiōe ex p̄rio decreto q̄n vtrū sit iterrupta p̄scriptio. Respō. ista v̄titas. qnqz missio in possessionē ex p̄rio decreto fit cōtra aliquē q nō d̄fen dif: et tūc nō p̄t dici q videat petituz p̄ litis p̄te. nec q videat executio facta. qd apper qd p hoc nulla p̄scriptiō interrūpif: ut h no. in gl. qnqz sit missio in possessionē ex p̄rio decreto: qd nō soluit cū petif executio infra s̄z for mā statutoz italie q̄ uolūt q infra habeāt executionez parataz sic snia: tūc p̄cedit dubiū: qd executio cepta est nō aut p̄fecta: statutu aut regit q sit p̄fecta. C. Pro huius ergo declaratiōe hēm uiderē qn aliqd dicit eē factū ad cui euidētiā est sciēdū q̄ dā sūt q̄ hnt certā formā: ut dom q̄ p̄sistit ex solo parietibz et tecto: et tūc dī p̄fecta cū hnt debitā formā: ut. l. iij. §. qdā. j. ad. l. fal. qdā sūt q̄ nō habēt certā formā limitatā: ut murus. itez fouea q̄ magna siue parua dī fouea. in istis dī scōi eoipō q̄ est aliqd ceprū: ut. l. iij. §. ope. de hō. sig. et. l. stipulatio. §. op. de ope. noui nun. nūc ad p̄positum executio nō h̄z certā formā: qnqz enī sit capiēdo p̄sonā et detruēdo in carcerē: ut. l. i. q̄ bo. ce. poss. qnqz sit capiēdo pecuniā et solutionez. qnqz vno mō. qnqz alio. et iō si est factū aliqd de executiōe uez est dicere q̄ executio facta. p hoc. d. l. v. §. ope. p hoc optie. l. et si nō fuit. §. qd ergo. de au. et arg. leg. ergo si est facta missio ex secūdo decreto dicitur facta executio.

I qua militi. Absenti militati tē pus accusatiōis si currit. b. d. et h uides casum q̄ magis subuenitur absenti q̄ minori: ut. l. auxiliū. §. de mi.

Quod eo tempore. Absens cau sa necessaria tñ restituitur. b. d. uel sic deportatus restituitur habz beneficiū huius edicti pro eo tempore quo bonis caruit. b. d. quem casum no. et intellige hūc. §. si non potuit dimittere pcuratorē uel dimisit et mortu ē fm distinctiōez. l. p̄p̄. §. de mino. C. Op. q̄ interiz bōa nō erant sua. So. qdaz itelligunt hūc. §. in relegato q̄ tenebat bona. et sic nō fiat h̄ distinctiōe utrū retineat bona uel si ut no. in. l. fi. §. de in iteg. re. et huic cōsonat tex. q dicit bona adēpta nō erāt. Sed ista lec. nullū habet dubiūz preterea facit in cōtrariūz iste tex ibi q̄ insulam. et sic loq̄tur de deportato. et qd infra dicit nō erāt illata: itelligo q̄ erāt publicata ipso iure sed nō erāt incorporata: s̄z per aliū possessa: unde restituntur bona: ut h. Et sic facit p̄ exbānitiz q̄ rebān untur qd no.

I quis ticio. Absenti restituit actio cū onef suo. b. d. Mo. h̄ vnā glo. que facit ad. q. de eo qui stat in studio non ut studeat sed ut habeat fructus beneficiorum suorum ut nō debeat habere. bar.

I quis stipulatus. Sicut actio amissa restituitur. ita actio non nata per in itegrum resti. instituitur. hoc dicit quem casum no.

Qui rei / pu. Per ra tiōem. Ad glo. et doc. i. l. ut p̄fecti. b. d. ana. excep. b. d. q. vi. de bar. in. l. cū notissimi i p̄n. C. de p̄scrip. xxx. an. et in. l. ij. §. fi. de vsuca. p emptore. et i hac notabili. q. meli. loq̄ tur bal. et clarius i. l. cōfētancū. in fin. C. quō et qn iuder. **Nunc ad p̄posituz.** Ut p̄ missiōe ex p̄mo decreto dice tur facta ere cutio p̄ bal. in. l. cōfētancū in fi. **C. Mo. erāt sua.** et h̄ gl. q̄ deportato p̄ sniam possint refer uari bona. d quo p̄ bal. in. l. iij. C. si p̄. ap. mora in terue. in. l. i. C. de fide. iusso. an autē possint alij dānato ref / uari alia iura ut fictō te stamenti: et posse cōfēre instrumē ta. uide bal. i. l. et militibz. C. d. testa. mil. post cy. bar. et bal. **ADDE** an iuder possit referuare notario dānato d̄ falso potestates cōficiēdi instrumēta bar. cō filio. c. xi.

Vertical text in the right margin, likely a commentary or continuation of the main text, partially obscured and difficult to read.

De alie. iudi. mutan. cau. fac.

Oni/ bus.

De alijs dā nis. No. mi rabilem gl. q per offici um iudicij per qd fit cō dēnatio ex pēfari nō ha beat ratio d alijs dānis z adde qd no. glo. in. c. h / nem libit d dolo z cōtu. z ibi oino p do. an. adde bar. in. l. euz quem teme. re. ff. de iud. q bal. in. l. si cimus. l. iij. col. s. de iu. s appellatio ne expēfarij nō veniunt dāna. bal. in. l. terminato in fin. C. de fruc. z lit. exp. b. So. quā. doqz. Licet ange. videat tenere cōtra riu z male l. i. si finita. s. iulia. z ibi di xi post bar. in. r. col. de vā. infec. C. Vel ali. ter. No. itel lectū. ad. l. p perādum. s. finautē alter utra z in. l. scimus. C. de iudi. Ad. de bar. z ali. os post glo. ibi in. l. i. s. si quis ius dic. z l. edi tān. ff. de i. nō ignorat. s. in. d. l. euz quem teme. re. de iud. s per bar. p illum tex. in. l. si pcura / tor. infra rez ra. ba. z ibi pau. de cast. tu oino vrb do. anto. in. c. finem liti bus. de dolo z cōtu. vide tamen bal. i. d. l. sancim^o in. vij. q. d. Alienatō in clericum. Vide L. y. z Bal. in. l. q stipēdia. C. de pcur. ubi dicunt q p sumit fraus eoiplo q ces ho est facta clerico vel

S qui. Sumat seipaz. z glo. ponit exemplum quaz no. z bene ga limitatur tota lex.

U i republice. Abiis sentē restituitur. h. d. no. gl. dicit h q p uilegiatus restituit seu admittitur cōtra priuile giatus. C. Op. de. l. verū. s. pe. s. de mi. So. non est uerū hoc q p scribēs sit priuilegiatus: qa so la absentia nō est cā priuilegij: sed absentia cum lesione. Prescribēs ergo licet sit absens nō le ditur: z sic nō est priuilegiatus: z sic nō restituit. de quo per L. y. in. l. quo tēpore. C. de resti. mi. in vltima. q. z in auē. quas actiones. C. de sacro san. ecclē. quod no.

De alienatione iudicij mutati ca facta. Ru.

Ex. l. sequenti.

Quādo in cōdēnatione expensaz debeat ha beri ratio ceterorū dānoruz. Et cū agit vigore huius edicti debeat precedere discussio contra possessore. Et an alienatio facta in clericū dicat facta in potētiorem.

Omnibus. Jurisconsultus. primo cōmen dat edictū. secūdo ponit mētē edicti ibi z cū intellexerit. tertio icipit expo nere edictum ibi. itaqz. z hoc intēdit

Qui rem alienat causa mutati iudicij actori ad interesse tenet. h. d. C. Op. q debeat habere lo cuz cōstitutio. C. ne li. po. So. h alienauit re^o ibi actor. Erte an istud edictū habeat locum acto re alienate: dicam j. e. l. pe. z si. ubi d hoc ē casus. Item op. q istud edictū seu actio in factū ex eo nō habeat locum. nam victor victori cōdēna tur in expensis. l. pperandum. s. sinautē. de iud. Sol. glo. multū no. z ibi loqf de expensis lit. h etiam de alijs dānis^o quā solutionem mirabili ter no. Innuunt enim ista glo. z doc. nihil dicunt circa eā q per officium iudicis per qd fit cōdē natio expensarū nō habetur ratio d alijs dānis. Alio modo pōt solui: quia quādoqz uictus rele uatur ab expensis: quia forte habebat iustā cau sam litigādū: ut. l. qui solidum. s. etiam. j. de leg. ij. Quādoqz ppter cōtumaciam actoris z loqf l. pperādum cōtra glo. uidet rex. in. l. sancimus. C. de iudi. z l. nō ignorat. de fruc. z lit. expē. ibi post lūptus. post dispendia zē. Sol. quandoqz^o expense restituuntur ratione cōtumacie z tunc ha betur ratio ceterorū dānorū: ut. d. l. sancim^o quā doqz ratioē retardati processus: z tūc idem: ut. d. l. nō ignorat. quādoqz ratione uictorie tū: z tūc habetur ratio de expensis litis: ut. d. l. prope randū. z ita loqr ista glo. ut aliter^o possum^o di cere q. l. contrarie loquūtur in dānis circa per sonā: quia fuisse lucratus ex operibus suis que nō fecit: quia habuit interesse litis. l. ista loquitur de dānis circa res cōtingentibus: z ideo notabi liter glo. dicit in alijs rebus. z facit. j. e. l. iij. s. ex quibus. C. Oppo. q alia ratione istud edictum nō habeat locū. nam habeo vtilem in rem cōtra alienatē quasi dolo desierit possidere: ut. l. is qui dolo. z l. parem. j. de re. iur. Solut. dicit glo. magis interest mea consequi rē q cōsequi rei esti mationē. ideo propter istud interesse qd est vltra proponitur istud idictum. Sed tunc instatur: qa propter illud plus possum iurare in litem cōtra dolo sum: ut. l. qui restituer. de rei vē. z l. in acti onibus. de in litem iuran. dicit gl. certe iudex ta rabit: ut. l. arbitrio. s. i. s. de do. Ista non videt

sufficiens so. ga etiam in rei uendicatione si volo eligere probare interesse z nō iurare in litem ad hoc ut iudex nō taxet possum facere: ut no. in. l. qui restituere. Dicēdum est ergo q in iuramēto in litem non habetur ratio nisi de estimatiōe rei pro quāto quis nollet carere: ut. l. videamus. s. i. de in litem iuran. sed in hac actiōe habebitur ratio itereffe extrinseci cuiuscūqz dāni. ideo istō edictum est necessarium. C. Op. C. ne li. po. l. i. Solut. ubi quando actor alienat h qñ reus. vnde quādo alienatio fit ex parte actoris. vtrum habe at locuz istud edictum dicā in. l. h. j. e. ubi est ca sus. C. Querit glo. quādo agitur vigore huius edicti utrū debeat precedere discussio cōtra pos sessorē. Pla. q sic: ut. l. iij. s. ex quibus. j. e. glo. dicit contrariū quod dictum glo. debet intelligi quando interesse est euidentis discussione non facta: utputa res est vsucapta ab emptore ut ille alius possessor non reperitur uel est in partibus valde remotis: vnde ius agendi est euidenter dis ficile. C. Ultimo no. q canoniste dicunt q quan do fit alienatio in clericū videt nobis constitui durior aduersarius. z videtur facta cā mutandi iudicij: qa nō potest cōueniri sub iudice nostro z hylōcū istud edictū: ut ex. e. c. i.

Ex. l. sequenti.

Bonantes res super quibus dubitant moue ri controuersiaz pijs locis tenentur hoc edicto: qa pie cause fauetur.

U ia etiam.

Sed si hominem. Qui oli enādo facit cām fauorabiliorē ex parte sua tenet h edicto. h. d. C. Ho. istū casuz ut dixi tibi in sūmario Et sic facit cōtra eos qui res de qbus sperāt cō trouersiam donāt in cām piāz quia durior fit cō ditio aduersarij. Quoniā iudices fauent causis pijs z personis religiosis: ut. l. sunt persone. i. fi. de religiosis. C. Sed quero quō scietur istud in teresse si enim precessit discussio cōtra possesso rem hoc est cōtra istum manumissum aut actor uincet z sua nō interest: quia pretor nō fauet li bertati: aut succūbet: z tunc etiam sua non inte rest: qa apparet ipm nō fuisse dñm. Sol. potes dicere q anteq̄ fiet discussio statim facta manu missione pōt perpendi interesse: videlicet q̄tum minus valet illa actio: qa seruus manumissus ē ut in. l. i. s. si heres. j. ad trebel. C. Et idem intel ligas in casibus in qbus alienatio fit. Et sic non erit necessaria discussio: ut. s. dixi fm glo. C. Vel dic q egit cōtra seruū z succubuit cuz semiplene pbasset de iure suo. ita q si cōtendisset cū alio q se dñm diceret sibi fuisse delatus iuramentum. sed qa cōtendebat cū eo qui erat in quasi posses sione libertatis succubuit: qa pretor fauet liber tatis: z sic apparet interesse.

Ex. s. sequenti.

Quot modis per alienationem fiat deterior conditio nostra.

Item si locum. Prio vidistis quādo itereff no stra alienatiōem factam nō esse ratione persone in qua facta est alienatio: quia foreffis rixosus vt potentior. Item quādo interest nostra ratione rei alienate: qa in causam fauorabiliorē: nūc loqr tur qñ interest nra ratione nate actiōis. z breui ter hoc intendit. Si actio cōtra eū cui facta ē alie natio cōpetit in min^o alienator hoc edicto tenet. h. d. Et ad euidentia pmitte q qñqz p alienatio nē fit deterior cōditio nra rōne psone in qua fa

z iij

Potētiore. e Bal. in. l. p diuersas. l. i. q. C. m. ex hoc no. q si alienaret in talem plonē cū qua cā de beret neces sario cōpro mitti uigore statuti idem esset forte cū nō posset cō ueniri sub iudice suo. Lo gita th z fa cit qd in fi. muli no. bar. j. l. proxi. s. opus z pro dicto bar. h facit gl. in. l. ij. in pñ. qui satisda. cog. z uide. j. e. l. itē. s. fi. AD DE q rō. cō filio. ccccc. vij. dicit de mente host. Inno. z spe. q cessio non potest infrin gi eo solo qz facta in cleri cum. sed si fi at fraude et simulate et hūc dicit et intellectum. c. ij. de alie. iudi. mu. cā facta.

Uia ēē. s. h. si hoicm caluz z ar. hui. s. dicebat bar. l. i. s. i. i. h. j. de ap. vnum no. s. h. dic ut ibi. C. Itē si lo / cum z dixit Bal. in. l. i. in. i. col. i. C. cōdiui. q p uisio huius ti. nō impe dit vñij tra. stationē: sed facit teneri venditorem ad interesse.

a C Opus no uuz. facit ad .q. facit qd in simili no. Bar. in. l. i. i. h. s. c. b C Ad qstio ne. bal. i. l. ca. i. C. d. codi. ob cau. z cy. e. bal. in. l. i. i. C. de serui. bar. in. l. flu. min. s. ad. i. j. de. d. a. in. sec. z. i. j. bar. z. fac. qd no. bal. i. l. si. patru. in. i. q. C. co. vtriusq. iu. ubi. allegat. hic. no. uide. qd. dixi. post. bar. in. l. i. i. u. l. i. an. uerum. j. de. codi. i. de. f. j. a. bu. ADDE que. ibi. po. ui. f. m. d. s. ad. i. j. c. f. m. i. o. an. c C Ex qbus. uide. q. no. Tu. iudex. in. iudicatu. te. nef. parti. ad. expensar. z. a. snia. et. sit. ap. pellatu. add. bar. i. l. si. mi. noris. de. ad. mi. tu. z. qd. no. inno. i. c. sepe. de. ap. z. dixi. in. l. i. j. de. appel. d C Quid. er. go. No. dili. genter. ad. in. tellectu. l. i. s. z. h. l. s. qd. ta. me. de. pe. be. re. z. l. de. illo. de. nox. z. de. hac. glo. vid. ange. z. imo. in. l. si. insula. in. viij. fall. e. regule. affir. de. vbo. ob.

cta est alienatio: ut. l. ij. z. se. z. l. q. etia in pn. s. e. Quisq. sit deterior rone rei alienate in fauorabiliorem cam. ut in precedenti. s. Quandoq. sit de terior rone nate actiois q est cotra eu cui facta est alienatio cui copetit in minus: z tunc loqur iste .s. quandoq. cotra eu cui facta est alienatio com petit in nihil: z tunc loqur sequens. s. C Op. q. et contra alienate das interdictum qd ui aut clam: unde uidetur obflare j. q. ui aut clam. l. deniqz .s. fi. So. fateor q illud interdictu das ad ipen sas tm: sed istud edictu das ad omne interesse. i terest enim mea no litigasse cu diuersis psonis z no agitasse duo iudicia cum ab initio sufficiebat vnum iudicium: ut. l. ne in plures. j. de exercito ria actione.

Ex. s. sequenti.

Tendens z tradens rem qua possidebat absqz ti. ad qua ego habebam publicianam tenetur hoc edicto. Et an cu promisi tibi in fundo meo non facere opus. an ista obligatio trafeat ad eptore.

Opus quoqz nouum.

Si alienatio obligatio uel actio extinguit aliena tor hoc edicto tenet. h. d. Et sic differt a prece denti: qa supra actio das in minus hic in nihil. te ne menti huc. s. facit ad hac qstione? ego habe bam cotra te publiciana p quada re qua posside bas absqz titulo. tu eam uedidisti cuida z tradi disti. z sic cotra eu qui bz titulum z possessionem ego no possum vincere: ut. l. siue auz. s. si duob. j. de publicia. Erte teneris ex hoc edicto: ut h simile si tenebaris petiioe hereditatis: qa possi debas pro herede uel pro possessore: ut. l. regu lariter. de peti. here. z alteri alienasti ca mutadi iudiciu. z sic abtulisti mihi illa actione teneris ac tione in factu ex hoc edicto. C Op. de. l. h. j. de ope. noui nun. Sol. fateor q in emptore datur interdictum. de ope. noui. nun. ad patietiam: ut ibi. non ad ipensas. z sic no est pultu plene acto ri. Alij soluerut aliter. qd dic plene: ut dixi in. d. l. h. Alimo glo. inducit istud in argumetu ad qonem? si promisi tibi sub pena no facere o p in fundo meo q ista obligatio non transeat ad emptorem. z istud uidetur probari per. l. vltima .j. de cotra. emp. z Dy. tenet in. l. vl. de ope. no. nun. tetigi etia in. l. si sub vna. s. fi. de vbo. obli. ubi glo. tagit. ratio qa est obligatio personalis: sed si constituisset ius reale ut promitto no edifi care in fundo ne obscuretur lumina domus tue uel ne impediatur aspectus: tuc seruit? realis af ficeret fundu penes quecuqz iret.

Ex quibus. Nec actio datur ad in teresse expensaruz uel alterius incomoditatis. b. d. hunc. s. allegau in vna questione qua h disputau de iudice q per imperitiaz male iudicauit: z ab eius snia est male appellatum: z pendente appellatioe iudex sin dicatur: vtrum possit conueniri actione in factu ex quasi maleficio: videtur q no: quia sententia qua est appellatum no ledit partem: ut not. in .l. vlt. de va. z extraor. cog. determinau q pot conueniri ad interesse expensarum. ar. huius. s. z. l. si sine. s. cu atea. z. s. marcellus. j. re. ra. hab. qd plene dic ut i illa qstioe que incipit a snia iudi cis qui ma. iu.

Ex. s. sequenti.

Exceptio de qua in hoc. s. impedit litis igres sum. z offerens se paratus defendere re: ac si pos sideret: promittit restitutionez rei sub magna pe na non interesse. Et licet in pretorijs stipulatio nibus no cogitur quis inserere penam tamen si

vult actionem popositam excludere cogitur in sere penam.

Quid ergo. Si alienans paratus e defendere ac si posside ret hac actione non tenetur. hoc dicit. C No. q. ista exceptio impedit lit. conte. super hac actio ne ex eo q dicit denegadam actionem. C Op. iste qui alienauit tenetur rei uendicatione tanq dolo desinens possidere: z io nunq interest acto ris agere ex hoc edicto. Rñ. dicit glo. immo ei? interest: ut uidisti notatum .s. e. l. i. Et si dicas ergo offerendo se pati iudicium ac si possideret no facit cessare interesse actoris cuius contrariuz hic dicitur. Respondeo immo. nam offerendo se non habeo necesse probare hoc q dolo desie rit possidere. item non habeo necesse agere cum alio in alia prouincia. ite intelligo istum tex. qua do se offert paratum pati iudicium ac si posside ret oino: uidelicet quia rem ipam restituet: z sic cauebit de restituenda re in casu victorie sub cer ta pena. si enim sic no promitteret interesse acto ris non cessaret. z ideo hoc edictum locum ha beret. ita dicit glo. qua glo. no. z vide. ex qua gl. no. diligenter? duo. Primum vbiqz. l. dicit s. hac exceptione paratus sum defendere ac possi derem intelligitur q promittat restitutionez rei sub magna pena no interesse: ut hic. z sic debet intelligi. l. sed si lege. s. item si rem. j. de peti. be. re. cum sit mentio de hac exceptioe: ut. l. de illo .j. de nox. z dixi in. l. h. actor. s. de pcura. Seco no. q licet regulariter in pretorijs stipulatio nibus no cogatur quis inserere penas: ut. j. de pre torijs stipu. l. h. z. s. qui sanfda. cog. l. ij. z ibi no. tamē illud est ueru qn quis pmittit iudicatu sol ui. vel de defendedo in actione pposita. secus in eo? qui vult actione pposita excludere z bfen dere se sub alia: tunc enis cogitur cauere sub cer ta pena. vt hic fm istam glo. q autem ista glo. sit vera probatur ex necessitate: quia alias per hanc obligationem non cessaret interesse acto ris quod tene menti. C Alimo. no q paratur offerenti sponte.

Ex. l. sequenti.

An hoc edictum habeat locum in re mobili. Et quibus modis possit euenire q res furtiua p mobili usucapiatur. Et furtu no facit cotra ctado re ad qua ab initio habuit bonas fide. Et an iudex qui iudicauit per imperitiam tempore iudicatus possit repellere partem que non ap pellauit.

Item si res. Licet alie natione no extingatur actio sed prescriptioe pro pter alienatione alienator hac actioe. tenet. h. di cit. C Op. res furtiua non potest usucapi: ut in sti. de usuca. s. furtiue. sed alienando z tradedo alteri: tunc res efficitur furtiua. ergo zc. Itē hoc fit dolo q requirit istud edictum: ut. j. l. proxi. ergo non potest prescribi z sic non alienari. z sic transferri dominiu. Puius timore dicunt quida q iste ti. seu hoc edictum no habet locum i reb? mobilibus? hoc est falsum: ut. s. e. l. i. z. l. iij. i pn ci. in eo q dicit de alienatione facta in hominez alterius prouincie. nam si ibi intelligeres de re immobili non procederet. nam homo alterius prouincie posset ibi conueniri ubi res est: ut. l. si. C. ubi in rem actio. z sic oportet q intelligatur de re mobili. qualiter ergo potest res mobilis usu capi cu efficiatur furtiua per cotractionem. gl. h. mirabiliter respodet z ponit omnes modos q bus hoc potest euenire. quaz uide z no. spaliter

Secus in eo. Limitato ad notata in .l. h. de pto. stip. z. l. i. ij. i fin. s. q. sat. da. cog. Item si res. reb? mobilibus. Et d. ista gl. no. h. quod pt ce q. s. scie ter re mobi lem alienam uedit sine ut tio furti. ui. de no. bal. in .l. aliena. C. de fur.

Partial text from the right edge of the page, including fragments of other entries and marginal notes.

Non com- mittit. Not. qd possidēs a pñ. bona fide licet postea in mala cōsti- tuat rē aliē- nādo furtus nō facit & sic vsucapi pōt qd d iure ca- nonico nō p- cedat fm gl- in. l. i. C. de vsuca. trans- for. hic i gl- allegata pro- pria parte & not. ad auct. malef. p. cu- nus intellectu vide bar. in. l. pōponius. s. i. de acq- pos. & id qd supradictus est: pōt bal- in auct. male- fidei. Ad sequē- tem. vide de hoc lat. per bar. in. l. si p- uis. vi bon- rap. Ad questi- onem. Et ad de qd not. bar. & ibi p- cū doc. in. l. i. j. de ap. p- bar. lat. i. l. si minoris. j. de adm. tu. & qd no. In no. m. c. sepe de ap. & bal- in. d. l. i. qd qd. cū pcor- demqz fieri. fit facta dolo. Quali- ter pbeq qd dolo rē. & cā mutādi iudi- cij alienaue- rit. vide qd dictū est. s. e. l. i. in fi.

ultimū modū. **C**ho. qd qñ possessor ab initio su- it bone fidei postea cōtractādo nō cōmittit fur- tum: lz cepit habere sciam rei aliene & possessioez malefidei. **C**Op. h actio durat āno: ut. j. e. l. vel post annū: sed vsucapio nō perficit anno: sed re- quiritur triēniū. ergo re usucapta cessat ista actō. Sol. tene illam qd h ille qui alienauit usuceperat ita qd modicum tempus restabat: & in illo modi- co tempore vsucapionē cōpleuit emptor: vnde apud emptorē vsucapio est completa infra ānuz vel dic qd h incepit annus a die alienationis per- fecte quod. vsucapio pfecta ē ante enī nostra nō intererat. **T**enō ad sequēte glo. & oppo. negli- gentia adhibita aduersus vnū tollit actionez ad- uersus aliū: ut. j. vi bo. rap. l. iij. C. d. his qui a nō dño ma. l. fi. sed h fuit negligēs in agendo cōtra possessorem a quo poterat vendicare ante usuca- piones. ergo nō poterit agere cōtra alienātez p vsucapionem. Sol. in. l. fi. C. de his qui a nō do. ma. negligentia adhibita cōtra vnū facit valere manumissionē: & sic tollit id quod erat causa cō- cedende actionis cōtra aliū: ut ibi. hic aut negli- gentia cōtra vnū tollit dñiuz: hoc aut causa con- cedende actionis ex hoc edicto cōtra alienātez: sed qa cōstituerat duriorē aduersariū: ex hoc di- cit qd si alienatio nō erat causa introducēde isti actiois: qa alienādo nō cōstitueret duriores ad- uersariū: qd tūc vsucapione secuta: ista actio non cōpetit cū usucapio cū hoc casu nō cōtingit sui culpa & negligentia. ergo rē. vide istaz glo. & no. qd si aliquādo usucapiatur per negligentiam ptra possessore tollit actionē cōtra alienāte. & ista ego induxi ad questionē quā disputauit: de qua feci mentionē. s. l. prox. s. ex qbus d iudi. q ma. iudi. per impitiā: pars cū possit appellare nō appella- uit: sed vult agere tēpore sindicatus cōtra iudicem: dicit iudex tu fuisti negligens in appellati- one pōt ne iudex hoc dicere: dico qd non. pro h uidetur glo. s. qd quisqz iur. l. i. s. i. in gl. magna nā per talem negligentiam non tollitur id qd erat cā cōcedēde actionis cōtra iudicē. s. quasi malef- ciū. restat respōdere ad. l. iij. vi bo. rapto. So. ibi actio cōpetēs cōtra diuersos erat vna & eadez h diuerse. Et circa hoc an negligentia cōtra vnuz tollat actionē cōtra aliū: ibi plenissime dixi.

Idemqz fieri. Si alienat cā mu- tādi iudicij & ces- sat dolus nō habet locū hec actio idem si dolus adest: nō tamē alienatur cā mutādi iudicium. h. d. **C**Oppo. qd alienādo possessor incidat i hoc edictū. Sol. ut. j. l. prox. **Q**uero ad h ut actō ex hoc edicto ppetat que sunt necessaria. Rñ. qd duo sūt probāda. s. qd alienatio sit facta dolo. & qd cā mutādi iudicij: vnde ex hoc cōstitutat durior aduersarius: ut vidistis. s. l. prox. Qualiter ista pbantur. Rñ. qd alienatio sit facta probatur eo ipso qd hba fuerit circa alienationē pcepta: ut l. ex hoc edicto. s. alienare. j. e. & qd hoc fuerit fa- ctū cā mutandi iudicij pbatur. si aduersariū sci- bat me mouere litē: qa forte dixerat: ut not. in. l. fulcini. s. i. ex qui. cau. in pos. ea. & l. quero. circa fi. j. de edi. edic. & qd no. s. ti. i. l. antepe. & p By. in. c. p possessore. circa pñ. ex de re. iur. li. vi. hoc aut itellige: ut in. l. ex hoc edicto. s. i. j. eo. Et qd hoc fecerit dolo pbat eo ipso qd rē alienauit sub aliquo pacto d re nō alienāda: uel accepit pciū vlt aliā rē. p eadē: ut hic in glo. qd dicit qd hoc dicit qdā & colligitur ex isto tex. qd aut nobis cōstitue- rit duriorē aduersariū pbatur ex multis. s. e. l. i. fi. vsqz ad istū. s.

Non solum **C**ōtra trāfferē- tē possessionē h

actio utilis locū. habet. h. d. **C**Op. s. l. pxi. So: cōiter vñ dici qd nō hz locū directa: ut in cōtra- rio: lz utilis sic ut h. tu dicas qñqz hē res alienaf qa dñiū trāfferē in aliū: & tūc sine dubio hz locū istud edictuz: ut. l. iij. per totū. s. e. qñqz dñiū nō trāfferē ab initio sed trāslatio est cā acqfitōis qa prestat cām usucapiendi & tunc idē ut. s. e. l. iij. in pñ. qñqz dñiū nō trāfferē nec postea acq- ritur: & tūc aut series pōt in se de sui natura cōti- net trāslationē dñiū: utputa si uēdidit & tradidit ti- bi rē alienā tāq meā: & hz locū istō edictū: ut. d. l. ex hoc. s. alienare. j. e. Istud enī debemus in- spicere qd cōtractus series cōtinet nō qñqz iuris effectus: ut. l. pe. in fi. s. de iurisd. om. iudi. qñqz cōtractus series nō cōtinet trāslationē dñiū: sed possessiois tm: tunc tenetur utili nō directa: ut h si tamen alia concurrunt que ad hoc edictum re- quiruntur.

Si quis autem. **H**ic pōit exē- plū qd est di- ctū. s. l. pxi. s. i. & hoc itendit. Qui alienauit ex iusta cā nō tenet ex hac actioe. h. d. Glo. colligit hic ar. qd hoc edictū habeat locū cōtra actorē ali- enātē ut vidistis in. l. pe. & fi. j. e. rē.

Hec actio. **H**ic iuriscōsultus incipit exponere ultimā ptem edicti.

Hoc edicto. **N**ō suffic- rē exhibe- re cā mutata. hoc. d.

Ait pretor. **A**lienatio intelligit scā cā mutādi iudicij de su- turo. h. d. **C**Op. qd debeat itelligi iudicij. s. pre- sentis: ut. l. si ita. j. de au. & arg. le. Glo. sol. lz nō clare. tu dic qd istud iō: qa si intelligeret de iudi- cio de pñti hoc edictū esset supflūū: qa cōtra ali- enationē factā pēdēte iudicio est pūisū p titū. d litigi. & ideo ne istud edictū supfluat exponit iu- dicij. s. futuri anteq res sit alienata. & iō dicit gl. eo casu quo ēt in iudicio cepto res nō est litigio- sa scā alienatiōe haberet locū hoc edictum.

Alienare. **N**ō. istū. s. quē in pria pte declarauit in. l. nō solū. s. e. Itē no. in secūda pte. qd heredē instituēdo non dicitur qs alienare dolo uel cā mutandi iudicij cōfertur enī post mortē. & sic fit ex necessitate. qd no. & tene menti.

Ex. l. sequenti. **N**ō solū cedens i potentiorē hz pñociniū implo- rans cām amittit & cedēs cā mutādi iudicij cogi- tur agere nec pōt cōstituere pcuratorē i eius pe- nam.

Um miles. **S**ingularis & fortis ē illa. l. & breuiter hoc itēdit. Actor i quē facta est alienatio cā mutādi iudicij exceptioe repelli- tur: & primus cedens agere ppellit. h. d. **C**Op. qd p istā cessione in potētiore qd amittit ius suū ut. l. ij. C. ne li. po. So. dicit gl. h fauore militis. tu dic qd ibi loqtur qñ cessione facta ē in potētiore rōne officij: utputa si qd cedat alicui ex pñibus actionē. h aut miles lz erat potētiore nō tm rōe of- ficij. iō ius nō p dicit. Et no. qd qñ qd ē potētiore ra- tiōe officij p dicit actio nō solū si sibi cedat hz et si in pñociniū aduocat. vñ puto qd de iure si actor iret ad pñes & faceret qd ipi intercederent p eo ad capitāeū uel prātem ius suū pderet: ut. l. i. C. ne li. po. qd not. qa sepiissime occurrit. **C**Op. se- cūdo & breuiter qd primū nō possit agere: qa iam cesserat ius suū alteri. Rñdet gl. qd miles sibi re- cōcedit: uel dicas qd intelligit recōcessa ipso iure auctoritate hui. l. tu dicas qd si ē necesse qd hui?

Um miles. **U**m miles. a / mittit ius su- um. Quid i dubio rē. vi- de Ly. Bal- & Sali. in. l. qui stipēdia. C. de pcur. qd no.

a Quis iudicij singularis re... que itelli gas inqstuz loqf q facta erat aliena / tio in poteti ore no itelli gas rde offi cij: ut not. bar. s. l. pen.

De rece / ptis q ar. fufci. ut sen. di. Rub.

b Om 7 promit tu. Et aduer te q qn i pri uato cofert arbitriu iudi cadi: intelli gaf arbitriu boni viri h uato ordine iuris: ut no. bar. in extra mag. ad rep me. in v. vi. debil p istuz ter. cu h no. S3 si cofert arbitriu i cu q alias habe bat potesta / te pcededi. puta potesta ti uel alteri officiali: tuc intelligit d li. bero arbi / trio ordie tu ris no serua to z poterit facere ea q no. bar. in. l. filius. d. do. na. qd not. ad limitatio ne hui. l. h3 do. io. d. imo la. l. d. l. filius fa. z limita fing. hac. l. z pdicta ut di xi post ludo. ui. in rub. de arbi. in scda car. z add q snia arbitri no est pbe se tetia fm bal. m. l. i. C. ne li ce. ter. puo. ADDE que post in. d. l. si filius post. d. alex.

c Com promit so. sec. videt facit qd no. bar. i. l. h. i. fi. d. bo. pos. h3 tab.

d Apposita pea. No. qn apponit pea in copromis so: an tuc ori atur ex illo exceptio uel actio aliqua vide clarus in spe. extra. e. z qd not. bar. i. l. ait p. tor in pn. de

dica: qa actioes ipo iure no traherunt in milite directe: ut. l. qd ergo i fi. de pecu. Lu ergo apud cedetez remaneant illas poterit exercere de iure coi. C. Alno no. ex isto tex. q iste cedens cogit agere: ut pz ex tex. duz dicit expiri oz qd iportat necessitate. z sic vif q alteri cedere no posset for te nec pcuratorē cōstituire. z h est una pena ac toris q alienauit cā mut. adi iudiciū i potentiorē nō rōne officij. aliā penā videbitis. j. l. px. Alij le gunt. l. istā in alienatione facta ex parte rei s3 nō bene cōgruit huic textui s3 precedēs lec. no. est z magis littere cōgruit. ideo tene eā. h. d.

Quis iudiciū. Quis iudiciū nō poterit evitare p fructib' uel pro re nec ille in quē facta est alienatio. b. d. Bluido. l. istā in tres pres. pmo loqf qn alienās vult age re coi diui. p fructibus uel expēsis. scdo qn vult agere p re ipa. tertio qn vult agere ille in quē fa cta est alienatio: scda ibi. s3 z ipe. tertia ibi. is no q emit. z no. istam. l. z supiorem: qa nescio alibi. C. Op. z vif q. l. vltia fuit supstua cū facta aliena tione nō possit agi coi di. So. ut in glo. q pdest p fructib' z expēsis. C. Scdo op. q. h. s3 z ipe sic supstū. Sol. qdaz dicūt q reperit ut addat. z h dicit gl. pua. niras est q alio casu loqf. videlicet qn uolebat agere coi di. p re ipa: qa forte dñuz recupauerat qd ei iterdiciū in penā: ut h z ita fē tit gl. pcedēs in fi. qd no. C. S3 cōtra h op. s. l. p xi. ubi h3 nō posset agere cessionari' agit cedens So. si ibi p nemine possz agere lucraref z actor nunq' suū pseqref. h3 no h3 suū: qa est in posses sioe ptis sue. p indiuisio: s3 in penā h sibi negatur ne possit petere diuisione: nec ipe q alienauit: nec ille in quē facta est alienatio: ut. j. l. pxi. rñ. z idē dicem. ar. hui. l. in oib' actioib' q cōpetūt possessorib': ut si facta est alienatio cā mut. adi iudiciū in cōfessoria: z est in possessioe ille cui facta est alienatio: s3 posset als agere: ut. l. z si forte. S. sciendū. si cer. uē. z. l. uti frui. in fi. si vfruct' pe taf: tñ hoc casu agere nō poterit: secus si nō est in possessioe: ut. s. l. pxi. C. Alno uides h3 q ex parte actoris est pena q repellit exceptioe. s3 an habeat locū actio in factū ex hoc edicto ad inte resse. glo. dicit q sic. per. l. i. in fi. s. e.

De receptis z que arbitrium suscipiūt: ut sen tentiam dicāt. Rubrica.

Dicitū est. s. de edēdo: z qa post editionez p uenitur ad pacta z ad trāfactionē z aduocatos z ad similia: z in his petif resitutio: de his oib' dicitū est p pdicta dicēdū erat d iudicij. s3 qa p tea qnqz p cordāt i arbitros: z cōponūt anq' ua dāt ad iudiciū: iō anq' dicat d iudī. dicit d arbi. Querit gl. qd sit dictū de receptis. dic ut i gl.

Compromissum.

Querit gl. in qbus pueniāt z in qb' discōueniāt iudiciū z cōpromissum: dic ut. h. in gl. z in. c. cū dilect'. e. e.

Et in eo q dicit q a snia arbitri nō appellat: dic ut dixi i. l. arbitro. s. q satis. cog. z dicā. j. l. pxi.

Ex. l. sequenti.

Statutum q sup executione instforuz cōfessio natorū nō possit peti cōpromissū. an habeat lo cūz cū petif executio laudī. Et an ex snia arbitri oriat actio. Et an in casibus in qbus oritur actō possit appellari.

Compromisso.

Op. de. l. litigatores. s. iterdū. j. e. So

dicit gl. q nō orit exceptio rei iudicate: s3 pacti sic ut ibi. tene mēti z itellige: ut no. in. l. fi de me is. s. i. j. e. istud inducebā in ciuitate ista ad. q. h est statutū q sup executione instforū cōfessio na toy nō possit peti cōpromissū: sup alijs sic. pete bal' executio laudī. utrū possit peti cōpromissūz breuiter si qdez petaf executio instri cōpromissi sub pena in eo inserta: tūc nō est dubiū q ē istfz cōfessionatū. si enī pres inuicē sūt cōfesse z inui cez. pmiserūt. si nō petif executio snie lare p ar bitrū: tūc illud nō est instm p fessionatū. hoc ap paret ex solutiōe hui. l. z ex solutiōe dicti cōtra rij: z hoc vif pcedere in snia lata ab arbitro sed in snia lata ab arbitratore secus: vif q sp agit ex cōpromisso. vif enī facta qdā trāfactio. p eo qd ta lis arbitrator dixerit. ut plene dixi in. l. si societa tē. s. arbitratorū. j. p socio. vñ snia lata iudicif ad declarationē pmi instri. C. Itē op. de. l. ne in ar bitris. C. e. z. l. cū antea. dicit gl. tu debes aduer tere: aut in cōpromisso fuit apposita pena. z lo qtur h3: qa nō orit exceptio: nec ēt actio ex snia: ut. l. i. C. e. aut nō fuit apposita pēa: z hodie ori tur actio z exceptio in certis casib'. s. fi est iuratū si pres subscripserūt. si. x. debus tacuerūt: ut. d. l. cū antea. Bices tu cū igif hodie in oī cōpro misso apponat pena: ergo nunq' snia emologa bis taciturnitate. x. dierū. gl. dicit istud est veruz qn pena apponit simplr. sec' si apponat clausu la illa: rato manēte pacto: qa tūc pēa poterit pe ti uel exceptio debiti obijci. Circa hoc vide qdā q rāgunf p inno. e. e. c. p tuas. C. Alno scias q ego sū in vna opi. nā ptra oēs alios doc. nfos: q in casibus in qb' orit actio ex snia arbitri ho die possit appellari. rō enī quare appellari si po terat: est qa erat nulla z nō pducebat actionē v' exceptionē: ut. l. i. C. eo. s3 cū hodie pducatur ergo poterit appellari. s3 cōtrariū no. s. l. pxi. C. e. l. i. ad rōem quā facit gl. l. i. C. e. Rñ deo ibi dicit q ex snia arbitri nō orit actio ante. x. dies: nisi ante emologef: ut. l. cū antea. z. l. ne in arbitris dicez tu si emologaf nō poterit appellari: qa iā appro bauit. rñ. ego possuz approbare sniam tanq' sic latā nō tanq' bene latā: ut habetis in simili. in. l. iij. s. falsus. j. rē ra. ba. z no. in. l. pōpo. scribit. s. de neg. ges. appellādo igif approbo sniam z va let appellatio. idē si snia ualeret ex forma statuto rñ. pdicta in arbitris sec' in arbitratorib' in qb' h3 locū aliud remediū de qbus dicā in. l. si socie tatem. s. arbitratorū. j. pro socio.

Abeo ait.

Lo casu quo in dicit snia nō tenet illo si arbitri snie nō paref pena cū esse ctu nō petif. b. d. C. Not. qd dixi in sumario z est bona regula. z probatur in. l. aduersus. j. e. C. Oppo. q minor ipo iure non tenetur in iudicio: ut. C. si aduer. rē iu. l. cuz z minores. ergo nec in arbitrio: ut. s. e. l. i. So. dicit gl. q aliud i arbitrio q in iudicio. tu dic q h logf de mino re qui nō habebat curatores q obligaf ex cōpro misso: qa cōpromissū est quidam contractus: ut. l. si minorem. C. de in integ. rest. tñ nō obligabi tur in effectu: ut hic. s3 alij aliter dicant.

Ex. s. sequenti.

Si in cōpromisso arbitratoris dicaf eligētes eum ut bonū virū. an per hoc ipediaf reductio.

Tā z si. Ab initio nemo cogit arbitri um suscipere: s3 post susceptū co gitur explicaf. b. d. qd no. qd facit an executores vltimarū volūtātū possint cogi. gl. rāgit in. l. nul li. C. de epi. z de. z in. l. i. j. de le. ij. C. Op. de. l. sancim. C. de aduo. dixer. iudī. So. aliud in iu

iudi. Et add qd no. bart. in. l. si duo. i pn. j. e. z. l. i. cū antea. C. e. z bal. in. l. p' sniaz. C. d sen. z imol. in. l. nemo pot de le. i. z late in. c. per tuas. d. arbi. ADDE an qn apposita est pena i cō promisso z clausula ra to manente pacto arbi ter fūgaf dupli ei ptae. Et an oriat actio bal. cōfi. . c. xxi. iij. vol. Et an i petitiōe cre cutiōis lau di debeat of ferri libellus per eādē cō filio. . c. xvii iij. li. C. Possit appellari. ad de bar. in. l. nēo p. d. le. i. . C. de arbi. Et vide etiā bar. in. l. ar bitro. in. fin. . s. q satida. cog. Abeo ait. s. tam z si. Li mita in casu singu. in. l. i. . s. i. ff. ubi pupil. educ. per bal. arbi trator etiā si cogit. glo. z bal. in. l. fin. . C. de cōtra hē. ep. C. Ar biter nō pot ab initio co gi nec paro pot cogi cō promittere z si cogaf se tētia est ipo iure nulla s3 bal. in. l. h3 q ex cōfēsa. C. de epi. aud. Et vide ad hoc qd not. bal. in. l. i. in .ij. col. in v. ad h. C. d se ex periculo reci. Quid si statutū dicit q qd cogaf assumere ar bitriū dic q itelligit nisi ex cā appel let fm bal. not. in. l. iij. . C. si pē. ap. Et de hoc vi de cano. i. e. quintavallis de iureiurā. z ibi qd i ar bitratore. si tñ icipit adi re cogit fini

re. l. pretor. §. si p. 2. ibi bar. 7 doc. in l. i. ff. de le. ij. ADDE an iudex possit cogere aliter que ad p. mittenda pau. de ca. cōf. cl. xxxij.

Impedia tur. No. dictu 7 casum singularē qd nō possit pe ti reductio ad arbi. 7 alt ud p. hūiū po nit bal. l. i. cū aut. C. de q late per mo der. l. i. §. si qd an. j. a q bus ap. h. 7 q d co qd di cit bar. vide et. in. l. i. locie tatē. s. arbi troru. j. pro soc. i. §. qro qd rō vif. ferentē. cir. ca. vi. col. ADDE fe der. cōfiliū .xliij.

Ed. in ex. cōdicato. vt ex cōdicat. pos sit et arbitra tor. dicit bal. l. i. nemo i. fi. C. de ten. qd oia bene ficia iuris ci vilis sūt iter dicta excōi. cati. allegat Bal. ibi i. §. h. qro si pos sunt et. vide bar. in. l. i. §. qd arbitratu. d. vbo. obli. ADDE an possit cōfice re instrumē. ta feder. cōf. filio. lxxij.

Ed si i. seruu. §. si quis iu dex. secus d iure. Ad. l. i. §. p. opis de oper. no. nunci. cō. ibi no. 7 ibi dixi d. C. Si de me is. 7 facti iste tex. ad que. stio. qd duo cōpromittāt in aliquem 7 vnus pmit. tat mille no mine pene. alter vō cē. tū. Nā rōne uti? mequall tatis nō viti atur stipula tio. h. 7 reducti tur ad equa litatē mō du bitat an re. ducet pena

dice delegato. aliis i arbitro. Itē op. dī h. q ar biter eligif ut bon' vir. ergo vī posse reduci ad arbitriū boni viri. l. si societate. j. p. socio. 7 l. di em. §. stari. j. e. Sol. nō dicit eū bonū virū simpli citer nō hīro respectu ad aliū. quasi dicat arbi trator eligif ut bon' vir. hoc est qd recurref ad eū tāq ad bonū virū simplr 7 dicat illd qd dice ret qliber bon' vir. qd si nō fac merito recurrif ad arbitriū boni viri. h. in arbitrio eligim' eū ut bo nū virū p. cipue hoc est ut ille sit bon' vir cui' ar bitrio p. ca. ita qd nō ali'. 7 iō ei' snia nō reducif ad arbitriū boni viri: ut l. d. e. §. stari. j. e. qd no. multū. C. S. nūc qro qd si in arbitratore appo neref hoc vbu eligētes eū ut bonū virū p. cipue nō habito respectu ad aliū: an tunc p. diaf re duci ad arbitriū boni viri: 7 q impediatur hoc videtur uelle tex. 7 glo. hic.

Aut pretor. Hic iuriscōfult' pōit p. rē edicti qd facit p. ror i ista materia. ex hoc qd gl. dicit cogef appet qd fit p. offm iudicis: qd nba referūf ad iudicē. d. quo plene dixi. l. i. §. de cōdi. ex lege. 7 p. ba. j. l. p. r.

Tractemus. Maior iudex co git minorē nō maio rē uel parē. b. d. C. op. 7 vī qd filius. nō possit esse iudex in cā p. ris: ut l. q iurisdicōi. s. de iuris di. om. iudi. Sol. dicit ut in gl. S. qrit glo. nūqd delegat' a papa possit cogere arbitros cogno scētes de suspitiōe. dicit ut in glo.

Edius. Alias incipit pui. p. t. cō promitti in libertū: et ē i. isamē. b. d. C. op. j. de iudi. l. cū p. tor. Sol. nō p. t. esse iudex: ut ibi. h. 7 ar biter sic 7 p. curator: ut insti. de excep. §. si. C. S. qro qd i ex cōdicato' gl. dicit qd nō p. t. eē ar biter. dicit ut in gl. 7 p. spec. in ti. de arbi. §. differt. C. S. quero licz isti nō possint eē arbitri: an possint esse arbitratos res. vī qd sic: ut l. cū p. r. §. h. f. d. itatis. j. de leg. ij. 7 l. ex facto. j. ad trebel.

In seruum. Si cōpromittat in du os: quoz vn' nō p. t. esse ar biter alter sniaz dicere nō cogef nec snia ualet nisi eēt adiectus isoliduz. b. d. C. No. qd seru' nō pōt eē ar biter nec etiā arbitratos: ut j. de vbo. si gni. l. illa nba. h. qrit gl. qd de monacho. dicit gl. idē. C. No. ergo monachus 7 suū eqpari. idē di cit Inno. i. c. cū oli. ex de cēf. 7 p. h. totā materi am. de st. ser. ego reduco ad materiā mōachoz i. l. pe. j. d. stipu. ser. Circa h. tū an mōach' possit eē ar biter. vid. l. y. C. de epis. audi. l. si q. ex p. s. su in pria. q. 7 i. spe. de ar. §. si. h. 7 qro diligēter 7 h. seq. Itē no. qd utile p. iunile vitiaf de quo dic ut plene dixi in. l. certi cōditio. §. qm. j. si cer. pe. 7 l. grece. §. illud de fideiusso.

Ed si ita. No. ex hac. l. qd cō promissū pōt fieri i plures isolidū: ut sic valet qd alter so lus facit. Aduertēduz est tū qd hoc casu si qd ce perunt abo cognoscere nō possit alter sniare sifi altero: sicut videm' i iudicibus ordinarijs: in q bus inest h. clausula tacite: ut alter solus possit: tū si ambo añ cepunt simul cognoscere alter nō possit sol': ut l. pōp. scribit si vni. j. de re iudi.

Ed si in seruu. Lō ditiō arbitri nō inspiciat tpe cōpromissi. b. d.

Quis iudex. In iudicē ordinariū illius cāe nō pōt cōpromitti et eo iubē te. b. d. C. op. gl. ad istū. §. de p. s. uetudine: quia uidem' sriū suari. dicit gl. qd dicit qd bec. l.

corrigi p. p. s. uetudinē. h. itas est qd nō pōt cōpro mitti in euz: ut i arbitriū h. ut i arbitratore sic: ut i aut. si hō p. rigerit. C. de iudi. 7 in corpe vū sumi tur: sec' de iure canonico: ut ex eo. c. cum tēpo re. 7. c. innotuit. Ja. de are. dicebat qd nec etiā ut arbitratos pōt assumi. sed bec gl. cōiter appro batur. de quo dicit: ut no. p. l. y. in. l. si q. ex p. s. uetudine circa p. n. C. de epi. audi.

Si de meis. Licz de p. rouverfifis suz ar biter nō cogif sniaz dicere si ab vna tūi pre pēa p. missa ē et si actor fuerit stipulat'. b. d. Cir ca si. l. nfe qrit qd si ar biter dixerit sniaz an ualet at. Ad. ar. dicebat qd nō p. istū h. h. istud uex esse nō puto. Jo. dicebat qd ualebat h. non qd ar biter cogaf dicere sniaz. Ad. tenebat opi. mar. tu dicit qd opi. Jo. ē h. vā sm ista tpa: ut l. cū antea. in p. n. C. e. hodie sec': ut. d. l. cū antea. §. altera.

Ex §. sequenti. Quid openf illa nba apposita in cōpromisso qd possit de iure vni' auferre 7 dare alteri 7 que differētia ē inter arbitriū 7 amicabilē cōpositorē.

Recepisse. Ar biter est qd inter ptes iudicis assumit officiū nō qd amicabiliter cōponit. b. d. Ades ergo qd ad h. ut aliqz dicat ar biter uident' requi duo. §. qd assu mat officiū iudicis in pcedēdo 7 etiā in sniando ut h. ibi suscepti 7 ibi snieqz. h. qd de eo qd h. p. t. ā tem cognoscēdi de facto 7 sniandi de iure ut fit tota die erit ne ar biter uel arbitratos. tex. iste vī uelle qd sit ar biter. dicā in. §. arbitrorū. Item qd ecōuerso est cōpromissū in aliquos tali mō. uide licet talis debeat examinare tale negociū usqz ad sniam. alius debeat sniare qd erit: uidetur qd neuter istorū sit ar biter. nā in neutro cōcurrunt ista duo qd dicuntur in arbitro. dicā in. §. arbi troru. C. Altiō no. h. qd si inqt' qd tractat de natu ra seu officio arbitratos: 7 dicit qd pōt auferre de iure vni' 7 dare alteri qd ē h. u. h. gl. h. 7. §. e. l. si in seruu. §. sed iudex. istud ar qd auferat d iu re vni' 7 det alteri itelligit modico ats reduceref ad arbitriū boni viri: ut. d. §. arbitrorū. 7 iō qd dam faciunt apponi in cōpromisso seu arbitra mento qd possit auferre de iure vnus 7 dare alte ri modice uel immodice. hoc est in pua uel i ma gna quātitate: ut dixi i dicto. §. arbitroz. Itē ex ista glo. potest colligi dria inter arbitrum 7 ami cabilem cōpositorē. nā ar biter est qd uidet an sit aliquid alter alteri daturus. amicabilis compo sitor est qui interuenit 7 eos ad concordiam re ducit absqz sua snia: 7 hoc est quod sequitur in glo. uel forte 7 c. Et ideo tu qui eris ar biter sem per procura si potes eos componere 7 raro te re ducas ad sententiam: sed quando eris iudex nū qd te reducas ad compositionem: quia ad iudi cem nō spectat.

Ex §. sequenti. Laudare an possint die feriatā arbitri uel ar bitratos. Et quando ar biter sententia; profer re cogatur. Et an cōpromissum habeat instā tiam meuis.

Ex compromisso. Hic iu riscon sulrus incipit exponere illa uerba subaudita per glo. que dicunt sententiam ferre cogant. 7 hoc in tendit: Ar biter non potest cogi sententiare die feriatā: nisi ex causa: etiā non cogetur si sibi de causa non liquet. hoc dicit cum duobus sequē. C. oppo. de. l. si feriatas. s. de fer. Sol. hic loq tur de ferija. ob necessitatem hominū. non de fe rijis ob honorē dei. 7 hoc intellige de arbitro. in

maioris an minoris. die qd minoris: dictū est no spe. i. si. d. ar bi. §. seq. v. h. qd hoc. idē p. istū tex. de cidit bal. q. i. c. i. i. p. ncti. qualiter vñf p. p. e. p. uetur qd si ep. bit. p. mist dno no mie census duos dena rios i anno sub pena cent tū lib. demū vñs uenit cō tra pacta. v. trū teneatur ad solutiōem pene. 7 p. istū tex. dicit qd si: qd ex vna pte tū ē pe nale. in p. tra riū tū addu cebat. d. c. i. e. l. si. C. d. in di. vid. tol. r. fide ut ibi p. cū 7 uide bal. qd nō de cidit hoc p. istū tex. h. p. l. h. si inter pellat'. §. si ex altera. j. .e. h. fac etiā iste tex. sed vtrū adiectō isti' pene va leat. dicit qd sic. 7 dixi p. gl. 7 bar. l. i. ij. C. de iu re emp. ADDE qd voluit pe. de anch. cōf. i. i. C. Receptis. qd si iquit. adde bal. in l. i. §. i. maio ribus. C. de appel. 7 qd no. bal. in. l. si. i. pria op. de cōtrabē. empt. AD DE Bal. cō fil. ccc. lxxi. Alex. cōf. xi vij. i. li. 7 qd per illa nba alter basse p. dau. d. ca. cōf. lxxij.

Ex compromisso. in arbitratore. Idem spec. in titu. de arbi. §. i. in fi. Et adde bar. j. e. l. si feriatio. r. bal. in. l. i. ad fi. C. e. r. in. d. l. dies. C. de fer. post ia. bu. r. no. bal. in. l. fi ut pponio i. i. col. C. quod r. quando iud. r. i. l. fi. in. ij. q. C. de contrah. emp. r. in. l. i. §. de fer. r. p. Imol. in. l. ex facto. §. si qd rogat. j. ad trebel. b. C. oppo. uide que dixi post bar. in. l. fi go arbi tratu: r. h ad de no. p. gl. r. doct. post bar. i. l. fi vni alias incipit ppo. d. re iu di. adde qd repetit. bal. i. c. i. q. mo. feu. amit. in quadā addi tiōe magna: vbi q̄sūt cō promissū est sc̄m i arbitriū statuto termi no duoz mē sū ad dēdē dū cū p̄tē progādi t̄p̄l cōpromissū: semel b̄ster r. plures r. ibi dixit q̄ q̄ tiēs cōpro missū ē cū tē poris p̄sini tiōe in pro/ gatiōe iclu dit etiā ter/ min⁹ ad p̄bā dū alle. bar. ita tenere. h adde bal. in adē. ei. q. C. de tēp. ap. h nō ob̄stā. di cit q̄ certe terminū de/ berēt dare: nec vident, p̄tes cōsēuz ad hoc accō modasse qd eēt iuri p̄tra riū. ca. vltra tertiā. d. test. dic t̄n ut ibi p. bal. Et p̄si dera no. per bar. in. l. iij. in pri. d. dā. insec. r. in. d. i. quā vide ad hoc p. d. Ludo. in ru. d. arb. i. vij. ear. r. bal. i. l. i. C. ut i. pos. sel. leg. AD. DE late bal. cōsil. cccxv iij. cū seq. r. iij. lib. cōsi. cccclxxi.

arbitratore ho v̄ q̄ possit sniare die dñica: q̄ ē q̄daz trāfactio: ut. l. dies. C. de fer. Sc̄do op. d. l. si qua. §. arbi ter. r. l. si cū dies. i. r̄i. j. e. Solu. ut ista materia liqueat dic breuiter tria s̄ba. q̄nqz d cā liquet: r. tūc cogit arbi ter sniaz dicere: ut i isto. §. ex cōpromisso: nisi excuset aliq̄ iusta cā: ut. l. l. r. l. se. j. e. aut arbi ter iurat sibi de cā nō lique re. r. tūc aut hoc p̄tingit p̄ defectū p̄tū: aut p̄ pter defectū arbitri. p̄mo casu si qdē fuit sine in iuria arbitri: nihilomin⁹ cogef dicere sniaz ut. j. . e. l. itē si uni⁹. §. i. r. hoc est uerū nisi dies cōpro missi sit exitura. si ho dies cōpromissū exierit tūc cū hoc p̄ defectū p̄tūz cōtingerit nō cogef arbi ter sniaz dicere: ut. j. l. p̄xi. r. l. se. r. uide not. in. l. si cū dies. j. e. si ho hoc p̄tingit p̄ defectū arbitri tūc si qdē dies pōt progari progef: ut i hoc. §. si ho nō pōt progari debet pati iterū in se p̄pro mitti: ut. l. si qua. r. l. si cū dies. in p̄n. j. e. h̄z v̄naz lec. idē si dies cōpromissū exierit sui culpa: ut ibi patet. S̄z p̄tra p̄dicta op. q̄ nō possit arbitro n̄ liq̄re de cā: q̄a aut actor pbauit r. d̄z vincere: aut nō pbauit: r. d̄z reus absolui: ut. l. accusare. C. de edē. gl. dicit h̄ no. fateor q̄n cōpromissū h̄z diem ip̄a dies cōpromissū habef pro pemptorio termi no assignato p̄tib⁹ ad p̄bāduz: v̄n si qdem pba uir actor re⁹ cōdēnabit alias nō. h̄z pōt eē q̄ arbi ter nō examinauit dicta testiū neqz uidit instrm: r sic non est liq̄duz an debeat uel nō: uide istā gl. quā totā itellige q̄n cōpromissū habet diē. si ho cōpromissū nō h̄z diē: tūc nō dicitur pars nō p/ baffe: nisi sit sibi statut⁹ termin⁹ ad p̄bādū. debz enī termin⁹ statui de quo plene dixi in. l. admo/ nēdi. j. de iureiur. ubi gl. facit similes op. dicitur in. §. sed si cōpromissū. q̄ arbi ter cogit oīno sen tētiā dicere. C̄ Quero ur̄ etiā post triēniū hoc est utrū instantia cōpromissū peat triēnio sicut i/ stantia iudicij. Quidā dicunt q̄ etiā vltra triēni/ um. Frā. accur. itelligebar illā glo. q̄n lis nō fuit inchoata corā arbitro: h̄z corā iudice ordinario: r postea deuētū est ad arbitriū: ut. l. p̄p̄rādū. §. finaūt in medio. C. de iudi. r. ibi no. p. L̄y. in vl. . q. Glo. j. e. l. si vnus. §. i. videt tenere q̄ dies cō promissū peat triēnio. de hoc etiā in spe. eo. ti. §. differt. h̄. itē ut. j. triēniū.

Item si unus.

Si multo post. Querit gl. quō multo post. Quidā dicunt arbitrio iudicis. alij dicūt q̄ post triēniū sicut instātia iudicij. si tenes illā opi. q̄ arbitrio iudicis rē. putarē equū q̄ iu dex d̄z arbitrari de triennio sicut i iudicio. itē no. v̄nā distinctiōez: quā glo. hic ponit.

Item si plures. Nō pōt vn⁹ arbi ter sine alio sniam ferre. h. d. An oīa q̄ro qd si maior ps est p̄ns: r facit req̄ri tertiū: r ille nō vult uenire: an poterūt p̄ntes sniare. certe de iure nostro nō. Casus est h̄. de iure canonico sec⁹ ut extra. e. ca. fi. li. vi. r hoc est uerū in arbitris q̄ alias sumūtur a p̄tib⁹. in illis ho q̄ assumunt⁹ de necessitate iu ris: secus esset: ut. C. de iudi. l. si sp̄alis. r scripsi i. l. duo ex trib⁹. j. de iudi. r ex hoc dico q̄ si arbi tri eligunt ex necessitate iuris poterit sniare ma ior ps: altera req̄rita r absente. C̄ Quero posito q̄ oēs sūt p̄ntes maior ps vult ferre sniam. alia

si. ibi. r in spec. eo. ti. §. differt. h̄. item: ut in trienniū rē. io. an. ibi tenet q̄ nō perijt triennio. ADDE an instantia compromissū duret triennio ro. confilio. cly. r iij. r ibi an eius pendētia impediāt cursum r vide pau. d. ca. in. l. p̄p̄rādū. §. illo p̄culdubio. C. de iudi.

Item si vnus. §. Item si plures: qui assumūtur. facit qd dixi. j. e. l. §. si. cū sequē. r uis imol. i. c. vno. die gatorū. d of fi. dele. ibi se cus in pluri bus iudici. bus deleg. p doc. r Bar. in. l. pompo. alias incipit si vni. j. d re iudic. quod no. per doc. in dicto. ca. fi. e. l. vi. per Joā. an. in addi. spe. in ti. de arb. §. si. in addi. incipit. qd si taceat rē. ADDE an duo laudare possint tertiō abite. Bal. cōsi. xviii. iij. lib. r qd si tertiū nō potest esse ar biter an alij duo possint arbitrari p eundem. cc. ccc. lxxij. Et quid si sunt concordēs i summa r di scordēs i so lutione p cū dem consil. r. vij. iij. li. Et quid si discordent i summa tantuz per paul. de cast. consil. r. iij. Et quid si ex forma statuti debet eligi tertiū r partes eligunt quartū r quantum uoluntarie si compulsi ut statutum re quirat an ta le lauduz po terit exequi uigore illi⁹ statuti eo q̄a sit ommissa forma uide pe. de anch. consil. clixij.

tacet r nihil dicit an maior ps poterit sniare al/ tera tacere. gl. dicit q̄ sic: ut. j. e. l. §. celsus. r ibi videbitis. secus in pluribus iudicib⁹ delegatis: q̄a oēs debent loq: ut. j. l. pr. r. C. q̄n. puo. nō est ne. l. cum magistratus. cum simi.

Idem pompo. Si arbi ter libe rā potestātē sē tentiādi nō h̄z cōpromissū nō ualet. r si de pluri bus nomiatis alter eligif ille sniam cogitur dice re. hoc dicit. C̄ oppo. de isto h̄. sed si ita. ad p/ cedentem solu. dicit glo. q̄ h̄ in ver. sed si ita. fu/ erūt electi ut arbitri. r sic ille qui fuit electus po terat libere sentētiare: in prece. §. fuit secus. r sic h̄ mutat casuz oīno. do. Old. in quadam sua di spu. intelligebat istū. §. aliter q̄ in isto versi. sed si ita. nō mutat casuz. sed prosequatur eundem ca suz. sed differentia est: q̄a in p̄n. dixit q̄ seius fe rat sentētiām prout ticio disceptatori placeret: r sic posuit in eius liberā uolūtatez. h̄ ho dixit ar bitratu ticiū. r sic eligit eum in bonuz uirum me rito ualet. r sic uidet q̄ ip̄e colligit differentiam ex eo qd. s̄. dixit placet. r hic dicitur arbitrato. r ex hoc cōcludit ip̄e q̄ compromissum qd quoti die fit. Compromittimus in seiu: r tamen ferat sententiā de consilio alicuius iurispiti: q̄ tale ar bitrium ualet. Breuiter predicta q̄tum ad itel lectuz hui⁹. §. nō sunt uera: quia uerbum placet importat arbitriū boni uiri: r nō liberam volun tatez: sicut uerbū arbitrato: ut. l. thais. §. sororez. j. de fideicō. lib. Tamē q̄tum in questiōe de eo qui cōpromittit in aliquē q̄ ferat sniam de consi lio sapientis: dico q̄ illā questiōez tāgit gl. i. l. illa institutio. j. de he. insti. Spe. etiam tangit eā de arbitris. §. sequitur. ver. sed quid si dicat in cōpromisso. ego examinaui plene in. l. i. §. si plu res. j. de exerci. Et inter alia dico q̄ si quidē di catur q̄ arbi ter debeat sniare de consilio talis q̄ ualet cōpromissū: iō q̄a habito cōsilio nō tene tur illud seq: ut. l. titiū r meniū. de admi. tu. r sic remanet libera facultas arbitro ferēdi sniaz. r sic cessat rō huius. §. si ho dicat q̄ arbi ter debeat sē rētiare illō qd ille cōsulerit: uel de p̄silio r cōsē/ su: tūc nō ualere: q̄a nō haberet facultatē liberā ferēdi sniaz: ut h̄. r h̄ q̄tū ad q̄stionē istā. q̄tuz aūt ad intellectū nri. §. teneo lec. glo. tamē eā de claro: ut aliqd notabile h̄ p̄cipias. in p̄nc. huius. §. fuit cōpromissū i seiu: ut ip̄e dēat sniare qd tici cio plz. h̄ n̄ ualz i h̄. h̄z si ita fuit cōpromissū arbitri uz i seiu h̄z fuit actū: q̄ snia ferat arbitrato ticiū ul seij. r sic i cognoscēdo fuit assūpt⁹ vn⁹ solus in p nunciādo fuit alternatiue assūptus ticius uel se ius. Certe ille cogef sniam dicere in quē postea ptes p̄senserint: r sic iste ver. sed si ita. prosequif eādē materiā quā. §. precedēs. sed ad istā lec. op. nā si ex postfacto eligatur titiū: uidetur q̄ nō ualet cōpromissū: quia nō assumitur ad co gnoscēdum: sed arbitrādū t̄n cum ista duo req rantur: ut. l. si de meis. §. recepisse. s̄. e. R̄n. satis assumif ad cognoscēdū cū debeat examinare fa cta corā seio. Differt ergo iste. §. a p̄cedēti: quia seius ip̄e supra debebat p̄nūciare illud qd alius uolebat: h̄ ille alius. f. titiū assumebat ad sniam ex proprijs actibus.

Si in duos. Rationem huius. S. uide per bal. in. l. fi. in. vl. col. C. d. exc. rei iudi. & hic no. q no pot dari arbitris potestas eligendi tertiu incertuz sed utrum possit dari arbitratoribus talis potestas. bal. in. l. i. C. de his q pe. no. in lec. antiqua dicit q si allegat sing. 10. mona. in rub. de arbi. l. vl. sed de hoc est casus in. c. cu a nobis fm una lec. glo. fi. extra co. ti.

Principali- paliter elige do tertium: sed utru assu mendo tertiu dicat co promissu no uim uid no. dy. & bar. in. l. i. si dnuum. ff. de sur. & ad istu. S. ui de qd dixi post bar. i. S. arbitrorum in pnci. v. co lu. & an iste. S. habeat lo cu i arbitra- tore: ut isti. discordes eli- gant tertiu bal. qd no. i. l. edictali. S. is illud. C. d. seci. nap. & ibi qd si fut arbitri & ar- bitratores: & de hac mate ria uide i. d. c. innotuit: & quod ibi scripsi post imol. Itē an iste tex. habe at locum i ar- bitratoribus uarie senten- tiantibus: vi xi post imol. in. l. inter pa res. ff. de re iudi. C. Iste ele- ctus: utrum tertius assu ptus a preto re uel a par- tibus sit ar- biter uel con- sultor: & uid per bar. in. l. si dnuum. ff. de sur. & add quod bal. in. c. osilio factu sic pponitur consulendu io & dicit q si data est po- testas duob' arbitris pro- cedendi & ter- minandi: & illi duo discor- dant qui de uoluntate p- tium eligat tertium: & il- li datur ar- bitrium ter-

Si in duos. Si duobus dat potestas eligendi tertiu si no consenserit compromissum no valet. hoc dicit uel sic. Si duobus arbitris potestas assumendi tertium incertu tribuatur: no valet compromissum. secus si certum. hoc dicit. C. oppo. de. S. idē pōpo. s. e. So. h p assumptionē tertij n amittunt arbitri pntem pnunciandi. ibi secus. d hoc videbis. j. prox. S.

Ex. S. sequenti.

Arbitri sunt eligendi per pretorem & si ipsi dissentiant cogunt eligere tertium. Et an iste alii sit arbiter qualiter autem tuc debeat pnunciari. Et an hic tertius cogatur consulere & acceptare: uide: ibi. Secundo quero.

Principali- ter. Si in duos compromittat simpliciter ualet compromissum: & si dissenserint coguntur eligere tertium cuius auctoritati parebit. hoc dicit. C. oppo. de. S. s. prox. ubi no valet compromissum factuz in duob' glo. ponit h tres solutiones: & approbat vltimā. f. qd ibi non ualet si dissentiant in eligendo tertium. alias secus. ista sol. uidetur esse cōtra casum in. c. innotuit. extra eo. & ideo tene secundam lec. seu solutionem h postitam. assigna rōnem. h fuit compromissu simpliciter per iudicem & cogatur eligere tertium: & sic cogentur in vnum cōcordare: sed in precedēti. S. fuit data facultas eligendi. & sic in totum recesserunt ab arbitrio pretoris. C. Circa electioez istius tertij est aduertendum q no coguntur partes eligere tertium. sed arbitri cogunt eligere tertium: ut h in tex. & debet pretor eligere arbitros. C. Vidistis de electione tertij. Quero utruz tertius iste electus sit arbiter. certe videtur q non. nam no est receptus a partibus. & sic no cadit in eum nomē arbitris. & ita videtur tenere Spe. in ti. de arbi. S. h. n. nūquid ipse tertius. unde ē magis quidam consultor q arbiter: habet tamē viz arbitri quo ad quedam: ut dicit incontinenti: S. si assumere a partibus: tunc esset arbiter: qa ab eis recipitur. ¶ Secūdo quero de modo pnunciandi. breuiter modus rectus & indubitat. effz iste q ille tertius exprimat uoluntatē suam. & illi arbitri cogantur ferre sniam fm eius uoluntatez & cōsiliū. & hoc est qd uult iste tex. qui dicit cuius auctoritati peatur: quia arbitri debebat parere auctoritati illius in iudicando. dicit tamen quedaz glo. que est h qd iste h. si. intelligatur alio modo q si arbitri oino discordant ille tertius iudicabit. & partes tenentur stare consilio illius tertij: & sic est duplex lec. vna cuius auctoritati peaf a partibus. alia qd iste tertius iudicet. pcedens ē

minandi ut sibi uidetur demum primi duo arbitri ueniunt ad concordiam: & laudant absqz tertio & non requisito. immo ipso contradicente dicit Bal. laudum ualere: quia per electionem dicti tertij: non sunt reuocati arbitri primi a sua potestate: sed prouisum solum in casu discordie allegat glo. s. ea. l. S. si in duos: ergo cum omnes tres sint arbitri duorum sententia ualet & preualet. j. e. l. sicuti. Nec ob. q partes & arbitri promiserunt stare sententie illius: quia ista promissio debet stare hz iuris dispositionez nisi primi sint concordēs: uide in dicta. l. si dnuum. ADDE an electus tertius a pretore uel partibus sit arbiter uel arbitrator Bal. consilio. lxxij. lib. iij. & an cogantur alij ferre sententiam fm cōsiliū istius tertij: uide Ange. consilio. clj. Et an ualeat compromissu factum in duos cū potestate eligendi tertium: uide Bal. consilio. cccxxv. lxxij. lib. iij. Et an tertius electus habeat candē potestatem quā alij duo: uide

Bal. consilio. x. quinto libro. Et de eo q dicitur in apostilla. uide bal. consilio. cccxci. In christi nomine proponitur q p discordiam.

¶ Iste tertius cogatur. Hic ergo habetur q tertius electus a partibus una cum alijs debet pronunciare: sed quid si lege uel statuto datur tertius arbiter: ut si dicit statutuz q ubi duo primi arbitri sint discordes pos-

magis tuta. uide glo. super uerbo auctoritati. Queritur utru iste tertius cogatur consulere seu acceptare & iudicare: dicit ut in glo. & circa pre dicta uide quod no. per Inno. extra. e. c. in otuit.

Tertius. Duo possunt iudicare contra dicente tertio. idem in duobus iudicibus contradicente tertio. dum tamē omnes iudicent. hoc dicit. de hoc terigi. s. e. l. S. si in duos. C. Ho. q in no. dicit in. c. rinaldus. extra de testa. q si arbitri fuerunt infimul in allegationibus & collationibus: & unusquisqz dixerit allegationes suas: & vnus no potuit trahere alios ad suam sententiam: q postea duo poterunt pnunciare absente tertio. Cuius contrarium dico in. l. duo ex trib' j. de iudi. C. Ultimo no. q in hoc est differētia inter ius nostrum & ius canonicum: ut in. c. fi. ex. e. ti. li. vi.

Ualem. Pretor cogat arbitrum ut sententiet no autem quid iudicet. Item si quis assumatur ad iudicandum certum no ualet istud compromissu. b. d.

Ex. l. sequenti.

¶ Biffinire debens cam sub certa pena infra certum tps non euitat penas si absoluit partes ab obseruatiōe iudicij & q quelibet pars remaneat in suo statu. Et illa interlocutoria potest reuocari que iudiciū no diffinit.

¶ Scire autes. Snia dca vfta lite discedit. Itē interlocutoria p mutari. diffinitua no pot mutari nec ex ca erro- ris corrigi. b. d. cu. l. se. Ho. q tunc dicit snia qn p eaz a lite discedit. Et pp hoc vft e casus ptra arbitros in ciuitate ista q debet diffinire cas infra tres mēses sō certa pēa. nā qnqz ipi pnūciāt hoc mō absoluium pres ab instātia iudicij: & q libet remaneat in statu suo. nam no vft dicta snia cū p hoc a lite no discedat: ut h. C. Scō no. q discipulus dy excusare sniam magri distinguēdo eā & approbādo. C. Tertio no. illud qd dicit cōiter q iterlocutoria pot mutari diffinitua si: ut. l. qd iustit. j. de re iudi. ita dicit cōiter. Ego aliter dico put dicit iuriscōsultus h. Illa snia pot mutari que no finit iudiciū. sec' in ea q finit. Hoc differt multū a pcedēti dicto: pone enī q qdā iterlocutoria finit iudiciū: qa iudex pnūciat se no esse iudicē cōpetētes. uel pnūciat se no esse pcedendū obstatē exceptiōe rei iudicate & similia poterit ne iudex reuocare istā interlocutoriaz. certe si qa iudiciū finit. h est casus h. uide tex. no eniz fa- cio dnam: an sit diffinitua uel no. sed an habeat

idem Ludo. sequitur eius consilio. cxli. ubi dicit q non inuenit contra- dictorem.

¶ Si lite discedit. Contrarium uidetur tenere Barto. in. l. inter pares de re iudica. & adde Barto. per illum textum in. l. generali. C. de decur. libro decimo not. do. Ludo. in. l. prima de re iudica. in fin. & dixi in. l. si quis arbitrato. & hic uide que dixit Bal. & ibi dixi post Barto. in. l. si de commissa. S. si quis decem de lega. tertio. & quod not. Bal. in. l. prima in secunda columna. in. iij. opposi. C. si a non compe. iudi. uide p bal. in. l. iulian. & ad pecunias. S. h. j. de iureiuran.

¶ Tertio no. uide Baldum in rubrica. C. ne lice. tertio prouo.

¶ Interlocutoria. que interlocutoria possit mutari. Adde Barto. in. l. post sententiam. C. de seten. & uide que dixi de hac. l. in lege. Paulus d re iudica.

fit tertius ef se uel debe- at tertius p- sens esse isto casu & dicas q iste solus tertius pote rit ferre se- tētiā: habe mus hic sin- gulare disse- rentiam ex- no. in. l. iube- mus. C. d. ap- pel. & ibi hoc ponit bal. qd no. & fac qd no. bar. in. l. itez si mater. S. itē si plu- res. S. e. & ui- de tex. in. l. i offerrendis. C. de ap. ¶ Est disse- rentia. uide bar. in. l. itez si vn'. S. itez si plures. S. e. tit. ¶ Uale. Quid iudicet. S. quid in arbi- tratore. v/ trum possit compromitti in eum cū pacto: q tali modo ferat sententiam. hic dicitur q in arbitro compromissum est nul- lum. Adde q in arbitra- tore ualet: ita notan- ter dicit An- ge. in. l. si cō- uenerit. j. d re iudi. sed nihil allegat sed dicit q p eo uidetur casus in. l. prima. S. p operis. de oper. noui nunci. intel- ligendo q ibi fuit com- promissum in iudicem: prout in ar- bitratorem: prout neces- se est intelli- gi hz Ludo. ibi. ADDE q

a Quid tamē forma compromissi. vtruz possint sup eadē re fieri duo cōpromissa. uide bal. in. l. post sniam. C. d. sen. in. pn.

b Quid releuet. Quid opantur illa s̄ba semel pluries: ut uidebis q place bit. Adde Jo. an. in addi. spec. ti. de arbi. §. sequitur. z no. Bal. in. l. i. C. si aduer. rem iud. z in. l. eleganter. in pn. de condi. inde. z Ly. idē dicit in. l. aduersa. C. de trans. z p ludo. i. rub. de arbi. i. fi. viij. car. per do. anto. z p do. Jo. in. c. gntaullis d iurciu. z bal. in. l. ij. in. iij. col. C. quan do puo. z in .l. ij. ff. de iu reur. z pe. d anch. in con fi. cxi.

ADDE qd importent p dicta uerba. bal. confi. ex iij. iij. lib. pe. de an. con. fi. cxi. z c.

c Corrige re sniaz. qua liter arbiter possit corri gere. adde oino bar. in .s. arbitroz i. ij. col. z an arbitror q nulliter ē ar bitratus pos sit iterū arbi trari. uib bal dū in. l. fi. C. de contrahē. emp. ex hoc dicto uidef inferri intel ligenti: quia licet regula riter transa ctio sit d re dubia: ut .l. i. C. de trá/ fac. tamen ēt per ptes pos sit fieri super re certa: ut h̄ innuit. fac quod ipeno. in. l. aquilia. na. s̄. de trá/ fac. z in. l. si de certa. C. e. ubi idem tenz qd bar. h̄ p hoc: qa tunc impro priabitur d. bum tráfac. z ualebit ut pactū .l. insu laz. d̄ p̄ scrip. q̄b. z Ja. bu. z Saly. in. l. age. C. d̄ trá/ fac. z Ly. in .l. i. sub pre/ textu specie rū. e. ti. i. iij. oppo.

d In dubio adde latius bar. j. e. l. de rebus.

e Si arbiter. uide Bal. in. l. cū quis in. vij. col.

f Dicit uideri. per bar. in. l. i. in pn. de uen. inspi. z adde glo. no. in. l. d̄ t̄y p̄ fere. §. si plures. s̄. c. z facit qd no. in. l. si duo. in glo. j. e. qd aut in teste deponente. non mihi uidetur dicendum q̄ nō pbat fm bal. in. l. data opa in. xvij. col. z de teste deponente p d̄bum uidef uel usu suo. uide ange. in repetitōe. l. sciendū. de vbo. obli. in. ij. col. cū sequi. Sed qd si testis dicit

absorbere totum iudicium uel nō: z dicit in. d. l. qd̄ insit. j. de re iudi.

C Ex. l. sequenti.

Clausula cōpromissi q̄ possit semel z pluries iudicare qd̄ ip̄ortet. Et an ptes possint dare po testatē arbitro corrigendi laudum. Et quando plures cōtrouerſie sūt p̄promisse simplr an pos sint oēs terminari simul.

Uid tamen. Nō uidef vi

si forma p̄promissi nō ē seruata. **C** Itē si sunt diuersa capitula pōt sepatim p̄nunciari: nisi aliud sit actum. hoc dicit. **C** Not. ex hac .l. quid releuet. h̄ clausula q̄ possit iudicare semel z pluries: z quotiēs sibi placuerit. nam intelligit̄ tur q̄ possit iudicare pluries hoc est in vno capi tulo semel: z in alio postea: ut hic. nec pōt intelli gi q̄ super eodem capitulo iudicet pluries: siue sit arbiter siue arbitrator. nam cū super una re nō possint ferri plures sententie: ut. l. i. C. quādo p uoca. n̄ est ne. ita nec plura arbitria. **C** Itē cū se mel est decisum per sniam arbitri uel per transa ctionem res desijt esse dubia nō pōt iterum iu dicari nec iterū transigi: ut. l. post rem. s̄. de trá/ fac. ad hoc ergo ut arbiter possit corrigere sentē tiam super eodem capitulo deberet dici in com promisso hoc exp̄sse q̄ possit iudicaf semel z plu ries: z ip̄m iudicatum corrigere z mutare. nam hanc potestātē arbiter non habet de iure cōi: ut .s̄. l. p̄ri. sed puto q̄ ei possit attribui per consen sum partiū: sicut enī sunt qdam iudices qui pos sunt corrigere suas snias: ut prefecti pretorio: ut .l. ab executioe. j. de ap. ita etiam pōt concedi ar bitris: ut. l. nō distinguemus. §. de officio. j. e. z ita cōsului in ciuitate spoleti. **C** Oppo. s̄. e. l. di cere. Sol. ibi arbiter erat in totū functus officio suo. h̄ nō. **C** Quert glo. quid in dubio quādo plures q̄stiones sunt cōpromisse simpliciter vtrū debeant oēs simul terminari: an poterit pronū ciari sepatim. hic sunt opi. quidam intelligunt q̄ nō possunt pronunciari sepatim in dubio: z sic uidetur innuere h̄. **A** d̄ibi aut uidetur q̄ d̄ beamus sic dicere: aut sunt plures questiones q̄ inferuntur ab vna parte ad aliam z tunc possit p nunciari sepatim nisi in contrarium sit actū: ut h̄ z ar. etiā. §. i. s̄. de mino. aut iseruntur plures q̄ stiones: hoc est vna ab vna parte: alia ab altera: tunc debet pronunciari simul z terminari pro pter naturā conuentionis z reconuentionis: ut. l. i. j. de sen. que sine ap. re. z nota. in. l. qui prior. j. de iudi.

C Ex. §. sequenti.

C Snia declaratoria ualet in psonalibus. Et an ualet snia iudicis per uerbuz uidetur. Et an ua leat dictum testis.

Si arbiter. Qui p̄nunciat nihil vi deri debitū d̄bitorē ab

se nescire: dico q̄ tñ cogitur s̄tatem dicere: ergo ualet eius testimonium alias frustra cogef. hoc tenet iaco. de are. in. l. i. §. quod obſuari. C. de iu. ra. cal. z dicit q̄ testes q̄ dixerūt heri si credo. possunt dicere hodie credo z qui dixerunt heri nescio: possunt hodie dicere scio: quia possibili uerita te in esse posita nulla sequit̄ necessario falsitas. z fuit de facto i ciuitate anē si. bal. in. c. i. §. notandū de no. seu. z qd̄ no. gl. in .l. de tutela. C. de inte. restitū. z ibi bal. z qd̄ di xi .l. eos h̄ bal. j. de sal. z de teste di cente nescio uide Bar. in .l. d̄ etate. s̄. de minor. z an testes de. ponāt d̄ cre dulitate. uib in. c. quotiēs z in. c. tñ ex litteris. extra de test. z bar to. in. l. ij. §. operis. z qd̄ ibi dicit̄ de a qua plu. ar. **C** Quid si testis dicat. ita est nisi fal lor. z uic q̄ pbat ut per bal. in. l. i. in pn. de iusti. z iure. z idēz dicit̄ ibi An ge. qui sub/ dit idēz esse in. v. uidef. ADDE la tus eundēz Alep. confil. re. z confil. viij. pmo li bro. z ange. confil. iij. qh̄ testis depōit de credulita te.

Solueret uideretur. h. d. **C** Tu hēs h̄ primo q̄ in p sonalibus ualet snia declaratoria sicut in realib⁹ simile in. l. si pretor in p̄nci. j. ti. ij. z .l. pōpo. §. is .s̄. de procur. uidebitis in. l. ex diuerso. j. de rei uen. **C** Scōo no. de eo qd̄ dicit uideri. nam per hoc snia nō dicit̄ incerta. simile in. l. diui. §. si. de li. ca. Et hoc facit ad dicta testiu q̄ dicunt iaz sūt decē anni: ut mihi uidetur q̄ ex hoc dictū testis nō uitietur. dices tu q̄ istud argumētum nō p̄ cedit. nam iudex debet iudicare fm iudicium in tellectus cui cōgruit ista dicitio uidetur eodem modo p̄grueret aliqb⁹ medicis uel peritis i arte q̄ adhibētur ad iudicādū utrū mulier sit p̄gnās uel vtrū sit remāſura cicatrix uel similia: ut. l. i. §. .i. de uē. inspi. s̄. testis d̄z testificari de his q̄ scie rit p̄ sensū corpeū: ut. l. q̄ testamēto in fi. j. de te sta. z .l. i. in fi. j. de his q̄ in testa. delē. ergo h̄ di ctio uideri put̄ refertur ad iudiciū intellect⁹ h̄z uitariē dictū testis. Nū. testis d̄z reddere cām p̄ sensū corpeū nō oino sepatū ab intellectu immo vnitū cū itellectu. alias furiosus z pupillus pos sent testificari: qa h̄nt sensum lz careāt intellectu qd̄ est falsuz. vñ si testis redderet cām suā p̄ uer/ buz vñ. h̄bi grā dicit̄ testis mihi vñ q̄ ticius posse derit iā sunt. x. anni z ultra istud nō ualeret: sed si diceret q̄ ego uidi ticiū possidere. z sic prio pre mittit sensuz corpis. i. uisū. Interrogat⁹ quanto tpe dicit. x. annis ut sibi uidef istud testimoniū ualere: qa est iudiciū itellectus unitū cū sensu pra ticeo. ita d̄z intelligi iste tex. **C** Tertio no. cor p̄tā q̄ in snia absolutoria pōt uideri imponere actori silentium tm̄. z si hoc nō opponatur ex/ presse uidef tacite opponi. hoc colligitur ex hoc tex. ibi nō uetuisset petere.

Somponius. Sentētia arbitri icerta ē n̄lia. h. d.

Item si arbiter. Arbitr̄ nō p̄t pronūciare su per pena. h. d. **C** No. qd̄ dixi in sumario. p hoc dicebā semel q̄ si arbiter cōdēnauit ticiū in cen tū soluēda infra decē dies. z si infra decem dies nō solueret cōdēnauerit eum ad trecēta. q̄ talis sententia non ualet quo ad trecēta. z eodem modo si dicat si nō dederit hinc ad mēsez q̄ sol uat tm̄ noīe alimētōrū qd̄ nō ualet. Est ergo con siliu⁹ q̄ dicat sic cōdēno eū ad trecēta soluēda infra annū hoc acto q̄ si centum soluerit hic ad octo dies talis debeat eum liberare a tota sum ma: z exnunc sit liberatus. z eodez modo dicas in similibus.

I cum dies. Si p̄ arbitrū stetit quomi nus daref snia cogit̄ pati de nouo in se compromitti. hoc dicit̄ dic ut in. l. de meis. §. ex compromisso. s̄. e.

Splenum. Plenū cōpromissū dicitur quando fit de omnibus liti

fit exceptare p ca. s̄orta. de re iudi. z qd̄ dixi in. l. terminato z p bal. i. addi. spe. i. ti. d̄. i. ij. col. ADDE q̄ si arbiter laudauit q̄ ille q̄ si obſauerit laudū soluat mille duci mediolani. z vn⁹ zueniat. an si zueniēs possit age re ad mille. uib pe. d. an. q̄ si. i. h̄ C. d̄ sniū. bal. t̄z p̄riū i. l. i. C. d̄ his q̄ pe. no. uib spe. i. ti. d̄. ff. z his q̄ ip̄az sequūf i. §. sp̄s. in v. s̄. nūqd̄ iudex. z d̄iti p̄ bar. in. l. i. i. h̄. s̄. in pn. s̄. si q̄ iudicē. p ang. z Jo. de imo. in. l. ij. de pu bli. iudi. z bal. in. l. cū allegao in vl. col. C. de usur.

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Silētuz tm̄. Bene fa cit quod no. Bar. in. l. ui ro. fo. ma. **C** Item si ar biter sup pe na. Ad̄ qd̄ dicit̄ spec. z io. an. in .s̄. species. d̄. s̄. in v. sed qd̄ si iudex pre cipit. q̄ ualz sententia cō. demno te in centum: nisi infra decem dies p̄baue rit te soluiffe licet totius

Fragmentary text from the right edge of the page, including marginal notes and the start of another column.

¶ cum dies. s. plenu de oib' litib'. Adde q no. bar. in. l. aq. l. a. s. d. tra fac. et bal. in. l. i. C. de arbi. qd no.

¶ Si quis ex litigatorib' est tutus. Adverte tñ q in casu huius. s. uidef qd no debuit currere ipa p id qd dixi p' bar. in. l. i. qd arbitrato in. v. col. c. Si arbiter sereda sententia. qro si arbiter no eligat locu: de quo itelligatur die q de loco copro/

missi. et hoc 13 q. bu. in. l. si loc. ff. d. iudi. uis qd no. bar. in. l. i. si ut pponis. C. quomodo et qm. AD DE an arbi ter possit p rogare locu uide bal. co. si. c. xviii. pmo li. et ibi uide qd si sit dictu possit progare se / mel e pluri es. d. Intra qd tum. et no di co. s. qd si di es erat exps fa que tacite inerat. uide bar. in. l. iij. de le. ij. et de isto tex. uide qd dixi in. l. i. si debitor. j. e. ti. c. Adit' agi tur. uide per bar. in. l. i. in fali. d. s. ob. f. Elus. s. idē ait. allegaf. declara ut p bal. in. l. i. in iij. col. d. hif q pe. no. et ibi limita sin gulariter ut per guil. l. i. iij. s. qstuz in fi. si quis cau. et hic ad de bo. tex. in. c. cu dilect' de dolo et co tu. adde bal. in. l. i. mibi et tibi. s. i. de leg. i. et in ru bri. C. comi. uel epistolae in fi. s. Ateo. Pro rogatio. S3 in quo loco progatio pt fieri: uis oio bal. in. au. et q. C. de tep. appel. Jem p ferre. i. a pre cedente. S3 qd si e data potestas ar bitro progā di semel bis et pluries. dixi in. l. qui bona. s. i. de va. infec. c. Si hidiu. Jne. s. babz locu corā ar bitratore s3 bal. in. l. i. in vit. q. C. de

bus et questiōib' et cōpromissū gñale nō porrigif nisi ad ea de qbus est iudicatur: nō autem ad ea de qbus est specialiter actū. h. d.

Si quis ex litigatoribus. Im peditus ex iusta cā ptra petitionē pene ē tur' ex ceptioe si pat' est dnuo cōpromittere. h. d.

Si arbiter. In ea ciuitate est seren da snia in dubio in qua factum est cōpromissū uel in cōtinentibus edifi cijs fm qualitatē psonaz. Item citatio facta ad locū in honestū nō artat citatum. h. d.

Intra quātum. Abi est pena et nō dies admittitur purgatio more usq3 ad lit. cōte. Abi nō est pena et dies more purgatio nō admittit de ne cessitate. S3 si spōte recepit petitiō pene tollitur. h. d. cū duab' seq. C. No. q. miti' agif' cū. l. q. cū hoie. Ad qualiter pcedat: dixi in. l. amplius rem. r. ha. vbi dy. rāgūt. C. Jtē q in iudicijs vbi est dies et pena nō admittit purgatio more qd ē uerū in his q pntinent ad decisionem. secus i his que pertinent ad preparatiōes: ut. l. et si post tres. s. si quis cau. C. Item no. q admittit purgatio more soluēdo interesse. Jtē ex hoc. s. fūdo quā dā opi. Pe. de qua dicā in. l. diē proferre. j. e. Materā aut purgationis more dixi in. d. l. et si post tres. et plenissime in. l. si insulam. de s3. ob. et p. L. y. C. de pac. l. si pacto. h. d.

Elus idem ait. Si ca su uel facto creditoris steterit quominus intra diē pecunia soluat ex posteriori mora rei pena cōmittitur. h. d. C. No. q. tota diē allegaf' duo sūt pce pra arbitri. ad qd. l. h. scriptura. j. de cō. et dno. C. Jtē not. q ex pte actoris admittit purgatio more quo ad cōmissionem penalis stipulatiōis. Contra hoc uidetur. l. thais. s. inter. j. de fidei cō. li. dic ut dixi in. l. qui rome. s. flauius. et. l. si in sulam. j. de s3. obli.

Ateo. Licet si ualeat snia ualeat progatio diei. Jtē diem progare itelligitur cū omnibus quali tatibus pcedētib' de qbus nihil potest muta re. hoc dicit.

Si per fideiussores. In rogatiōe termini debēt fideiussores iterū pmit tere uel alij similes adhiberi. h. d.

Jem proferre. In terlo cutoria que cāe cognitiōem nō deside rat abñte pte pōt pferri. h. d. C. Op. de. l. a pro cedere. C. de dila. sol. ibi loqtur de interlocuto ria que cāe cognitiōem requit: et tūc requitur par tis pñtia. hic non: ut. l. sed interpellatum. s. i. j. .e. l. iij. s. si cā cognita. j. de bo. pos. et no. p. dy. in .l. qd iussit. j. de re iudi. et ibi dixi.

Si heredis. Cōpromissus non trāsīt ad heredes ni si sit actum. effectus aut sententiae arbitri ad he redem porrigitur. hoc dicit. C. No. uer. nec utū tur. ex quo apparet q ius implendi conditionez transit ad heredem. Quod est ideo: qā h3 dispo sitionē precedentē: ut no. in. l. si plures. C. de cō di. inser. ego latius in. l. si decem cum petiero. j.

cōtrahē. emp. p bar. in. l. si qd arbitrato. de s3. obl. C. S3 qd si cōpromit tēs erat de collegio uel de uniuersitate uidet q nō expiret morte cōpro mittētiū: ut. l. i. cū pponēbas. et ibi p. doc. j. de iudi. et p. dy. in. l. si grege. de leg. i. ADDE an cōpromissū expiret morte alterius cōpromittētiū. ang. cōsilio. cxxvij. pau. de ca. cōsilio. xxx. et xxxi. bal. cōsilio. viiij. iij. lib.

de s3. ob. Jtē no. q instāta cōpromissi ad he redem nō trāsīt etiā si erat in cā conclusum et de liberatum erat per arbitru qd facturus erat: ut per inno. in. c. ex parte. extra. e. facit ad istum. s. qd no. extra. e. c. h. Jtē querit in glo. qd si erant plures ex vna pte et alter est mortu' dic ut in gl.

Stari. Snie arbitri etiaz inique est pa rendū metu pene. h. d. C. No. q snia arbitri nō potest reduci ad arbitriū boni vi ri: ut hic et habuistis no. s. e. l. iij. in glo. parua. su per s3. ob. bonū: uidebitis in. l. si societatem. s. ar bitrorū. j. pro so. nec potest appellari fm cōmu nem opi. ut. l. i. C. e. de qua dixi. s. e. l. i. et. ij. Et ideo qdaz dicūt in snia uolētes tollere ista reme dia uiam arbitrorum eligentes sic pronūciam' et ego cōsului nō sunt multi dies elapsi q fuit cō promissum in aliquem q possit cognoscere d iu re et de facto. sententiare autēz debeat fm formā iuris. et determino q sit iste arbiter et nō arbitra tor: ut dixi in. l. si duo societatem. s. arbitroruz. Adhodo iste dixit sententiā cōtra ius: nūquid de beat stari eius snie: uidetur casus q sic: ut h. Lō trariū' dico q h fuit cōpromissū simpliciter sed in questione pposita fuit dictū q pnunciaret d iure. quod non fecit: et sic excessit formam com promissi quod non potest: ut in. l. non distingue mus. s. de officio. j. e. et ideo est sententia nulla. quod multum no.

Si plures. Si arbitri pares nume ro discordāt nō ualeat se tentia. alias statur dicto maioris partis. Jtē oēs uidetur in minorem sūnam consentire. hoc dicit. C. Op. j. de re iu. l. duo ex tribus. Sol. h loquitur in arbitris ibi in iudicijs dele. quoruz si di uerse sunt sententia est in suspensio donec appro betur per superiorem. in iudicib' ordinarijs dic ut. l. pompo. scribit. et. l. inter pares. j. de re iud. Querit glo. h qd si vnus condēnat in quinq3 alijs duo in decem. Eldra. dicebat preualere du orum sniam. Glo. tenet q ualeat sententia eius qui cōdēnauit in quinq3. Opi. oldr. est approba ta extra. e. c. i. in. vi. Querit gl. no. et iducit i ar gu. ad vnam questionem. pone vnus testis dicit q res ualeat centum et non plus. Duo dicunt q res ualeat ducenta. An statur dicto vnus qui mi nus dixit. Glo. dicit q nō. imo magis stabif du obus affirmātibus q mille negātibus. Contra istam glo. uidetur tex. j. de ven. inspi. l. i. s. i. ubi tātum creditur affirmātibus q̄tum negantibus et non plus. sol. dicit domin' Eldr. Aut testis d ponit eius actus de quo interrogatur nō cogni tionem: ut quia dicit se nescire: et tunc credif ma gis duobus affirmātibus q̄ mille hoc modo ne gātibus: ut. l. heredes palā in prin. j. de testa. ita debet intelligi ista glo. Quādoq3 testis deponit eius actus de quo interrogatur cōtrariam asser tionē: ut qā nō solū dicit se nescire: immo dicit se scire: q hoc non est. Tūc est recurrēdum ad ma teriā. l. ob carmē. s. h. j. de testi. ut inspiciatur nu merus testiū et dignitas. et alia que ibi ponuntur nam rātū creditur affirmantibus q̄tum negāti bus: et hoc in his que facti sunt de quibus testis testificatur per sensum. In his s3. que pñstūt in artis peritia. de quibus quis qñq3 adhibetur ad iudicādū: ut medici et obstetrices: tūc tantū cre ditur affirmātibus q̄tum negantibus: ut. l. i. s.

h. C. Stari. Et limita istum tex. nisi snia arbitri esset expse cōtra ius pñti. qā tūc est ipō iu re nulla ut est casus no. in. l. apd cel suz. s. itē qri tur. d. do. ex cept. facit. l. ij. C. qñ pro uoc. nō ē ne ita dicit do. io. in. l. filius fa. de dona. et t3 glo. hic. C. Reduci. et uide qd ha bef in. l. iij. C. e. et qd ibi dixi. et uide Bal. i. l. eos. s. ne teme re. C. d. ap. ADDE q uoluit Bal. cōs. cccxxx vij. iij. lib. m. C. Cōtrari um. dixi post bar. in. s. ar bitrorū. et ui qd no. bal. i. l. h. s. d. iure rā. C. An di spositio hui' s. habeat lo cū de iure ca nonico. uide p imol. j. i. l. nō potest b leg. i. n. C. Si plu res. Limita hunc. s. pul chre p bal. i. l. i. C. de se. q si. cer. qst. et in. l. iij. C. d re iudi. Jtēz limita: ut p gl. l. c. i. e. e. in. vi. limita p bal. in. l. i. C. de testa. et arch. iij. q. ix. nihilomi nus. et bal. in i. l. i. C. si ad uer. re iudi. o. C. Negati bus. de pba tiōe negati ue uide i ma taria oim. q. i hoc. s. not. p bal. in. d. l. heredes pa lā. et p imol. in. l. inter pa res. de re iu di. s. i. et cuz ista gl. pcor. in. c. nihilomi nus. iij. q. ix. et io. an. i. d. c. i. de ar bi. in. vi. et q dixi p' bart. in. l. cū furti de in lit. iur. et bal. in. l. i. in fi. pe. col.

C. de ref. v. z ibi latius saly. p. bal. in c. cu ecclesia. de ca. pos. a C. Si qo litigatoru. Istu tex. allegat bar. in. l. ii. s. de iuridi. om. iudi. z ad m. s. u. d. omnes in. l. ij. C. c.

b C. M. si sit actu. No. q. valet clausula in copromisso: q. arbiter serat sniaz ptibus pntibus z abntibus. Quid si isto casu arbiter tulit sniam parte n citata. dic q. laudu e nul. lu. ita simpli ceter die spe cu. in ti. d. ar bi. s. excipit sed pone qd no est alibi: z ita fuit de facto pnunciatu. z ibi p io. an. in ad. di. z qd not. moder. in. l. si sic. de le. i. z bal. seq. in .l. col. s. apo stolos. C. de ap. z moder. in. l. filius. de dona. per ibi no. p. bar. z uidef uelle glo. hic in v. bo. p. matur z uis bal. p. doc. in. l. si ex p. sensu sing. dicentem q. si valet snia ar bitri pte ab. sente z citata nisi dictu sit in compro. misso: z hoc etia vult bar to. z do. io. i. c. quinquag. lis. in. viij. col. uis bal. hic z imo. in .l. si quis ar. bitratu. de v. bo. ob. in. ij. col. z ibi dixi z in. c. dile ctus. de arb. ADDE an pars debeat citari in pro latione laudi bal. col. c. l. ij. i. i. p. de. d. ancha. col. lio. c. l. x. ro. col. lio. l. i. z .l. x. ij.

i. de uen. inspi. dic ut ibi. **Si quis litigatoruz** Arbi ter no pot ferre sniam parte absente: etia per cotumaci am nisi sit actu. Itē q impedit arbitru sniare inci dit in pena ac si sentētie no peret. h. d. Primo ponit dictu. Secūdo illud pbat p rōnem. Secū da ibi p. inde. C. Mo. istu tex. solēnter. q. no pot ferri snia per arbitru etia pte absente per contu macia: nisi sit actu in compromisso. C. Secūdo no. q. ille q no uenit quasi impediēs sniam inci dit in pena. Quod itelligo nisi sit actu: ut eo ab. sente possit ferri snia: tūc enim licet sit p. tmax n impedit ferri sniam. Et ideo no in adit in penaz eo ipso q p. tmax est in no ueniē do. Sed incide ret si snie no peret. de hoc plene p. doc. in. l. ij. C. e. z p. Anno. extra. e. c. ex parte. C. Quero quid in arbitratore utru possit ferre sniam abntib pti bus. dic ut. C. de cotrabē. z co. st. l. h. z. l. si quis arbitratu. j. de verb. ob. **Coram.** Corā aliquo dicat fieri si est presens z intelligit: alias sec. h. d. Lōcordat. j. de uerb. sig. l. coram. allegauit hūc. s. semel in qstione cōtra quē dam notarium qui de falso instrumēto reprehēdebat. Dicebat enī istm actu pntib talib: testes ibi dicebat q. nihil sciebāt. Notari p. bauit q. ibi fuerūt corpa liter pntes. Ete no bñ scripserat: qa aliō est eē pntem z aliud itelligere. facit. C. de errore ad. uo. l. i. z qd ibi no. in quadā glo. **Sed si pena.** Si copromissum est stipulatōe vallatum absqz adiectōe pene arbiter cogetur sniam dice re. h. d. Hides ergo q. h. oēs. ll. precedētes que loquuntur de pena adicienda in compromi so itelliguntur quādo pmissuz est pere arbitro pacto nudo. Itā si per stipulatōem no est neces saria pena. Ex hoc ego cōcludo q. in. l. si cū dies .s. h. s. e. est casus pro opi. vltamō. q. ubi prece dit cōuentio nuda z sequitur stipulatio penalis eodē modo cōmittitur pena quo cōmitteret si p cederet stipulatio uestita qd plene dico. j. d. ver bo. obli. l. ita stipulatus. in. xx. col. C. Sed quero an isto casu quādo copromissu sit p stipulatōem sine pena oriatur actio ex snia: ac si pena esset in. s. e. de quo no. p. L. y. in. l. i. C. eo. **Duersus.** Si ab eo petatur ad quē exceptio rei iudi. porrigit pena compromissi cō mittitur: alias secus. hoc dicit. C. Not. istam. l. q. snia lata pro fideiussore no porrigit ad pnci palem. secus econtra: ut. l. si duo. s. licet. j. de iur. reu. l. z i. p. riu. facit. l. h. j. e. ti. circa si. dic ut ibi dixi. **Si quis rem.** Is cuius fa cto soluitur copromissuz in adit in pena. Itēz pena que apponit loco cotēptus pot peti vna cū pnci pali. h. d. C. Op. de. l. si quis a socio. j. pro fo. z d. act. emp. l. predia. So. h. pena apponit loco cō. **Duer. sus. no.** istam. l. an snia lata pro fideiussore profit reo: sed de bui. s. intellectu: vob bar. in. l. h. j. de iuretur. z in. l. duobus. s. i. e. ti. z facit qd no. bar. l. l. ex du obus in. iij. q. de duo. rebo. **f** Si quis rē. Nō habes q. arbitrium soluitur iudicio cepto. quid si cō promissu est in arbitratore: postea itur ad iudicem: an soluetur per lit. cōte. an per sniam. uide bar. in. l. q. fidem. s. de trāfac. z ad id qd dicitur d. pena cotēpti q. petis vna cū pncipio. adde tex. l. i. vbi pactu. z ibi bar. in

vt. col. C. de trāfac. z uis bal. i. l. iij. col. q. er no. limitat istā materiā: z ali ter et limitat do. car. i. cle. quādiu. de appel. z uide bal. in. l. cū proponas C. de tranfac. ADDE Ro. cōsilio. c. c. x. vij. **g** Ta demū. s. h. si quidē. Aduocatus corrupif. vide i. l. iij. C. e. z uide per imol. in. l. diu. in vlt. car. de re iudi.

temp: ibi loco interesse rei.

Ta demum.
Sed si quidem.

Dea copromissu hui se ta citā pditionē: ut si exactionē doli obijciaf ex ceptio. h. d. Lōmitti. i. cōmissa sub hac cōditōe exigif. C. Oppo. in p. n. d. q. stipulatio hz p diti onē si nihil dolo sit. In fin. d. q. si sit aliqd do lo hz locū exceptio doli. Lōtra si sit dolo stipula tio nō cōmittit q. si deficiēte pditione. ergo exce ptio nō est necessaria. Dicit glo. no. ista cōditio inest tacite z tacita p ditiō nō ipedit natiuitatem actiois: ut. l. cōditioēs que extrinsec. j. de cōdi. z de. Hoc ē falsū: ut no. in. l. itē ga. s. de pac. Et iō dicas q. inest tacite p ditiō exactionē: nō cōmissi oni stipulatiois. C. Oppo. q. aduocatus corrupi pitur hz locū in ite rest. ut. l. i. C. de aduo. di. iud. ergo nō hz locū actio de dolo. Solu. dic q. actio de dolo cōpetit h. ad cetera dāna.

On distinguemus
Sacerdotio.

C. Mo. q. sacer dos pot eē arbiter. Qd itellige i simplici sacerdote. sec. si ē mōach ul als regularis: qd dic: ut in. l. pedt. s. e.

Julianus. De cā meri z mixti impij vt dā stat nō p. t. p. promit ti. h. d. cū se. C. Querit gl. utrū h. sit uez sue de crie agaf ciuitr siue criatr. Et dōrmiat q. dbeat i telligi q. n. criatr. nā si ciuitr tūc possit p. promitti: ut. l. qd ergo. s. ex p. promisso. s. d. bis q. no. ifa. z assignat rōem: qa qlibet soluēs penā pecūariāz liberaret z euitaret penā corpale. innuit ergo q. si de crie ipōderet pēa pecūariā possit p. promitti z p. nūciaret arbiter penā dādā fisco si n. p. eaf. pe na p. promissi p. mitteret pti: ut. l. arbiter itra. j. e. h. n. plz dno ia. bu. ga. p. h. lederet ius fisci. Pro h. j. p. i. s. ibi eadē dicēda sūt z c. nec ob. ista gl. ga. h. rō n. ē gñalis. nec ob. l. arbiter. j. e. qa ibi id qd deducebat i cōpromissu totū p. tnebat ad p. tē. C. Itē q. r. nūqd sup. istis dicitis possit transi gi. dic gl. q. n. regutr: p. eādez rōez. Tu dicas q. trāfactō p. quā p. iudicet oib. nullo mō lz: ut no. in. l. transigere. C. de tranfac. sed tranfactio per quam p. iudicatur transigen: i super istis crim/ nibus: licet quandoqz: ut dicit. l. transigere: z p. hoc dico q. eodem modo licet compromitti in arbitratorez quo modo licet transigi: quia tran factio est z sic istu. s. itelligo q. nō potest com promitti in arbitruz.

De liberali.

Glo. hic querit qd i ascriptiuz z in cōuer sione z mōachatione z mrimonio. Et rīdet q. idē. C. Itē q. r. qd i causis mixti impij. dic q. idē ut no. in. l. h. d. meis. s. e. Et ibi no. dic glo. Et q. uerū dic gl. p. bo. p. l. h. C. ubi z apud quē z ex. e. .c. p. e. Ex hoc dicebā q. statutū hui. ciuitatis qd incipit oēs causas compromitti: nō porrigitur

no. Imo. in. c. sane. de foro compe. dicit se dixisse q. nō. per ibi not. p. Jo. an. in. d. ca. sane. z do. anto. in. c. h. e. ti. quod no. ad intellectum dicti statu ti. Item adde q. dicitū statutū nō habet locū ubi per parte opponitur exce ptio ipediēs litis igressū fm. Bal. in. l. fratres. C. de tranfac. z in. l. si iudex .s. de his qui sunt sui uel alie. iur. ADDE q. statutum dicens q. oēs cause cōpromittātur nō comprehendit eās mixti imperij. Ro. cōsilio. c. l. x. vij. z c. c. xv. iij.

b On di nique mus. s. sacer dotio. Not. tex. in hac .l. i. v. nō ē co gēd. q. si fa ctū est cōpro missū d. vna re q. pēdēte iudicio pnt arbiter pote rit sine nouo cōpromisso facere cōdē nationē ad i teresse: quod sing. no. z in tellige ut hic no. z habet. C. Julian. z p. hoc dico uis io. an. in ti. d. arbi. s. p. uel. s. le. i. addi. icipit te die Guido. h. C. De libe rali ad istuz ter. p. cordat .c. cam. d. re sti. i. ite. s. v. trū de cā li berali arbi ter possit co gnoscere icē dēter lz pnci paliter si vt def q. sic per .l. quotiens .C. de iudi. quā dicit ha bere locū in arbitro. z est ter. no. s. v. nā lec. i. cū p. pōas z ibi bal. C. de re bus cre. z gl. si. hic i. h. e. l. iterduz. s. q. surē. z quod ibi no. bar. d. furt. ADDE q. uoluit ro. cō fil. c. c. xv. iij. C. No. porri gif. Si statu tum dicit q. oēs cause de beant com. promitti nō porrigit ad causas mixti imperij. ut Bart. j. ca. .l. s. q. tūm. s. h. tate dicto statuto: q. ro q. s. e. ciuit flo rētin. n. habz ibi domiciū um hz tñ all bi. In ibi possit cogi p. p. sortē si ibi repiat eē z in domicilio suo. Imo. in. c. sane. de foro compe. dicit se dixisse q. nō. per ibi not. p. Jo. an. in. d. ca. sane. z do. anto. in. c. h. e. ti. quod no. ad intellectum dicti statu ti. Item adde q. dicitū statutū nō habet locū ubi per parte opponitur exce ptio ipediēs litis igressū fm. Bal. in. l. fratres. C. de tranfac. z in. l. si iudex .s. de his qui sunt sui uel alie. iur. ADDE q. statutum dicens q. oēs cause cōpromittātur nō comprehendit eās mixti imperij. Ro. cōsilio. c. l. x. vij. z c. c. xv. iij.

ad causas mixti imperij. Sed quero quid de libertis ecclesie. dic ut extra eo. c. cum tempore.

Si seruus. Non valet copromissus factus a seruo nec arbiter cogitur sententiarum. h. d.

Item si quis. Legatus tpe legationis cogit coram arbitro litigare illis casibus quibus coram iudice ordinario cogitur: et non aliter. h. d. C. No. tex. in fi. ubi videtur casus quod coram arbitro locus sit reconuentioni. In contrarium est tex. extra eo. c. cum dilecti. sed posses dicere quod hic cogit se defendere coram iudice ordinario: non coram arbitro.

Si is. Inter petitorum et possessorum hereditatis debent silere lites spales etiam coram arbitro. h. d. C. No. §. istum nec corrigitur per. l. fi. C. de peti. here. qd illa loquitur petitorum vel possessorum puento a quodam tertio. h. qm est qstio particularis inter illos. C. Itz illa. l. loquitur ut dixi in petitorum vel possessorum puento: secus si alter eorum ageret contra tertium: ut. l. si bonefidei. j. de peti. here. et. l. si rem. j. de excep. et ibi plene dixi.

Dies. Si dictum est in copromisso de prorogatione ista puento prorogationem non facit nisi sequatur iussus iudicis. h. d. uel sic. Promissio de prorogando prorogationem non facit: nisi subsequatur prorogatio. h. d. glo. laborat in positione casus: sed in sumario ego posui tibi ueritatem. Bar.

Si arbiter. Arbiter se occultas p iudicem potest citari et mulctari. h. d.

Et in plures. Dicitio quilibet est distributiva: dicitio ois est collectiva. h. d. uel sic. dicitio quilibet distribuit actus in quolibet separatim: dicitio omnis coniunctim. h. d. C. No. istum tex. de hoc per glo. in. l. si pluribus. j. de leg. ij. dixi latius in. l. hoc articulo. de here. insti.

Et quidam. Si arbiter efficiatur inimicus partis contra petitionem pene obstat exceptio doli. h. d. et istum. §. intellige qm supueniunt inimicitie absque culpa partis. na si eius culpa: tunc incurreret etiam penas copromissi: qd per eum factum est quominus arbitrator sententiam diceret: et sic incidit in penam: ut. s. e. l. diem. §. si quis litigatorum. et. s. e. l. no ex omnibus in prin.

De officio. Arbiter nihil potest ultra illud quod est sibi in copromisso concessum.

Questum. Arbiter debet dicere sententiam per quam lis finiatur: nec potest per alium delegare: nisi hoc sibi commissum fuerit. h. d. Primo per istum tex. reddaris cautus qm es aduocatus ad dictandum reformationes factas poni quod possit et per alios: at non possit hoc: uel incidere in dubium. Si in ciuitate ista est statutum quod quilibet causa copromittat. Ad id quodam petebat per iudicem decerni apud quem debeat pupillus alii. Querit utrum ista causa debeat copromitti. Et videtur quod non cum sit mixti imperij. ergo etc. ut no. s. e. l. §. de liberali. Preterea de hoc non possit transigi ergo etc. Si si ista statuta essent adeo generalia quod istam causam comprehenderent tunc deberet per arbitrum finiari. an iudex deberet decernere. non quod ipse arbiter decerneret. et hoc videtur h. tex. dum dicitur ut arbiter statueret etc. An arbiter potest de hoc iudicare. ad iudicis arbitrium eundem esse: quod de hoc dubitabatur. si an quod iudex factus erat si an faceret deberet.

An et satisfacere. Cuius est bonus textus cum glo.

Item duo. Si sententia per arbitrum ferretur per unum ex duobus reus sit ab altero petatur: ut si alter per eum committit si socij sunt: atque secus. h. d. C. Op. de. l. si unum. i. rii. §. de pac. So. istud dicitur ita difficile sicuti alio quod sit in mundo. Ibi loquitur in premissis: h. i. sententia. Dicitur glo. Vel aliter nec ibi nec h. committit penam. h. pena. de hoc dicitur in. l. si unus. C. de pac. et ibi declarabo. Quero si pena est commissa et sententia firmata tacite: nitate. x. diebus: utrum confirmet utrumque. Videtur quod non in. l. h. p. §. si per. §. de pac. Breuiter dicitur quod si pena tantummodo est apposta non emologabitur sententia cursu. x. diebus: ut no. in. l. ij. §. e. Sed si esset dictum ratio manente pacto: tunc utrumque peteret: ut. l. qui fidem. §. de transac.

Semel. Pena semel commissa amplius non committitur: nisi sit actum. h. d. C. No. istum tex. due enim sunt et que apponuntur in iustis contra circa penam. Una quod pena toties committatur quoties fuerit facta. ista sumitur h. Est alia pena que si est soluta ul non: h. remaneat firmus que uocat ratio manente pacto: que sumitur ex. l. q. fide. §. de transac. C. Op. quod pena semel commissa iterum committatur: ut. l. si procurator. j. re. ra. ba. et. j. de h. ob. l. si sit glo. dicitur quod ibi erat interesse nec pena. tu dic plene per glo. et Dy. in. d. l. si sit. j. de h. ob.

Item pupillus. Pupillo committitur si cogit arbiter sententiam dicere nisi fideiussores intercesserint. h. d. C. Op. quod fideiussores succurrant: ut. l. si minor. §. de p. cura. cum sit h. So. h. pupillus tenebat naturaliter tantum. ideo in integ. resti. si bi non copetit. ergo nec fideiussores. C. Op. si pupillus non tenetur. ergo fideiussores non accedunt: ut. l. i. j. de fideius. So. intellige de pupillo qui obligatur naturaliter: ut in glo.

Item feriatas. Sententia data die feriata ob necessitate hominum cogente potest ferri. Secus si esset feriata ob honorem dei. h. d. Alio modo legitur ut h. dicitur. Sententia lata cogente potest die feriata ob necessitate hominum ferri. Secus potest cogente nisi hoc sit actum. h. d. Et per hoc apponitur quotidie in copromissis quod cognoscere possit et pnuciare seu sententiam dicere diebus feriatis ul non feriatis. et hoc intelligitur in arbitro: secus in arbitratore: ut dixi in. l. si de meis. §. si. §. e. C. Itz no. quod si ferie sunt inducite ad honorem dei non potest eis consensu partium renuciari uel aucte iudicis: ut ex predictis patet. et sic sententia arbitri lata illa die non ualere: secus in sententia arbitratore. na cum sit quodammodo transactio potest et ferri diebus feriatis: ut. l. dies. §. de fer. Alij legunt ista. l. alio modo quod dicta sententia nisi alij etc. sunt sententia exceptiois: hoc modo si arbiter ferat sententiam die feriata: et petatur pena: non habebit locus ista exceptio nisi ageres nisi illa dies alia lege excepta sit etc. et semper intellige sententiam dictam die feriata ob necessitatem hominum.

Item uanis. Effectus sententie arbitri transactio sit ad beredem: sed de eis metio facta non fuerit. h. d. Videtur ergo quod si an lata sententia copromissus non porrigatur ad heredes: ut. l. die. §. i. §. e. rii effectus huius porrigitur: ut h.

Item pena. In premissis non inspicitur officium is cui principaliter est promissa. h. d. tex. cum glo. C. Op. de. l. aduersus. et. l. si duo. §. e. So. h. uenit per copromissionem directo agendo contra eum cui est promissa pena: ideo non inspicitur an iter sit. In contrariis fuit actus contra alium quam contra eum cui est p

actio nullitas uel iniquitatis. Uide de bal. in. l. iij. C. eo. ti. ADDE quod reclamare ab arbitrio boni uiri sit quasi appellatio ro. p. h. et quod dicitur bar. i. hoc. §. dicit et huiusmodi. 3a. ut refert Jo. an. i. addit. ad spec. i. §. finit. v. item si capitales.

C. Questio. Non possit transigi. Uide no. bal. i. l. h. tor. j. d. tu. et cura. da. ab his. ubi etiam ponit idem in hoc dubio. qd h. et uide bal. i. l. h. C. ubi et apud quem i. ite. re. pe. et. s. e. l. §. iul. i. fi. et §. h. q. et qd ibi dixi.

C. An et satisfacere. Bonus tex. videtur gl. et bar. i. l. i. C. de pecu.

C. Item duo rei. §. de pac. Et ad hanc. l. vide bar. in. l. ex duobus reus. i. iij. §. q. in §. qro. qd si pena est commissa. videtur plene in. l. si pupillus. j. e. ti. et ibi glo.

C. Semel. Itz committatur. An pena possit sepius committi. videtur gl. bar. et uoto. in. l. ij. §. fi. C. de iure emphi. uide ludo. ro. i. l. si finita. i. h. ci. de da. in. sec. et spe. in. ti. d. ac. §. h. §. qd si dicitur fuit i copromisso quod pena pluries committatur. ADDE an pena possit sepius committi. bal. §. h. l. i. xxx.

Item si quis. Recouertio. utrum coram arbitro sit locus recouertioni. Adde bar. latius i. au. et pster. C. de sen.

C. Cl. qd. Uide no. p. bal. per istum tex. i. rub. C. de ap. in. fi. et adde quod contra sententiam lata per inimicitias capitales petatur restitutio: fm bal. l. i. uenales. C. q. puo. e. h. ad bal. in. l. arbitro in. l. col. q. facta. cog. et iste tex. facit ad ea que not. post bar. i. l. i. j. d. excep. ubi allegauit et ista. et allegauit et bal. i. l. ij. C. ut li. pen. quod reclamatio ad arbitrum boni uiri dicitur quasi appellatio et bar. l. i. fi. de app. reci. i. iij. col. li. bar. et bal. in. l. i. i. puo. bus locis. C. e. ubi uidetur dicere dicitur utrum autem sit

missa pena. id non committit nisi iterum. Et hoc modo intelligi. l. stipulatio ista. §. alteri. j. de s. ob. x. qd no. in. l. ij. in fi. z. l. iij. j. de s. ob.

On ex omnibus.

Primo potest ex quibus causis pena compromissi committat. Secundo an arbiter possit punire contumaciam litigatoris. Secunda ibi. §. et. Prima pars legis duobus modis. Et secundum primam legem. Prior breuiter hoc intendit. Qui non dat quod iussus est dare vel dat operam ne ferat sententiam incidit in penam. h. d. Ro. legit alio modo non curo de eius lectura. Venio ad secundam partem que legit duobus modis. Uno modo de pena contumacie que inferri non restituitur. hoc est de delatione iuramenti in lite. Alio modo intelligitur de pena: hoc est multa. Et secundum primam legem. breuiter hoc intendit. Contra non restituitur potest arbiter deferre iuramentum in lite. testes autem non producentur punire non potest. h. d. C. de p. ad istam legem. arbiter cum semel iussit restitui per primam sententiam fuerit offensa suo: ut. §. e. l. dicere in fi. z. l. se. sic decetero iuramentum in lite deferre non potest. So. gl. intelligas quoniam an sententiam certum erat ipsi restituere nolere vel non posse. Et an primam sententiam defert illud iuramentum in lite. Et intelligas in actionibus beneficii quibus non fert nisi una sententia. Pro quo fac. l. i. i. prima magna gl. j. de ac. ep. Si uelles intelligere quod post primam sententiam defert iuramentum non prederet hoc secundum glo. nisi intelligeres quod esset actum quod posset super. e. sepius pronuciare: ut dixi. §. e. l. qd tunc in pn. C. et esset necesse quod esset actum quod pena toties committat quoties contra factum fuerit. nam alio eoispo quod si paruit sententiam prime incidit in penam et solutum esset compromissum: ut. §. e. l. si duo in fi. Dices tu. h. non est uerum. nam deferre iuramentum in lite post sententiam pertinet ad executionem prime sententiae: ut uisisti in l. si cum exceptio. §. in hac. §. quod me. ca. Si arbiter non potest exequi sententiam suam: ut. l. a diu pio in pn. j. de re iu. Nec de h. i. eum compromitti potest: quia est mixti iuris: ut. l. non distinguem. §. iuli. §. e. So. h. defert iuramentum in lite ex offensa iudicis quod defertur in actionibus arbitrariis. et sic est iurisdictionis non mixti iuris executio: quia si esset mixti iuris ea non posset compromitti nec peteret minor magistratus: ut. l. iij. §. duos. et se. j. de u. i. §. e. uidebitis in l. i. i. uere cauere. de iuris. o. iu. C. de modo legis h. ut loquatur de multa. et secundum hanc legem. h. d. arbiter potest multare contumacem si hoc fuit sibi concessum nisi aliquid iniustum precipiet. h. d. Et ista ultima particula colligitur ex h. quo in numero. Nam cogere partem ut producat contra testes est iniquum adeo quod si non stetur non incidit in penam. et ideo non potest eum multare: ut. §. e. l. si cum dies §. compromisso.

Quia arbiter. Duobus modis legitur et hoc intendit. Si utraqz pars est inobediens pena non committitur. h. d. cum. l. se. Secunda aliam lecturam. que colligitur ibi uel lege plane. h. d. Ille qui est in mora proferendi diem incidit in penam. h. d. Et secundum hoc intelligitur quod arbitro fuit commissum quod iuberet partem prorogare diem non quod ipse prorogaret. et ideo ille qui est in mora faciendi incidit in penam: quia per eum fit quominus sententia detur.

Arbiter. Qui non uenit eo tempore quo uenire non expediebat contumax non censetur. h. d. per hanc. l. assumpta est illa practica quod in termino citationis pars comparet coram iudice et absentis contumacia inculcat: ut. l. pperandum. §. sed et si qdem. de iudi. et hoc ideo ne posset dicere non tenebar uenire: quia non uenisti tu nec iudex: ut h. d. Materiā huius. l. uisisti plene in. l. ij. in fi. §. si quis in ius uo. non iterit.

Am lege. Minor. xx. annis non potest esse arbiter. h. d. Facit ad. q. an statutum possit

facere quod minor possit esse partem. de quo plene dixi in. l. quidam consulebant. de re iudi.

Maiori. Minor restituit si inconsulte passus est in se compromitti. h. d.

Arbiter certo die.

Sententia arbitri super pena non valet etiam si fisco sit inferenda: sed super alio sententia remanet firma et compromissi pena committit. h. dicit. C. de p. j. de iure fit. l. i. ubi ex contractu priuatorum pene inferuntur in fiscum. Solum de his intelligere quod ibi fuit promissum notario tanquam publice persone querenti fisco: hic uero partes promiserunt inter se fisco penam dandam quod fieri non potest. Ex quo non quod licet partes prius uel partes domini sit sufficiens quod per seruum uel filium alij queratur. ut in. §. alteri. insit. de inuti. stipu. tunc partes que est ratione iurisdictionis sibi non querit. Nam hic per subditum fisco non queritur sicut nec per libertum patrono. ut. l. si stipulatus. §. grifogon. j. de uerbo. obli. quod valet quia in actibus pacis sepe uidi apponi. Promittit enim una pars alteri non offendere sub certa pena cuius una medietas ueniat applicanda communi. alia parti. quod non valet nisi notarius stipularet pro fisco: ut dixi in. l. i. j. de iure fisci.

Ex. l. sequenti.

An valeat sententia quoniam non est pronuciatus de omnibus de quibus in compromisso et qualiter quod dicat maliciose obmittere psequi educta in compromisso.

De rebus.

Dec. l. legitur duobus modis. Et secundum primam legem. breuiter hoc intendit. Si compromissum est generale libellus est specialis sententia arbitri non porrigitur nisi ad res in libello comprehensas uel ad eas que maligne omisse fuerunt. h. d. quam. l. nota. C. de p. si in iudicio esset actum de certis rebus agentibus: postea de alijs nullo casu obstat exceptio rei iudicate: ut. l. cum queritur. j. de excep. rei iudicate. Ergo nullo casu pena committitur: ut. §. e. l. aduersus Sed hic dicitur quod aliquo casu pena committitur. ergo et. Cuius timore dicitur quod hic libellus est generalis. Et ista est secunda lectio. de qua dicam statim. Tunc tu istam legem sustineas. dicit enim quod quedam spes in petitione sunt omisse. et sic petitio non est generalis. Ad hunc rñdeo quod pena committit ex duabus causis: quod non est petitio sententiae arbitri: uel quod per partes factum est quominus pronuciet: ut. l. non ex omnibus. cum si. §. e. Et id quod hic dicitur si maligne et committitur pena ex ea parte quia per eum factum est quominus sententietur. Habes unam legem. que est notanda. Secunda aliam legem. hoc intendit. Si compromissum est generale petitio generalis prosecutio specialis sententia generalis: si non prosecutio fuerit omissa. h. d. C. de p. si ista legem. fuit petitio generalis et textus quod dicit in petitione deducta non sunt. Glo. exponit in petitione. i. prosecutio ne petitio. C. et oppo. secundum istam legem. fuit sententia generalis. Contra quod textus. dicit nec arbiter quod quid et. So. glo. non pronuciat expresse uel specialiter sed generaliter sic. C. Sed ad istam operam. quia nisi pronuciet de omnibus: de quibus est actus sententia non valet: ut. l. qd tunc in pn. §. e. So. ut intelligas glo. et materiam dicas quoniam est unum compromissum simpliciter: et secundum quid ut quando in compromisso non exprimo res nec dico quod possit separatim sententia ferri. et tunc de omnibus est ferenda sententia et in glo. ut h. d. Quoniam sunt plura pro-

On ex omnibus. vide bar. et doc. in. l. ij. C. eo.

Potest multare. an arbiter possit multare uide bar. in. l. i. in pn. §. si quod iudic. non obtinet. et quod nisi sit sibi commissum. uide de tex. in. l. qd tunc. §. si. §. e. nisi in casu. c. suspensio. de of. dele. p. l. y. i. l. si quod iudic. et quod dixi post bar. i. l. i. §. i. §. si quod iudic. et ibi per doc.

Arbit. an sit uerum dictum secundum glo. h. uide angel. et imo. in. l. cum stipulat. al. le. i. glo. et uide de quod per hanc. l. dixit bar. in. l. i. ut illa.

de pñi. pec. in. l. ij. col. d. C. de le. c. ge. per imol. in. l. qd i. i. char. de re iu. e. Rbit. a. certo Op. j. de iure fisci. uide no. p. Sul. b. fuz. l. i. h. qd maior. C. de trasac. et pe. de anch. in pñ. i.

Erba d. Jitum tex. ad unum no. p. d. ratur dai. in. l. fi. §. i. ca. communia. de le. ga. i. in. vij. col. uide bar. in. l. an eand. de. de. ex. rei iudi. g. Maliciose obmittere. An dicatur maliciose obmissus aliquid in petitione. s. adde ad hanc. l. bal. in. l. edita. i. iij. col. i. §. nunc ueniamus ad cumulationem necessarii. s. istu. tex. pro singulari allegat angel. no. in. l. icire debemus. in pn. et ibi l. u. do. i. pe. col. de uer. ob.

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like 'de pñi. pec.', 'm. ij. col.', 'C. de le.', 'c. ge. per', 'imol. in. l. qd', 'i. i. char.', 'de re iu.', 'Rbit.', 'a. certo', 'Op. j. de iure', 'fisci. uide', 'no. p. Sul. b.', 'fuz. l. i. h. qd', 'maior. C. de', 'trasac. et pe.', 'de anch. in', 'pñ. i.'

his reb. Ad res futuras da dicit hic qd promissum scilicet non trahit ad futuras lites. qd in delega tione sup cau. vide cano. ad hoc in. c. de rescrip.

Si est dictum. Quia in copromisso dicitur de lites que sunt esse possunt inter dictas partes an coprehendat lites futuras. adde qd dicitur in bal. in. l. qui romes. §. duo fratres. in. vi. q. d. v. ob. ADDE bal. con. l. i. l. ang. con. l. vi.

Si ab altera. Ra. p. istu. ter. dicitur bal. q. qua scripta in. l. si de me is. in prin. s. eod.

De re sua. Et qd qd in re sua possit esse arbitror: pro ut dicit glo. hic est alia glo. in. l. i. c. ne qd in sua ca. e. p. do. an. to. in. c. cu. ve. nissent in pri. ma colu. de iudi. Et de hac glo. h. p. l. y. §. mol. in. l. i. de leg. ii. in. l. i. co. lu. §. facit iste. ter. cu. b. no. in. glo. ad. q. no. de qua p. bal. in. c. si in. ter pares. de. l. p. vbi qd. uit post ia. d. ardi. in. sua. su. ma: vtru. qd. possit se. co. promittere i. aduersarium. vbi vide euz. oio. r. facit. an. qd. possit. se. comittere. gratie. r. mise. ricasie. alte. rius. de. quo.

missa simpliciter: et sic quod: ut quoniam plures res expromuntur et dicitur quod possint ferri plures sine: et tunc prout diuersis suis terminari. ut dicitur in l. qd tunc. Quoniam est unum copromissum simpliciter: plura sunt quod: ut quoniam in copromisso non sunt expressae res et tunc simpliciter dicitur unum copromissum. ut l. scire debem. §. de verbo. ob. Si vero dictum fuerit quod possit plures finire: tunc isto casu dicuntur plura respectu plurium finiarum: et poterunt plures sine ferri. ut l. qd tunc. §. eo. Quoniam sunt plura promissa simpliciter unum sunt quod: ut quoniam plures expromuntur hoc acto ut de oibus debeat simul iudicare: tunc possit simul de oibus iudicare. Particulariter tunc et expresse: ut dicta l. qd tamen in prin. Item op. de. l. l. c. de iudi. vbi in non psecutis non obstat exceptio rei iudi. Sed de egrate daf replicatio. So. egras illa cessat quando maliciose omisit ut hic. ita tibi. Pet. put. l. y. refert quod not. Quero quoniam dicitur maliciose omittere. Dicitur glo. quod quoniam omisit: id quod putabat se ab arbitro condendum: scilicet si forte id omisit: quia putabat se nullum ius habere. Hoc colligitur in glo. sup. p. do. sciuit. Tu dicas clarius maliciose factum esse eoipso quod scienter omisit psequi cogitans se psecuturum: alias: se quis si ignoranter vel quia ignorabat factum: vel quia putabat sibi ius non competere: et hoc inuitur. qui dicitur per errorem et cetera. quod intelligo iuris vel facti. Item quod dicitur de alijs rebus potest agi: quod coram quo utitur coram arbitro: an coram iudice ordinario. Rursum dicitur glo. quod coram iudice hoc est verum: quia arbitror factus est officio suo. pronunciat. n. de oibus generaliter. Sed si spalliter de quibusdam pronunciasset: possit et arbitror adiri secundum distinctionem quam dixi per. l. quid tamen in prin. §. e.

Alter castellanum.

In his que habentur cum successiuam non sufficit ab initio factum nisi psequerantia subsequatur. h. d. Quero quod est ratio dubitatis in hac glo. Dicunt quod quia fines et termini psequerantur poni per iudicem non per arbitror. Istud est trifactorium: cum non expiat iure actiois potest de hoc promitti et fieri per arbitrorum. Alii dicunt quod arbitror non prohibuit terminos tolli: vnde tollendo non videtur incidere in penam. Ista potest esse bona. ut §. dicitur. Alii dicunt quod id est: quia talis sententia non potest dari vel fieri vel expollens. Tu dicuntur dubitatis esse: quia hic fuit lata sententia et mandata executiois. Et si vult quod non teneat amplius ut no. in. l. p. do. §. sed et his. §. de pecu. Sed quia sententia potest hic aliquid quod habet cum successiuam per illam executionem factam ponendo terminos quos non liberare a patientia in futurum. Facit quod no. c. de usu fru. l. corruptione. Et istud facit ad quoniam quaz pono in. l. si fideiusor. §. de le. i. et terigi. l. si heres testamento. §. de act. em. bar.

His rebus.

Copromissum simpliciter non porrigit ad lites futuras. h. d. Et id ad hoc ut copromissum sit plenum dicitur ex primi ut porrigat ad lites futuras. facit quod habuit in. l. oium. §. de pecu. et l. qd in fi. et l. se. d. tu tellis. §. Sed quod quod si est dictum de lites que sunt esse prout inter dictas partes. Dubium facit per vna parte: quia porrigit ad futura. Quia verbum prout esse est extensiuum et tunc est futuri temporis. ut l. si ita. §. de le. ii. et l. in tps. §. de here. isti. et l. inter illa. §. de hb. sig. In trium facit: quia hoc quod dico prout vult intelligendum ex causa de prout et rebus sic se habentibus. ut l. quod seruus. §. de p. di. ob. causam.

Compromissum.

Si copromissum transeat in pupillum vel furiosum presentia tutoris vel curatoris requiritur. h. d.

Edinterpellatum.

Arbiter. Interlocutoria de citando potest perferri parte absente. hoc dicit.

Si ab altera.

Si copromissum ab vna parte non est transitorium ad heredes non transibit ab alia. h. d.

Arbiter. Si arbiter iubet ultra non paretur. h. d.

De re sua.

In re sua nemo potest esse arbiter. h. d. quod non. et maxime rationem suam. Et format quodam contraria et soluit optime. et format vna quod de qua per glo. et per l. y. in. l. si cum ea. c. de dotis promissio. et glo. in. c. sane. extra de renu. et per In no. in. c. veniens. e. ti.

Quis iussus.

Qui non termino incidit in penam admittatur more purgatio. h. d.

Maute caupones stabularij ut recepta restituant. R. ca.

Glo. continuatur et querit rationem differentie inter hunc titulum et titulum furri aduersus nautam: et potest causas aliquas differentie que non probantur. l. Ros. dicit quod nulla est differentia: nisi vna. quod hic titulus loquitur de actione que oritur ex contractu vel quasi: vel ex delicto vel quasi. Ille solum ex delicto. Item h. in genere de delicto: vel quasi: ibi specialiter de delicto furri.

It pretor.

Primo ponit verba edicti et ex hoc textu dicunt quidam istam actionem esse arbitrariam dicitur nisi restituat. Trium glo. dicit et bene.

Ratio quia de euz qui non restituit datur actio ad id tamen quod non restituit. An arbitrium iudicis non versatur: sunt et alie rationes quas vide in glo.

Maxima.

Primo comedat edictum. Nota textu quod quis non cogitur aliquem hospitari quod est verum ab initio. Sed postquam incepit hospitari tenetur recipere hospites. ut l. i. §. furri aduer. nau.

Qui sunt igitur.

Hic incipit exponere verba edicti. bar.

Arui.

Mo. quod genitius verificat ratione possessionis: ut no. in. l. ii. §. de reli. de hoc dixi plene in Rubrica §. de no. op. nun.

Lita. Mit. n. pretor.

Not. glo. que incipit scilicet leui. in fi. dum dicit inter casum fortuitum et cetera. non intelligas quod sit idem: sed quod vult dicere cessante leuissima culpa quicquid contingit contingit leuissima culpa. Item ex hoc no. quod quando caupo adhibuit diligentiam quam adhibere debuit quilibet pfa. milias. et sic cessat leuis culpa: de eo quod contigit postea non tenetur ut hic. quod not.

Novissime.

Quando competunt quarum vna est de iure communi: alia de iure specialiter: vna tollitur per aliam quatenus in ea plus

ang. p. gl. in. l. si sic. in prin. de le. i. no. inno. i. c. sane de renu. ci. abb. in. c. veniens. et nisi adde bar. in l. i. §. vsque adco. §. de in iur. ADDE an eps possit esse arbiter i causa ecclesie sue oia. co. si. lvi.

Maute caupo. stab. R. ca. Glo. con. tinuatur. Ad qd no. bart. in. l. cu. si no exhibuissent. §. i. de publi ca. et ibi no. et per a for.

Ter. ba edicti. v. trum istud edictum habeat locum in semel accipiente. vi de bar. in. l. mariti. §. i. §. de adul. et de materia huius. ti. vide spe. in ti. de furtis. et no. quod h. o. spes p. scoto potest tenere fardelluz qd tacite hypothecatum fm bal. in. l. certi. C. locati. et c.

Nota. §. ait. Pre. tot non tenet vide bar. in l. dno. horre. oru. §. loca. et in. l. i. ff. sur. aduer. nau. vbi ponit quod caupo tenet de leuissima culpa. quod limita ut per bal. i. l. certi. in. ii. col. C. loca.

Ed et ipsi. §. iul. Adde. no. in. l. fi. §. diuus de publica.
Ebet. debet teneri. No. q. potestas non tenetur pro familia in fin
dicatur: nisi pro gestis in officio. Adde. l. i. et ibi ange. C. de rōet. et
per hanc. l. idem dicit etiam bal. hic potestas nō tenetur si fami-

lia sua dederit damnū extra territorium: et de omnibus de qd tenet:
vide plene
bal. in. l. nulli
C. quo ap. et
Lii. C. vbi d
rōem: ius: taz
publi. qd pu
ua. agi o3 in
l. p. rōet. de
eden.

Item si p
dixerit. pro
testatio. No.
an ho' pes p
testāo se nol
le teneri de i
uectis excu
setur. aliqui
dicūt q' bar.
fuit sibi con
trarius. in. §.
morte. Sed
qd et si fiat p
testatio ante
q3 res reci
piat. fact. l.
i. in pn. j. fur.
aduer. cau. et
qd ibi bart.
vbi tenet qd
de necessitate
custodire:
ergo ptesta
tio non rele
uat. l. alimen
ta. et qd ibi
no. C. de ne
go. ge. et ita ē
de mente
bar. in. d. §.
morte. i. vii.
col. et ita vide
tur doc. cōi
ter tenere in
l. pacta nouis
sima. C. de
pac. in. c. cu3
m. de cōsi. l. 3
ro. in. d. §.
morte. simpli
citer sequat
bar. ibi.
An libe
retur. Sed si
caupo dedit
claves came
re: an teneat
ur. Adde
bal. in. §. ica.
C. de positi.
et l. ex diu.
et ibi Cy. C.
locati.

De iudi
cijo. §. ica.
I se
sub
iici
ant.

Et i materia
cōcludendo

dic. q. quandoq3 agitur de iurisdictione tantū nō declināda: tunc si fit pa
ctum: h nō est licita penitent a. c. i. de iudi. Et ibi no. quq3 agitur de iurisdictione
prorogāda. et tūc aduertit: q3 qñq3 agit de progāda et inducē
da per litigiū scienter factum per ptes corā iudice alias nō tuo. et tō tene
tur q nō inducitur progatio an lit. pte. p id qd habet in. l. si cū dotē. §.
eo aut tpe. solui. ma. et hic et glo. et hoc clarū quo ad hoc vt ptes possint
recedere ab ipso iudice qñcūq3 velint an lit. pte. possit tñ dici q isto casu
inducat progatio saltē quo ad actus gestos: vt voluit sentire ang. hic. et
fm aliquos possit et dici q progata esset iurisditio: h reuocabit: q3 pnt
penitere an lit. pte. et istā opi. tetigit io. an. in. ti. de ppe. iudi. adi. §. i. super
ver. qd erit. et ia. bu. in. l. i. C. de iurisd. om. iu. interdū ptes expresse pro
gant corā iudice iurisdictionē illius. et tunc tenuit guil. h dicit q si prozo-

est hoc dicit. quod no. Item no. q. aliud est offi
cium iudicis excludens actiones: aliud est exce
ptio. sicut aliud est actio. aliud est officium iudicis.
et sic facit q statum quod prohibet oppo
ni exceptionem contra instrumentum non impe
diat officium iudicis. de quo dixi in. l. plane. j. de
pe. here. C. p. q. vna non tollatur per alias in
eo q plus est. vt. j. pro socio. l. rei cōmunis. So.
dicit glo. hoc ideo quia vna actio erat ordinaria
de iure cōmuni: alia extraordinaria de iure spe
ciali contra ius cōmune. C. Contra hoc op. et vi
detur q vtraq3 est fm ius cōmune: vt. §. ex hoc
edicto. §. e. l. Nam de iure cōmuni civilis dabit
actio in nautam cauponem sta. vt. §. e. l. §. i. So.
By. j. de pub. l. i. §. dixerit aliquis in aditōe ma
gna: videtur intelligere de actione que datur cō
tra istas personas ex facto aliorum non ex pro
prio: quasi tunc non haberet locum iste. §. Vel
potes dicere q etiam quando datur ex proprio
facto contra ius cōmune datur eo: quia in eo de
uenit leuissima culpa. vt. §. e. l. §. ex hoc edicto.
Et hoc videtur velle glo. super verbo furti dum
dicit: siue ipse siue alius surripuit. C. Ultimo gl.
distinguit qualiter actio ordinaria cōcurrat cu3
extraordinaria. et plenius per By. in. l. in prouī
ciali. j. de ope. no. nun.

Ed et ipsi. Julianus.

Not. q. de vestimentis que quis portat in
dorso non soluitur gabella. Item nec de eo qd
portatur causa quotidiani vsus. qd no.

Icet in factum. Juris

tus huc vsq3 locutus est principaliter d
actione in factum que datur ex quasi contractu
de recepto. Dic loquitur de actione in factum:
que datur ex quasi delicto. de quo loquitur in ti.
j. furti aduer. nau.

Possumus. Opp. q. diuerse sunt
personae. ergo absolu
toria lata pro vna non parit exceptionem rei iu
dicatē pro alia. vt. l. cum queritur de exceptione
rei iudi. So. videtur eadem persona ex quo vn
habet regressum contra alteruz. vidistis in. l. ad
uersus. §. ti. i.

Ebet. No. q. exercitor non tene
tur ex facto nautarum nisi
cum delinquunt in nau. Eodem modo
potestas non debet teneri de facto familie nisi
deliquissent in officio. vt. l. fi. cum exhibuisset. §.
familie. j. de publi. nisi per statutum aliud indu
catur. hoc dicit.

gata est iurisditio: nec h3 locū penitentia per istā. l. et. l. est receptū. §. de iu
ris. om. iu. et tenet ang. vtrubiq3. et et hoc tenet do. an. in. c. i. de iudi. et
plus dixit ang. h q hoc peccit siue iudex expresse acceptauit siue tacue
rit. bal. in. l. fi. j. de sentē. sed Ja. bu. in. d. l. i. C. de iurisd. om. iu. tenuit p
rium. l. q. fit locus penitētie an lit. pte. put videtur voluisse gl. h3 aut for
te pp aucto
ritatem glo.
ita opi. serua
ref. In pta
ctica tñ for
te verior est
de iure opi.
guil. p qua
et do. anto. i
c. i. allegat ibi
esse ter. in. d.
c. i. Sed cer
te ille ter. nō
facit: q3 o3 in
telligi q ille
eps fuisse b
aliena puin
cia. et q et ia
us meioro
litanus pten
sisset per. e. si
gnificasti. de
lo. comp. qd
multum di
uinaret ad
tex. d. c. i. ex
eo. ideo veri
or videt intel
lectus ibi q
agat de iurif
dicatione non
declināda qñ
q3 fit cōuen
tio de rōden
do corā iudi
ce. alias non
suo: vel d. p.
rogāda eius
iurisdictionē.
tūc videt q
admittat pe
nitētia vsq3
ad lit. cōte.
p. l. si conue
nerit. h alle
gatam. et ad
hoc oino vi
d qd no. spe.
in. ti. de ppe.
iu. adi. §. i. v.
sed nōqd fit
sub. v. j. vbi
et p. io. an. sub
v. j. in. v. i.
sed qd si pa
ctū. doct. tñ
cōiter tenet
q si pactum
fuerit stipula
tione vallatū
poterit agi
ad interesse
si t fiat. vel
ad penā si fu
it apposta p
l. diez. §. h. j.
d arbi. Si ve
ro neutrum
iteruenit: tūc
dabit actio
de dolo. p. l.

Itē si predixerit. Protesta

to cui ad
uersari p̄sensit liberat p̄testationem. hoc dicit.
C. Sed quero quid si dixerit postea: videtur q
nō sufficit. vt. l. si fideiusor. j. de fideiusso. quod
intellige vt statim dicam. C. Secundo quero di
citur hic si consenserunt: quid si nō consenserunt.
dicit glo. idem. Unde subaudi maxime. Pe. di
cit contrarium si non consenserunt: quia iaz cau
po erat ad hoc obligatus. ita dicit ipse. C. de pa
ct. l. pacta nouissime. Potes sustinere glo. et pe.
distingueno sic: aut protestatio fuit facta post
q3 eos receperat in hospicio: et tunc nō sufficit ni
si illi consenserint. vt in prin. precedentis glo.
Aut protestatio fuit facta ante q3 eos receperat
in hospicio: et tunc siue consentiant siue non sta
tur protestatiō: et imputetur eis quare steterūt.
C. Item quero quid in caupone qui dedit cla
ues camere vel armarij an liberetur a custodia.
Glo. q. non vide eam et nota.

De iudicij. li. y. §. ica.

Glo. querit quare dixit de iudicij: et nō d iu
dicio. Dic vt in ea: et continua vt in glo.

Ex. l. sequenti.

An clericus possit prorogare iurisdictionem.
Et an idem vasallus facere possit. Et in suum
iudicem potest fieri prorogatio tanq̄m in arbitry.
Et qualiter tunc cognoscatur: ibi. Quero quo
modo. Et ex modo procedendi cognoscitur
an quis sit arbiter vel arbitrator. Et quid velit
tex. cum dicit qui tribunali p̄est. Et an in cri
minalibus possit prorogari iurisditio. Et an pri
uatus possit prorogare iurisdictionem delegatā
a principe. Et an regratur cōsensus expressus:
vel sufficiat tacitus.

I se subiciant.

Eius qui habet iurisdictionem
et tribunal: vel iurisdictionem tā
tum potest iurisditio proroga
ri. hoc dicit. C. p. de. l. si con
uenerit. §. de iurif. om. iud. So.
ibi fuit factum pactum extra iudicium. hic fuit
facta prorogatio litigando. C. Secundo opp.
C. de episco. et de. auc. statuimus. et extra de fo.
compe. c. significasti. Solu. hec. l. loquitur fm
iura antiqua scōm que indistincte poterat fieri
prorogatio iurisdictionis. hoc vero bodie est li

fi. §. de dolo. fm Cy. et io. an. Sed certe in. d. l. fi. fuit dolus adhibitus ad
actū celebrandum. h aut scus. et de iure canonico et ex pacto nudo cogi
pōt. Cy. vero in. l. fi. qui ex cōsensu. in. iii. q. de epi. audi. tenet q nō pote
rit peti pena nec agi ad interesse: ex quo lex permittit penitentia: et sic im
pune desistit. l. graccus. C. de adul. xliii. q. iiii. qui peccat. et videt seg io.
an. in. d. ti. de ppe. iudi. §. i. et dicit do. flo. in. d. c. i. extra eo. q h opi. et iaz
placuit p̄silio paduano. tñ ipse finaliter tenuit cū opi. cōi. quā sequit bar.
Jac. de are. et bu. q3 illa. l. si conuenerit. solum permittit penitentia respē
ctu iurisdictionis iudicis que et nō negat quo minus cogi possit ad penā
vel interesse. Cū pena nō p̄tineat in se aliqua turpitudine. facit qd habe
tur in. l. stipulatio ista. §. alteri. j. de vbo. ob. hoc et videt pcedere si deā
cōuentio facta sit corā iudice. p. d. l. si conuenerit. que loquit indistincte. et